

Suuren demokratian umpikuja

The Timesin suhtautuminen Yhdysvaltain sisäiseen konfliktiin vuosina 1860-1862

Jani Salminen
Pro gradu tutkielma
Jyväskylän yliopisto
Yleisen historian laitos
Kevät 2003

Sisällys

1. Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen kysymyksenasettelu metodit	1
1.2 The Times 1800-luvun puolivälissä	7
2. Yhdysvaltain sisällissodan taustatekijöitä	16
2.1 Kasvun aiheuttamat mullistukset	16
2.2 Abolitionismin nousu	18
2.3 Pohjoisen ja etelän erojen kärjistymisen aluelaajennusten myötä	21
3. The Times amerikkalaisen yhteiskunnan tuomarina	30
3.1 Amerikkalaisen demokratian todellinen luonne The Timesin mukaan	30
3.2 Vuoden 1860 presidentinvaalit	34
4. Sisällissodan puhkeamisen aiheuttama rappio Yhdysvalloissa	51
4.1 Sotimisen hyödyttömyys ja vahingollisuus	51
4.2 Yhtenäinen ja sankarillinen etelä	70
5. Yhdysvaltain sisällissodan alkuvaiheet The Timesissa	76
5.1 The Times Englannin ulkopolitiikan tukena	76
5.2 Yhdysvaltain sisällissodan arkea	96
6. The Times ja orjuuden ongelma	106
6.1 Orjuuden vaikutukset amerikkalaisiin ja amerikkalaiseen yhteiskuntaan	106
6.2 The Timesin kanta orjien vapauttamiseen	121
7. Johtopäätöksiä	135
Lähteet	145

1. Johdanto

1.1 Tutkimuksen kysymyksenasettelu ja metodit

Vuosina 1861- 1865 käyty Yhdysvaltain sisällissotaa on pidetty historian ensimmäisenä nykyaikaisena totaalisenä sotana. Sodassa käytettiin massa- armeijoita (yhteensä 4 miljoonaa amerikkalaista osallistui sotaan), ampumahautoja, rautateitä, lennätintä, jopa panssarilaivoja. Sodan osapuolina olleet pohjoisen liittovaltio ja etelän Konfедераatio menettivät yhteensä 620 000 sotilasta kaatuneina, mikä on enemmän kuin kaikissa Yhdysvaltain 1900- luvulla käymissä sodissa yhteensä. Sodan seurauksena kuolleiden siviilien määrästä ei ole olemassa tarkkaa tietoa.¹

Sisällissodan puhjetessa Yhdysvallat oli kasvanut jo sen verran merkittäväksi valtioksi, että sota ei voinut olla vaikuttamatta muuhun maailmaan. Separatismiin turvautuneilla Yhdysvaltain eteläisillä osavaltioilla oli maailmanlaajuinen monopoliasema puuvillan tuotannossa. Kun suuri osa maailman kehittyvästä teollisuudesta oli vielä 1800- luvun puolimaissa keskittynyt puuvillan jalostukseen, aiheutti Yhdysvaltain sisällissota jo talouselämän osalta häiriöitä teollistumisen alkuvaiheissa olleiden Euroopan suurvaltojen elämänmenoon. Euroopan teollistuneimpana maana Englanti sai tuntee nahoissaan kirpeimmin Yhdysvaltain sisällissodan aiheuttamat muutokset maailmankaupassa. Englannissa Yhdysvaltain sisällissotaa kohtaan tunnettiin mielenkiintoa muutenkin kuin pelkästään taloudellisista syistä. Väestön kasvun, yhteiskunnan teollistumisen, maallistumisen ja modernisoitumisen myötä Englannissa syntyi paineita uudistaa vallanjakoa maan hallinnossa siten, että perinteisesti valtaa pitänyt ja suhteessa muuhun väestöön yhä pienemmäksi kutistunut aristokratia olisi luovuttanut päätäntävaltaa liiketoiminnassa ja viroissa etenemisellä kasvaneelle ja vaurastuneelle keskiluokalle. Reformistien yhdeksi esikuvaksi oli otettu Yhdysvallat, joka toimi erityisesti monille liberaaleille mallina siitä miten oikeudenmukainen vallanjako tuli yhteiskunnassa toteuttaa. Yhdysvaltain sisällissota asetti liberaalien hellimät aatteet vallanjaosta ja tasa- arvosta äärimmäiseen testiin, joten Englannissa sekä liberaalien kannattajat, että vastustajat seurasivat suurella mielenkiinnolla tapahtumia Amerikassa. Yhdysvalloissa käytössä olleella orjajärjestelmällä oli keskeinen vaikutus sisällissodan syttymiseen. Englannissa oli jo 1800- luvun alkuvuosikymmenillä käyty menestyksellinen taistelu sen omissa siirtomaissa vallinnutta orjuutta vastaan ja tämän taistelun päättymisen jälkeen Englanti oli aktiivisesti levittänyt orjuuden vastaista asennetta kaikkialle maailmaan, joten Yhdysvaltain sisällissota sai osakseen brittien mielenkiinnon jo tämänkin vuoksi.

---

¹ McPherson 1988, 854.

Tässä työssä tarkoitukseni on tarkastella Yhdysvaltain sisällissodan aiheuttamia reaktioita Englannin kenties kuuluisimmassa päivälehdessä, Lontoossa päämajaansa pitävässä The Timesissa. Lehti perustettiin jo vuonna 1785 ja se on vanhin yhä edelleen ilmestyvä päivälehti maailmassa. Tarkoitukseni ei ole kattaa kaikkia Yhdysvaltain sisällissodan vuosia tämän työn puitteissa, vaan olen rajannut tarkasteluajanjakson vuosiin 1860- 1862. Perustelen tätä ratkaisua siten, että aikomukseni ei ole kuvata ja analysoida varsinaisia sotatapahtumia, sillä niiden kattavaan ja mielekkääseen esittämiseen pro gradu- tason työ on mielestäni kuitenkin liian suppea. Pikemminkin tavoitteeni on tarkastella sitä minkälaisia mielipiteitä ja reaktioita Yhdysvaltain tapahtumat herättivät The Timesin toimituksessa sisällissodan alkuvaiheissa ja miten ne jalostuivat johdonmukaiseksi linjaksi, jolla sodan tapahtumia kommentoitiin vuoden 1862 aikana. Tavoitteeni on myös etsiä niitä arvoja ja asenteita, jotka mahdollisesti motivoivat The Timesin kirjoittelua ja samalla pyrin jonkin verran myös vertailemaan The Timesin kannanottoja muuhun englantilaiseen aikalaiskeskusteluun, jota Yhdysvaltain tapahtumien tiimoilta käytiin. Tällöin sotakenttien tapahtumien yksityiskohtainen selvittely ei ole tarpeen, vaikka sotatapahtumat kyllä vaikuttivat tapaan, jolla sodasta kirjoitettiin. Rajoittamalla tarkastelu vain lehden mielipiteen muodostusvaiheeseen saadaan työhön mielestäni paremmin esiin eri asenteiden ja mielipiteiden ristipaine, jossa lehden linja valikoitui, sillä tutkimalla koko vuosien 1861–1865 välistä aikaa tämän kokoisen työn puitteissa, muuttuisi se helposti liiaksi itseään toistavaksi, kun suurin osa käytetystä materiaalista olisi tietystä jo valikoituneesta näkökulmasta kirjoitettua. Toki laajemman tutkimuksen edellytyksenä olisi tutustua koko Yhdysvaltain sisällissodan aikaiseen kirjoitteluun, jolloin olisi mahdollisuus seikkaperäisemmin jäljittää mahdollisia muutoksia lehden kirjoittelussa koko sodan ajalta. Päätin aloittaa Yhdysvaltain tapahtumien tarkastelun The Timesissa vuodesta 1860 lähtien, koska ennen varsinaista sisällissodan puhkeamista vuoden 1861 keväällä, kärjistyivät sodan osapuolina olleiden pohjoisten ja eteläisten osavaltioiden välit koko edellisvuoden ja lopullisesti sotaan johtaneet tapahtumat saivat alkunsa jo tuolloin.

Tähän työhön olen valinnut kolme pääteemaa, joiden kautta tarkoitukseni on peilata The Timesin esittämiä mielipiteitä Yhdysvaltain tapahtumista. Ensinnäkin tarkoitukseni on tarkastella sitä, minkälaisena yhteiskuntana ja poliittisena järjestelmänä Yhdysvallat ylipäätään koettiin The Timesin toimituksessa ennen varsinaisen sodan puhkeamista ja sen jälkeen. Etsittäessä motiiveja ja vaikutteita The Timesin kirjoitteluun on mielestäni tarkoituksenmukaista verrata lehden kirjoittelua etupäässä muihin englantilaisiin julkisen sanan käyttäjiin eli erityisesti eri aatteita edustaviin johtaviin poliitikoihin ja yhteiskuntateoreetikoihin. Yhdysvaltain sisällissota pakotti myös Englannin poliittisen johdon harkitsemaan vakavasti suhteitaan sotiviin osapuoliin ja myös The Times esitti voimakkaasti omia mielipiteitään parhaasta mahdollisesta ulkopoliittikan linjasta, joten tähän liittyvä kirjoittelu on tärkeä osa tätä tutkimusta. Yhdysvaltain sisällissotaa ei voi sivuuttaa

tarkastelematta sodan syttymiseen keskeisesti vaikuttanutta orjajärjestelmää ja myös The Timesin Yhdysvaltoja koskevassa kirjoittelussa orjuudella oli varsin keskeinen asema, joten se on mukana tässäkin yhden pääluvun muodossa. Näiden pääteemojen lisäksi olen ottanut mukaan myös The Timesin kuvauksia sisällissodan arjesta Amerikassa, sillä sodan arkea samoin kuin orjuutta koskevaa kirjoittelua tarkastelemalla voidaan varsin havainnollisesti peilata niitä asenteita, arvoja ja jopa ennakkoluuloja, joita The Timesin toimitus kohdisti Amerikkaan ja amerikkalaisiin. Yhdysvaltojen yhteiskuntaa, sen asukkaita ja orjia koskevasta kirjoittelusta voidaan myös tarkastella sitä, minkälainen lehden ihmiskuva ylipäättään oli. Tällöin voidaan tarkastella esimerkiksi sitä, uskoiko The Times ihmiskunnan tasa- arvoisuuteen ja jatkuvaan kehitykseen, vai olivatko amerikkalaiset, kuten muukin ihmiskunta valtaosin puutteellisesti kehittyneitä ja ylempää tulleen holhouksen tarpeessa.

Tämän työn tärkeimpiä alkuperäislähteitä ovat vuosina 1860–1862 ilmestyneet The Timesin pääkirjoitukset ja Yhdysvalloissa toimineiden kirjeenvaihtajien raportit. Lisäksi olen käyttänyt jonkin verran sellaisia lehdessä esiintyneitä lukijoiden kirjoituksia, joissa otettiin kantaa The Timesin esittämiin arvioihin Yhdysvaltain sisällissodasta. Varsinkin Euroopassa oleskelleet amerikkalaiset kommentoivat The Timesin kirjoittelua sisällissodasta lehden sivuilla ja näin tähän tutkimukseen saadaan mukaan hieman amerikkalaista perspektiiviä. Päätöstäni keskittyä analysoimaan The Timesin sivuilla esitettyjä mielipiteitä Yhdysvaltojen sisällissodasta helpotti se seikka, että sisällissotaa seikkaperäisemmin käsitelleet pääkirjoitukset ja kirjeenvaihtajien raportit olivat erittäin tulkitsevaan sävyyn kirjoitettuja, jolloin niihin sisältyi vielä varsin runsaasti tulevaisuuden ennustelua. Itse asiassa varsinaisten sotatapahtumien kunnolliseen kartoittamiseen The Timesin anti olisi ollut turhan suppeaa, sillä sekä pääkirjoituksissa, että kirjeenvaihtajien raporteissa selvästi suurin osa niiden sisällöstä oli omistettu kirjoittajien mielipiteiden ja vaikutelmien esittämiseen tapahtumien kulusta Amerikassa. Lehden sivuilla kyllä seurattiin sotakenttien tapahtumia herpaantumatta, mutta taisteluista kertovat uutiset olivat yleensä erillään pääkirjoituksista ja kirjeenvaihtajien raporteista. Luonteeltaan ne olivat lähinnä sähkeenomaisia, jolloin niissä rajoituttiin toteamaan vain sotajoukkojen liikkeitä ja taistelujen tuloksia, joten tämän työn lähteiksi varsinaiset sotauutiset olisivat olleet turhan rajoittunutta ja arvovapaata materiaalia. Varsinkin kirjeenvaihtajien raportit olivat usein hyvin kapeasta näkökulmasta tehtyjä ja itse sodan kulun kannalta niissä kerrottiin varsin mitättömiäkin seikkoja, mutta ennakkoluulojen, asenteiden ja mielipiteiden muodostamisen tutkimukseen nämä ovat mielestäni mainiota materiaalia. Pääkirjoituksissa esiintyneet kommentit olivat aina osana The Timesin pääkirjoitusaukeamaa, joka oli sijoittelultaan ja kooltaan keskeisin osa lehteä ja siihen oli yleensä tiivistettynä ja lehden toimituksen kommentein varustettuna kulloisenkin lehden numeron tärkein anti. The Timesin pääkirjoitusaukeama käsitteli yleensä kolmesta neljään eri aihetta, joista useimmiten ainakin yksi käsitteli ulkomaiden tapahtumia.

Tässä käsitellyn ajanjakson aikana The Times ilmestyi kuutena päivänä viikossa ja kaikkiaan olen käyttänyt tämän työn lähteinä 295 pääkirjoitusta ja 151 muuta artikkelia. Tästä määrästä vain 25 pääkirjoitusta ja 6 muuta artikkelia sijoittuu vuodelle 1860, joten The Timesin kiinnostus Amerikan tapahtumiin heräsi toden teolla oikeastaan vasta Abraham Lincolnin presidentinvaalivoiton ja etelän separatismien alkamisen myötä. Kolmen täydellisen vuosikerran lisäksi työtä on täydennetty teoksella ”The Times Reports: The American Civil War. Extracts From The Times 1860–1865.” (Brogan 1975), jossa on koottuna sellaisiakin The Timesin artikkeleita, joista voidaan seurata mahdollisia muutoksia lehden kannoissa vuoden 1862 jälkeenkin. Tosin tällöin ollaan teoksen kokoajan eli Hugh Broganin ”armoilla” tulkintoja tehtäessä. Broganin teokseen on pyritty kokoamaan edustava kokoelma sisällissodan aikaisia artikkeleita, joissa käsitellään enimmäkseen sotatapahtumia, mutta myös esimerkiksi finanssimaailman reaktioita Yhdysvaltain tapahtumiin. Ongelmallisinta Broganin toimittamassa artikkelikokoelmassa on se, että jokaista sotavuotta kohden siinä on vain muutamia artikkeleita. Tästä johtuen pelkästään Broganin teokseen tukeutuen ei mielestäni voida tehdä kovin mielekästä ja luotettavaa tutkimusta The Timesin suhtautumisesta sisällissotaan.

Tutkimuskirjallisuuden osalta olen käyttänyt Yhdysvaltojen sisällissodan tapahtumia ja orjajärjestelmän luonnetta valottavia teoksia, jolloin tärkeimmiksi lähteiksi tulevat James McPhersonin, Phillip Paludanin ja Paul Escottin tutkimukset sotineista osapuolista sekä Robert M. Fogelin tutkimukset ja orjajärjestelmästä ja sen luonteesta. Donald Bellows puolestaan on keskittynyt tutkimaan erityisesti englantilaisten konservatiivipiirien suhtautumista Yhdysvaltojen sisällissotaan. Lisäksi David Crook on tutkinut brittiläisen älymystön suhtautumista Yhdysvaltoihin ennen sisällissotaa ja myös sen aikana. Edellä mainittujen lisäksi olen käyttänyt myös varsin kirjavaa joukkoa pääosin brittiläistä tutkimuskirjallisuutta ja artikkelimateriaalia, joissa on pyritty valottamaan viktoriaanisen ajan englantilaisen yhteiskunnan luonnetta ja siinä vallinneita aatteita, arvoja, ja asenteita, jotka mielestäni selittävät osaltaan myös The Timesin kirjoittelua Yhdysvaltain tapahtumista. Tutkimuskirjallisuuden osalta mielestäni ongelmallisinta on The Timesin oma historiikki, johon olen tukeutunut pyrkien selvitämään The Timesin toimintaa 1800-luvun puolivälissä. Teos on alun perin julkaistu jo vuonna 1939, mutta tässä työssä käytössäni on ollut vuodelta 1951 peräisin oleva uusintapainos. Koska kyseessä on lehden itsensä toimittama historiikki, tulee sen tarjoamaan tietoon suhtautua mielestäni hieman varauksellisesti. Esimerkiksi The Timesin linjan muotoutumisessa Yhdysvaltojen sisällissodan suhteen historiikilla on taipumusta korostaa kirjeenvaihtajien vaikutusvaltaa lehden kokonaislinjan suhteen, jolloin lehden Lontoon toimituksen toimintaa selitellään hieman parhain päin, kun käy ilmi, että varsinkin vuodesta 1862 lähtien The Times tuki kirjoittelussaan varsin voimakkaasti Yhdysvaltojen hallitusta vastaan sotinutta Konfederaatiota.

Suomalaisista tutkijoista varsinkin Päiviö Tommila on pohtinut sanomalehtien käyttöön liittyviä kysymyksiä historiallisen tutkimuksen lähteinä. Sanomalehdistön piirissä puhutaan hyvin yleisesti niiden edustavan niin sanottua yleistä mielipidettä ja esimerkiksi myös The Times valisti lukijoitaan varsinkin pääkirjoitusivuillaan ahkerasti siitä, että lehdessä esitetyt mielipiteet ja kannanotot olivat sellaisia, joiden takana englantilaisten enemmistö seiso. Tommilan mukaan lehdistön itsensä hellimä nimitys yleisestä mielipiteestä on hieman harhaanjohtava ja lehdistön yhteydessä pitäisikin puhua mieluummin julkisesta mielipiteestä eli sellaisesta mielipiteestä, joka voitiin turvallisesti tuoda julkisuuteen ilman pelkoa vallanpitäjien rangaistuksista. Ennen Ranskan vallankumousta julkinen mielipide oli enemmän niin sanottua edustavaa julkisuutta, jolloin julkiseen tarkasteluun tuotiin asioita oikeastaan vain vallanpitäjien siunauksella. Tommilan mukaan Ranskan vallankumouksen jälkeen keskiluokan ja porvariston pyrkimys päästä päättämään yhteiskunnallisista asioita Ranskassa ja Englannissa voimisti myös julkisen mielipiteen asemaa kansakuntien kohtaloita muokkaavana voimana. Vielä 1800-luvun puolimaissa julkinen mielipide oli länsimaissa nimenomaan porvariston pelikenttä, sillä porvaristolla oli tarve vahvistaa asemiaan väistyvän aristokratian kustannuksella ja toisaalta porvariston edustajilla oli lisäksi tarvittava koulutustaso, jolla se pystyi osallistumaan julkisuudessa käytyihin debatteihin. Tietyt sanomalehdet tavoittivat siten vain osan kansalaisten kirjosta.²

Lehdistön vaikutusta tutkittaessa on myös muistettava, että sanomalehdissä esitetyt mielipiteet eivät oikeastaan koskaan esiintyneet täysin samanlaisina niitä vastaanottaneiden lukijoiden keskuudessa eli sanomalehtien vaikutusta tiettyjen mielipiteiden muodostumiseen on varsin vaikea todistaa. Toisaalta sanomalehdet olivat taloudellisesti riippuvaisia lukijoiden määrästä ja mielenkiinnosta, joten niihin painettiin sellaista materiaalia, jonka toivottiin saavan aikaan mahdollisimman paljon myönteistä vastakaikua. Tietty sanomalehti edustaa yleensä vain jonkin rajallisen ryhmän mielipiteitä ja yhteiskunnassa toimiikin yhden kansalaismielipiteen sijaan useita mielipideryhmiä, joilla kaikilla on mahdollisesti omat erityisintressit. Lisäksi yhteiskunnassa voi olla ryhmiä, jotka eivät syystä tai toisesta (esimerkiksi sensuuri) saa ääntään lainkaan kuuluviin yhteiskunnassa. Mielipiteiden muodostama systemaattinen kokonaisuus on puolestaan eri aatteiden oppirakennelmien takana, joten aatehistoriallinen tutkimus on aina mielipiteen tutkimusta. Tietenkään läheskään kaikkien mielipiteiden takaa ei voida osoittaa jotain tiettyä aatetta.³

Tutkittaessa jonkin tietyn lehden kirjoittelua menneisyydessä lähtökohtana on se, että lehden kirjoittelu tulisi sijoittaa oman aikansa tapahtumataustaa vasten. Koska mielipidetutkimus liittyy läheisesti aatehistoriaan, on tutkimuksessa mielekkäintä käyttää aate- ja oppihistorian tutkimusmenetelmiä. Tällöin tutkimusta tehdään

---

² Tommila 1982, 7-10; Tommila & Keränen 1974, 26-28.

historiallis- kvalitatiivisen metodin kautta. Aatehistorian tutkimukseen soveltuvia metodeja on kolmea eri lajia, jotka ovat: 1. systemaattinen silloin kun tutkitaan aatteen tai ajatusrakennelman luoja ja hänen luomaansa opillista kokonaisuutta, 2. geneettinen, silloin kun tutkitaan aatteen syntymistä ja leviämistä ja 3. konfliktitilanteita analysoiva. Näistä viimeksi mainittu on yleensä käyttökelpoisin lehdistön kirjoittelua analysoitaessa. Erilaisissa konfliktitilanteissa yhteiskunnassa vaikuttavat aatteet ja mielipiteet tulevat parhaiten esille ja niitä tutkimalla voidaan saada esiin muina ajankohtina vaikeammin löydettävissä olevaa tietoa.⁴ Tähän työhön olen soveltanut juuri tätä konfliktitilanteita analysoivaa tutkimusotetta, sillä vaikka Englanti ei ollut suoranaisesti osallisena Yhdysvaltain sisällissodassa, oli tuolloin maailman suurimman demokratian ajautuminen mitä pahimpaan kriisiin niin järjestyttävä tapahtuma, että se sai julkisuudessa vaikuttaneet eri poliittisia suuntauksia edustaneet tahot liikkeelle myös Englannissa.

Luonnollisesti tietyn sanomalehden kirjoittelua tutkittaessa olisi syytä myös selvittää lehden mielipide- ja puoluesidonnaisuutta, jolloin tarkastellaan lehden omistussuhteita, sen hallinnonjärjestelyjä, toimitustyölle annettuja pelisääntöjä, mahdollisia ohjelmajulistuksia ja sisällön ilmi- ja piilopoliittisuutta. Myös lehden tekniset edellytykset ja uutisvälityksen järjestelyt olisi tuotava esiin. Lisäksi tulisi selvittää lehden toimitustyön osuus sisältöön, sillä varsinkin vanhempien lehtien osalta niiden painamisesta huolehti usein eri taho kuin lehden sisällöstä vastannut toimitus, joten uutisten esilletuonti ei aina ollut lehden toimituksen käsialaa.⁵ Tässä voitaneen kuitenkin jättää viimeksi mainittu seikka vähemmälle huomiolle, sillä The Timesilla oli käytössään omat painolaitteet, joten jokainen lehden numero muotoutui täsmälleen lehden toimituksen toivomusten mukaisesti.

Historiallis-kvalitatiivisen tutkimusmetodin ohella lehdistön tutkimiseen voidaan käyttää myös useita kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Vaikka tällaisia tutkimusmetodeja käytetäänkin pääsääntöisesti yhteiskuntatieteellisessä ja nykypäivän lehdistöä koskevassa tutkimuksessa, voidaan kvantitatiivisia menetelmiä käyttää varsinkin kirjoittelun sisältöön keskittyvän tutkimuksen täydentämiseen. Kvantitatiivisilla menetelmillä tavoitteena on yleensä suhteuttaa jotain tiettyä aihetta koskenut kirjoittelu lehden kaikkeen muuhun kirjoitteluun. Tällöin koko lehden sisältö jaoteltaisiin tutkijan sopiviksi havaitsemiin sisältöluokkiin ja tämän jälkeen voitaisiin kartoittaa erilaisilla mittauksilla esimerkiksi sitä, miten paljon tilaa jokin tietty aihe sai lehdessä tietynä ajanjaksona verrattuna kaikkeen lehden tarjoamaan tietomäärään. Mittaamalla voitaisiin todeta myös se miten tärkeänä jotain aihetta pidettiin lehdessä eli kirjoiteltiin jostain aiheesta useimmin

---

³ Tommila & Keränen 1974, 29–31.

⁴ Tommila & Keränen 1974, 46–47; Tommila 1982, 15–18.

⁵ Tommila & Keränen 1974, 12–14.

pääkirjoitusten, uutisten vai peräti pakinoiden yhteydessä.⁶ Tämän työn yhteydessä en ole käyttänyt oikeastaan lainkaan kvantitatiivisia menetelmiä, koska Tommilankin mukaan niillä olisi parhaimmillaankin vain tutkimusta täydentävä funktio, sillä niillä ei pystyttäisi tutkimaan varsinaista kirjoittelun sisältöä. Koska kvantitatiiviset menetelmät edellyttäisivät koko käytössä olevan lehdistöaineoksen yksityiskohtaista jaottelua ja luokittelua, muodostuisi tällaisesta tutkimuksesta turhan työlästä pro gradu- tason tutkimuksen tarpeisiin, mutta laajempaan tutkimukseen kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät toisivat varmasti syvällisempää näkemystä. Todettakoon tässä vielä The Timesin osalta, että siinä Yhdysvaltain sisällissotaa käsiteltiin useimmin juuri pääkirjoituksissa, joten aivan ilmeisesti The Timesin toimitus piti Amerikan tapahtumien kommentointia niin tärkeänä, että se sijoitti kannanottonsa lehden keskeisimpään osioon. Kun vuosina 1861- 1862 Yhdysvaltojen tapahtumia käsiteltiin yhteensä noin 270 pääkirjoituksessa, kirjoitettiin The Timesin pääkirjoituksissa Yhdysvaltain tapahtumista tuona aikana keskimäärin lähes joka toisessa ilmestyneessä numerossa (The Times ilmestyi kuusi kertaa viikossa ja yleensä aina kun lehdessä oli kirjeenvaihtajan raportti Yhdysvalloista, tätä kommentoitiin myös pääkirjoituksessa).

1.2 The Times 1800- luvun puolivälissä

Vuonna 1847 John Walter III (1818–1894) peri The Timesin omistajuuden kuolevalta isältään. John Walter III oli varsin tyypillinen viktoriaanisen ajan aristokraatti, jolla oli takanaan juristin koulutus Oxfordin yliopistossa. John Walter III omasi varsin laajan sivistyksen ja hän osallistui innokkaasti väittelyihin ulkopoliitikasta, kirkon asemasta, lakien uudistuksista, koulutuspolitiikasta ja yhteiskunnallisista reformeista ylipäätään. John Walter III piti itseään liberaalina ja hän toimikin useita vuosia parlamenttiedustajana aina vuodesta 1847 lähtien. Poliitikkona hän edusti liberaalien maltillista linjaa ja poliitikon urallaan hän saikin usein tukea konservatiivien riveistä. Asemansa ja syntyperänsä puolesta hän olisi hyvin voinut kohdella The Timesia vain tuloja tuottavana suvun omaisuutena, mutta ainakin lehden oman historiikin mukaan John Walter III tunsu velvollisuudekseen ohjata The Times mahdollisimman suureen kaupalliseen menestykseen ja samalla vastata lehden yleisestä poliittisesta suunnasta. Lisäksi hän tunsu olevansa vastuussa lehden satojen työntekijöiden hyvinvoinnista. John Walter III käytti The Timesissa ylintä päätösvaltaa lehden linjaa ja sen työntekijöitä koskevissa päätöksissä aina kuolemaansa saakka. The Timesin käytännön toimitustyöhön hän ei kuitenkaan juurikaan osallistunut, sillä hieman syrjään vetäytyvän luonteensa johdosta hän vietti aikaansa mieluummin maaseutukartanossaan kuin Lontoon vilinässä. John Walter III antoi The Timesin varsinaiselle päätoimittajalle John Thadeus Delanelle (1817–1879) varsin suuren vapauden muokata lehden toimintaa ja sen linjaa. Ennen isänsä kuolemaa John Walter III oli varsin ahkerasti kirjoitellut The Timesin

---

⁶ Tommila & Keränen 1974, 37-45.

pääkirjoitussivulle varsinkin kirkollisista asioista (hän oli melko jyrkkä katolilaisuuden vastustaja), mutta perittyään The Timesin omistajuuden, hänen laatimiaan pääkirjoituksia ilmestyi enää vain satunnaisesti. Delanen poissa ollessa lomien tai muiden syiden johdosta John Walter III toimi tämän sijaisena.⁷

Vuosina 1847- 1878 The Timesin päätoimittajana toimineella John Delanella oli vankka porvarillinen tausta. Hänen isoisänsä oli muuttanut Irlannista Englannin puolelle ja hänen isänsä toimi lakimiehenä, mutta menetettyään lähes koko omaisuutensa 1820- luvun taloudellisessa taantumassa hän siirtyi The Timesin palvelukseen. John Thadeus Delane hankki koulutuksensa Oxfordin yliopistossa ja vuonna 1840 hän seurasi isäänsä The Timesin palvelukseen. Delane oli päättänyt vakaasti menestyä lehtimiehen urallaan ja pääsy lehden päätoimittajaksi oli virstanpylväs tässä tavoitteessa. Päätoimittajana Delane oli siinä mielessä erikoinen, ettei hän oikeastaan koskaan kirjoittanut henkilökohtaisesti riviäkään The Timesin sivuille. Delanen työpäivät kuuluivatkin suurimmaksi osaksi lehteen tarkoitetun materiaalin kokoamisessa ja lehden suorastaan massiivisen kirjeenvaihdon hallinnoimiseen. Delanen päätoimittajakaudella The Timesin pääkirjoituksista huolehtivat Delanen itsensä huolellisesti valitsemat henkilöt ja päivittäin The Timesin pääkirjoitussivun sisällöstä vastasivat yleensä kahden tai kolmen eri kirjoittajan joukko, jonka kirjoitukset olivat nimettömiä. Vaikka Delane ei itse pääkirjoituksia kirjoittanutkaan, hän antoi yleensä pääkirjoitusten varsinaisille kirjoittajille yksityiskohtaiset ohjeet aiheista joita pääkirjoitusten tuli kulloinkin käsitellä ja hän teki alaisilleen myös selväksi sävyn ja linjan, johon pääkirjoitukset tuli suhteuttaa.⁸

John Delane ei ollut kirjoittajana mitenkään erityisen ansioitunut, mutta hänellä oli ilmiömäinen kyky hankkia todella arvokkaita tietolähteitä The Timesille. Delane kiersi ahkerasti Lontoon klubeja, illallistilaisuuksia, tanssiaisia ja muita epävirallisia tilaisuuksia pyrkiessään luomaan mahdollisimman kattavan tiedottajien verkoston. Delane onnistuikin hankkimaan The Timesille arvokkaita ystäviä aivan poliittisen johdon huipulta asti. Esimerkiksi ennen Krimin sodan syttymistä Englannin valtionvarainministeri Sir Charles Wood, Irlannin varakuningas (ja tuleva ulkoministeri) lordi Clarendon olivat Delanen henkilökohtaisia ystäviä, jotka saattoivat luottaa siihen, että Delanen ja The Timesin kautta voitiin turvallisesti välittää julkisuuteen tietoja hallituksen toimista. Delane ei tätä luottamusta rikkonut ja hän käsiteli aina saamiaan tietoja tarvittavalla rehellisyydellä ja hienotunteisuudella. The Timesin oma historiikki ei kuitenkaan esitä, että korkeissa asemissa olleet ystävät olisivat varsinaisesti ohjailleet Delanea The Timesin toimitustyössä, vaikka korkearvoisten henkilöiden osoittama huomio imarteli häntä.⁹

---

⁷ The History of the Times 1951, 39-48.

⁸ Ibid. 49-60.

⁹ The History of The Times 1951, 53-55.

Vuosina 1854- 1856 käydyn Krimin sodan uutisointiin liittyneet tapahtumat ovat oivallinen esimerkki siitä miten suurta vaikutusvaltaa The Times omasi. Delanen ja tämän edeltäjien pohjatyön ansiosta The Times oli levikiltään ylivoimaisesti suurin sanomalehti Englannissa. Jo ennen Krimin sodan syttymistä Englannin hallitus huolestui lehden vaikutusvallasta, kun se kritisoi ankarasti The Timesia siitä, että lehti oli saattanut julkisuuteen Englannin ja Ranskan uhkavaatimuksen Venäjän tsaarille ennen kuin tämä itse oli sitä saanut. Delane ryhtyi päättäväisesti puolustamaan lehteään ilmoittamalla, että The Times oli ensisijaisesti vastuussa tekemisistään Englannin kansalle, jota Delane katsoi The Timesin edustavan suuren levikkinsä ansiosta. Delane kirjoitti The Timesiin sarjan artikkeleita, joissa hän totesi, että The Times ei voinut millään suostua hallituksen ohjailtavaksi, sillä hallitukset vaihtuivat, mutta kansa pysyi aina samana. The Times saattoi kyllä puolustaa hallitusta ja jakaa kiitosta sen jäsenille silloin kun siihen oli aihetta, mutta Delane ei voinut alistaa The Timesia yhdenkään hallituksen saati puolueen äänitorveksi. Laajan lukijakuntansa tuen turvin The Times voitti tämän kamppailun hallituksen kanssa ja voiton tuoman itsevarmuuden turvin se ryhtyi välittämään tietoja Krimin sodan tapahtumista.¹⁰

The Timesin toimituksen oma käsitys lehtensä puolueettomuudesta suhteessa hallitukseen ja poliittisiin puolueisiin oli sikäli paikkansa pitävä, että 1800- luvun puolivälissä Englannissa valtaapitävillä puolueilla eli liberaaleilla (aiemmin whigit) ja konservatiiveilla eli toryilla oli omat sanomalehtensä. Konservatiivien päääänenkannattaja oli Standard- lehti, joka sai suoraa rahallista tukea konservatiiveilta ainakin 1870-luvulle asti. Liberaaleilla oli puolestaan hallussaan useita eri sanomalehtiä ja esimerkiksi liberaalien riveistä pääministeriksi nousseen lordi Palmerstonin tukena oli Morning Chronicle- lehti. Vuodesta 1855 lähtien Lontoon ulkopuolelle perustettiin lukuisia maakuntalehtiä, jotka lähes poikkeuksetta lukeutuivat liberaalien kannattajien joukkoon. Tunnetuimpia näistä lienee olleet Richard Cobdenin¹¹ perustama Morning Star (joka tosin lopetti toimintansa vuonna 1869) ja Manchester Guardian (nykyinen Guardian).¹²

The Times lähetti Krimin taistelukentille kirjeenvaihtajakseen irlantilaissyntyisen W. H. Russellin (1820–1907). Russell oli koulutukseltaan juristi, joka oli tavallaan vahingossa ajautunut journalistin uralle, mutta pelottoman ja neuvokkaan luonteensa ja kirjoittajan lahjojensa ansiosta hän oli täydellisen oikeaan osunut valinta sotakirjeenvaihtajan toimeen. Krimiltä lähettämässään artikkeleissa Russell kuvasi piinallisen tarkasti Englannin sodanjohdon laiminlyöntejä ja tehottomuutta. Hän kirjoitti myös tavallisten englantilaisten rivimiesten sankaruudesta huolimatta Venäjän talven tuomista sietämättömistä kärsimyksistä ja sodanjohdon

---

¹⁰ Ibid. 158- 165.

¹¹ Richard Cobden (1804–1865) tunnetaan parhaiten taistelustaan 1840- luvulla tuontiviljasta perittyjä tulleja vastaan ja hän oli johtava vapaakaupan puolustaja.

¹² Brown 1985, 61-73.

ilmeisestä kyvyttömyydestä. Rehellisen ja kuvia kumartelemattoman kirjoittelunsa ansiosta Russellista tuli suorastaan kansallissankari Englannissa. Vaikka Russellin kirjoitukset lisäsivät jatkuvasti Krimin sodan ja Englannin hallituksen epäsuosiota kansalaisten keskuudessa, ei hallitus voinut mitenkään hillitä The Timesia, sillä tämä olisi ollut hallitukselle suorastaan itsemurha. Krimin sodan aikana Englannin ulkoministerinä toiminut lordi Clarendon välitti tietoja suoraan John Delanelle, jotta hallitus olisi välttänyt edes osan saamastaan äärimmäisen huonosta julkisuudesta. Krimin sodan laiminlyönnit saivat porvariston Englannissa vaatimaan aristokratian vallan vähentämistä yhteiskunnassa, sillä esimerkiksi ylin sodanjohto oli ollut tiukasti aateliston hallussa. The Times ryhtyi tukeman porvariston tavoitteita jatkamalla hallitukseen kohdistettua murskaavaa kritiikkiä ja vallassa ollut lordi Aberdeenin johtama hallitus joutui eroamaan vuonna 1855 Krimin sodan vielä kestäessä.¹³

Uudeksi pääministeriksi noussut lordi Palmerston¹⁴ ymmärsi pian, että turvatakseen asemansa ystävälliset suhteet The Timesiin olivat ensiarvoisen tärkeitä. Tässä olikin Palmerstonille haastetta, sillä kun hän oli toiminut 1840-luvulla ulkoministerinä, hän oli saanut jatkuvasti The Timesin vihat päälleen lehden mielestä liian sotaisen ulkopoliittikan harjoittamisesta. Näyttikin siltä, että Palmerston pyrki miellyttämään The Timesia ja porvariston oikeuksia ajavaa liikettä kesällä 1855, kun hän puuttui Wienissä käytyihin Englannin ja Venäjän välisiin rauhanneuvotteluihin erottamalla englannin valtuuskunnan johtajan lordi Russellin¹⁵, koska tätä oli muun muassa The Timesin sivuilla pidetty liian myöntyväisenä venäläisiä kohtaan. Palmerston nimitti hallitukseensa myös jäseniä aristokratian ulkopuolelta ja lopullisesti hän sai The Timesin hyväksynnän puolelleen nimittämällä kauppakomitean varapuheenjohtajaksi Robert Lowen, joka oli entinen pääkirjoitusten laatija The Timesissa. Jatkossa Palmerstonin ja John Delanen välit kehittyivät suorastaan tuttavallisiksi ja toisiaan kunnioittaviksi. Delane pyrki ystävällisiin väleihin Palmerstonin kanssa osittain senkin vuoksi, että Krimin sodan tapahtumista noussut kohu oli saanut erityisesti kuningatar Viktorian hovin kyseenalaistamaan The Timesin edustaman lehdistön ilmeisen suuren vaikutusvallan englantilaiseen yhteiskuntaan.¹⁶

The Timesin toiminta Krimin sodan aikana oli saanut itse kuningatar Viktorian huolestuman vallasta jota The Times näemmä pystyi käyttämään, olihan se ollut vaikuttamassa hallituksen kaatumiseen ja tilalle tulleen

---

¹³ The History of The Times 1951, 166-192.

¹⁴ Palmerston (1784–1865) toimi pääministerinä vuosina 1855–1858 ja 1859–1865. Aiemmin hän oli toiminut niin tory- kuin whig- vetoisissa hallituksissa mm. ulkoministerinä, jolloin kuningashuone oli useaan otteeseen hermostunut hänen sotaisuudestaan.

¹⁵ Lordi John Russell (1792–1878) edusti parlamentissa liberaaleja ja omalla sinnikkyydellään hän vaikutti osittaisen parlamenttiuudistuksen onnistumiseen vuonna 1832. Yhdysvaltain sisällissodan aikana hän toimi Palmerstonin hallituksessa ulkoministerinä.

¹⁶ The History of The Times 1951, 236–270.

hallituksen virkanimityksiin. Hovin lisäksi aristokratia alkoi etsiä keinoja vähentää lehdistön ja erityisesti The Timesin vaikutusvaltaa. Tässä pyrkimyksessä he saivat tukea hieman yllättävältä taholta kun liberaalien radikaalia siipeä edustanut Richard Cobden liittyi The Timesin arvostelijoiden joukkoon. Manchesterista kotoisin ollut Cobden oli jo vuosia arvostellut lontoolaista The Timesia monopoliaseman hankkimisesta Englannin sanomalehdistössä ja Cobdenin ja The Timesin välit olivatkin olleet avoimen vihamieliset. The Timesin vaikutusvallan ulottuminen kaikkialle Englantiin oli mahdollista voimassa olleen leimaveroasetuksen vuoksi, sillä 1800- luvulla sanomalehtiyritysten tuli maksaa valtiolle leimaveroa, mutta veron maksettuaan niiden ei tarvinnut maksaa enää erikseen postimaksuja, joten The Timesia voitiin levittää ilmaiseksi kaikkialle maakuntiin. Tämä oli estänyt elinkelpoisen sanomalehdistön syntymistä Lontoon ulkopuolelle, sillä maakuntalehdet olisivat joutuneet kilpailemaan resursseiltaan ylivoimaisen The Timesin kanssa yhtäläisillä irtonumerohinnoilla. Englannissa asetettiin komitea tutkimaan lehdistön vapauttavaa leimaveron poistamista ja Cobden nimitettiin tämän komitean johtoon. The Timesin toimitusjohtaja ja ulkomaan toimituksen päällikkö Mowbray Morris kutsuttiin komitean kuultavaksi ja tuolloin Morris ilmoitti kannattavansa leimaveron pitämistä ennallaan, sillä siitä johtuva korkeampi irtonumerohinta piti esimerkiksi The Timesin laatua yllä ja samalla lehden lukijakunta muodostui hieman varakkaammasta ja samalla sivistyneemmästä väestä, jolle lehti oli alun perinkin tarkoitettu. Morrisin onneton lausunto tulkittiin siten, että The Timesin toimitus halusi tietoisesti pitää yhteiskunnan vähävaraiset tietämättöminä ja julkisen kansalaiskeskustelun ulkopuolella, joten vaatimukset leimaveron ja The Timesin monopolin purkamisesta vain vahvistuivat.¹⁷

Sanomalehtien leimavero poistettiin jo kesällä 1855, mikä laski sanomalehtien irtonumeroiden hintaa ja samalla niiltä poistettiin mahdollisuus ilmaiseen postitukseen. Tuloksena oli lähes välittömästi vahvojen päivittäin ilmestyneiden maakuntalehtien syntyminen esimerkiksi Manchesteriin, Liverpooliin, Sheffieldiin ja Birminghamiin. Myös Lontooseen perustettu Daily Telegraph ja Richard Cobdenin omistama ja tämän kollegan John Brightin¹⁸ omistamat Morning Star ja Evening Star- lehdet ryhtyivät kilpailemaan The Timesin kanssa muodostaen niin sanotun yhden pennin lehdistön (näiden lehtien irtonumerohinta oli tasan yhden pennin kun taas The Timesin irtonumeron hinta pysytteli neljän pennin tuntumassa.). Erityisesti Cobdenin ja Brightin lehdissä hyökättiin avoimesti The Timesia vastaan, mutta koska näiden halpojen lehtien lukijakunta poikkesi merkittävästi The Timesin vahvasti keskiluokkaisesta lukijakunnasta, eivät ne muodostaneet suoranaista uhkaa The Timesin menestymiselle. Konservatiivisempi Stantard puolestaan muodostui The Timesin pahimmaksi kilpailijaksi 1850- ja 1860- luvuilla ja kun sitä myytiin The Timesia alemmalla

---

¹⁷ Ibid. 193-215.

¹⁸ John Bright (1811–1899) oli Cobdenin läheinen toveri 1840- luvulla käydyssä taistelussa tuontielintarvikkeiden tullien poistamiseksi.

irtonumerohinnalla, se ryhtyi verottamaan The Timesin levikkiä kiihtyvällä tahdilla. Tullessa 1860- luvulle The Times ei ollut enää yksiselitteisesti suurin ja kaunein Englannin sanomalehtimaailmassa ja halvempien irtonumerohintojen turvin muut lehdet alkoivat mennä levikissään The Timesin ohitse. Hallituksen ja reformistien tavoitteet toteutuivat, kun englantilaisen julkisen sanan keskittyminen yhteen paikkaan päättyi.¹⁹

Eräs syy siihen, miksi The Times ei kyennyt kilpailemaan hinnoillaan 1850- luvulla perustettujen uusien sanomalehtien kanssa, oli se, että kilpailijoistaan poiketen The Times ylläpiti ajankohtaan nähden hyvin kattavaa ulkomaan toimitusta, joka aiheutti melkoisesti kustannuksia lehden toimittamisessa. The Timesin johto ei kuitenkaan missään vaiheessa edes harkinnut ulkomaan kirjeenvaihtajiensa karsimista, sillä lehdessä katsottiin, että myös ulkomaiden tapahtumista uutisoitaessa itse hankitut tietolähteet takasivat parhaiten The Timesin riippumattomuuden ja oman päätävänsä lehdessä julkaistusta materiaalista. Ulkomaiden tapahtumista uutisoitaessa The Timesin ulkomaan toimituksen johtaja Mowbray Morris luotti vankasti vain lehden varta vasten nimittämiin kirjeenvaihtajiin. Tätä käytäntöä vahvistettiin sen jälkeen, kun vuonna 1856 paljastui, että The Timesin sivutoimisena avustajana Egyptissä toiminut britti oli ottanut lahjuksia paikalliselta ylimykseltä. Euroopassa lehden kirjeenvaihtajien pysyviä asemapaikkoja olivat esimerkiksi Pariisi ja Berliini, mutta The Timesin kirjeenvaihtajien ketju ulottui aina Intiaan ja Yhdysvaltoihin asti. Morris neuvoi ulkomaan komennuksille lähteviä kirjeenvaihtajia pidättäytymään liian yksityiskohtaisesta asemapaikkansa sisäpolitiikan vatvomisesta, sillä tällainen ei lukijakuntaa Englannissa juuri kiinnostanut. Sitä vastoin finanssimaailman ja uuden teknologian, kuten rautateiden ja lennätinlaitoksen, kehittyminen olivat asioita, joihin tuli erityisesti kiinnittää huomiota. Morris kuitenkin kannusti alaisuudessaan olleita kirjeenvaihtajia kirjoittamaan rohkeasti omakohtaisista kokemuksistaan asemapaikoissaan, sillä tiukan asiallisten raporttien sekaan ripotellut kirjeenvaihtajan omat havainnot ja anekdootit elävöittivät muutoin asiapitoista tekstiä ja teki siitä viihdyttävämmän lukukokemuksen.²⁰

Vuonna 1851 perustettuun lennätintä käyttäneeseen Reuterin uutistoimistoon Morris ja The Timesin johto suhtautuivat pitkään hyvin epäilevästi, mutta kun Reuter tarjosi The Timesille New Yorkin pörssitietojen välittämistä Atlantiin lasketun kaapelin välityksellä, Morris myöntyi Reuteriin liittymiseen vuonna 1858. Reuter tarjosikin tiedot esimerkiksi New Yorkin pörssin toiminnasta nopeasti ja luotettavasti, mutta Atlantin ylittänyt kaapelihanke kariutui varsin pian jo vuoden 1858 aikana. Lukuun ottamatta talousuutisia Reuterin varat eivät riittäneet muiden tapahtumien välittämiseen Amerikasta ja muualta maailmasta Morrisin toivomalla tavalla, sillä pörssitietojen lisäksi Reutersin välittämässä sähkössä saatettiin kertoa vain eri hallitsijoiden syntymäpäiväjuhlassuoksista tai muista yhtä yhdentekevistä tapahtumista. Niinpä The Times

---

¹⁹ The History of The Times 1951, 294-308.

katsoi parhaimmaksi luottaa edelleen vain itse palkkaamiensa henkilöiden seikkaperäisimpiin raportteihin ja kustannuksista huolimatta myös Yhdysvalloissa säilytettiin pysyvän kirjeenvaihtajan toimi.²¹

Euroopassa olleista kirjeenvaihtajista varsinkin Ranskaan ja Preussiin sijoitetut The Timesin toimittajat saivat osakseen ankaraakin kiritiikkiä paikallisilta hallituksilta liian radikaalista tai jopa vihamielisestä suhtautumisesta yksinvaltaiseen hallitusjärjestelmään. Vaikka erityisesti Ranskan hallituksen esittämät vastalauseet saivat jopa Englannin hallituksen ojentamaan The Timesin toimitusta, se ei juuri rankaissut liian kriittisiä kirjeenvaihtajiaan, sillä olihan eri hallitusten voimakkaatkin reaktiot osoitus siitä, että The Times harjoitti uutisten välityksessään tinkimättä omaa linjaansa ilman ulkopuolista manipulointia. Ulkomaille lähetetyt kirjeenvaihtajat olivat kyllä omaksuneet viktoriaaniselle ajalle varsin tyypillisen englantilaisen herrasmiehen luonteen piirteen, johon kuului oman ylivertaisen järjestelmän glorifiointi ja vertailu ulkomaiden oloihin, joista tuntui aina löytyvän puutteita. Tällaisesta asenteesta johtuen brittien suhtautuminen ulkomaalaisiin saattoi usein olla holhoavaa ja kaikkitietävää.²²

Ennen Yhdysvaltain sisällissotaa The Times oli pitänyt kirjeenvaihtajia New Yorkissa ja San Franciscossa. Lisäksi lehti oli lähettänyt erikoiskirjeenvaihtajia ottamaan selkoa Utahin mormonien toiminnasta ja vuonna 1856 puhjenneista Kansasin ja Nebraskan levottomuuksista, joissa orjuuden vastustajat ja puolustajat olivat ottaneet yhteen. Vuodesta 1854 lähtien lehden New Yorkin kirjeenvaihtajana toimi amerikkalainen J. C. Davis, joka toi Amerikan oloista sellaista tietoa ja näkemystä, jota ulkopuolisen olisi ollut hankalaa hankkia. Vuonna 1856 John Delane vieraili itsekin Yhdysvalloissa, mutta valitettavasti hän ei ollut lainkaan kiinnostunut Yhdysvaltain poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta ja hänen matkastaan säilyneet päiväkirjamerkinnot sisälsivät vain yhdentekeviä matkakuvauksia. Delane ja lehden omistaja John Walter III suhtautuivat vähintään epäilevästi kaikkeen demokratiaan liittyvään ja Jamaikalla syntyneelle Mowbray Morrisille taasen Yhdysvaltain etelävaltioiden orjajärjestelmän leimaama agraariyhteiskunta oli kotoisampi kuin teollistuneemman pohjoisen kansalaisyhteiskunta. Vuoden 1861 lopussa J. C. Davis luopui huonoon terveyteensä vedoten kirjeenvaihtajan toimestaan. Tällöin Yhdysvaltain sisällissodan tapahtumista uutisoiminen jäi kokonaan brittitoimittajien kontolle. Sotakirjeenvaihtajana kannuksensa hankkinut W. H. Russell jatkoi raportointiaan, kunnes hänkin joutui lopettamaan työnsä ajaututtuaan ristiriitoihin Abraham Lincolnin alaisen sotaministeriön kanssa. J. C. Davisin raportit käsittelivät suurimmalta osaltaan lähinnä tiukasti talouspoliittisia kysymyksiä ja olenkin jättänyt tässä työssä hänen artikkelinsa vähemmälle huomiolle, koska niissä ei ollut yleensä havaittavissa samanlaista tapahtumia kommentoivaa sävyä kuin Davisin

---

²⁰ The History of The Times 1951, 271-272.

²¹ Ibid. 273-276.

²² Ibid. 277-282.

englantilaisten kollegojen kirjoittelussa. Vuoden 1862 keväällä Russellin paikan peri Illustrated London News lehden entisenä toimittajana ja runoilijankin tunnettu Charles Mackay (1814–1889). Mackayn lisäksi The Times sai vuoden 1862 aikana kirjeenvaihtajakseen myös aiemmin Englannin Washingtonin lähetystössä työskennelleen Francis Lawleyn, joka toimi etelävaltioiden pääkaupungista Richmondista (Virginian osavaltiossa) käsin. Edeltäjistään poiketen sekä Mackay, että Lawley olivat jo ennen The Timesin palvelukseen siirtymistään avoimesti sodan toisen osapuolen eli Yhdysvaltoja vastaan taistelleen Konfederaation puolella.²³

The Timesin kirjeenvaihtajista W. H. Russell ja Francis Lawley pyrkivät ahkerasti vierailemaan rintamalla seuraamaan sotatapahtumia mahdollisimman läheltä. Russell kuvasi sotaa etupäässä pohjoisen puolelta ja hänen varsinainen asemapaikkansa oli Washington, kun taas Lawley lähetettiin varta vasten konfederaation puolelle tarjoamaan näkökulmaa myös etelän sotatoimiin. Näistä herroista poiketen Charles Mackay tyytyi pysyttelemään asemapaikkassaan New Yorkissa ja tässä käsitellyn ajanjakson osalta hän poistui kaupungista oikeastaan vain vieraillakseen sen lähistöllä olleissa pohjoisen armeijan leireissä. Koska kirjeenvaihtajien raportit ja muut sotauutiset saapuivat Lontooseen yleensä Atlantilla purjehtineiden laivojen välityksellä, tiedot sisällissodan käännteistä tulivat The Timesin toimitukselle yleensä kahden tai kolmen viikon viiveellä. Tässä kuvatulla ajanjaksolla The Timesin levikki oli suurimmillaan 90 000. Tämä tapahtui vuoden 1861 joulukuussa, jolloin kuningatar Victorian puolison prinssi Albertin kuolema kasvatti The Timesin irtonumeromyyntiä.²⁴

---

²³ The History of The Times 1951, 359-380.

²⁴ The History of The Times 1951, 358.

2. Yhdysvaltain sisällissodan taustatekijöitä

2.1 Kasvun aiheuttamat mullistukset

Yhdysvaltoja on kautta aikojen yleisesti pidetty siirtolaisten rakentamana yhteiskuntana. Sisällissotaa edeltävien vuosikymmenien kehitykseen tämä huomio pätee erityisen hyvin. Vuosien 1800 ja 1850 välisenä aikana etupäässä Euroopasta tuli noin viisi miljoonaa henkeä siirtolaisiksi Yhdysvaltoihin. Amerikassa jo asuneiden keskuudessa taasen syntyvyys oli paljon korkeampi kuin Euroopassa. Väkiluvun kasvua Amerikassa edisti myös se, että siellä asukasta kohden oli vapaata maata paljon enemmän kuin Euroopassa, jolloin väestön kasvun vaatima ruuan saanti oli turvattu. Vaikka 1800-luvun kuluessa amerikkalaisten syntyvyys alenikin, jatkuva siirtolaisten virta piti väestönkasvua yllä vauhdilla, jolla väkiluku kasvoi noin 35 % jokaisena vuosikymmenenä 1800-luvulla. Tällöin Yhdysvaltain väkiluku kaksinkertaistui aina 23 vuoden välein, kun taas maan bruttokansantuote tuplaantui 15 vuoden välein. Vuoden 1860 tietämällä Yhdysvaltain väkiluku oli kohonnut noin 32 miljoonaan henkeen ja Euroopan valtioista ainoastaan Ranskassa ja Venäjällä oli enemmän asukkaita kuin Yhdysvalloissa.¹

Yhtä merkittävää kuin Amerikkaan kohdistuneen siirtolaisuuden voimakkuus oli myös sen keskittyminen Yhdysvaltojen pohjoisiin osavaltioihin. Siirtolaisuuden aiheuttamat muutokset amerikkalaiseen yhteiskuntaan saivat lopulta osaltaan aikaan perinpohjaisen muutoksen maan poliittisessa kentässä.

Vuoden 1850 tienoilla vain noin 14 % Amerikkaan hakeutuneista uusista siirtolaisista oli asettunut niihin 16 osavaltioon, joissa vallitsi orjajärjestelmä. Peräti 60 % kaikista siirtolaisista oli tuolloin keskittynyt neljään pohjoiseen osavaltioon, jotka olivat New York, Pennsylvania, Ohio ja Massachusetts. Perille päästyään siirtolaiset asettuivat asumaan mieluiten kaupunkeihin, jolloin heidän vaikutuksensa pohjoisen kaupunkien työvoimamarkkinoihin oli järjestyttävä. Perinteisesti Amerikassa suurin osa kaupunkien työvoimasta oli ollut käsityöläisiä tai muutoin itse itsensä työllistäneitä yrittäjiä ja vain pieni osa teki sellaista palkkatyötä, joka ei vaatinut korkeaa ammattitaitoa. Mutta esimerkiksi New Yorkin suurkaupungissa tilanne oli vähän ennen sisällissodan puhkeamista jo sellainen, että valtaosa sen työvoimasta teki palkkatyötä, joka ei vaatinut ammattitaitoa ja lisäksi jopa 90 % näistä matalapalkkatyöläisistä oli joko siirtolaisia tai vapaita mustia. Halvan ja ammattitaidottoman työvoiman tarjonta oli omiaan edistämään massatuotantoon keskittyneen teollisen yhteiskunnan kehitystä pohjoisessa. Tästä seurauksena oli yleinen palkkatason lasku, jonka tunsivat nahoissaan erityisesti Amerikassa koko ikänsä asuneet

---

¹ McPherson 1988, 9-10.

ammattitaitoiset käsityöläiset. Puolustaakseen omia etujaan ulkomaalaisia siirtolaisia vastaan nämä syntyperäiset työläiset alkoivat järjestyä aluksi ammattiliittojen kautta omaksi poliittiseksi liikkeeksi, joka haastoi Amerikassa jo olemassa olleet Whig- ja Demokraattipuolueet.²

Samalla kun Yhdysvaltain pohjoisissa osavaltioissa siirtolaisuuden myötä edettiin kohti kapitalistista teollisuusyhteiskuntaa, myös orjajärjestelmän leimaamat agraarisemmat eteläiset osavaltiot vaurastuivat varsin huiketta tahtia. Itse asiassa etelän 1800-luvun alun talouden kasvu oli niin ripeää, että Yhdysvaltain eteläisten osavaltioiden koalitio yksistään olisi ollut vuonna 1860 maailman neljänneksi vaurain valtio, jolloin Euroopastakin vain Englanti olisi ollut sitä rikkaampi. Totutusti etelän vaurauden lähteenä on pidetty orjatyöllä kasvatetun puuvillan hyvää menekkiä koko 1800-luvun ajan. Totuus onkin, että 1840-luvulta lähtien puuvillan kysyntä kasvoi nopeasti, vuodesta 1846 lähtien keskimäärin noin seitsemän prosenttia vuodessa seuraavat 15 vuotta. Kun lähes koko 1850-luvun ajan puuvillan tuotanto oli järjestään kysyntää pienempää, puuvillaplantaasien omistajat käärivät itselleen huiketta voittoja. Etelän talouden kulmakivenä ollut orjatalous oli paitsi tuottavaa, myös selvästi tehokasta paitsi puuvillan, myös muiden viljelykasvien osalta. Verrattuna etelän pieniin tiloihin, suuret orjatilat pystyivät hämmästyttävän joustavasti vaihtamaan viljelykasveja maailmanmarkkinatilanteiden mukaan. Sisällissodan jälkeen, aina 1880-luvulle maatalouden tuottavuus ja siten tulot asukasta kohden olivat etelässä selvästi alemmalla tasolla, kuin orjuuden aikana. Syynä tähän voidaan pitää suurten plantaasien pilkkoutumista etupäässä mustien viljelemiksi perhetiloiksi. Nämä edellä mainitut seikat osoittanevat sen, että ennen sisällissotaa etelän orjatalous oli hyvinkin tehokas ja ylläpitäjilleen suurta vaurautta tuonut järjestelmä.³ Ennen sisällissotaa etelän osavaltiot tuottivat $\frac{3}{4}$ kaikesta maailman tarvitsemasta puuvillasta. Vuonna 1860 kaikesta etelän työvoimasta 80 % työskenteli maataloudessa, kun pohjoisessa vastaava luku oli 40 %.⁴

Yhdysvaltain sisällissodan aikana Konfедераation muodostaneet osavaltiot eivät ennen vihollisuuksien alkua olleet kuitenkaan niin täysin puuvillavetoisen plantaasitalouden alaisuudessa kuin yleisesti luullaan. Myös etelässä teollistuminen oli lähtenyt käyntiin samoihin aikoihin 1800-luvun alussa kuin pohjoisessakin. Teollisuuden kasvu vain oli etelässä huomattavasti hitaampaa kuin pohjoisessa, sillä kun vuosien 1820 ja 1860 välillä etelän teollisuustyöväen määrä kasvoi noin 72 %, päästiin samalla aikavälillä pohjoisessa huikettaan 383 %:n lisäykseen tehdastyöläisissä. Lukuina esitettynä tämä tarkoittaa sitä, että kun vuonna 1820 etelässä oli noin 100 000 tehdastyöläistä, oli näiden määrä vuoteen 1860 mennessä kohonnut noin 170 000 henkeen. Vastaavasti pohjoisessa oli vuonna 1820 noin 210 000 tehdastyöläistä ja vuonna 1860 jo noin 1,2

---

² Fogel 1994, 309–312.

³ Ibid. 81–102.

⁴ McPherson 1988, 39–41.

miljoonaa. Kun edellä esitettyjä tilastoja 1800-luvun puolivälissä koottiin, tilastoijat eivät huomioineet tarpeeksi etelän teollisuuden luonnetta, sillä suurin osa etelässä tuolloin olleesta teollisuudesta keskittyi maataloustuotteiden, kuten puuvillan ja sokerin jalostukseen plantaasien yhteydessä, mutta tilastojen kerääjät katsoivat tämän toiminnan mieluummin maatalouden harjoittamiseksi, kuin varsinaiseksi teollisuudeksi. Kun otetaan huomioon myös etelän maataloustuotteiden jalostukseen osallistunut väki, saadaan etelässä teollisuuden piirissä työskentelevien määräksi vuoden 1860 tienoilla noin 600 000 henkeä. Etelässä viljelykasvien, kuten sokerin jalostukseen erikoistuneet tehdaslaitokset saattoivat olla huomattavasti suurempia kuin tehtaat pohjoisessa keskimäärin.⁵

Pohjoisessa tärkeimmät teollisuuden alat olivat tekstiiliteollisuus lähinnä koillisissa osavaltioissa ja raudan jalostus etupäässä Pennsylvaniassa. Tyypillinen pohjoisessa sijaitseva tekstiilitehdas työllisti noin 150 henkeä, kun taas yli 500 työntekijän suuryrityksiä oli noin 10 % kaikista tehdaslaitoksista. Pohjoisen teollisuuden tuotteet myytiin lähes yksinomaan kotimarkkinoille, jolloin eteläkin sai tarvitsemansa teollisuustuotteet pohjoisesta. Pohjoinen pyrki erityisesti 1840-luvulla suojaamaan teollisuustuotantoaan tuontitulleilla, mikä hintojen kohotessa aiheutti etelässä nurinaa siitä, että pohjoisen etuja ajettiin etelän kustannuksella. Etelän omanarvon tuntoa ja itsevarmuutta kuitenkin kohotti tietoisuus puuvillan tarpeellisuudesta maailman taloudelle. Ympäri maailman miljoonat ihmiset saivat elantonsa jalostamalla tuotetta, johon etelällä oli lähes monopoliasema koko maailmassa. Etelässä alettiinkin yleisesti puhua ”Kuningas Puuvillasta” (” King Cotton”), jonka haltijana etelän katsottiin voivan saada tahtonsa lävitse niin kotona kuin ulkomailla.⁶

2.2 Abolitionismin nousu

Kun Yhdysvaltain itsenäistymisen jälkeen uudelle liittovaltiolle alettiin sorvata uutta perustuslakia, etelän orjan omistajat puolustivat määrätietoisesti omaa järjestelmäänsä ilman kompromisseja. Kongressissa orjien omistajilla oli vankka edustus koko 1800-luvun alkupuolen. Yhdysvalloissa kuitenkin syntyi jo maan itsenäistymisvaiheessa 1760–1770-luvuilla orjuutta vastustaneita ryhmittymiä. Ensimmäisiä orjuuden vastustajia, joita myöhemmin alettiin kutsua abolitionisteiksi, olivat erityisesti kveekarit, jotka pitivät orjuutta syntinä ja siten tuomittavana. Aluksi he tosin keskittyivät omien uskonveljiensä puhdistamiseen orjuudesta, mutta ennen pitkää heidän julistuksensa saivat laajempaa kannatusta, vaikuttaen esimerkiksi Benjamin Franklinin ja muiden Pennsylvanian ja Uuden Englannin vallankumousjohtajien ajatteluun. Poliittisten johtajien käsittelyssä orjuuden vastustamisesta alettiin tehdä maallisempaa asiaa, jolloin vastustuksen perusteluiksi tuli lähinnä sen taloudellinen tehottomuus ja ristiriita suhteessa vapautta korostaviin

---

⁵ Fogel 1994, 102–104.

⁶ Ibid. 105–107.

ihmisen luonnollisiin oikeuksiin. Luonnollisiin oikeuksiin vetoaminen orjuuden vastustamisessa osoittautui sikäli ongelmalliseksi, että orjanomistajat saattoivat vedota omaan oikeuteensa hallita omaisuuttaan, joten orjuuden pakollinen poisto olisi loukannut tätä omistusoikeutta. Orjuuden vastustajatkin olivat lähes yksimielisesti sitä mieltä, että orjuutetut mustat olivat lähtökohtaisesti valkoisia selvästi alempiarvoinen rotu, joten aito tasa-arvo mustien ja valkoisten välillä ei tullut kyseeseen.⁷

Yhdysvaltain perustuslakia säätävässä konventissa esitettiin sangen lukuisia orjuutta vastustavia puheenvuoroja, mutta kokoukseen osallistuneiden eri osavaltioiden edustajien tärkein tavoite oli etsiä Yhdysvalloille sellainen hallinto, joka olisi täyttänyt paitsi vallankumousjohtajien, myös keskenään kilpailevien osavaltioiden tavoitteet. Orjuuden aiheuttamien ristiriitojen lisäksi köyden vetoa käytiin pienten ja suurten osavaltioiden asemasta, sekä erilaisista kaupallisista ja maatalouden intresseistä. Konventin edustajat jakaantuivat lisäksi vankan keskushallinnon kannattajiin ja vastustajiin. Orjuuden vastustajilla ei ollut kunnollista yhteistä linjaa mihinkään näistä kiistakysymyksistä, kun taas etelästä tulleet edustajat esiintyivät täysin yhtenäisesti puolustaessaan omia alueellisia etujaan. Etelän yhtenäisen esiintymisen ansiosta Yhdysvaltain perustuslakiin kirjattiin asetuksia, jotka käytännössä turvasivat orjajärjestelmän tulevaisuuden. Esimerkiksi kun osavaltioiden kongressiedustajien lukumäärä ja osuus liittovaltion verotuloista oli suhteutettu niiden asukaslukuun, laskettiin osavaltioiden alueilla olleista orjista 3/5 mukaan koko osavaltion asukaslukua määriteltäessä. Lisäksi liittovaltio veloitettiin avustamaan mahdollisten orjakapinoiden tukahduttamisessa ja osavaltioidenkin tuli palauttaa alueilleen hakeutuneet karanneet orjat takaisin omistajilleen.⁸

Varhaisten abolitionistien kamppailun tulokset jäivät varsin laihoiksi, sillä heidän konkreettisin saavutuksensa oli perustuslakia säätävän konventin asettama kansainvälisen orjakaupan kieltö, joka astui heti voimaan luoteisissa osavaltioissa, kun taas muualle annettiin 20 vuoden siirtymäaika kiellon täytäntöönpanossa. Tavallaan abolitionistien kamppailun kannalta onnekasta oli se, että tuore Yhdysvaltain perustuslaki jätti tulkinnan varaa sen suhteen, saiko orjia siirtää Yhdysvaltain sisällä osavaltiosta toiseen, jolloin periaatteessa orjien tuonti uusiin osavaltioihin voitiin laillisesti estää. Mutta, koska liittovaltion kongressi päätti uusien osavaltioiden liittämistä Yhdysvaltoihin, tarvittiin sen enemmistön tuki orjuuden alueellisen leviämisen estämiseksi. Perustuslakia ratifioitaessa Yhdysvalloissa vain kaksi pohjoista osavaltiota oli täysin vapaita ja kolmessa muussa pohjoisen osavaltioissa käynnistettiin orjuuden vähittäistä poistoa. Perustuslain ratifioinnin jälkeen Yhdysvaltoihin liitettiin vapaana osavaltiona Vermont (vuonna 1791), mutta seuraavana olivat vuorossa orjuuden käyttöönottaneet Kentucky ja Tennessee. Parhaiten abolitionistien aatteet

---

⁷ Fogel 1994, 238–244.

⁸ Ibid. 1994, 244–245.

omaksuttiin Uuden Englannin ja Pennsylvanian osavaltioissa. Vermontissa orjuus oli kielletty jo vuonna 1777, Massachusettsissa New Hampshiressa tämän jälkeen, joskin jälkimmäisessä tilanne oli tulkinnanvarainen aina vuoteen 1857 asti. Vuoteen 1780 mennessä taasen Pennsylvania oli päättänyt vapauttaa orjansa vähitellen, siten, että orjien lapset tulivat vapaiksi täytettyään 18 vuotta. Rhode Islandissa ja Connecticutissa päädyttiin pian tämän jälkeen samanlaiseen ratkaisuun. New Yorkissa orjuuden vähittäinen vapauttaminen aloitettiin vuonna 1799 ja New Jerseyssäkin lopulta vuodesta 1804 lähtien. Kongressissa varhaiset abolitionistit keskittyivät taistelemaan kansainvälistä orjakauppaa vastaan, samalla kun abolitionistien seuroja perustettiin vuosien 1784 ja 1791 välillä kaikkiin muihin osavaltioihin paitsi Etelä- ja Pohjois-Carolinaan sekä Georgiaan. Kongressissa orjanomistajilla oli kuitenkin niin paljon vaikutusvaltaa, että käytännöllisesti katsoen kaikki yritykset hyökätä Yhdysvalloissa jo olemassa ollutta orjuutta vastaan torjuttiin kerta toisensa jälkeen. Jatkuvat tappiot turhauttivat abolitionisteja siinä määrin, että 1810-luvun lopussa oikeastaan vain New Yorkin, New Jersey, Pennsylvanian ja Delawaren osavaltioiden abolitionistiseurat pysyivät vaivoin pystyssä.⁹

Jo hiipumassa ollut abolitionistien liike sai 1800-luvun alussa uutta voimaa niin sanotusta toisesta suuresta herätysliikkeestä, joka oli ollut käynnissä aina 1790-luvulta lähtien. Herätysliikkeen moottorina toimivat Presbyteerien hallitsemassa Uudessa Englannissa muodostetut uudet kalvinistiset teologiset suuntaukset, jotka korostivat erityisesti syntisen yksilön mahdollisuutta saavuttaa pelastus henkilökohtaisella taistelulla sisäistä ja ulkoista korruptiota vastaan. Uskonnollinen uudistuminen oli erityisen suosittua pohjoisissa ja luoteisissa osavaltioissa, kuten Ohiossa, Indianassa, Michiganissa, Illinoisissa, Wisconsinissa ja Iowassa. Toiseen suureen herätykseen ajoittui myös Metodisti kirkon esiinmarssi, joka johti metodismin kohoamiseen Yhdysvaltain suurimmaksi protestanttiseksi kirkkokunnaksi 1850-luvulle tultaessa. Metodistikirkko ryhtyi ensimmäisenä rohkaisemaan evankeliumin viemistä myös mustien keskuuteen. Uuden Englannin protestanttiset kirkkokunnat halusivat muokata koko amerikkalaisen yhteiskunnan uudistettujen kalvinististen ihanteiden mukaiseksi, jolloin Raamatun oikeanlainen tulkinta oli keskeisellä sijalla. Samalla uskonto elähdytti perustamaan mitä erilaisimpia yhteen asiaan keskittyneitä reformiliikkeitä, joihin kuuluivat aluksi lähinnä raittiusseuroja, mutta myös orjien vapauttamisen puolesta toimivia yhdistyksiä. Uudet protestanttiset uskonnolliset liikkeet alkoivat saada 1830-luvulta lähtien yhä enemmän poliittista äänenpainoa, jolloin korostettiin syntyperäisten amerikkalaisten oikeuksia ja vastustettiin raivokkaasti katolilaisuuden leviämistä. Myöhemmin perustettu Republikaanipuolue ammensi merkittävimmät voimavaransa tästä liikehännästä.¹⁰

---

⁹ Fogel 1994, 245–250.

¹⁰ Ibid. 254–264.

Uskonnollisuuden kasvu vaikutti suuresti siihen, että 1830-luvulta lähtien elpynyt abolitionismi oli aikaisempaa äänekkäämpää ja se alkoi saada yhä militantimpia piirteitä. Syntyi uusi abolitionistinen ristiretki, jonka vahvinta tukialuetta oli Uuden Englannin osavaltiot. Tunnusomaista tälle liikehdinnälle oli haluttomuus minkäänlaisiin kompromisseihin orjuuden suhteen, sillä koska orjuus nähtiin nyt niin kertakaikkisen epäkristillisenä ja moraalisesti tuomittavana, ei sen vaikutusta voitu korjata muuten kuin orjuuden kertakaikkisella lopettamisella. Vuosien 1837 ja 1845 välillä eri kirkkokunnissa vaikuttaneiden abolitionistien ehdottomuus sai aikaan pirstoutumista presbyteerien, metodistien ja baptistien keskuudessa. Vuonna 1837 presbyteerien joukosta erosi orjuuden tuomitseva uudemman opin kannattajakunta, joka järjestäytyi etupäässä pohjoiseen, orjuuteen maltillisesti suhtautuvien jäädessä etelään. Metodistit taas jakaantuivat vuonna 1844 enemmänkin kirkon eteläisten jäsenten toimesta, sillä nämä eivät halunneet uskonsa puitteissa tuomita orjuutta synniksi, jolloin he halusivat pidättäytyä kaikesta orjien emansipaatioon liittyvästä toiminnasta. Baptistien piirissä eteläiset seurakunnat erosivat omaksi kirkoksi vuonna 1845, kun orjia omistavilta estettiin lähetystyö. Etelän baptistikirkko julistautuikin orjajärjestelmän tukijaksi. Vaikka näistä kirkkokunnista eteläiset seurakunnat olivatkin eronneet, eivät abolitionistit kuitenkaan saaneet toivomaansa enemmistöä pohjoiseen jääneiden seurakuntien keskuudessa, sillä papiston johto pohjoisessa halusi tuomita orjuuden lähinnä sosiaalisena ja moraalisenä syntinä, eikä niinkään orjanomistajia yksilöinä sellaisiksi syntisiksi, jotka eivät olisi kirkon jäsenyyttä ansainneet. Samalla kun abolitionistinen teologia ei saanut määräävää asemaa edes pohjoisen kirkoissa, eivät myöskään pelkästään abolitionismiin sitoutuneet poliittiset liikkeetkään yksinään saaneet massoja taakseen.¹¹

2.3 Pohjoisen ja etelän erojen kärjistyminen aluelaajennusten myötä

Yhdysvaltoja 1800-luvun alkupuolella hallinneet whig- ja demokraatti-puolueet sisälsivät molemmat niin orjuuden vastustajia kuin sen kannattajiaakin. Mutta koska molemmat puolueet halusivat toimia koko liittovaltion alueella, pyrittiin niissä hakemaan konsensusta orjuuteen liittyvissä kysymyksissä. Vaikka molemmat puolueet olivat edustettuina koko maassa, whigien kannatus oli vahvempaa koillisissa osavaltioissa, kun taas demokraattien kannatus tuli etelästä ja maan keskiosista. Kummatkin puolueet kuitenkin erosivat selvästi toisistaan poliittisen kulttuurinsa ja filosofiansa osalta. Demokraatit kannattivat enemmän tasavaltaisia periaatteita ja laissez-faire politiikkaa. Demokraattien mielestä valtion hallinnon tulikin olla mahdollisimman kevyttä ja paikallisista oloista lähtevää. Demokraatit ajoivat myös valkoisen miesväestön tasa-arvoista äänioikeutta, kun taas whigit olivat varsin epäluuloisia kouluttamattomien ”alempien luokkien” kyvyistä osallistua päätöksen tekoon. Whig-puolueen tavoitteena oli mahdollisimman vahva keskushallinto, johon kuului myös talouden suotuisan kehityksen ohjaaminen valtion toimesta.

---

¹¹ Fogel 1994, 269–280.

Oman ilmoituksensa mukaan whigit olivat etupäässä konservatiiveja ja lain ja järjestyksen kannattajia, jolloin erityisesti omaisuuden puolustaminen ja puritaaninen kovan työn, sekä yksilön riippumattomuuden ihanne olivat puolueen kantavia aatteita. Demokraatit arvostelivat whigejä rikkaiden, pankkien, korporaatioiden ja yleensäkin rahavallan etujen ajamisesta, mutta whigit itse ilmoittivat puolustavansa työtä tekevien luokkien etuja ja heidän katsannossaan näihin kuuluivat niin palkka- ja käsityöläiset kuin yrittäjät ja tehtaanomistajatkin. Whigit puolestaan syyttivät demokraatteja köyhien yllyttämisestä rikkaita vastaan. Käytännön politiikassa whigit ajoivat innokkaasti mitä erilaisimpia uudistusohjelmia, joihin kuuluivat niin raittiusliikkeet kuin rautateiden ja kanavien rakennusprojektit ja hankkeet pankkilaitoksen vahvistamisesta yli osavaltioiden rajojen.¹²

Ennen sisällissotaa kiivaimmat yhteenotot puolueiden välillä käytiin talouspolitiikan johdosta. Varsinkin 1820- 1830 luvuilla esiintyneet taantumaiset iskivät etelän maatalouteen pahemmin kuin pohjoisen teollisuuteen. Yhdysvaltain talouden suojaamiseksi whigit ajoivat suojatulleja teollisuustuotteille ja valtion rahoitusta erilaiseen rakennushankkeisiin (mm. rautatiet ja kanavat). Demokraatit vastustivat tullien korotuksia ja olisivat mieluiten tukeneet uudisraivaajia myymällä näille maata kohtuuhintaan. Demokraatit syyttivät suuria pankkeja holtittomasta paperirahan levittämisestä, mikä piti myyntihintoja alhaalla niin maataloudessa kuin teollisuudessa samalla kun tuotanto kutistui hetkellisesti 1830-luvun lopussa. Demokraatit vaativatkin pankkien kasvun suitsemista lakiteitse. Demokraatit niin pohjoisessa kuin etelässä vastustivat lähes yksimielisesti suuria pankkeja tulleja, samoin kaikki whigit puolustivat niitä yhtä yksimielisesti. Aina 1840-luvun loppuun asti whigit ja demokraatit pysyivät koko kansan puolueina, eikä edes orjuus saanut niissä aikaan jakaantumista alueellisiin klikkeihin, vaan aivan kuten pohjoisen demokraatit tukivat orjia omistavia puoluetovereitaan, tukivat etelän whigit pohjoisen whigien politiikkaa.¹³

Yhdysvaltain perustuslakia säätävässä konventissa eräs suurimmista haasteista oli ollut vallan tasapainottaminen siten, ettei kumpikaan, etelä tai pohjoinen olisi noussut määräävään asemaan liittovaltiossa. Halu alueiden välisen tasapainon varmistamiseen ei johtunut vain etelän halusta suojata orjajärjestelmäänsä, vaan myös siitä, että Iso-Britannian alaisuudessa siirtokunnat olivat eelleet varsin eristyksissä toisistaan, jolloin eri alueiden välille oli kehittynyt niille ominaisia kulttuurillisia piirteitä niin asujaimiston, uskonnon kuin taloudenkin osalta. Tärkeä kysymys pohjoisen ja etelän välisen tasapainon säilyttämisessä oli se, miten tuli menetellä Yhdysvaltoihin liitettävien uusien territorioiden suhteen. Erityisen polttavaksi tämä ongelma nousi jo vuonna 1803, kun Ranskan myymä Louisiana laajensi huomattavasti silloisen Yhdysvaltain aluetta. Tuolloin

---

¹² Fogel 1994, 281–283; McPherson 1988, 27–30.

¹³ Fogel 1994, 284–287.

erityisesti Uuden Englannin poliitikot pelkäsivät sitä, että suuret alueliitokset estivät tehokkaan keskushallinnon samalla kun mantereen läntiset osat avautuivat orjuuden esteettömälle etenemiselle, jolloin etelä olisi saanut kohtuuttomasti määräysvaltaa liittovaltiossa. Lopulta territoriokysymyksessä saatiin väliaikaiseksi osoittautuva kompromissi vuonna 1820, kun sovittiin, että mahdollisia uusia orjavaltioita perustettaisiin vain Missourin osavaltion etelärajan suuntaisesti kulkevan linjan eteläpuolelle. Linjan pohjoispuolelle jäänyt Missouri hyväksyttiin uudeksi osavaltioksi tosin orjavaltiona, mutta tämän vastapainoksi Massachusettsin osavaltiosta erotettiin Maine, joka oli orjuudesta vapaa. Kompromissin tuloksena uusia osavaltioita tuli jatkossakin liittää Yhdysvaltoihin aina pareittain, jolloin mukaan otettiin kerralla sekä orjavaltio, että vapaa osavaltio. Tämä käytäntö takasi sen, että senaatissa säilyi tasapaino vapaiden ja orjavaltioiden kesken.¹⁴

Missouri-kompromissi tarkoitti sitä, että etelän orjuus jätettiin rauhaan liittovaltion puuttumiselta, mutta varsin pian etelässä alettiin valitella sitä, että kompromissin tarkoituksena olikin itse asiassa kuristaa etelän orjuuden sävyttämä omaleimainen kulttuuri ja elämäntapa sulkemalla se keinotekoisena pidetyn rajan alapuolelle. Eräs erityisen äänekkäs etelän orjajärjestelmän ja elämänarvojen puolustaja oli Etelä-Carolinasta kotoisin ollut John Calhoun¹⁵, joka oli toiminut presidentti Monroen hallituksessa sotaministerinä. Calhouniin henkilöityikin 1820-luvulta lähtien raivokas etelän etujen ajaminen ja abolitionismin vastustus. Calhounin tapaiset etelän etuja ajavat ”nationalistit” eivät rajoittaneet taisteluaan vain orjuuden puolustamiseen, vaan myös heidän mielestään epäreilun, pohjoisen saneleman talouspolitiikan vastustamiseen. Tällöin näkyvin ärsytyksen aihe oli liittovaltion ajama suojatullipolitiikka, joka koettiin suoranaiseksi etelän etujen polkemiseksi. Tullit haittasivat eniten teollisuustuotteiden osalta tuonnin varassa toimineita puuvillan ja tupakan viljelijöitä, joten heistä tuli kiivaimpia liittovaltion politiikan vastustajia. Etelä-Carolinan osavaltio toimi vastarinnan johdossa ja sieltä alkoi levitä ideologia, jolla orjuutta puolustettiin moraalisesti täysin hyväksyttävänä asiana, koska se oli etelän taloudelle niin elintärkeä ja lisäksi orjuus ei ollut muuallakaan maailmassa mitenkään poikkeuksellinen ilmiö. Useimmat etelästä kotoisin olevat poliitikot yrittivät sisällissotaa edeltävinä vuosikymmeninä ajaa osavaltioidensa etua mieluiten perinteisen puoluepolitiikan kautta kuin Calhounin tapaisten ääriainesten riveistä. Meksikoa vastaan vuosina 1845–1848 käytyjen sotien jälkeisen kehityksen myötä kiivaimmat etelän esitaistelijat saivat yhä enemmän vaikutusvaltaa ja kannatusta kotonaan.¹⁶

Vuonna 1844 presidentiksi valittu James K. Polk¹⁷ oli täysin omaksunut jo Thomas Jeffersonin ajoista periytyneen demokraattien doktriinin, jonka mukaan amerikkalaiset instituutiot tuli ulottaa

---

¹⁴ Fogel 1994, 287–289.

¹⁵ John Calhounin (1782–1850) poliitikon ura kesti vuodesta 1811 lähtien hänen kuolemaansa saakka ja hän ehti toimia kongressiedustajana, senaattorina sotaministerinä ja ulkoministerinä.

¹⁶ Fogel 1994, 292–301.

mahdollisimman laajalle Pohjois-Amerikan mantereelle, vaikka se olisi merkinnyt kamppailua intiaaneja, espanjalaisia, meksikolaisia tai kanadalaisia vastaan. Polk sopi Iso-Britannian kanssa Oregonin tuomisesta Yhdysvaltain yhteyteen ja Meksikon vastaisen sodan tuloksena Teksas, New Mexico ja Kalifornia saatettiin Yhdysvaltojen huomaan. Polkin sotapolitiikka ei kuitenkaan saanut menestyksestään huolimatta täyttä kotirintaman tukea, sillä erityisesti whigit vastustivat kiivaasti näin laajojen alueiden valtausta asevoimin. Tuolloin kongressissa whigien riveissä ollut Abraham Lincoln (1809–1865) oli eräs äänekkäistä sodan vastustajista, kun hän kyseenalaisti Meksikoa vastaan tehdyn hyökkäyksen oikeellisuuden. Keskeinen ajatus whigien vastarinnan takana oli se, että liian nopeat ja suuret aluelaajennukset veivät huomion pois Yhdysvaltain vanhojen osavaltioiden olojen ja instituutioiden kehityksestä. Aggressiivinen sotapolitiikka alkoi pohjoisessa herättää yhä enemmän pelkoja siitä, että koko toiminnan tarkoituksena oli etelän orjajärjestelmästä voimansa saavan vaikutusvallan kasvattaminen liittovaltiossa. Pontta peloille antoi esimerkiksi se seikka, että maan itsenäistymisen jälkeen Yhdysvaltoihin oli orjavaltaioina liitetty jo Louisiana, Missouri, Arkansas, Florida ja nyt myös Teksasin laajat alueet. Lisäksi Polk oli itsekin orjanomistaja ja hänen vaaliteemansa oli ollut orjajärjestelmän levittäminen Teksasin valtauksen avulla. Presidentti itse ei pitänyt toimiaan moitittavina, sillä Teksas jäi Missourin kompromissirajan alapuolelle. Polkia tukevat poliitikot taas pitivät New Mexicon ja Kalifornian alueita olosuhteiltaan soveltumattomia orjuuden varassa toimineeseen menestykselliseen kaupalliseen maatalouteen.¹⁸

Näistä rauhoitteluyrityksistä huolimatta vuonna 1846 Pennsylvaniasta kotoisin oleva ensimmäisen kauden edustaja David Wilmot teki esityksen, jossa yksiselitteisesti kiellettiin orjuuden ulottaminen Meksikolta vallatuille alueille. Wilmot itse oli orjuutta vastustava demokraatti, mutta ennen kaikkea häntä ärsytti omasta mielestään etelän liian suuri sananvalta puolueensa keskuudessa. Kun esityksestä äänestettiin, pohjoisesta kotoisin olleet edustajat molemmista puolueista liittoutuivat ja huolimatta etelästä kotoisin olleiden edustajien yli puoluerajojen ulottuvasta vastarinnasta he saivat esityksen lävitse kongressin alahuoneessa, mutta eteläisten osavaltioiden senaattorit estivät lakiehdotuksen ratifioinnin senaatissa. Tämä merkitsi sitä, että kongressi oli ainutlaatuisella tavalla jakaantunut pohjoiseen ja eteläiseen leiriin, mikä antoi pahaenteisen ennusmerkin tulevaa ajatellen. Etelän edustajat perustelivat toimintaansa lähinnä, sillä, että liittovaltio ei perustuslain mukaan voinut puuttua perustettavien osavaltioiden sisäisiin oloihin kieltämällä orjuuden oikopäätä.¹⁹

Kiista Meksikolta vallattujen alueiden kohtalosta herätti pohjoisessa abolitionistit yhä aktiivisemmin hakemaan poliittista vaikutusvaltaa. Vaikka abolitionistien omat puolueet (Liberty Party ja Free Soil) eivät yksinään kohonneetkaan kovin merkittävään asemaan, saivat abolitionistit

---

¹⁷ James K. Polk (1795–1849) oli Pennsylvaniasta kotoisin ollut demokraatti ja ennen presidenttiyttään hän oli toiminut mm. kongressin puhemiehenä ja Tennesseen osavaltion kuvernöörinä.

¹⁸ McPherson 1988, 48-52.

sanomansa kuuluviin erityisesti whigien pohjoisten jäsenten keskuudessa. Vuoden 1848 presidentin vaalien keskeisenä teemana oli läntisten territorioiden olojen järjestäminen. Vaalien voittajaksi selviytyi lopulta etelästä kotoisin ollut whig Zachary Taylor²⁰. Taylor oli luvannut olla estämättä veto-oikeudella mitään kongressin antamia lakeja, mikä sai pohjoisten whigien joukosta muun muassa Abraham Lincolnin ja William H. Sewardin luottamaan siihen, että Taylor ei ollut yksisilmäinen etelän kannattaja. Taylor oli saanut mainetta sotasankarina ja hän omisti orjia, mikä sai myös etelän asujaimiston luottamuksen. Näin ollen etelän kannattajille tulikin täydellisenä järkytyksenä, kun Taylor päättikin presidentin virkaan astuttuaan ratkaista Kalifornian ja New Mexicon aiheuttamat ongelmat kertaheitolla liittämällä ne suoraan liittovaltioon vapaina osavaltioina. Etelän edustajat luonnollisesti raivostuivat tästä toimesta, jolloin vastarinta kumpusi tunteesta, että Taylor oli pettänyt rikollisella tavalla etelän asukkaiden luottamuksen ja solidaarisuuden. Kun lisäksi tunnetusta abolitionistista William Sewardista²¹ tuli presidentin neuvonantaja ja kongressissa käytiin valtataistelua eteläisten ja pohjoisten edustajien välillä puhemiehen paikasta, alkoivat kiivaimmat etelän puolestapuhujat, kuten Georgian edustajat Robert Toombs ja Alexander Stephens²² avoimesti puhua etelän eroamisesta liittovaltiosta ja jopa aseellisesta vastarinnasta.²³

Separatistit olivat vielä kuitenkin todellisuudessa vähemmistönä etelässä, mutta muutoin sen yhtenäinen esiintyminen ja jyrkkä asenne pakottivat Taylorin hallinnon vuonna 1850 kompromissin Kalifornian ja New Mexicon kysymyksessä. Sovinto saatiin aikaan muodostamalla Kaliforniasta vapaa osavaltio, mutta New Mexico jätettiin territorioksi, jonka tulevaisuus jätettiin aluksi avoimeksi. Kesken tämän prosessin Taylor kuoli äkillisesti, jolloin uusi presidentti Millard Fillmore²⁴ otti enemmän etelää myötäilevän asenteen ja laiaha sopu saatiin säilytettyä. Selvää kuitenkin oli, että kiistely uusien alueiden kohtalosta oli saanut aikaan paljon pahaa verta eri leirien välille ja aiheuttanut ensimmäisen vakavan repeämän kansalliselle yhtenäisyydelle. Varsinkaan abolitionistit eivät voineet vuoden 1850 kompromissille hurrata, kun se selvästi jätti territoriot, kuten New Mexicon ja Utahin avoimiksi mahdolliselle orjuudelle.²⁵

Kamppailu orjuuden ympärillä johti Yhdysvallat koko 1850-luvun ajan sisäpoliittisesta kriisistä toiseen, jolloin pohjoisten ja etelän väliset yhteenotot muuttuivat yhä toistuvammiksi ja

---

¹⁹ McPherson 1988, 53–59.

²⁰ Zachary Taylor (1784–1850) oli kotoisin Kentuckystä ja hän oli orjanomistaja.

²¹ William Seward (1801–1872) oli whig - edustaja New Yorkin osavaltiosta. Senaattoriksi hän pääsi vuonna 1849 ja vuonna 1855 hän liittyi republikaanipuolueeseen.

²² Robert Toombs (1810–1885) ja Alexander Stephens (1812–1883) olivat senaattoreita ja demokraatti- puolueen jäseniä. Kun Konfederaatio oli perustettu Toombs toimi vähän aikaa sen ulkoministerinä, kunnes siirtyi kenraaliksi Konfederaation armeijan palvelukseen. Stephens taas toimi sisällissodan aikana Konfederaation varapresidenttinä.

²³ McPherson 1988, 60-66

²⁴ Millard Fillmore (1800- 1874) oli Taylorin varapresidentti.

²⁵ McPherson 1988, 67–77.

vakavammiksi luonteeltaan. Vuosikymmenen alussa maan poliittisessa kentässä alkoi tapahtua perustavaa laatua olevia muutoksia, jotka olivat merkittävä tekijä kehityksessä kohti sisällissotaa.

Kun Meksikolta vallattujen alueiden olojen järjestelystä oli päästy laihahkoon sopuun, alkoivat whig-puolueen eteläiset edustajat hiljalleen siirtyä etelälle myötämielisempien demokraattien riveihin. Tätä etelän whig- poliitikkojen suunnanmuutosta helpotti vielä se, että pohjoiset demokraatit olivat hyvinkin ystävällisissä väleissä etelän suuntaan. Hyvänä esimerkkinä tästä oli vuonna 1852 demokraattien ehdokkaana presidentiksi valittu Franklin Pierce (1804–1869). Pierce oli entinen senaattori New Hampshiresta, joten hänellä oli pohjoisten demokraattien täysi tuki takanaan, mutta samalla hänet tunnettiin myös etelää sympatiseeraavana ehdokkaana, jolloin myös etelän demokraatit antoivat hänelle tukensa. Pierce täyttikin etelän asettamat toiveet, kun hän patisti liittovaltiota aktiivisiin toimiin karanneiden orjien jäljityksessä, kiinniotossa ja omistajilleen palautuksessa. Vastareaktionä Piercen hallinnon ankarasta asenteesta karanneisiin orjiin Uuden Englannin osavaltiot, samoin kuin Ohio, Michigan ja Wisconsin vahvistivat yksilön vapauksia koskevia lakejaan tavalla, joka asetti ne suoranaiseen ristiriitaan hallituksen uuden linjan kanssa.²⁶

Karanneiden orjien kova kohtelu aiheutti kyllä pohjoisessa suuttumusta hallitusta ja etelää kohtaan, mutta todellinen myrsky nousi kuitenkin jälleen uusien osavaltioiden liittämistä Yhdysvaltoihin. Vuonna 1853 oli tullut ajankohtaiseksi järjestää kahden läntisen territorion, Kansasin ja Nebraskan olot soveliaiksi liittovaltioon liittämiseksi. Käytännössä tätä työtä hoitivat kongressin ja senaatin komitean kautta kaksi Illinoisilaista demokraatti- edustajaa, William A. Richardson ja Stephen A. Douglas (1813–1861). Molempia edustajia elähdytti idea Amerikan nopeasta länteen suuntautuvasta laajenemisesta. Jotta Nebraskan ja Kansasin territorioiden järjestämistä koskevat lait olisi saatu hyväksytyttyä, tarvittiin ennen kaikkea tukea eteläisten senaattorien riveistä, mutta tällaisen tuen saaminen vaikutti mahdottomalta, koska molemmat territoriot sijaitsivat vuonna 1820 sovitun kompromissilinjan pohjoispuolella ja siten etelälle jo niin tärkeän orjajärjestelmän ulottumattomissa. Muutamit etelän senaattorit kuitenkin haistoivat tilanteessa mahdollisuuden etelän vaikutusvallan kohottamiseen ja nämä etupäässä jyrkät orjuuden puolustajat muodostivatkin painostusryhmän, jonka tavoitteena oli estää automaattinen orjuuden kieltäminen Kansasista ja Nebraskasta. Douglasille tärkeintä oli saada uudet territoriot ylipäänsä muodostettua, joten hänen ainoaksi vaihtoehdoksi jäi esittää lakiehdotus, jossa käytännössä romutettiin vuonna 1820 asetettu este orjuuden leviämälle. Pohjoisessa lakiesitys aiheutti ennennäkemättömän raivokkaita vastalauseita ja lyhyessä ajassa sinne syntyikin lukuisia kansalaisliikkeitä vastustamaan lakiesitystä, samalla kun etelä tuomittiin yhteen ääneen orjuuden hyväksi tehdystä myyräntyöstä. Kongressi äänesti Douglasin esityksestä keväällä 1854, jolloin etelän edustajien ja suurimman osan pohjoisista

---

²⁶ McPherson 1988, 117–120.

demokraateista tukiessa esitystä, se läpäisi sekä alahuoneen, että senaatin äänestykset. Pohjoisen whigit ja abolitionistien Free Soil-puolue olivat yksimielisesti esitystä vastaan. Koska etelää edustaneet whigit olivat tukeneet Kansasin ja Nebraskan avaamista orjuudelle, olivat whigit keskuudessaan ajautuneet sisäiseen ristiriitaan, jota ei enää voitu paikata ja käytännössä whig-puolue hajosikin Kansasista ja Nebraskasta käytyyn kiistaan.²⁷

Pohjoisessa jo ennen whigien lopullista hajaantumista abolitionistien lisäksi erityisesti Amerikassa syntyneiden etuja ajavat liikkeet olivat kasvattaneet kannatustaan. Erilaiset nationalistiset pienpuolueet vastustivat ennen kaikkea katolilaisuuden leviämistä ja siirtolaisia, joiden syyksi luettiin muun muassa rikollisuuden kasvun lisäksi lähes kaikki kaupungistumisen mukanaan tuomat lieveilmiöt. Varsinkin sellaisina vuosina, jolloin siirtolaisten tulo oli ollut erityisen vilkasta, nämä liikkeet saavuttivat varsin huomattavaa poliittista painoarvoa. Entiset whigit, abolitionistit ja nationalistit löysivät yhteisen sävelen vastustaessaan Nebraskan ja Kansasin avaamista orjuudelle ja nämä kaikki tahot pitivätkin etelän menettelyä asian tiimoilta vähintään alhaisena ja rikollisena. Whigien piiristä tulleet ammattipoliitikot samoin kuin jatkuvaa kamppailua käyneet abolitionistit havaitsivat varsin nopeasti ruohonjuuritasolta organisoitujen nationalististen liikkeiden potentiaalin uutta vaikutuskanavaa haettaessa. Nämä eri ryhmittymät alkoivatkin liittoutua ja tiivistää yhteistyötään ja tästä toiminnasta syntyikin kokonaan uusi republikaanipuolue haastamaan demokraatteja.²⁸

Etupäässä entisten whigien vaikutuksesta uudessa puolueessa alkoi siirtolaisten ja katolilaisten vastustus lievenemään, tosin tässä auttoi myös siirtolaisuuden heikkeneminen 1850-luvun alussa. Republikaanien perustamisvaiheesta aluksi syrjässä pysytellyt Abraham Lincoln kamppaili vuonna 1854 Illinoisissa Stephen Douglasia vastaan senaattorin paikasta. Douglasin mielestä osavaltioilla oli oikeus itse päättää orjuudesta, joten liittovaltion puuttuminen tähän oikeuteen loukkasi osavaltioiden pyhää oikeutta hallita itseään. Lincoln vastasi tähän, että koska myös mustat olivat ihmisiä, ei valkoisilla ollut mitään oikeutta alistaa näitä alaisuuteensa varsinkaan itsemääräämisen nimissä. Lincolnin mukaan orjuus oli Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen hengen vastainen, joten ei voinut olla mitään perustelua sen puolustamiseksi. Lincolnin tärkein tavoite oli jo tuolloin orjuuden leviämisen estäminen uusille alueille, eikä suinkaan orjuuden äkillinen poisto poliittisilla päätöksillä. Orjuudesta piti päästä eroon vähitellen liittovaltion toimia säätelevien lakien puitteissa. Nämä Lincolnin julki lausumat periaatteet tulivat myös republikaanipuolueen ohjenuoraksi ja vaikka hän hävisikin senaattorin virasta käydyin kamppailu, hän sai itselleen arvokasta julkisutta Douglasia vastaan käydylle puhekiertueella. Senaattorin vaalikampanjan aikana esittämiensä

---

²⁷ McPherson 1988, 121–125.

²⁸ Ibid. 126–137.

teemojensa pohjalta Lincoln ryhtyi kamppailemaan presidentin virasta vuoden 1860 presidentin vaaleissa.²⁹

Pohjoisen ja etelän välinen kamppailu ei suinkaan rajoittunut vain politiikan areenoille, vaan sisällissodan lähestyessä se sai yhä konkreettisempia ilmenemismuotoja. Erityisesti Kansasista tuli kilpailevien järjestelmien taistelukenttä. Varsinkin Kansasin itäosat soveltuivat ilmastoltaan ja olosuhteiltaan orjien varassa toimivaan maatalouteen, joten etupäässä Missourin osavaltiosta virtasi alueelle orjia omistavia uudisasukkaita. Kiivaimpien orjanomistajien tavoitteena oli ajaa tiehensä Kansasiin jo asettuneet abolitionistit. Vuonna 1856 tilanne territoriossa ajautui räjähdyspisteeseen, kun siellä oli oma hallituksensa sekä orjien omistajilla, että abolitionisteilla. Molemmilla osapuolilla oli hampaisiin asti aseistettuja joukkioita ja niiden välillä puhkesikin vakavia aseellisia kahakoita, jotka huipentuivat keväällä orjien omistajien joukkojen suorittamaan hävitysretkeen tulevan osavaltion pääkaupunkiin Lawrenceen. Kansasin tapahtumista aiheutunutta yhä kasvavaa raivoa lisäsi pohjoisessa vielä se, että kun kongressissa tunnettu abolitionisti Charles Sumner oli pitänyt ankaran, orjanomistajat tuomitsevan puheen, muuan Etelä-Carolinasta kotoisin ollut kongressiedustaja brutaalisti pahoinpiteli hänet. Tällaiset välikohtaukset toimivat pohjoisessa esimerkkeinä orjuuden aiheuttamasta korruptiosta ja barbarismista, jolloin etelään maltillisesti suhtautuneetkin alkoivat menettää uskoaan ristiriitojen sovitteluksi.³⁰

Kansasin tilanteen muuttuessa kriittiseksi valittiin vuoden 1856 vaaleissa uudeksi presidentiksi demokraattien ehdokkaana James Buchanan³¹. Buchanan tukijoinen korosti vaalikampanjassaan sitä, että koska levottomuudet Kansasissa olivat ajamassa etelää ja pohjoista lopullisesti toisiaan vastaan, olisi republikaanien ehdokkaan John Fremontin³² vaalivoitto merkinnyt lähes varmasti etelän irrottautumista liittovaltiosta. Buchanan saikin vakuutettua pohjoisen demokraatit tällä perustelulla taakseen ja hän voitti vaalit. Tosin pohjoisessakin monet äänestäjät suhtautuivat epäluuloisesti republikaanien ohjelmaan, peläten sen sisältäneen mustien tasa-arvoa kohottavia pyrkimyksiä, joten Buchanan koettiin turvallisemmaksi ehdokkaaksi tässäkin mielessä. Buchananin päällimmäiseksi tavoitteeksi tuli Kansasin aiheuttaman kriisin purkaminen. Tehtävä ei ollut helppo, sillä sekä pohjoisen, että etelän arvovalta oli kiinni siinä, millaiseksi perustettavan Kansasin perustuslaki muotoutuisi. Erityisesti etelän edustajat painostivat hallitusta ankarasti saadakseen Kansasiin orjuuden sallivan perustuslain. Vuonna 1858 Buchananin hallinto esitti demokraattien enemmistön turvin Kansasin liittymistä liittovaltioon siltä pohjalta, että se salli orjuuden alueellaan.

---

²⁹ McPherson 1988, 138–144; Fogel 1994, 301–309.

³⁰ Ibid. 145–153.

³¹ James Buchanan (1791–1868) oli kotoisin Pennsylvaniasta. Presidentti Polkin hallinnossa hän oli toiminut ulkoministerinä ja Piercen alaisuudessa hän oli puolestaan ollut Yhdysvaltain suurlähettiläänä Englannissa.

³² John C. Fremont (1813–1890) oli ennen poliitikoksi ryhtymistään etsinyt armeijan palveluksessa kulkureittejä Yhdysvaltain läntisiin territorioihin hakeutuneille uudisraivaajille ja hän oli rikastunut vuonna 1848 alkaneessa Kalifornian kultarynnäkössä.

Etelä näytti saaneen kaikki ajamansa tavoitteet lävitse, mutta kyseessä oli lähinnä Pyrrhoksen voitto, kun pohjoisessa etelän vastainen asenne sai uutta voimaa ja demokraattien kannatus siellä painui pohjalukemiin. Prosessi ei tuonut juurikaan kunniaa Buchananille, varsinkin kun orjuuden sallivaan perustuslakiin oli Kansasissa päädytty selvästi vilpillisillä paikallisvaaleilla. Lopulta aivan viime tingassa osa pohjoisen demokraateista ryhtyi vastustamaan Kansasin liittämistä orjavaltiona, jolloin Kansasiin ehdittiin perustaa republikaanipuolue ajamaan orjuuden estävää perustuslakia. Aivan sisällissodan aattona tammikuussa 1861 Kansasin asukkaiden enemmistön tuella se otettiin vapaana osavaltiona osaksi Yhdysvaltoja. Koko tämän prosessin ajan molempien osapuolten aseelliset joukkiot olivat jatkaneet terroriaan Kansasin alueella ³³.

Samaan aikaan, kun Kansasin kohtalosta käytiin yhä katkerammaksi yltyvää kamppailua pohjoisen ja etelän välillä, päätti myös Yhdysvaltain korkein oikeus esittää oman kantansa orjuuden asemasta Yhdysvalloissa. Korkeimman oikeuden käsiteltäväksi oli tullut Dred Scott- nimisen orjan kohtalo. Scott oli elänyt isäntänsä omistuksessa Missourin orjavaltiliossa, mutta armeijan palveluksessa olleen isäntänsä mukana hän oli matkustanut useiksi vuosiksi muun muassa orjuudesta vapaaseen Illinoisin osavaltioon 1830- luvulla. Yhdysvaltain korkeimman oikeuden tehtävänä oli nyt ratkaista se, oliko Dred Scott saavuttanut itselleen vapauden muuttaessaan isäntänsä mukana pois orjavaltiliosta. Vuonna 1857 Yhdysvaltain korkeimman oikeuden tuomareista suurin osa oli kotoisin orjavaltilioista ja puheenjohtajansa johdolla se totesikin, että koska Dred Scott oli isäntänsä omaisuutta, ei tämä voinut saada vapautta ilman isäntänsä suostumusta. Antaessaan tätä päätöstä Yhdysvaltain korkein oikeus päätti ottaa kantaa myös orjuuden asemaan ylipäätään, jolloin se totesi, että Yhdysvaltain hallituksella ei ollut mitään oikeutta puuttua orjuuden käyttöönottoon tai sen leviämiseen. Käytännössä tämä merkitsi sitä, että Yhdysvaltain korkeimman oikeuden tulkinnan mukaan kaikki liittovaltion ja eri osavaltioiden toimet orjuuden patoamiseksi olivat laittomia, koska orjien omistaminen rinnastui perustuslain pyhittämään omistusoikeuteen, joten kaikki yritykset estää orjuutta olivat tämän omistusoikeuden loukkaamista. Etelä juhli korkeimman oikeuden päätöstä suurena voittonaan, sillä olihan nyt saatu korkeimman oikeuden siunaus orjajärjestelmän esteettömästä levittämisestä kaikille Yhdysvaltain hallinnoimille alueille. Pohjoisessa Dred Scott-tapaus puolestaan herätti mitä suurinta tyrmistystä ja suuttumusta ja pohjoisessa käsitykset etelän vehkeilemästä orjuuden etuja ajaneesta salaliitosta vain vahvistuivat, jolloin toiveet pohjoisen ja etelän välisen harmonian palauttamisesta alkoivat huveta. ³⁴

---

³³ McPherson 1988, 155–169.

³⁴ Ibid. 170–179.

3. The Times amerikkalaisen yhteiskunnan tuomarina

3.1 Amerikkalaisen demokratian todellinen luonne The Timesin mukaan

1800-luvun puolivälissä Englannin yhteiskunnan modernisoituminen kaupungistumisen ja teollistumisen myötä oli tehnyt parlamentti uudistuksen ajankohtaiseksi. Vuonna 1832 tehdyn varovaisen äänioikeuden laajentamisen jälkeen maaseudulla asustavat aristokraatit pitivät yhä valtaa parlamentissa, samalla kun kaupunkien asukkaat ja teollisuuspiirit jäivät siellä koko ajan pahemmin aliedustetuiksi. Aristokratian vallan säilymiseen oli vaikuttanut 1850-luvulla puoluepolitiikan taantuminen Englannin parlamentissa, kun yhtäältä konservatiivit olivat ajautuneet oppositioon ilman liberaaleista erottuvaa politiikkaa. Toisaalta valtaapitävien liberaalien keskuudesta ei löytynyt kaikille liberaaleiksi itseään kutsuville yhteistä ohjelmaa.¹ Yhdysvaltain sisällissodan aikana Englannissa vallassa olleen lordi Palmerstonin hallituksen ulkoministeri lordi Russell oli omalla pääministerikaudellaan vuosien 1846–1852 välillä kokenut äänestäjäkunnan laajentamisen tarpeelliseksi, mutta koska riittävää ulkoista painetta uudistuksiin ei saatu, ei hanketta voitu toteuttaa vielä 1850–1860-lukujen vaihteessa. Vasta vuonna 1867 aika oli suotuisa uudistukselle. Parlamentti uudistuksen toteuttaminen oli kuitenkin jatkuvan keskustelun aiheena Englannissa 1850-luvulta lähtien.² Samalla kun parlamentti uudistus tuli koko ajan ajankohtaisemmaksi, myös Yhdysvaltain sisäinen kriisi jatkuvasti eskaloitui. Tämä tarjosi The Timesille oivan tilaisuuden tarkastella sitä, miten laajaan kansanvaltaan perustuva yhteiskunta käytännössä toimi, kun se asetettiin mitä suurimmalle koetukselle. The Timesin arviot amerikkalaisesta yhteiskunnasta olivatkin paitsi tapahtumien uutisointia myös osaksi lehden panos äänioikeuden laajentamisesta käytyyn keskusteluun.

Vuoden 1860 alussa Yhdysvaltain pohjoisten ja eteläisten osien välinen kuilu oli leveämpi kuin koskaan. Pohjoisessa oli raskaasti petytty etelän yhä röyhkeämpään esiintymiseen ja alkoi näyttää siltä, että osapuolien väliset ristiriidat vain pahenisivat tulevaisuudessa. Tilanteen koko ajan kiristyessä The Times ryhtyi vertailemaan amerikkalaista ja englantilaista yhteiskuntaa toisiinsa. Lehden näkemyksen mukaan englantilaiselle yhteiskunnalle tunnusmaisinta oli kansan yhtenäisyys, jolloin poliittiset puolueetkin toimivat siellä yhteisen hyvän nimissä. Sen sijaan Yhdysvalloissa kansa oli alkanut jakaantua lehden näkemyksen mukaan nurkkakuntaisen kiistelyn tuloksena ja näyttikin siltä, että amerikkalainen tasavalta olikin rappeutunut sisäisten kiistojen vuoksi hämmästyttävän lyhyessä ajassa. The Times kuitenkin uskoi, etteivät Yhdysvallat ollut vielä vuoden 1860 alussa kypsä hajoamaan, sillä siellä näytti edelleen enemmistö kansasta halunneen pysytellä

---

¹ Clark 1965, 208-214.

² Jenkins 1996, 95-99.

liittovaltion yhteydessä, mutta ristiriitojen sovittamisessa oli vielä vuosien työ edessä. Lehti painotti sitä, että Yhdysvallat oli vielä hyvin nuori valtio, joten kansan täydellinen yhtenäistyminen oli sillä vasta edessä. Englanniltakin oli kulunut vähintään 600 vuotta kansallisen yhtenäisyyden saavuttamiseen. Tässä vaiheessa The Timesin katsannon mukaan orjuus oli suurin riidan syy eteläisten ja pohjoisten osavaltioiden välillä. Tällöin lehden mielestä pohjoisella oli enemmän aihetta mielipahaan, sillä etelä oli jatkuvasti provosoinut kiistoja ja liittovaltiokin oli varsinkin presidentti Buchananin kaudella asettunut etelän orjuuden vankimmaksi tukijaksi.³

The Times tarkensi väitettään amerikkalaisen poliittisen järjestelmän rappiosta tarkastelemalla sen erityispiirteitä. Erityisesti lehti halusi korostaa sitä, että amerikkalainen kansanedustuslaitos, kongressi, omasi hyvin rajallisesti valtaa. Kongressilla ei ollut minkäänlaista toimeenpanovaltaa, eikä myöskään juuri mahdollisuutta osallistua esimerkiksi talouspolitiikan suunnitteluun tai monimutkaisen lakijärjestelmän koukeroiden selvittämiseen. The Timesin mielestä kongressi olikin niin mitätön tekijä amerikkalaisessa politiikan teossa, että Yhdysvalloissa olisi tultu vallan hyvin toimeen ilman sen panosta lainsäädännössä. Englannissa taasen toimeenpanovalta oli jaettu parlamentin ja hallituksen kesken, joten hallitus oli aina riippuvainen parlamentin tuesta, mikä takasi harmonian päätöksenteossa. Yhdysvalloissa toimeenpanovalta oli keskitetty yhden ihmisen eli presidentin käsiin ja koska hän sai virkansa vaaleissa suoraan kansalta, hänen tarvitsi vain miellyttää kannattajiaan, jolloin koko kansakunnan etu jäi toissijaiseksi. Toisaalta myös kongressi koottiin kansan vaaleissa antamien äänten perusteella, joten sen ei taas tarvinnut ottaa huomioon presidenttiä toiminnassaan. Koska Yhdysvalloissa toimeenpanovalta ja kongressi eivät näin ollen olleet riippuvaisia toistensa tuesta, syntyi tilanne, jossa ne eivät vahvistaneet toisiaan, vaan tuloksena oli toimeenpanovallan ja kongressin sooloilu eri tahoilla. Tämä aiheutti epäjohtonmukaisuutta amerikkalaiseen poliittiseen päätöksentekoon, mikä loppujen lopuksi heikensi sekä toimeenpanovallan, että kongressin asemaa.⁴

The Timesin käsityksen mukaan Yhdysvaltain perustuslain kirjoittajat kyllä tiesivät amerikkalaisen järjestelmän heikkoudet brittiläiseen parlamentarismiin verrattuna, mutta koska Yhdysvalloissa oli päädytty demokratiaan, ei englantilainen hallintomalli olisi siellä toiminut. Englannissa nimenomaan parlamentti päätti toimeenpanovaltaa käyttävän hallituksen koostumuksesta, joten hallitukseen valikoitui sellaisia henkilöitä, joita populistiset mielialanvaihtelut eivät voineet haitata. The Timesin mielestä koko kansakunnan edun mukaista hallitusta ei mitenkään voitu valita yhtäläisten vaalipiirien ja yleisen tasa-arvon pohjalta, sillä tällöin aina enemmistössä olevat tietämättömien massat polkisivat koulutetun ja sivistyneen vähemmistön jalkoihinsa.⁵

---

³ The Times 14.1.1860.

⁴ The Times 17.2.1860.

⁵ The Times 17.2.1860.

Kevään 1860 edistyessä The Timesin mielestä näytti siltä, että Yhdysvalloissa sovittelevat kannanotot jäivät yhä enemmän sekä pohjoista, että etelää puolustavien kiihkeimpien fanaatikkojen yhteenottojen varjoon. Lehti olikin sitä mieltä, että Englannista käsin Amerikan tapahtumia voitiin tarkastella tarpeeksi kaukaa ja maltillisesti, vaikkei siellä Amerikan paikallisia oloja niin kovin tarkoin tunnettukaan. Briteillä kuitenkin oli tarpeeksi perspektiiviä suurten ratkaisujen ehdottamiseksi, sillä amerikkalaiset olivat juuttuneet keskinäisen kiistelyn myrkyttävään ilmapiiriin, jota jatkuvat väkivallanteot vain pahensivat.⁶

Englantilaisista Yhdysvaltain olojen tuntijoista The Times nimesi yhdeksi parhaista vuonna 1859 edesmenneen historioitsijan ja liberaalipoliitikon Thomas Babington Macauleyn (1800–1859). Huhtikuussa 1860 lehti uutisoi, että Yhdysvalloissa oli juuri julkaistu lordi Macauleyn kirje, jossa tämä oli esitellyt näkemyksiään Yhdysvalloista. Jo vuonna 1857 kirjoitetussa kirjeessä Macauley pohdiskeli lähinnä sitä, tuliko Englannissakin ottaa enemmän oppia amerikkalaisesta poliittisesta järjestelmästä? Macauley ei juuri arvostanut Yhdysvaltain perustuslain isänä pidettyä Thomas Jeffersonia kummoisenakaan valtiomiehenä. Jefferson ei hänen mukaansa olisi halunnut, että valta piti antaa Amerikassa tietämättömän kansan käsiin. Lisäksi puhtaasti demokraattiset instituutiot eivät voineet selvitä kovinkaan pitkää aikaa, vaan niiden luonteeseen kuului, että ne tuhoaisivat joko sivistyksen tai vapauden tai molemmat ennemmin tai myöhemmin. Se, ettei demokratian aiheuttama rappio ollut vielä tuhonnut Yhdysvaltoja, johtui Macauleyn mukaan siitä, että se oli vielä suhteellisen harvaan asuttu, sillä Euroopan väkirikkaissa maissa demokratian tuoma kontrolloimaton vapaus veisi turmioon hyvin lyhyessä ajassa. Macauleyn mielestä demokratia merkitsi köyhien asettumista rikkaita vastaan. Englannissa elämän potkimat eivät vielä olleet vallassa, joten kaaos voitiin siellä vielä välttää. Mutta Amerikassa kurjalisto ottaisi vallan käsiinsä, kunhan ajan kuluessa sen osuus koko Yhdysvaltain väestöstä kasvaisi.⁷

Macauley näki Yhdysvaltain sivistyksen rappion väistämättömänä ja hänen mielestään ainoastaan Caesarin tai Napoleonin tapainen diktaattori olisi voinut kehityksen vielä muuttaa. The Times omaksui täysin nämä Macauleyn esittämät mielipiteet ja lehden mukaan alkava rappio oli jo selvästi näkyvissä Yhdysvalloissa, josta osoituksena oli korruption ulottuminen toimeenpano- ja lainsäädäntövaltaan asti. Demokratia ei kunnioittanut vähemmistön etuja, vaan siinä enemmistö jyräsi aina muut alleen. Suurin uhka demokratiassa oli The Timesin mielestä työläisten massojen pääsy määrääväan asemaan, sillä työläiset eivät voineet käsittää sitä, että pääomien kasaantuminen koitui pitkässä juoksussa myös sen itsensä eduksi, sillä tämä turvasi myös työläisten työpaikkojen

---

⁶ The Times 22.3.1860.

⁷ The Times 12.4. 1860.

tulevaisuuden. Työväestö oli kuitenkin liian sivistymätöntä ja lyhytnäköistä tajutakseen tämän, koska valtaan päästyään se edesvastuuttomasti hävittäisi pääomat vähävaraisten hyväksi. Amerikkalaistyylinen demokratia oli siis Englannille varma tie taloudelliseen perikatoon ja koko maan tuhoon.⁸

Konkreettisia todisteita amerikkalaiseen järjestelmään pesiytyneestä korruptiosta The Times sai Yhdysvaltain kongressin toimesta korruptiota tutkineen komitean julkistamista tiedoista, joiden mukaan korruptiota oli ollut olemassa jo 20 vuoden ajan ja se oli ulottunut ylimpiin päättäjiin asti. Washingtonissa monet poliitikot elelivätkin epäilyttävän ylellistä elämää. The Timesin mukaan presidentti Buchanan oli vielä varsin tökerösti yrittänyt estää komitean tutkimuksia, mikä taas oli saattanut kongressin sotapolulle presidenttiä vastaan. The Timesin mukaan korruptio oli sinänsä ymmärrettävää ihmisluonnon heikkouden valossa, mutta Buchananin peittely-yritykset vain lisäsivät epäluuloja koko amerikkalaista järjestelmää kohtaan, sillä lehden mielestä päättäjien toimia tuli voida aina tutkia vapaasti, tulipa näistä toimista syytteitä tai ei.⁹

Macauley oli eräs Englannin tunnetuimmista historioitsijoista, jotka tulkitsivat Englannin menneisyyttä liberaaleja edeltäneiden whigien näkökulmasta. Macauleylle tärkeintä oli löytää historiasta ne hetket, joista voitiin katsoa englantilaisen kansallisuuden saaneen alkunsa, joten hänelle Englannin perustuslain suomien vapauksien alkuperän tutkimus oli keskeistä. Macauley oli vankka perustuslaillisen hallituksen ihailija ja puolustaja, jolloin valtion suuruus perustui sen satoja vuosia vanhoihin traditioihin. Poliitikassa Macauley piti tärkeimpänä ajan hermolla elämistä kuitenkin vanhoja perinteitä sopivasti kunnioittaen, sillä liian taipumaton hallinto johti rangaistukseen vallankumouksen muodossa. Palmerstonin hallituksessa lordi Russell kannatti whigiläistä historiakäsitystä.¹⁰ Yhtä paljon kuin Macauley ylisti Englannin parlamentarismia ja sen kehitystä, hän vihasi klassisia tasavaltaisia vapausihanteita, patriotismia ja kansalaishyveitä. Macauleyn mielestä tasavalta kuului vain ja ainoastaan antiikin pieniin kaupunkivaltioihin ja tasavaltaiset ajattelijat, kuten Patrick Hume¹¹ yrittivät kokema ttomuuttaan ja vailla poliittisia perinteitä väkisin ympätä arkaaista järjestelmää nykyaikaan. Tasavaltaisesta patriotismista varoittava esimerkki oli Sparta, jossa tasavallasta huolimatta ei kansalaisilla juurikaan ollut henkilökohtaisia vapauksia. Macauleyn mielestä englantilaisten suuruuden symbolit, kuten parlamentti ja perustuslaki olivat jo moninkertaisesti ylittäneet antiikin tasavaltojen saavutukset. Tasavallan kannattajia Macauley halveksui siitä, että nämä eivät toimineet poliittisten traditioiden puitteissa, vaan hänen mielestään he vetosivat antiikista kaivettuun käytäntöön, joka oli

---

⁸ The Times 12.4. 1860.

⁹ The Times 28.4.1860.

¹⁰ Jones 2000, 52–55.

¹¹ Patrick Hume (1641–1724) oli skotlantilainen protestantti ja Wilhelm Oranialaisen neuvonantaja.

englantilaisille kulttuurillisesti kaukainen ja sosiaalisesti yhdentekevä. Macauleyn kaltaiselle edistykselliselle whigille tasavallan kannattajat syyllistyivät paradoksaalisesti yhtä aikaa sekä taantumuksellisuuteen, että vallankumouksellisuuteen.¹² Nuorena parlamenttiedustajana vuonna 1831 Macauley kannatti Englannin parlamentin ensimmäistä uudistusta, jolla äänioikeutettujen määrää hieman kasvatettiin. Tuolloin hän puheessaan vielä sanoi, ettei voinut pitää mitään hallitusmuotoa toista parempana, vaan jokaisen valtion olosuhteet määrittivät sille sopivimman hallitusmuodon. Tuolloin hän vielä piti Yhdysvaltain (miesten) yleiseen tasa-arvoon perustuvaa kansanvaltaa amerikkalaisille hyvänä järjestelmänä, eikä se vielä ollut tuottanut vakavia seuraamuksia. Mutta jo tuolloin Macauley oli sitä mieltä, että Englannissa oli niin paljon köyhyyden katkeroittamia ihmisiä, että harkitsematon äänioikeuden myöntäminen saisi nämä tuhoamaan kaiken Englannissa saavutetun edistyksen.¹³

3.2. Vuoden 1860 presidentinvaalit

Ottaen huomioon sen, miten tärkeä merkitys vuoden 1860 presidentin vaaleilla oli Yhdysvaltain sisällissotaan johtaneessa tapahtumaketjussa, on varsin erikoista, ettei The Times juuri lainkaan uutisoinut tai kommentoinut vaalikamppailua. Ilmeisesti lehti oletti, ettei presidenttiehdokkaiden kampanjointi ollut jännittyneestä tilanteesta huolimatta tarpeeksi kiinnostavaa luettavaa englantilaiselle lukijakunnalle. Ennen marraskuussa pidettyjä vaaleja lehti tyytyikin vain lähinnä ilmoittamaan, että silmiinpistäväntä vaalien alustunnelmissa oli äänestäjien apaattisuus, nämä kun eivät tuntuneet innostuvan järjestäytymään yhdenkään ehdokkaan tueksi. The Timesin mukaan vaalien voitosta kamppailivat John Breckinridge, Joseph Lane, John Bell, Edward Everett, Abraham Lincoln ja Stephen Douglas, mutta yhtäkään näistä ehdokkaista lehti ei tuonut erityisemmin esille. Lehden mielestä orjuudesta käyty kiista oli alkanut olla jo turhan kulunut vaaliteemaksi. Orjuus oli jo niin pitkään ollut amerikkalaisten vitsauksena, ettei uusi presidenttikään yksinään sille mitään mahtanut. Orjuuden poistuminen näyttikin olleen mahdollista vain pitkän ajan kuluessa sen muuttuessa vähitellen taloudellisesti kannattamattomaksi. Tästä syystä The Times ei oikein jaksanut uskoa, että vaalitaistelu olisi aiheuttanut yhtä vakavaa etelän ja pohjoisen välistä repeämää kuin kävi vuoden 1856 presidentin vaalien alla.¹⁴

Amerikkalaisella poliittisella järjestelmällä oli The Timesin mukaan ratkaiseva vaikutus siihen, millaiset ihmiset Yhdysvalloissa ylipäänsä hakeutuivat politiikkaan. Varsin omahyväiseen sävyyn lehti julisti, että Englannissa vain maan älykkäimmät ja rehellisimmät miehet hakeutuivat politiikkaan, kun taas Amerikassa politiikka oli yleensä vaihtoehto sellaisille henkilöille, joilla ei

---

¹² Burrow 1981, 55-60.

¹³ Thomas Babington Macauley: ”Parliamentary Reform”, *Politics and Empire in Victorian Britain* (2001), 7-11.

¹⁴ The Times 8.8.1860.

riittänyt lahjoja ja älyä menestykseen liikemaailmassa, lakituovissa tai lääkärin uralla. The Timesin mukaan tärkein motivaatio poliittisen virkaan oli valta, palkkiot tai työstä saatava kunnioitus, mutta koska demokratiassa valta oli niin perin juurin hajautettua, oli yksilön siinä hyvin vaikea saavuttaa itselleen merkittävää asemaa. Lisäksi demokratiaan kuului, että valtaa sai pitää hallussaan hyvin lyhyitä aikoja kerrallaan, Yhdysvaltain presidentti valittiin vain neljäksi vuodeksi kerrallaan ja suuri osa viroistakin oli vain yksivuotisia. Valta oli siis hyvin epävakaa demokratiassa. The Timesin mukaan amerikkalaisten palkatkin olivat niin kehoja, että houkutus lahjusten ottoon oli sikäläisillä virkamiehillä suuri. Hajautettu valta taas johti siihen, että Amerikassa virat eivät tuoneet haltijoilleen kummoistakaan arvostusta saati kunniaa. The Times vakuuttikin, että Yhdysvalloissa kaikkein pystyvimmät ihmiset karttelivat visusti politiikkaa. Esimerkkinä lehti mainitsi Massachusettsin osavaltiosta kotoisin olleen lahjakkaan poliitikon Nathaniel Banksin¹⁵, joka pääsi hyvin nuorena kongressin puhemieheksi. Hänellä oli The Timesin mukaan tie avoinna jopa presidentiksi, mutta kun hän sai tarjouksen siirtymisestä rautatieyhtiön palvelukseen, hän empimättä tarttui tähän tilaisuuteen ja jätti politiikan taakseen.¹⁶ Hyvin samanlaisia arvioita amerikkalaisista poliitikoista esitti 1800-luvun kuuluisin Amerikan oloihin tutustunut eurooppalainen Alexis de Tocqueville. Tocquevillenkin mukaan politiikka oli Amerikassa keskinkertaisuus miehittämä ja lahjakkaimmat yksilöt keskittyivät mieluiten rikkaaksi tulemiseen. Tocquevillen mukaan amerikkalaisten poliitikkojen keskinkertaisuus johtui siitä, että amerikkalaiset äänestäjien enemmistö halusi valtaan samanlaisia keskinkertaisia yksilöitä kuin he itsekin olivat.¹⁷

Kun Yhdysvalloissa käyty presidentinvaalikamppailu ei juurikaan The Timesia kiinnostanut, keskittyi lehti mieluummin kuvaamaan kuningatar Viktorian vanhimman pojan, Walesin prinssin¹⁸ tekemää kiertomatkaa Kanadaan ja Yhdysvaltoihin syksyllä 1860 tarjoten samalla lukijoilleen konkreettisia havaintoja amerikkalaisista ja amerikkalaisesta yhteiskunnasta. Erityisen otettu The Times oli prinssin saamasta äärimmäisen lämpimästä vastaanotosta uudella mantereella. Vierailun alkuvaiheissa The Timesia kuitenkin hieman häiritsi amerikkalaisten lehtimiesten osoittama lähes tungetteleva uteliaisuus prinssin edesottamuksista ja tämän herkeämätön seuranta. The Times selitti tämän siten, että amerikkalaiseen kansanluonteeseen vain kuului tungetteleva uteliaisuus ja jatkuva jännityksen ja elämysten metsästys, joten hillitymmät britit voivat jättää omaan arvoonsa serkkujensa karkeahkon käytöksen, sillä sisimmässään valtaosa amerikkalaisista tunsivat aitoa kiintymystä Englannin kuningashuonetta kohtaan.¹⁹ Walesin prinssi aloitti matkansa Yhdysvaltain

---

¹⁵ Nathaniel Banks (1816–1894) valittiin kongressin puhemieheksi vuonna 1856. Hän edusti republikaaneja ja itse asiassa hänen valintansa kongressin puhemieheksi pitkällisen kamppailun tuloksena merkitsi yhtenäisen republikaanipuolueen syntyä.

¹⁶ The Times 11.9.1860.

¹⁷ Reeves 1982, 36–38.

¹⁸ Kyseessä oli Edward VII (1841–1910), joka oli Iso-Britannian kuningas vuosina 1901–1910.

¹⁹ The Times 28.9.1860.

osuuden Detroitin kaupungista ja hänen seurueen mukana kulkenut The Timesin toimittaja²⁰ antoi varsin kaksijakoisen kuvan amerikkalaisesta todellisuudesta. Toimittajan mukaan Detroitin seutu ja Yhdysvaltain luoteisosat houkuttelivat jatkuvasti uusia siirtolaisten virtoja jopa Kanadan puolelta ja maaseudulla eleltiinkin käsittämättömän yltäkylläisyyden keskellä. Samalla toimittaja oli havaitsevinaan siirtolaisten keskuudessa selvää kastijakoa, sillä norjalaiset ja saksalaiset näyttivät kaikkein arvostetuimmilta tulokkailta, kun taas kaikki amerikkalaiset suorastaan halveksivat irlantilaisia ja nämä eivät toimittajankaan näkemyksen mukaan kelvanneet Amerikassa muuhun kuin raskaimpiin ruumiillisiin töihin. Detroit ja Chicago taas olivat tyypillisiä parissa vuosikymmenessä räjähdysmäisesti kasvaneita kaupunkeja, jotka eivät kovin esteettisiä näkymiä tarjoilleet. Toimittaja ennustelikin, että tyypilliseen amerikkalaiseen tapaan nämä kaupungit saattoivat kuihtua hyvinkin pian, kun siirtolaisten virta alkaisi siirtyä lännemmäksi uusiin keskuksiin.²¹

The Timesin toimittajan mielestä Yhdysvaltain pääkaupunki Washington taas oli sekoitus käsittämättömän rumia rötisköjä ja suorastaan ylenpalttisen upeita julkisia rakennuksia, mikä oli tavallaan konkreettinen todistus vielä nuoruuttaan elävän valtion luonteesta. Toimittaja ei selvästikään löytänyt kongressin istuntosalista kansanedustuslaitokselle kuuluvaa arvokkuutta moittiessaan sitä mauttomuuteen asti koristelluksi, jolloin kongressista tuli toimittajalle mieleen kalifornialaisen kapakan ja pariisilaisen kahvilan risteytys. Vieraillessaan George Washingtonin museoidussa kodissa, toimittaja suorastaan järkyttyi miten rapistunut tämän suurmiehen koti nyt oli ja hänen mielestään amerikkalaiset eivät selvästikään viitsineet kunnioittaa Washingtonin muistoa.²²

Pohjoisissa osavaltioissa Walesin prinssin matka oli sujunut vähintäänkin sydämellisissä merkeissä ilman mitään välikohtauksia, mutta käydessään Richmondin kaupungissa Virginiassa The Timesin roskajoukoksi nimittämä joukkio herjasi prinssiä ja käyttäytyi muutoinkin uhkaavasti tämän seuruetta kohtaan. The Times esitti, että välikohtauksen takana oli irlantilaissyntyisiä agitaattoreita, jotka tunnetusti vihasivat kaikkea brittiläistä, mutta lisäksi lehden mukaan etelästä kyllä löytyi valkoisten pientilallisten joukosta niin moraalitonta ja degeneroitunutta väkeä, ettei vastaavaa ainesta tavattu pohjoisen vapaissa osavaltioissa. The Timesin mukaan tällaisten rappeutuneiden tilallisten elämän sisältö oli pelkästään juopottelu, rehvastelu, kiroilu, uhkapelit ja puukko-, sekä pyssytappelut. Tällaisesta aineksesta oli tullut lähes tyypiesimerkki amerikkalaisesta mielenlaadusta. Prinssiä ahdistelleen roskaväen The Times arveli koostuvan lähinnä orjakauppiaista, viinan kaupustelijoista, irtolaisista ja irlantilaisista kiihkoilijoista. Lehti moitti

---

²⁰ The Timesin sivuilla toimittajan nimeä ei näkynyt ja myös lehden historiikki vaikenee hänen henkilöllisyydestään. Todennäköisesti hän lienee ollut prinssin seurueeseen kuulunut britti, sillä hänen kirjoittelunsa oli pikemmin turistin matkakertomusta kuin syntyperäisen asukkaan raportointia.

²¹ “The Prince’s Visit to the United States”. The Times 9.10. 1860.

myös amerikkalaisia viranomaisia, kun nämä eivät näemmä ainakaan Richmondissa kyenneet pitämään yllä järjestystä kaduilla.²³ Vuosina 1831–1854 konservatiivisessa Quarterly-lehdessä tärkeimpien poliittisten artikkelien kirjoittajana toiminut John Wilson Croker²⁴ kirjoitti jo vuonna 1832 amerikkalaisten karkeasta ja suorastaan vulgääristä luonteesta samaan tapaan kuin The Times 30 vuotta myöhemmin. Crokerin katsannossa Amerikan demokratia oli sen olosuhteiden tuotosta, sillä kun Amerikka vielä oli harvaanasuttu ja maatalousvaltainen maa, löysivät oloihinsa tyytymättömät sieltä aina tilaa ja vapautta toteuttaa itseään. Crokerkin pelkäsi demokratian muuttumista tietämättömien massojen despotiaksi.²⁵

Vuoden 1860 presidentinvaalit Yhdysvalloissa olivat varsin erikoislaatuiset maan poliittisessa historiassa. James Buchanan ei asettunut ehdokkaaksi, koska hänen hallintoonsa pesiytynyt korruptio oli paljastunut ennennäkemättömän laajaksi. Kongressin asettama korruptiota tutkinut komitea oli hankkinut todisteita muun muassa siitä, että Buchananin alaiset olivat lahjoneet kongressiedustajia hyväksymään Kansasin liittämisen Yhdysvaltoihin orjuutta suosineen ja vilpillisesti laaditun peruslain pohjalta. Buchananin hallituksessa istunut sotaministeri John Floyd puolestaan oli haaskannut valtion omaisuutta myymällä sitä hämäräperäisille liiketuttavilleen. Ennen kuin hänet pakotettiin eroamaan virastaan vuoden 1860 lopulla, hän vielä siirretti armeijan varikoilta pohjoisesta tykkejä, jotka päätyivät etelään ja myöhemmin Konfederaation haltuun.²⁶

Vaaleja edeltänyt kamppailu jakaantui kahteen erilliseen koitokseen, jolloin pohjoisessa republikaanien ehdokas Lincoln taisteli äänistä demokraattien Stephen Douglasia vastaan. Etelässä erityisesti orjanomistajat olivat ryhmittyneet kentuckylaisen varapresidentti John C. Breckinridgen²⁷ (demokraatti) jyrkästi etelän etuja ajaneen linjan taakse. Vastassaan hänellä oli entinen whig ja tennesseeläinen orjanomistaja John Bell, joka kampanjassaan korosti Yhdysvaltain perustuslakiin nojaavaa linjaa. The Times ilmeisesti erehtyi lukiessaan Edward Everettin ja Joseph Lanen varsinaisten ehdokkaiden joukkoon, sillä todellisuudessa Everett oli John Bellin valinta mahdolliseksi varapresidentiksi ja Lane puolestaan oli Breckinridgen ehdokas tähän tehtävään. Varsinaisen vaalikamppailun aikana republikaanit eivät kampanjoineet lainkaan eteläisissä osavaltioissa, sillä väestön asenteet olivat republikaaneja kohtaan siellä liian vihamielisiä. Douglas oli oikeastaan ainoa ehdokas, jolla oli mahdollisuuksia saada tasaisesti ääniä sekä etelästä, että pohjoisesta. Hän julistikin olevansa ainoa aidosti koko kansan edut huomioon ottava ehdokas ja

---

²² “The Prince’s Visit to the United States”. The Times 23.10.1860.

²³ The Times 23.10.1860.

²⁴ John Wilson Crokerin (1780–1857) oli tory-poliitikko ja vuosina 1810–1830 hän toimi Englannin amiraliteetin johdossa.

²⁵ Crook 1965, 118–121.

²⁶ McPherson 1988, 225–226.

²⁷ Buchananin varapresidentti John Breckinridge (1821–1875) toimi sisällissodan aikana kenraalina Konfederaation armeijassa.

siten paras tae Yhdysvaltain yhtenäisyyden säilymiselle. Monet etelän asukkaat ryhtyivät kuitenkin pitämään Douglassia liiaksi pohjoiselle myötämielisenä, joten hänen äänisaaliinsa jäi etelässä varsin vaatimattomaksi. Koko kampanjan ajan demokraatit syyttelivät republikaneja orjuuden poistoon pakottamisesta ja mustien tasa- arvoisen aseman ajamisesta. Republikaanit taas pyrkivät pitämään tunteita kuohuttavan orjuuden poissa keskeisistä vaaliteemoistaan ja he painottivatkin mieluummin erilaisia reformihankkeita, kuten rautatieprojekteja. Buchananin hallintoon kiistatta pesiytynyt korruptio tarjosi republikaaneille oivan tilaisuuden arvostella demokraattien tapaa johtaa maata. Etelässä republikaanit ja Lincoln koettiin kuitenkin pelkästään etelän elämäntapaa uhkaavina toimijoina ja koko vaalitaistelun ajan etelästä annettiin julistuksia, joissa uhkailtiin liittovaltion hajoamisella republikaanien mahdollisen vaalivoiton tuloksena. Lincoln ei kuitenkaan jaksanut uskoa uhkailujen vakavuuteen, eikä hän niitä juuri ottanutkaan huomioon. Kun vaalit ratkaistiin marraskuussa 1860, Lincoln sai yli 60 % pohjoisten vapaiden osavaltioiden äänistä. Etelässä Breckinbridge ja Bell jakoivat annetut äänet. Demokraattien ehdokkaat Douglas ja Breckinbridge eivät kannattajineen kyenneet ratkaisemaan keskinäisiä erimielisyyksiään, joten Douglassin viedessä pohjoisten demokraattien ääniä, puolueen äänisaalis jakaantui tavalla, joka edesauttoi Lincolnin lopullista vaalivoittoa.²⁸

Abraham Lincolnin vaalivoitto näytti olleen varsin mieluinen tulos The Timesille. Kun Lincolnin voitto alkoi näyttää selvältä, The Times kirjoitti, että demokraatit saivat kyllä syyttää vaalitappiosta lähinnä itseään, sillä lehden mielestä demokraatit olivat toimineet aivan liian räikeästi eteläisten osavaltioiden etujen ajajina. Kukaanhan ei tosin ollut odottanut, että orjanomistajat olisivat silkkaa hyväntekeväisyyttään voineet luopua orjuudesta ja siten ajaneet itsensä vapaaehtoisesti taloudelliseen perikatoon, mutta etelän edustajien olisi edes pitänyt tunnustaa orjuuden olevan tilapäinen ja poikkeuksellinen järjestely, jolloin vapaista osavaltioista olisi löytynyt enemmän sympatiaa etelälle. Etelä oli kuitenkin jatkuvasti pyrkinyt vahvistamaan orjuutta julistamalla sen muka olleen mitä luonnollisin asia ihmisyyhteisöissä, samalla kun se oli parhaansa mukaan sabotoinut kaikki yritykset estää orjuuden leviämistä. The Timesin mukaan viimeinen pisara oli ollut etelän toiminta Kansasin aiheuttaman kriisin yhteydessä, kun silloin käytännössä romutettiin kaikki esteet orjuuden levittämiseltä. Demokraattien piiristä oli jo varoiteltu Lincolnin vaalivoiton merkitsevän liittovaltion hajoamista, mutta tällaista uhoamista The Times piti lähinnä huonojen häviäjien kiukkuiluna. Lehden mielestä todellista uhkaa eteläisten osavaltioiden erosta ei ollut, sillä etelällä ei The Timesin toimituksen mielestä ollut esimerkiksi taloudellisia edellytyksiä tulla toimeen omillaan. Lisäksi lehti arvioi, että mahdollisen eron yhteydessä etelään jäisi kuusi miljoonaa orjuutettua mustaa, joiden mahdollinen kapina olisi ollut aivan liian suuri uhka ilman pohjoisen turvaa jääneelle valkoiselle väestölle. The Times uskoikin, että vastuulliset etelän

---

²⁸ McPherson 1988, 221-233.

poliitikot odottaisivat sitä, millaiseksi Lincolnin politiikka todellisuudessa osoittautuisi, sillä vaikka hänet tunnettiin orjuuden vastustuksesta, oli aivan eri asia kampanjoida viran saamiseksi kuin sitten käytännössä toteuttaa julistuksiaan. Olihan lehden mielestä Buchanankin esiintynyt ennen presidenttiyttään paljon kiivaampana etelän puolustajana kuin hän lopulta oli ollut presidenttinä ollessaan.²⁹

Kun Lincolnin vaalivoitto lopullisesti varmistui, The Times toisti kantansa, että tulos oli ollut vapaiden ja parhaiten koulutettujen amerikkalaisten protesti etelää suosinutta politiikkaa vastaan. Lehti tuomitsi etelän toimet edellisinä vuosina varsin selväsanaisesti: ” *While demanding the most implicit respect for its own opinions, the South has been even ostentious in proclaiming a bitter and cynical contempt for the opinions and the feelings of others.*”³⁰ The Times jatkoi, että pyrkiessään Yhdysvaltain johtoon etelä oli jatkuvasti enemmän uhkaillut liittovaltion pirstomisella, kuin puhunut sen yhdistämisestä. The Timesin mielestä ihmisiä voi hallita joko pakottamalla tai suostuttelulla. Pakottaminen ei tullut etelälle kyseeseen, mutta suostuttelunkin sijaan oli käytetty pikemmin provokaatiota ja ylenkatsontaa. Jos etelä olisi ollut käytökseltään maltillinen ja sivistynyt, Lincolnin valinta olisi voitu tulkita todelliseksi uhaksi orjuudelle, mutta nyt republikaanien voitto oli suurimmaksi osaksi etelän törkeän käytöksen ansiota.³¹

The Times moitti etelää myös siitä, että se ei ollut kyetty löytämään yhtenäistä linjaa presidentin vaaleissa ryhmittymällä yhden ehdokkaan taakse. Lisäksi Lincolnin puheet orjuuden torjumisesta vain uusien territorioiden alueilta olivat The Timesin mielestä hyvin maltillisia, joten sen oli vaikea käsittää miksi Lincoln koettiin etelässä niin suureksi uhaksi. Lincoln ei ollut tehnyt yhtään esitystä jo olemassa olleen orjuuden poistosta ja The Times ihmettelikin, oliko orjuus todellisuudessa muka niin hataralla pohjalla, että se tarvitsi aina tuekseen ehdottomasti orjuutta puolustavan keskushallinnon. Joka tapauksessa vaalituloksella jakanut Yhdysvallat eri ryhmittymiin ja etelästä ei Lincolnille tukijoita juuri löytynyt. Orjavaltiossa ei kerta kaikkiaan suvaittu orjuutta vastustavia vähemmistöjä ja tältä osin etelässä ei ollut The Timesin mielestä sanan-, kirjoitus-, saati toiminnan vapautta. Etelän yhtenäisyys oli siis lähinnä näennäistä. Koko liittovaltion kannalta huono asia oli se, että kun etelä oli kymmeniä vuosia ollut määräävässä asemassa, oli myös lähes kaikki hallinnollinen osaaminen ja tietämys kasaantunut sinne, joten republikaanit joutuivat kokoamaan hallintonsa varsin kokemattomin voimin. Kongressin molemmissa kamareissa demokraateilla säilyi enemmistö, joten uusi hallinto joutui aloittamaan Amerikan demokratialle tutussa tilanteessa eli

---

²⁹ The Times 15.11. 1860.

³⁰ The Times 20.11. 1860.

³¹ The Times 20.11. 1860.

toimeenpanovallan ja lainsäädännön välisessä ristiriidassa, mutta nyt tämä saattoi olla eduksi pyrittäessä rauhoittamaan etelän tunteita.³²

Lincolnin vaalivoitto tarjosi The Timesille mahdollisuuden vertailla yksilön mahdollisuuksia kehittää itseään joko englantilaisessa tai amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Englannissa koko yhteisöä hyödyttävät valtion instituutiot asettivat varsin tarkkoja rajoituksia niiden palvelukseen pyrkivälle yksilölle. Edetäkseen englantilaisessa hallinnossa täytyi omata aivan tietty koulutustausta ja olla tietyn ikäinen, jolloin sopimaton aines karsiutui tehokkaasti valtion hallinnosta. Amerikassa asiat olivat aivan toisin. Esimerkiksi Lincoln oli toiminut maanviljelijänä, kauppiana, maanmittaajana, lakimiehenä ja valtiomiehenä ennen presidentiksi pääsyä. Selvästi hän oli hyvin lahjakas yksilö: ”*Mr. Lincoln can do anything he sets his mind to partly from natured pliability, partly by an immense power of fixing his attention on whatever is before him.*”³³ Virallista koulutusta Lincoln ei juuri ollut saanut ja maanmittaajan ja lakimiehen taidot hän oli opetellut omatoimisesti. The Times myönsi, että amerikkalainen yhteiskunta sopi hyvin Lincolnin kaltaisille lahjakkuuksille. Euroopassa Lincoln ei vaatimattoman taustansa takia olisi päässyt esimerkiksi lakimieheksi. Amerikassa yksilölle annettiin suuria vapauksia itsensä kehittämiseen ja koskaan ei ollut liian myöhäistä kehittää itseään, jos siihen vain halua löytyi. Tällainen vapaus kuitenkin aiheutti tiettyä levottomuutta yhteiskuntaan, jollaista ei esimerkiksi Englannissa näkynyt. The Timesin mielestä amerikkalaiset eivät juuri koskaan antaneet itsensä levätä, vaan näiden oli aina puuhailtava jotain uutta. Yhdysvalloissa ei ollut vakiintuneita ”turvapaikkoja”, joihin otettiin ammattimiehiä tietyssä elämänvaiheessa, vaan siellä kaikki oli jatkuvan muutoksen alla. Tyypillisintä amerikkalaisille oli jatkuva liikekannalla olo, esimerkiksi Lincolnin perhe muutti jatkuvasti paikasta toiseen paremman toimeentulon perässä. Englannin yhteiskunnalla olikin se etu, että se tarjosi vakaampaa ja rauhallisempaa elämää. Toisin kuin alati touhuava amerikkalainen, britti ehti myös rauhassa nauttia saavuttamastaan elintasosta.³⁴

Englannissa Samuel Smiles³⁵ oli vuonna 1859 ilmestyneessä teoksessaan ”Self-Help” esittänyt teesin yksilön omista voimavaroista lähtevästä jatkuvasta itsensä kehittämisestä. Smilesin mukaan kuka tahansa saattoi päästä niin pitkälle kuin halusi, kunhan hän vain paneutui tavoitteisiinsa tarpeeksi suurella tarmolla.³⁶ The Times ei mielestäni aivan näin optimistisesti suhtautunut yksilön mahdollisuuksiin kehittää itseään, kun se varoitteli valinnanvapaudessa piilevästä epäharmonian vaarasta. Mielestäni The Timesin kirjoittelu amerikkalaisista sopii varsin hyvin yleisiin

---

³² The Times 21.11.1860.

³³ The Times 28.11.1860.

³⁴ The Times 28.11.1860.

³⁵ Samuel Smiles (1812–1904) oli alun perin lääkäri, mutta hän hylkäsi ammattinsa harjoittamisen, kun hän otti elämäntehtäväkseen parlamenttiuudistuksen puolesta kamppailemisen.

³⁶ Briggs 1990, 86-95.

viktoriaanisen ajan englantilaisten tapaan määritellä yksilön luonnetta tämän ympäristön kautta. Useat viktoriaanisen ajan sosiaaliteoreetikot painottivat jatkuvaa yksilön luonteen ja moraalien parantamisen tärkeyttä. Tällöin keskeistä oli yksilön kyky hillitä eläimellisiä ja itsekkäitä pyyteitä. Perityillä tavoilla ja toimintaympäristöllä oli suuri vaikutus siihen miten tämä itsehillintä onnistui. Useat tällaisten käsitysten popularisoijat Englannissa esittivät pelkoja, että vääristyneet tavat ja luonne vaikuttivat suoraan yksilön hermostoon. Kansalaisten moraalinen tarmo oli poliittisten järjestelmien toimivuuden kannalta elintärkeää.³⁷

Lincolnin vaalivoitto oli vahvistanut separatistisia pyrkimyksiä erityisesti Georgian ja Etelä-Carolinan osavaltioissa. The Times ei vielä tässä vaiheessa pitänyt näiden osavaltioiden uhmakasta esiintymistä järin vakavana, mutta siltikin Yhdysvaltain demokratia oli nyt koetuksella. Demokratia toimi lyhyen aikaa antiikin aikana ja The Timesin mukaan oli vielä hyvin kyseenalaista miten se toimisi nykyajassa. Demokratiaa vastustavat olivat aina sanoneet, ettei se kyennyt luomaan suurta kansallista identiteettiä ja siinä olikin sen tuhon siemen. Yhdysvaltain tilannetta The Times vertasi muinaiseen Roomaan, jossa etelään rinnastuvat plebeijit vähän väliä osoittivat mieltään aikomatta kuitenkaan todellisuudessa kumota Rooman tasavaltaa. Roomassa patriiseja ja plebeijejä yhdisti tarve suojautua ulkoisia vihollisia vastaan ja Yhdysvalloissakin etelän erohaluja hillitsi orjakapinan pelko. The Times kirjoitti, että separatistit olivat Yhdysvalloissa vain öykkäroivä vähemmistö, joten mahdollisen konfliktin sattuessa Lincoln saattoi luottaa enemmistön tukeen ja Euroopan hyväntahtoisuuteen.³⁸

Joulukuussa 1860 separatistinen asenne vain kuitenkin vahvistui Etelä-Carolinassa ja Georgiassa. The Times katsoi asiakseen arvostella vielä vallan kahvassa olleen presidentti Buchananin hallintoa, kun tämä näytti olevan täysin toimeton yhä kiivaammaksi käyneen agitaation edessä. The Timesin mukaan Etelä-Carolina oli jo 30 vuotta pitänyt itseään etelän poliittisena ja ideologisena johtajana ja nyt se mitä tarmokkaimmin yritti kylvää kapinamielialaa koko etelään. The Times ei enää pitänyt voimistunutta separatismia Lincolnin valinnasta aiheutuneena vastareaktion, vaan ilmeisesti Etelä-Carolinan poliitikkojen piirissä oli jo pitemmän aikaa haudottu kapinahankkeita. Etelä-Carolina ei The Timesin mukaan ollut koskaan järin lujasti yhteydessä liittovaltioon. Osavaltion voima piili sen sijainnissa, sillä se oli etelälle tärkeä väylä Atlantille. Etelä-Carolinaan nimitetyt tuomarit ja virkamiehet olivat aina olleet mitä jyrkimpiä abolitionismin vastustajia ja heillä ei ollut mitään haluja kompromisseihin orjuuden suhteen. Republikaanien menestys tarjosi näille opportunisteille tilaisuuden lähteä toteuttamaan omaa ohjelmaansa, kun aikaisemmin tyydyttiin torjumaan orjuutta kaventavia hankkeita. Kiihkoilussaan Etelä-Carolina oli vielä varsin yksin ja The Times uskoi, että

---

³⁷ Collini 1991, 91-113.

³⁸ The Times 29.11. 1860.

enemmistö etelän asukkaista tulisi pysymään liittovaltiossa, varsinkin kun odotettavissa oli jo tuttuun tapaan etelää myötäileviä päätöksiä liittovaltion taholta. The Times tuomitsi etelän orjanomistajat itsekkäistä pyrkimyksistä omien etujen ajamisesta, mutta myös pohjoinen oli syyllistynyt välien kiristymiseen ajamalla etelän toiveiden vastaisesti protektionistista talouspolitiikkaa.³⁹

Joulukuussa 1860 etelän arvoja perinteisesti kaikkein jyrkimmin puolustaneet Etelä-Carolinan osavaltion päättäjät tekivät omat lopulliset johtopäätöksensä Lincolnin vaalivoiton merkityksestä ja osavaltiossa järjestettiin patrioottisen innostuksen vallitessa konventti, jossa osavaltio päätettiin irrottaa Yhdysvalloista. Päätös tehtiin 20.12.1860 ilman, että yksikään konventtiin osallistunut edustaja olisi sitä vastustanut. Etelä-Carolinan separatistit toivoivat, että osavaltion päättäjien osoittama rohkeus kannustaisi etelän itsenäisyyteen tähtäävää liikehdintää kaikissa muissa etelän osavaltioissa. He eivät joutuneetkaan pettymään, kun tammikuussa 1861 Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana ja lopulta helmikuun alussa myös Texas päättivät järjestämässään konventeissaan myös erota Yhdysvalloista. Etelä-Carolinan esimerkillä oli ratkaiseva merkitys separatismien leviämislle.⁴⁰

Vielä virassaan olleen presidentti Buchananin otteisiin The Times pettyi raskaasti, kun Etelä-Carolinan ero näytti päinvastaisista odotuksista huolimatta toteutuvan. The Timesin mielestä Yhdysvaltain presidentillä oli neljän vuoden ajan lähes yhtä paljon valtaa kuin diktaattorilla Rooman valtakunnassa, sillä presidentin ei tarvinnut juuri välittää kongressin vastustuksesta tai edes kielteisestä julkisesta mielipiteestä. Lisäksi hänellä oli veto-oikeus kaikkiin lakeihin. Vaikka Buchananillakin oli siis nämä laajat valtaoikeudet, oli hänen esiintymisensä Etelä-Carolinan toimiin liittyen suorastaan ala-arvoista The Timesin katsannossa. Buchanan ei esittänyt lainkaan selkeää kantaa siihen, oliko etelä toiminut separatismissaan väärin vai ei ja epämääräisellä ja suorastaan vastuuta pakoilevalla asenteellaan hän vain lietsoi epävarmuutta ja kapinahenkeä. Väistyvä presidentti ei ilmeisesti halunnut sitoa seuraajaansa mihinkään tai antaa kummallekaan puolueelle aseita oman politiikkansa toteuttamiseen. Selvästi tämä oli taas yksi osoitus amerikkalaisen poliittisen järjestelmän heikkoudesta. Buchananin Etelä-Carolinan toimia kommentoivassa puheessa The Times kiinnitti huomionsa siihen, että presidentti hyökkäsi ankarammin abolitionisteja vastaan syyttäen näitä kiihottamisesta ja provokaatioista, jotka nyt olivat johtaneet separatismien kasvuun. The Times ei voinut tätä kantaa täysin hyväksyä, viitaten etelän omiin itsekkäisiin pyrkimyksiin. Vieläkin kummallisempaa lehden mielestä oli Buchananin järkeily siitä, että vaikka yhdelläkään osavaltioilla ei ollut oikeutta erota Yhdysvaltain liittovaltiosta, ei myöskään

---

³⁹ The Times 11.12. 1860.

⁴⁰ McPherson 1988, 234-235; Escott 1978, 19-32.

liittovaltiolla ollut oikeutta väkisin pakottaa osavaltioita pysymään siinä. The Times ei millään voinut käsittää tällaista asennetta, sillä tällaisilla puheilla Buchanan loi vaarallisen ennakkotapauksen kaikille kapinaa hautoville vehkeilijöille siitä, ettei liittovaltio muka voinut puuttua osavaltioiden kapinointiin.⁴¹ The Times kirjoitti, että jos Yhdysvaltain perustuslakia olisi tulkittu tämän periaatteen mukaan, olisi se käytännössä merkinnyt sitä, että jos osavaltioissa puhkesi oligarkkien aikaansaamia kapinoita, liittovaltio olisi ollut velvollinen avustamaan niiden tukahduttamista, mutta jos kapinaan nousi kokonainen osavaltio, ei liittovaltio olisi saanut asiaan puuttua mitenkään. Tällöin Yhdysvalloista olisi tullut maailman epävakain valtio ja The Times totesikin, ettei Yhdysvaltain perustuslaki millään voinut sallia tällaista käytäntöä.⁴²

Vuoden 1861 alussa, kun Etelä-Carolina oli jo eronnut Yhdysvaltain liittovaltiosta, ärsyttivät Buchananin otteet The Timesia yhä enemmän. Buchanan selvästi vähätteli orjuuden merkitystä Yhdysvaltoja repivänä tekijänä ja erityisesti lehti arvosteli sitä, että Buchanan suorastaan kielsi Yhdysvaltain vapaiden osavaltioiden asukkaita kritisoimasta orjavaltojen oloja. The Times näki tässä pyrkimyksen rajoittaa amerikkalaisille kiistatta kuuluvaa sananvapautta, joka ylipäänsä mahdollisti koko liittovaltion olemassaolon. Lehti muistutti lukijoitaan siitä, että amerikkalaiset kuitenkin olivat yhtenäisen kansa, joilla oli yhteiset esi-isät ja verenperintö. Lisäksi Euroopassakin amerikkalaiset nähtiin yhtenä kansana, eikä erikseen tiettyjen osavaltioiden asukkaina.⁴³ The Times tyrmäsi oikopäätä julistuksen, jolla Etelä-Carolinan osavaltio ilmoitti erostaan, pitäen tätä jo sanamuodoiltaan tavanomaisena raapustuksena, jonka kuka tahansa kynäilijä olisi pystynyt väsäämään. Etelä-Carolinan päättäjät perustelivat toimintaansa sillä, että samoin kuin amerikkalaisilla oli ollut oikeus kapinoida brittihallintoa vastaan, oli myös Etelä-Carolinan asukkailla oikeus vastustaa pohjoisen tyranniaa. The Times kiisti jyrkästi nämä perustelut muistuttaen, että liittyessään liittovaltioon Etelä-Carolina oli sitoutunut siihen, että sen tuli toimia yhteistyössä muiden osavaltioiden kanssa, eikä se voinut enää toimia omana tuomarinaan itseensä oletetusti kohdistuneiden vääryyksien suhteen. Pohjoisten osavaltioiden orjuutta vastustava asenne ei voinut olla riittävä syy kapinaan. Etelässä, jossa sananvapautta ei orjuuden suhteen tunnettu, oli vain levitetty valheellisia lausumia Lincolnin aikeista aloittaa orjuuden hävittäminen.⁴⁴

Etelä-Carolinan käyttäytyminen tarjosi The Timesille jälleen uuden tilaisuuden vertailla amerikkalaista ja englantilaista yhteiskuntaa toisiinsa. Amerikkalaisille kuuliaisuus valtiolle ja perustuslaille ei selvästikään ollut yhtä tärkeää kuin briteille. Amerikkalaisille uskollisuus liittovaltiolle ja sen instituutioille olivat usein toissijaisia henkilökohtaisiin etuihin nähden.

---

⁴¹ The Times 19.12.1860.

⁴² The Times 20.12.1860.

⁴³ The Times 4.1.1861.

⁴⁴ The Times 19.1.1861.

Amerikkalainen saattoi avoimen vihamielisesti puhua toimista valtiota vastaan, ilman että hänellä oli vaaraa joutua häpeään tai halveksunnan kohteeksi, mikä oli omiaan laskemaan valtion arvovaltaa kansalaisten keskuudessa. Liittovaltioissa olikin The Timesin mukaan aina vaarana yksityisen edun korostuminen yleisen edun kustannuksella. Liittovaltio satoi eri alueiden asukkaita löyhemmin toisiinsa. Itse asiassa lehti pohti, ettei yhden osavaltion eroaminen Yhdysvalloista ollutkaan mikään todellinen katastrofi, sillä jos osavaltio ei alun perinkään ollut järin lojaali liittovaltiolle, ei sen petoskaan voinut olla kovin vahingollinen asia. The Times pitikin Etelä-Carolinan toimintaa lähinnä pahimmanlaatuisena virhearviointia ja lehti uskoi vielä, että Etelä-Carolina palaisi kiltisti takaisin Yhdysvaltoihin ilman sen kummempaa dramatiikkaa. Etelän ja pohjoisen sovun pohjaksi The Times esitti orjavaltioiden ja vapaiden valtioiden välistä selkeää maantieteellistä rajaa, jolloin tunnustettaisiin kahden erilaisen järjestelmän olemassa olo Yhdysvalloissa.⁴⁵

Helmikuussa 1861 The Times maalaili jo varsin synkin värein Yhdysvaltain tulevaisuutta. Etelä-Carolinan mallia noudattaen liittovaltiosta olivat jo eronneet Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana ja lopullisena niittinä Texas. The Times toivoi, että tilanne vielä korjaantuisi ja kapinoivat osavaltiot palaisivat takaisin liittovaltion yhteyteen, mutta joka tapauksessa Yhdysvallat oli nyt tuuliajolla. Pahimman ennusteen mukaan eronneiden joukkoon olisi siirtynyt vielä orjavaltioista Pohjois-Carolina, Virginia, Delaware, Maryland, Kentucky, Tennessee ja Missouri. Nämä olivat varsinaisen etelän ja pohjoisen välissä olevia niin sanottuja rajaosavaltioita (Border States), joille etelän ja pohjoisen välinen sovinto olisi ollut mieluisin, mutta jotka kuitenkin olivat enemmän etelään kallellaan ja siten vaarallisen häilyviä asenteiltaan. The Times arvioi pohjoisen olleen valmis suuriinkin myönnytyksiin yhtenäisyyden palauttamiseksi ja lehti jaksoi uskoa sovun löytymiseen molempien osapuolien etujen ja amerikkalaisten yhteisen identiteetin pohjalta, huolimatta separatismia ajavista voimista: ” *The force of political cohesion will probably be too strong even for the ambition and the sectional hatred of Charleston demagogue*”.⁴⁶ Jo eronneiden osavaltioiden edustajat olivat kuitenkin kokoontuneet Alabamaan Montgomeryn kaupunkiin muodostamaan omaa liittovaltiotaan Konfederaatiota ja tässä tilanteessa The Times kirjoitti, että kokonaiskuva Yhdysvaltain tilanteesta oli varsin sekava ja ristiriitainen: ” *To say what is the situation of the Union at any given time is like attempting to photograph an earthquake*.”⁴⁷ Lehti panikin toivonsa siihen, että vihdoin valtaan pääsevä Lincolnin hallinto ottaisi jämäkemmän asenteen kriisin ratkaisuun. Lehti tosin antoi lopulta hieman kiitosta myös Buchananin viimeisille toimille, varsinkin kun tämä oli erottanut liiaksi etelää myötäileviä ministereitä ja virkamiehiä. Buchananin passiivisuuskaan ei ollut täysin tuomittavaa, sillä separatismin odotettiin haihtuvan itseksensä, mutta tässä oli jouduttu pettymään. Lehden mielestä amerikkalaiset eivät olisi

---

⁴⁵ The Times 24.1. 1861.

⁴⁶ The Times 19.2.1861 Charleston on satamakaupunki Etelä- Carolinassa.

⁴⁷ The Times 22.2. 1860.

hyväksyneet kiistan ratkaisua asevoimin, joten liittovaltion parhaaksi keinoksi rauhoittaa tilanne jäsen omaisuudesta ja instituutioista kiinnipitäminen eronneissa osavaltioissa.⁴⁸

Toisin kuin The Times antaa ymmärtää, vielä virassaan ollut presidentti Buchanan kyllä julisti puheessaan kongressille jo joulukuussa 1860, että osavaltioilla ei ollut oikeutta noin vain irtaantua pois Yhdysvalloista. Itse asiassa Buchanan oli jyrkemmin liittovaltion säilyttämisen kannalla kuin etelän eroa ajavat osasivat odottaakaan. Pohjoisessa etelän osavaltioiden käytöksen pelättiin aiheuttavan todellisen dominoefektin ja loppujenkin osavaltioiden pyrkivän yksi toisensa jälkeen eroon Yhdysvalloista. Kongressissa perustettiin kiireellä komiteoita etsimään neuvotteluratkaisua kiistaan. Pohjoisessa uskottiinkin, että etelä oli järjestänyt koko eronäytöksen vain kiristääkseen lisää myönnytyksiä itselleen. Lopullisen eron ja mahdollisen sisällissodan välttämiseksi pohjoisella olikin valmiutta varsin pitkälle meneviin kompromisseihin, joilla olisi orjuuden jatkuminen etelässä taattu hamaan tulevaisuuteen muun muassa kieltämällä orjuuden poistoon tähtäävät hankkeet liittovaltion taholta etelässä. Eronneissa osavaltioissa ei kuitenkaan enää löytynyt kompromissihaluja ja helmikuun 1861 alussa Montgomeryn kaupungissa, Alabamassa ne järjestivät oman konventtinsa, jossa päätettiin oman liittovaltion, Konfederaation muodostamisesta. Kuudessa päivässä Montgomeryyn kokoontuneet edustajat saivat luonnosteltua Konfederaation oman perustuslain.⁴⁹ Montgomeryn kokouksen osanottajat havaitsivat varsin pian, että fanaattisimmilla orjuuteen ehdoita sitoutuvilla etelän puolustajilla ei juuri ollut kannatusta toistaiseksi Konfederaation ulkopuolelle jääneissä etelän osavaltioissa. Niinpä Konfederaation johtoon valittiin presidentiksi maltillisemmaksi tiedetty Jefferson Davis (1808–1889), jonka uskottiin saavan paremmin eroaan empivät osavaltiot Konfederaation huomaan. Poliitikassa Davis oli toiminut kongressiedustajana, senaattorina ja sotaministerinä. Lisäksi Davisin arvostusta etelässä lisäsi se, että hän oli West Pointin sota-akatemiaan kasvattama Meksikoa vastaan käydyn sodan (1845–1848) veteraani.⁵⁰

Kun tieto Yhdysvalloista eronneiden osavaltioiden muodostamasta Konfederaatiosta saapui Eurooppaan, hämmästeli The Times erityisesti sitä, miten nopeasti Amerikkaan oli perustettu lähes tyhjästä täysin uusi liittovaltio. Ulkoisesti Konfederaatio näytti hyvin samanlaiselta kuin pohjoinen liittovaltio, sillä etelässäkin turvauduttiin presidenttivetoiseen järjestelmään, johon kuului myös kongressi ja senaatti. Vastaperustettu Konfederaatio oli kuitenkin liiallisella painostuksellaan puolen valinnasta saanut muut orjavaltiot epäroivälle kannalle ja The Times uskoikin, että vain Pohjois-Carolina tulisi enää täydentämään Konfederaatiota. Hyvänä merkinä lehti piti sitä, että esimerkiksi Tennesseeen osavaltioissa ei ollut Yhdysvalloista eroamiseen tähtäävää konventtia

---

⁴⁸ The Times 22.2. 1861.

⁴⁹ Mcpherson 1988, 246-259.

⁵⁰ Escott 1978, 33-34.

järjestetty, jolloin Lincolnille edes annettiin mahdollisuus osoittaa politiikkansa maltillisuus orjuuden suhteen.⁵¹

Konfederaation perustamisen ollessa jo todellisuutta The Times alkoi aluksi varovasti, mutta myöhemmin yhä selvemmin osoittamaan ymmärrystä myös etelän toimille, samalla kun se alkoi kritisoida yhä enemmän pohjoista. Esimerkiksi Konfederaation presidentiksi valittu Jefferson Davis oli väittänyt, että etelän ero oli ollut poliittinen välttämättömyys, ei vain orjuuden suojelemiseksi, vaan ennen kaikkea siksi, että pohjoinen sorti etelää protektionistisella tullipolitiikalla. The Times ei täysin hyväksynyt tätä väitettä sellaisenaan, vaikka se myönsi, että pohjoinen oli jossain määrin ollut itsekäs talouspolitiikassaan. Pohjoisten ja eteläisten osavaltioiden kiistan perimmäiseksi syyksi The Times näki näiden kilpailun uusista territorioista Pohjois-Amerikassa. Talouspolitiikan osalta etelän asenteet olivat olleet enemmän brittien mieleen. Koska eteläiset osavaltiot olivat agraarisuudestaan johtuen riippuvaisia tuonnista teollisuustuotteiden suhteen, ne olivat myöntyväisempiä vapaakauppaan ja mataliin tulleihin. The Timesin mielestä olikin käsittämätöntä, että samalla kun Yhdysvaltoja repi kaikkien aikojen pahin sisäinen kiista, liittovaltion kongressi yritti edelleen vain vahvistaa tuotantoaan suojaavia tulleja, jotka olivat selvästi vahingollisia etelälle.⁵² The Times kylläkin haistoi Davisin vapaakauppaa puolustelevista julkilausumista lähinnä yrityksen hakea Konfederaatiolle hyväksyntää ja sympatiaa Euroopasta. Vaikka Konfederaation alkutaipaleella sen perustajien pohjimmaiset motiivit tuntuivat jäävän The Timesille arvoitukseksi, Davisin ensimmäinen julkinen esiintyminen Konfederaation presidenttinä antoi lehdelle aiheen arvella, että Konfederaatio saattoi hyvinkin selvittää orjuuden aiheuttamista moraalisisista ja sosiaalisista haitoista säilyttäen samalla entisen vaurautensa. Britit olisivat tosin halunneet asioida mieluiten vain yhden pohjoisamerikkalaisen demokratian kanssa.⁵³

Kun Konfederaatio oli ollut olemassa noin kuukauden ajan, toivo Yhdysvaltain liittovaltion eheyttämisestä rauhanomaisin keinoin vaikutti jo hyvinkin epätodennäköiseltä. Tällöin The Times jatkoi varovaista kädenojennustaan Konfederaation osavaltioita kohtaan. Lehti kyllä vielä kirjoitti, että etelän yhteiskunta oli lähes täysin orjuuden ympärille järjestäytynyt ja olennainen tekijä Konfederaation synnyssäkin oli liittovaltion hallintoelimissä toimineiden etelän edustajien itsekkyyks ja suoranainen petoksellisuus. Pohjoisen osavaltioita tällainen vehkeily ei tahrannut. The Timesin mielestä oli kuitenkin varsin hedelmätöntä enää spekuloida sillä, mitä eri osapuolet olivat aiemmin tehneet, vaan tärkeintä oli seurata sitä, millaiseksi niiden käytös tulevaisuudessa muuttui arvioitaessa niiden saamaa arvostusta. Brasilia toimi esimerkkinä orjuuden hyväksyvistä valtiosta, joka kuitenkin kykeni toimimaan yhteisymmärryksessä muiden maailman maiden kanssa. Sitä

---

⁵¹ The Times 26.2. 1861.

⁵² The Times 5.3. 1861.

⁵³ The Times 8.3. 1861.

vastoin Yhdysvallat oli esimerkiksi itsekkäällä talouspolitiikallaan ollut paljon hankalampi kumppani Englannille. Pohjoiselle Konfederaation muodostaminen saattoi olla jopa eduksi, kun Yhdysvalloissa ei nyt enää ollut sen pyrkimyksiä joka käännteessä vastustavaa etelää.⁵⁴

Washingtonissa yhä käytyjen neuvottelujen osoittautuessa ajan haaskaukseksi, The Times alkoi uskoa etelän toimineen täysin harkitusti Konfederaation perustamiseen tähtäävissä toimissa. Lehti kirjoitti, että etelän osavaltioiden ero ei ollut hetken mielijohteesta tehty väkivaltainen teko, vaan hanketta oli valmisteltu salassa jo pitemmän aikaa. Kyseessä oli salaliitto, jossa etelän asiamiehet olivat soluttautuneet liittovaltion hallintoon ja sen instituutioihin. Konkreettisina esimerkkeinä lehti mainitsi texasilaisen kenraalin(David E. Twiggs), joka käännäytti joukkojaan kapinallisten puolelle ja velkakirjahuijauksen, jolla oli kerätty varoja etelälle. Etelä ei ollut lainkaan yrittänyt hakea sopua neuvotteluissa, mikä kieli sen halusta pysyvään eroon.⁵⁵ Etelän orjuuden suojelua The Times piti vain savuverhona, jonka suojissa etelä pyrki ennen kaikkea valtaamaan itselleen uusia alueita. Lincolnia The Times kiitteli siitä, että tämä oli ollut puheissaan ja toimissaan johdonmukainen, sillä hän oli tehnyt selväksi, ettei hyväksynyt liittovaltion pirstomista. Lincoln tarkasteli kriisiä lakimiehen näkökulmasta, jolloin turha puoluepolitiointi oli jäänyt pois. Lincoln ilmoitti ylläpitävänsä kaikkia liittovaltion instituutioita (esimerkiksi posti ja verohallinto) myös eronneiden osavaltioiden alueilla. Vaikka tämä Lincolnin esiintyminen olikin ihailtavan suoraselkäistä, oli siinä The Timesin mielestä selvät heikkoutensa. Lincoln ei tuntunut ollenkaan huomioivan sitä seikkaa, että seitsemän osavaltiota oli muodostanut oman valtionsa, vaan hän halusi jatkaa liittovaltion toimintaa ikään kuin mitään ei olisi tapahtunut. Kapinahenki oli etelässä kuitenkin vahvistunut jo niin kauan, että The Timesin mielestä parempi ratkaisu olisi ollut antaa etelän toimia nyt vähän aikaa mielensä mukaan ja tunteiden viilennyttyä hakea neuvotteluratkaisua.⁵⁶ Konfederaation eron tunnustamisella etelän neuvotteluasemia olisi vahvistettu, jolloin sieltä olisi kenties löytynyt enemmän halukkuutta kompromisseihin pohjoisen kanssa.⁵⁷

Yhdysvalloissa ajatukset etelän hautomasta salaliitosta olivat olleet olemassa jo kauan ennen vuoden 1860 vaaleja. Pohjoisessa abolitionistit julistivat, että etelän tarkoituksena oli koko ajan estää pohjoisen asukkaiden demokraattisten vapauksien, kuten sanan-, kokoontumis-, paino-, ja vaalivapauden toteuttamista orjuuteen liittyvissä kysymyksissä. Orjavaltioiden oletetun salaliiton kulmakivenä oli niiden oikeus laskea osa orjista osavaltion asukasluukuun kongressin edustajapaikkoja jaettaessa. Ajatus orjanomistajien salaliitosta sai melkein heti, kun se otettiin poliittiseksi iskulauseeksi, paljon kannattajia pohjoisessa. Käsitteitä etelän salaisista pyrkimyksistä

---

⁵⁴ The Times 12.3. 1861.

⁵⁵ The Times 14.3. 1861.

⁵⁶ The Times 18.3. 1861.

⁵⁷ The Times 19.3. 1861.

vain vahvistivat Meksikon sodasta lähtenyt tapahtumien ketju, jossa etelä näytti saavan jatkuvasti tahtonsa lävitse levittäessään orjuutta alueille, joille se ei aikaisempien sopimusten mukaan olisi lainkaan kuulunut. Etelän jatkuvasti marssiessa poliittisesta voitosta toiseen oli helppo esittää syytöksiä etelän halusta orjuuttaa myös valkoinen työväestö.⁵⁸

Huhtikuun 1861 alussa The Times uskoi vielä, että Yhdysvaltain sisäinen kriisi saataisiin päättymään rauhanomaisesti. Konfederaation osavaltiot olivat toiminnallaan osoittaneet, että ainakin toistaiseksi ne halusivat pysytellä erossa Yhdysvalloista ja aivan kuten leikkauspöydällä makaavalle potilaalle kuolion kalvama jäsen oli paras poistaa, tuli myös Yhdysvaltain johdon tehdä oikeat johtopäätökset tilanteesta: ” *The object is, if possible, to retain a diseased limb, but the knife is only useful when amputation has been resolved on* ”⁵⁹ The Timesin toivoi jo, että parhaassa tapauksessa Pohjois-Amerikkaan syntyisi kaksi valtiota, jotka olisivat voineet ajan kuluessa muodostaa ystävälliset välit toisiinsa ja ulkomaailmaan:

”--they will find there abundant proof how great is the error, where two nations speak the same language and belong to the same race, of striving to perpetuate by force and bloodshed a Union, which has ceased to be one of friendship and goodwill”.⁶⁰

Englannillekin oli koitunut suunnatonta vahinkoa yrityksestä pitää Amerikan siirtokuntia väkisin hallussaan, joten pohjoinen voisi tästä esimerkistä viisastuneena antaa etelän mennä omia teitään. Pohjoisella ei tuntunut olleen selvää suunnitelmaa kriisin ratkaisusta, kun taas etelässä oli ratkottu ongelmia maltilla, hienovaraisesti ja terveellä järjellä, kun siellä oli päätetty omista tulleista ja Konfederaation perustuslaista. Erityisesti The Timesia miellytti Konfederaation käytäntö nimittää presidentti yhdeksi kuuden vuoden mittaiseksi kaudeksi, mikä toi ilmeisesti enemmän pysyvyyttä hallintoon.⁶¹ Kun The Times oli vielä vuoden 1860 puolella ilmoittanut puolustavansa yhtenäistä Yhdysvaltain liittovaltiota, oli separatismien jatkuva laajeneminen saanut lehden muuttamaan kantaansa ja hyväksymään Konfederaation Yhdysvaltain rinnalle. Konfederaation muodostaminen näytti olleen osoitus siitä, että etelän asujaimisto oli laajalti kyllästynyt olemaan osa Yhdysvaltoja, joten pyrkimykset paluusta entiseen eivät olleet enää toteutettavissa.

The Timesin siirtymisessä etelän rauhanomaisen eron kannattajaksi voidaan mielestäni havaita utilitaristista ajattelusta juontuvia piirteitä. Utilitaristien tunnetuin edustaja Jeremy Bentham oli jo 1700-luvun puolella esittänyt, että yhteiskunnan toiminnassa tärkeintä oli mahdollisimman suuri onnellisten ihmisten lukumäärä. Benthamin mukaan jokainen yksilö pyrki elämässään välttämään

---

⁵⁸ Fogel 1994, 338-344.

⁵⁹ The Times 5.4. 1861.

⁶⁰ The Times 5.4.1861.

⁶¹ The Times 5.4. 1861.

kipua tavoitellessaan mielihyvää. Yhteiskunnankin tuli aina toiminnassaan arvioita toivatko päätökset kansalaisille enemmän hyötyä kuin haittaa. Utilitaristisessa yhteiskunnassa yksilö oli vapaa tavoittelemaan itselleen mielihyvää, jolloin valtion tehtäväksi jäi varmistaa, ettei hän kuitenkaan aiheuttanut mielihyvää lähimmäisilleen. Samoin kuin ihmisiä kannustavassa toiminnassa, yhteiskunnan tuli myös rangaistuksia jakaessaan aina punnita rangaistuksista saatu hyöty suhteessa niistä aiheutuneisiin kärsimyksiin. Tällöin rangaistuksesta tuli luopua, jos se oli jo alkujaankin annettu aiheetta tai jos se oli tehoton, jolloin sillä ei voitu edes estää rikettä. Samoin rangaistuksesta tuli pidättäytyä, jos se olisi ollut liian kallista, jolloin rangaistuksen aiheuttama kärsimys oli suurempi kuin sen estämä kärsimys. Lopuksi rangaistus oli turhaa, mikäli aiheutunut rike estyisi tai häviäisi kokonaan itsestään ajan kuluessa.⁶²

Näiden teesien pohjalta voidaan katsoa, että The Times oli jo alkuvuodesta sitä mieltä, että etelän palauttaminen pakolla pohjoisen yhteyteen olisi ollut liian väkivaltainen teko ja lehti ei edes enää uskonut pohjoisen yksipuolisen toiminnan onnistumiseen, eikä etelän nujertaminen enää edes olisi estänyt ristiriitoja tulevaisuudessa. Toisaalta utilitaristisen tulkinnan mukaan etelän asukkaat olivat ryhtyneet toimintaan omien mielihyvää tuottavien etujensa ajamiseksi. Esimerkiksi aiemmin utilitarismin periaatteita ja amerikkalaista demokratiaa ihannoinut J. A. Roebuck⁶³ kääntyi konservatiivien kannalle Yhdysvaltain sisällissodan aikana sanoen, että pohjoisen toiminta oli painostavaa ja itsekästä etelää kohtaan. Roebuck oli avoimesti etelän puolella (esitettiin jopa epäilyjä, että hän sai kampanjointiinsa rahoitusta etelältä) ja hän tuomitsi pohjoisen demokratian vääristyneen siirtolaisuuden vuoksi. Roebuckin kuten monien liberaalien ja konservatiivien mielestä vain anglosaksinen rotu yksinään kykeni menestyksellä hallitsemaan demokraattista yhteiskuntaa.⁶⁴

Utilitaristien ajatuksia yksilöiden asemasta yhteiskunnassa vastusti erityisesti sosiaalidarvinismin kehittäjänä tunnettu Herbert Spencer (1820–1903). Filosofin ja sosiologin Spencer vastusti utilitaristien hellimiä valtiojohtoisia reformeja ihmisten olojen parantamiseksi ja hän tukeutuikin mieluummin Spencin yksilön omaa toimintaa korostavaan ajatteluun. Spencer näki, että yhteiskuntaa ohjasivat samanlaiset evoluutiovoimat kuin eliöitä luonnossakin. Spencerista oli lähtöisin biologisten käsitteiden yhdistäminen poliittisiin teorioihin. Käytännössä Spencer ajoi laissez-faire ajattelua, jossa tärkeintä oli antaa lähes kaiken toiminnan kulkea yhteiskunnassa omalla painollaan. Evoluutio kulki Spencerin mukaan koko ajan kohti edistyksellisempiä rakenteita. Tämä tarkoitti sitä, että samoin kuin eliöt, ihmiset ja yhteisöt oppivat virheistään ja ajan kanssa väärille urille joutuneet ihmiset ja yhteisöt palasivat edistykseen johtavalle polulle. Spencer oli

---

⁶² Pearson & Williams 1984, 9-15.

⁶³ John Roebuck (1802–1879) oli alkujaan radikaali liberaali ja vapaakaupan puolustaja, mutta ajaututtuaan ristiriitoihin liberaalien johtajien kanssa 1830-luvulla, hän siirtyi maltillisten konservatiivien joukkoihin. Hän puolusti vahvasti muun muassa lordin Palmerstonin aggressiivista ulkopoliittikkaa.

pohjimmiltaan optimisti evoluution voimaan uskoessaan ja hän ei itse voinut hyväksyä sosiaalisten epäkohtien selittämistä ja hyväksymistä vallitsevilla oloilla.⁶⁵ On kieltämättä houkuttelevaa ajatella, että Yhdysvaltain sisällissodan osalta The Timeskin osaltaan hautoi näitä Spencerin oppeja, mutta täyttä varmuutta tästä ei voi tämän tutkimuksen puitteissa antaa. Tosin tässäkin on nähty, että The Times luotti varsin pitkään sisällissodan osapuolten tulevan järkiinsä ajan kuluessa ilman asioihin puuttumista. Varsinaisen sisällissodan aikana lehti kritisoi sotaa usein turhaksi juuri sen takia, ettei sillä voitu muuttaa tapahtumien kulkua, koska etelä oli kerta kaikkiaan päättänyt kulkea valitsemaansa tietä oman mielensä mukaan.

---

⁶⁴ Crook 1965, 59–60.

⁶⁵ Young 1990, 149–157.

4. Sisällissodan puhkeamisen aiheuttama rappio Yhdysvalloissa

4.1 Sotimisen hyödyttömyys ja vahingollisuus

Siitä lähtien, kun Etelä-Carolina oli eronnut Yhdysvalloista, oli sen pääkaupungin Charlestonin edustalla sijainnut Fort Sumterin linnake yhä Yhdysvaltain armeijan hallussa. Koko kevään ajan linnakkeen kohtalosta oli kiistelty etelän ja pohjoisen kesken. Lincoln ei suostunut luovuttamaan linnaketta Konfederaatiolle ja hän yrittikin pitää linnakkeen miehitettynä ja toimintakykyisenä järjestämällä sinne huoltokuljetuksia, joita Konfederaation viranomaiset puolestaan yrittivät estää. Koska Lincoln ei taipunut linnakkeen luovutukseen, Konfederaation presidentti Davis päätti ratkaista kiistan asevoimin vuoden 1861 huhtikuussa. Huhtikuun 12. päivänä Konfederaation tykistö aloitti linnakkeen pommittamisen ja huhtikuun 14. päivänä se oli pakotettu antautumaan. Pohjoisessa koettiin, että Konfederaatio oli nyt aloittanut sodan Yhdysvaltoja vastaan ja Fort Sumterin välikohtaus aiheutti pohjoisissa osavaltioissa ennen näkemättömän suurta patrioottista innostusta kapinallisiksi ja pettureiksi koettuja Konfederaation asukkaita vastaan. Fort Sumterin välikohtaus oli siten se viimeinen pisara, joka syöksi Yhdysvallat sisällissotaan, jota kesti aina vuoden 1865 huhtikuuhun saakka.¹

Kun tieto Fort Sumterin tapahtumista ei vielä ollut saapunut Eurooppaan, julkaisi The Times Amerikkaan lähettämänsä erikoiskirjeenvaihtajansa W.H. Russellin artikkelin tämän vaikutelmista Washingtonista Lincolnin valtaannousun ajoilta. Russell kirjoitti kuinka uuden presidentin tulon myötä koko Yhdysvaltain pääkaupunki oli kuumeisen hyörinän keskus, kun sinne saapui tuhansia onnenonkijoita joka puolelta maata anomaan avautuvia virkoja uudessa hallinnossa. Russell itse ei voinut oikein käsittää, miten Yhdysvaltain kokoinen maa ylipäätään pystyi toimimaan moisen kaaoksen keskellä. Erityisen omituisena Russell piti sitä, että valkoiseen taloonkin pääsi kuka tahansa ohikulkija anomaan presidentiltä henkilökohtaisesti työtä valtion palveluksessa, sillä Russellin mukaan Yhdysvalloissa ei edes vähäisempien virkojen nimityksiä ollut delegoitu ministeriöille, vaan presidentti itse huolehti näiden täyttämisestä. Kun Yhdysvaltain yhtenäisyyttä uhkasi koko sen olemassaoloajan pahin kriisi, oli Russellin mielestä selvää, että tuhannet virkojen hakijat ja muut lähetystöt häiritsivät pahoin liittovaltion toimintaa tärkeämpien asioiden hoidossa.²

---

¹ McPherson 1988, 264–275.

² "America" The Times 16.4.1861.

On mielenkiintoista havaita, ettei The Timesin tähtitoimittaja Russell selvästikään tuntenut amerikkalaiseen järjestelmään kuulunutta käytäntöä, jolla presidentti oli vastuussa suuresta osasta virkanimityksiä. Tämä oli Lincolnin valtaannousuin yhteydessä täysin normaalia amerikkalaisen poliittisen järjestelmän toimintaa, johon amerikkalaiset itse olivat jo ajat sitten sopeutuneet. Russellin tapahtuneesta esittämä kummastelu onkin hyvä esimerkki siitä, että ulkomailta tullut toimittaja ei kokemuksestaan huolimatta välttämättä ymmärtänyt kaikkea Amerikassa näkemäänsä ja kokemaansa.

Fort Sumterin linnakkeen kohtalosta käydyn kiistelystä kärjistäessä etelän ja pohjoisen välistä kiistaa kohti aseellista yhteenottoa Russell kirjoitti, ettei kiistaan voitu saada aseellista ratkaisua ainakaan pohjoisen toimesta, sillä Yhdysvaltoja vastaan asettunut Konfederaatio oli jo alueeltaan liian laaja aseilla kukistettavaksi. Russell itse kertoi haastatelleensa pohjoisen niin sanotun älymystön edustajia ja nämä näyttivät pitävän parhaimpana etelän jättämistä rauhaan, sillä Russellin mukaan monet amerikkalaiset pohjoisessa olettivat, että Konfederaation perustajina oli vain pieni vallankumouksellisten vähemmistö, joka tilanteen rauhoituttua olisi kukistunut kunnan kansalaisten enemmistön toimesta. Lisäksi Russell raportoi, että monet pohjoisen asukkaat olivat vain tyytyväisiä siitä, että hankalasta ja itsekkästä etelästä oli päästy eroon ja he eivät välttämättä edes toivoneet etelän paluuta takaisin liittovaltioon. Russell itse väitti, ettei ollut kohdannut Yhdysvalloissa ollessaan ihmisiä, joille liittovaltio tai Yhdysvaltain perustuslaki olisivat olleet jotenkin erityisen kunnioitettavia tai pyhiä asioita. Amerikkalaiset kyllä vetosivat mielellään perustuslain periaatteisiin, mutta tämäkin tapahtui vain tottumuksesta, eikä todellisesta kunnioituksesta. Russell itse oli hankkinut kopion Yhdysvaltain perustuslaista 3 ½ penceen hintaan, eikä hänellä ollut siitä kummempaa sanottavaa kuin, että yhdelläkään valtiolla ei pitäisi olla perustuslakia, jota voitiin pilkkahintaan levitellä ympäriinsä.³

Russellin saamien tietojen mukaan etelästä oli jo hävitetty kaikki Yhdysvaltain liittovaltion instituutiot armeijan linnakkeita lukuun ottamatta ja hänen mielestään etelän toimintaa voitiin kyllä pitää petoksellisena, mutta vain siinä tapauksessa, että etelän vallankumoushanke epäonnistuisi. Lopuksi Russellin mielestä pohjoisen tuli aseiden sijaan pyrkiä lannistamaan etelä taloudellisella kilpailulla, johon sillä olikin hyvät edellytykset. Tällöin etelä tuli mieluiten haastaa Zollvereinien tyyllisellä pohjoisten osavaltioiden keskenään sopimalla tulliliitolla, jonka turvin etelä olisi pakotettu kilpailemaan tullien edullisuudella. Tällaisessa kamppailussa monimuotoisempi ja vauraampi pohjoinen olisi tullut ennen pitkää voittajaksi, mutta ilman veren vuodatusta ja muita sodan kauhuja.⁴

---

³ "America" The Times 22.4. 1861.

⁴ "America" The Times 22.4.1861.

Russellin, kuten *The Times*inkin käsittelyssä amerikkalainen poliittinen järjestelmä ei tosiaankaan näyttäytynyt mitenkään esimerkillisen ihailtavana hallitusmuotona. Kontrasti on melkoinen vaikkapa Walter Bagehotin⁵ vuonna 1867 ilmestyneeseen teokseen ”*English Constitution*”, jossa hän esitti englantilaisesta parlamentista ylistävän kuvan, joka oli vallalla varsin laajalti Englannissa. Bagehotin mukaan Englannin parlamentin tärkein toimija oli alahuone, jossa kansan kokonaisedun totaalisesti omaksuneet työteliäät ja pyyteettömät poliitikot toimivat Englannin suuruuden turvaamiseksi. Ulkoista arvokkuutta tavallisen kansan ja ulkomaailman silmissä parlamentille antoi kuningashuoneen muodollinen johtajuus. Englantilaisessa järjestelmässä kuninkaallinen arvokkuus ja mieliä sykkähdyttävä loistokkuus sekä tarkoituksenmukainen arkipolitiikka oli täydellisessä harmoniassa.⁶ Selvästikään *The Times* toimittajineen ei löytänyt läheskään mitään vastaavaa Amerikasta. Konservatiivisen ajattelutavan oppi- isä Edmund Burke (1729–1797) piti valtion suuruutta arvioitaessa historian ja traditioiden merkitystä keskeisinä, samoin kuin Macauley myöhemmin. Burken ajattelussa valtion suuruus piili sille periytyneissä instituutioissa, eikä niinkään kirjoitetuissa sopimuksissa. Burke piti ihmistä perin epätäydellisenä olentona, joten ilman auktoriteettia ja järjestystä ei voinut olla olemassa todellista vapautta. Ihmisen epätäydellisyydestä johtuen demokratia ei kerta kaikkiaan voinut toimia, sillä se johti aina massojen anarkiaan.⁷

Fort Sumterin antautumisen myötä Lincoln kuitenkin lähti sodan tielle. *The Times*inkin kertoi kuinka Lincoln oli ensi töikseen kutsunut aseisiin 75 000 vapaaehtoista. Lehden mukaan tämä oli selvästi ylimitoitettu toimi, sillä eihän Fort Sumterin kahakassa ollut tullut edes tappioita. *The Times* uskoikin, että Lincolnin osoittama patrioottisuus ja vaatimus liittovaltion yhtenäisyyden säilyttämisestä olivat pitkälti näyteltyä toimintaa. Lincoln siis vain halusi lähinnä osoittaa äänestäjilleen tekevänsä edes jotain tilanteessa, jossa ei todellista ratkaisua ainakaan asevoimin ollut odotettavissa. Lincolnin näennäisestä sotaisuudesta oli *The Times*in mielestä todistuksena jo sekin, että kongressia ei edes kutsuttu koolle erityisistuntoon, vaan sen oli määrä kokoontua vasta heinäkuussa.⁸ Lincolnin toiminta Yhdysvaltain sisällissodan ensi hetkillä tarjosi *The Times*ille taas tilaisuuden esitellä amerikkalaisen poliittisen järjestelmän heikkouksia. Lincolnilla itsellään ei ollut virassaan samanlaista aseman tuomaa auktoriteettia kuin esimerkiksi monarkeilla Euroopassa, joten Lincolnin alaiset eivät tunteneet samanlaista kiintymystä päämiestään kohtaan kuin monarkioissa. Lincoln oli päämiehenä useille erilaisille ja toisilleen mustasukkaisille yhteisöille, joilla jokaisella oli omat organisaationsa, intressinsä ja ennakkoluulonsa. Julistaessaan sota etelää vastaan Lincoln

---

⁵ Walter Bagehot (1826–1877) oli journalisti ja *The Economist*-lehden varhainen päätoimittaja. Hänen erikoisalaansa olikin talouselämän ja eri instituutioiden toiminnan tutkiminen.

⁶ Jenkins 1996, 5-25.

⁷ Suvanto 1994, 38–41.

⁸ *The Times* 29.4.1861.

oli saattanut liikkeelle mitä erilaisimpia kiihkoilijoita, jolloin liittovaltion hallituksen kontrolli saattoi jäädä hyvinkin puutteelliseksi. Sinänsä amerikkalaiset olivat tottuneita sotilaallisiin rientoihin ja rummunpäristyksiin, sillä lähes jokaisella paikkakunnalla oli jonkinlaisia aseellisia vapaaehtoisten kaarteja, jotka olivat suosittuja nuorison keskuudessa. Amerikassa myös kerrattiin uusille sukupolville kyllästymiseen asti vapaussodan vaiheita ja sankaritekoja, mikä oli omiaan lisäämään sotaintoilua. Tavalliset amerikkalaiset pohjoisessa näyttivät vain olevan varsin tietämättömiä siitä, mihin alkaneella sodalla todella pyrittiin, sillä kenenkään mieleen ei ilmeisesti ollut juolahtanut se, miten ihmeessä Konfederaation kokoinen alue voitiin käytännössä edes kukistaa, kun etelässäkin sotaintoilu oli vähintään yhtä voimakasta kuin pohjoisessa.⁹

Välittömästi sodan puhkeamisen myötä Virginia, Arkansas, Tennessee ja Pohjois-Carolina liittyivät Konfederaatioon.¹⁰ Erityisesti Virginia toi Konfederaatiolle kipeästi kaivattuja resursseja, sillä se oli etelän väkirikkein osavaltio ja sen teollisuustuotanto oli yhtä suuri kuin Konfederaation seitsemän alkuperäisen osavaltion tuotanto yhteensä. Marylandin, Missouriin ja Kentuckyn osavaltioissa oli lisäksi hyvinkin paljon etelää sympatiseeraavia ihmisiä. Orjavaltaioista vain piskuinen Delaware oli selkeästi pohjoisen liittovaltion puolella. Sisällissodan alussa Marylandin osavaltion pääkaupungin Baltimoren mellakoivat etelän kannattajat olivat vähällä eristää Washingtonin yhteydet pohjoiseen liittovaltioon. Vasta sotatilalain julistaminen ja armeijan ripeä toiminta tukahdutti mellakat ja esti koko Marylandin liukumisen Konfederaation haltuun. Missouriin ja Marylandin osavaltiot kuitenkin pysyivät koko sisällissodan ajan Lincolnin johtaman unionin puolella. Kentuckyn osavaltio sitä vastoin julistautui täysin puolueettomaksi ja Lincoln pyrki tätä kunnioittamaan, jottei olisi antanut osavaltion etelää puolustaville voimille aiheutta ajaa sitä Konfederaation leiriin. Lincolnin sallivuus Kentuckya kohtaan vahvisti pohjoisen kannatusta siellä. Sekä pohjoisen, että Konfederaation armeijat olivat asemassa osavaltion rajoilla ja pohjoisen kannatuksen kasvaessa Kentuckyssa etelän joukot marssivat osavaltioon syksyllä 1861, jolloin etelä tuomittiin hyökkääjäksi ja osavaltio siirtyi virallisesti pohjoisen puolelle.¹¹

Kaiken kaikkiaan sodan puhkeamisen jälkeen Konfederaatioon liittyneet osavaltiot toivat sen sotaponnistuksiin niin merkittäviä voimavaroja, että ilman niitä etelän vastarinta tuskin olisi onnistunut. Näistä niin sanotuista rajaosavaltioista eli Virginiasta, Arkansasista, Tennesseestä, Pohjois-Carolinasta, Missouriista, Kentuckysta ja Marylandista etelä sai noin puolet kaikista sisällissodassa taistelleista sotilaistaan eli noin 425 000 miestä. Sodan aikana pohjoinenkin sai näistä osavaltioista 235 000 valkoista ja 85 000 mustaa sotilasta puolelleen, mikä oli noin 15 %

---

⁹ The Times 3.5.1861.

¹⁰ Virginian länsiosien väestö säilyi lojaalina Yhdysvalloille ja vuoden 1862 lopulla Länsi-Virginiasta muodostettiin osavaltio pohjoisen liittovaltion yhteyteen.

¹¹ McPherson 1988, 276-305.

kaikista sen joukoista. Varsinkin läntisissä Kentuckyn ja Missouriin osavaltioissa käytiin julmaa sissisotaa, joka satoi merkittävästi pohjoisen armeijan voimavaroja näille ”toissijaisille” rintamille.¹²

The Times esitti jo vuoden 1861 toukokuun alussa Yhdysvaltain sisällissodasta arvion, johon se jatkuvasti tukeutui vuoden 1862 loppuun ja kauemmaksikin. The Timesin mielestä oli täysin käsittämätöntä, että eräs maailman valistuneimmista ja koulutetuimmista kansoista oli vajonnut sisällissodan barbariaan. Euroopassa sisällissotia oli käyty viimeksi historian pimeinä aikoina, jolloin sotimista pidettiin muutoinkin paljon hyväksyttävämpänä toimintana. Yhdysvalloissa oli tarkoituksella ajettu kansa toisilleen vihamielisiin leireihin. Amerikassa elettiin mitä suurimman valistuksen vallitessa, mutta alkaneessa sisällissodassa ei ollut lainkaan korkeita päämääriä. Pohjoinen tosin voi oikeutetusti vaatia orjuuden poistoa, mutta sisällissotaan ei tämän vuoksi ryhdytty. Etelä taas sai oikeutetusti puolustaa itsenäisyyttään, mutta ennen sotatoimia sen itsenäisyyttä ei ollut millään tavoin edes loukattu. Sodassa näyttikin olevan vain kyse alueiden hallinnasta. Etelä halusi tulla toimeen omillaan ja vallata itselleen uusia alueita, kun taas pohjoinen halusi pitää etelän osana liittovaltiota ja siten osana Yhdysvaltain mahtia ja suuruutta. Britit voivat kyllä puolustella enemmän pohjoisen tavoitteita, mutta sisällissotaa ei tarvinnut hyväksyä lainkaan.¹³

Amerikkalaiset teurastivat nyt toisiaan kuin pahaiset intiaanit ja kaikkia vapauden tunnusmerkkejä vedettiin lokaan Amerikassa. Aiemmin Amerikassa ei ollut suurta armeijaa, mutta sodan myötä siellä aseistauduttiin innolla, jota tuskin löytyi ankarimmistakaan sotilasdiktatuureista. Liikemiehetkin tukivat sotaa mielellään, vaikka olisi luullut, että sota raunioitti eniten juuri heitä (selvästikään The Timesin toimitus ei huomionnut sitä, että sota saattoi merkitä monille yrittäjille hyvää tilaisuutta osallistua armeijan sotatarviketilauksiin). Amerikkalaiset olivat niin tottuneita vapauteensa, että heidän hillitsemisensä saattoi olla hyvinkin vaikeaa, joten sota saattoi karata täysin poliittisen johdon kontrollista niin pohjoisessa kuin etelässäkin. Eurooppalaiset ammattisotilaat kuten Wellingtonin herttua olivat aina kammoksuneet eniten sisällissotaan joutumista, mutta Lincolnista tai presidentti Davisista ei tällaista kammaa näemmä löytynyt.¹⁴ Sotatila oli omiaan hävittämään kaikki estot kaikkein valistuneimmistakin amerikkalaisista ja The Times kirjoittikin: ” *Professed peacemakers are all in war paint, the hatchet is dug up and the talk of Christian Commonwealth is all of scalping and tomahawking.* ”¹⁵

---

¹² McPherson 1988, 306–307. Virginian liittymisen myötä Konfederaation pääkaupunki siirrettiin Alabaman Montgomerysta Virginiaan Richmondin kaupunkiin.

¹³ The Times 7.5. 1861.

¹⁴ The Times 7.5.1861.

¹⁵ The Times 21.5.1861.

Englannissa varsinkin konservatiivisesti ajattelevat koulutetut yläluokat pitivät demokratiaa jo lähtökohtaisesti viiallisena järjestelmänä. He lähestyivät demokratiaa sen klassisesta määritelmästä, jossa demokratia yhdistettiin pieniin kaupunkivaltioihin. Tästä johtuen varsinkin 1840-luvulta lähtien laajentuneen Yhdysvaltojen hajoaminen kontrolloimattomien massojen painostuksessa oli ollut koko ajan mahdollista ja sisällissodan myötä tuo mahdollisuus näytti muuttuneen todellisuudeksi. Itse George Washington oli sanonut, että vain aika osoittaisi miten hyvin amerikkalainen kokeilu kansanvallalla onnistuisi ja englantilaisten konservatiivien mielestä sisällissota oli viimeistään osoittanut kokeilun epäonnistuneeksi.¹⁶

New Yorkissa The Timesin kirjeenvaihtajana oli toiminut jo useamman vuoden ajan amerikkalainen J. C. Bancroft Davis ja sisällissodan puhjettua hän esitti The Timesin sivuilla voimakkaan vetoituksen Yhdysvaltain liittovaltion säilyttämisen puolesta. Davis kirjoitti, että Konfederaatio oli pelkästään petoksellisten salaliittolaisten aikaansaannosta ja nämä olivat aloittaneet vehkeilynsä jo hyvissä ajoin ennen vuoden 1860 presidentinvaalien ratkaisua. Etelässä vain ei osattu arvioida sitä, että pohjoisessa isänmaalliset amerikkalaiset kansalaiset nousisivat vastustamaan Konfederaation perustamista. Konfederaation rikollisista hankkeista oli esimerkkinä tapa, jolla Virginian osavaltio saatiin liitettyä siihen. Osavaltion länsiosissa oli paljon liittovaltiossa pysymisen kannattajia, mutta kun Virginian Konfederaatioon liittämistä päätettiin, savustettiin nämä unionistit pois päätöstä tehneestä kansankokouksesta. Apuna tässä olivat osavaltion alueelle tulleet Konfederaation armeijan joukot. Myös Tennesseeen, Pohjois-Carolinan, Kentuckyn ja Missourin osavaltioiden johdossa olleet kuvernöörit olivat etelää sympatisoivia henkilöitä, jotka yrittivät väkisin kammata näitä osavaltioita etelän puolelle. Kaikissa näissä osavaltioissa oli kuitenkin Davisin mukaan varsinkin orjia omistamattomien joukossa paljon ihmisiä, jotka halusivat pysyä Yhdysvaltain jäseninä.¹⁷

The Timesin Lontoon toimitus kuitenkin jossain määrin sanoutui irti näistä Davisin mielipiteistä kirjoittamalla, että etelä kyllä saattoi jossain määrin vedota samanlaisiin perusteluihin kuin aikoinaan Yhdysvaltain itsenäisyyttä ajaneet henkilöt. Eron myötä etelä pääsi eroon sille vihamielisistä abolitionisteista ja kauppaansa haittaavista tekijöistä. Konfederaation osavaltiot pitivät itseään vapaina valtioina, joilla oli oikeus päättää omasta kohtalostaan. Pohjoisen toiminnassa The Times näki samanlaisia piirteitä kuin oli Yrjö III:lla tämän yrittäessä pitää Amerikan siirtokuntia Englannin hallinnassa. Samoin kuin Yrjö III oli puhunut brittiläisen imperiumin säilyttämisestä, oli pohjoinen vaatinut liittovaltion yhtenäisyyden säilyttämistä. Konfederaation presidentti ei tosin ollut kyennyt osoittamaan pohjoisen loukanteen etelän

---

¹⁶ Bellows 1985, 509-510.

¹⁷ "The Civil War In America" The Times 22.5. 1861.

oikeuksia, mutta hän saattoi kyllä osoittaa etelän asukkaiden halun hoitaa asiansa itse. Etelän päättäjien toimintaa liittovaltiosta eroamisessa taas ei voitu puolustaa mitenkään lailliseksi toiminnaksi, mutta Yhdysvalloissa olikin ajat sitten ajaututtu tilanteeseen, jossa oman edun tavoittelusta oli tullut lakien noudattamista tärkeämpää.¹⁸ Tässä The Timesin toimitus oli sikäli hieman väärässä, että Yhdysvaltain perustuslaki ei kyllä suoranaisesti kiellä osavaltioilta itsenäistymispyrkimyksiä.

Yhdysvaltain ajautuminen sisällissotaan näytti varsin nopeasti tuhoavan kaiken sen sivistyksen, joka sieltä ylipäätään löytyi. Kesällä 1861 The Times uutisoi, kuinka Lincoln esitti jälleen uusien vapaaehtoisten värväämistä ja nyt tarvittavien vapaaehtoisten määrä oli kerrassaan 400 000 miestä. Lisäksi lehti kertoi Lincolnin hakevan tyrmäävää 400 miljoonan dollarin summaa sotimiseen. The Timesin mielestä tavallisesti vain dynastiaansa puolustavat monarkit saattoivat tehdä tällaisia vetoamuksia, eikä suinkaan tasavaltaisesti johdetut valtiot. Pohjoisen asukkaat odottivat aivan liian kevytmielisesti lyhyttä sotaa, mutta The Times katsoi aiheelliseksi muistuttaa, että pohjoisen toistaiseksi kokemattomilla sotavoimilla oli vallattavanaan lähes Venäjän suuruinen maa-alue, jota asutti kotejaan kiihkeästi puolustavia anglosakseja. The Times uskoi, että etelän asukkailla oli konfliktissa enemmän puolustettavaa ja hävittävää, joten etelässä kansa oli yhtenäisempi ja paremmin asiansa takana.¹⁹

Heinäkuussa 1861 sisällissodassa käytiin ensimmäinen suurempi maataistelu. Yhteenotto tapahtui noin 20 mailia etelään Washington D. C.:sta Virginian osavaltiossa Manassasin paikkakunnalla. Bull Runin taisteluna tunnetussa koitoksessa vastakkain olivat pohjoisen 35 000 ja etelän 32 000 miehen suuruiset armeijat, jotka olivat vielä varsin kokemattomia sotimaan. Pohjoinen oli taistelussa hyökkäävänä osapuolena ja koska hyökkääminen kokemattomilla joukoilla on aina riskialtista, pohjoinen kärsikin taistelussa tappion menettäen 600 miestä kaatuneita ja 1200 miestä jäi Konfederaation sotavangeiksi. Pohjoisen sotaponnistukselle vahingollisempaa oli kuitenkin se, että sen joukot olivat taistelussa joutuneet lähes täydelliseen paniikkiin, jolloin nopeimmat pakoön pötkijät juoksivat aina Washingtoniin asti. Ulkomailla pohjoisen kehno esitys tässä ensimmäisessä vakavassa yhteenotossa sai aikaan vakavia epäilyjä pohjoisen kyvystä ylipäätään palauttaa etelä takaisin Yhdysvaltoihin.²⁰

Pohjoisen Bull Runin taistelussa kärsimä kirvelevä tappio sai The Timesin entistä vakuuttuneemmaksi koko sisällissodan turhuudesta ja demokraattisen järjestelmän perimmäisestä

---

¹⁸ The Times 24.5. 1861.

¹⁹ The Times 18.7.1861.

²⁰ McPherson 1988, 339–350.

heikkoudesta. The Timesin kannan mukaan demokratia ei ollut osoittautunut millään tavoin erikoisen onnistuneeksi järjestelmäksi Yhdysvaltoja repivän sodan vallitessa ja vuoden 1861 ensimmäinen puolisko oli pikemminkin osoittanut, että kansanvalta ilman mitään rajoituksia saattoi syöstä maan yhtä helposti sotaan ja vararikkoon kuin mitä yksinvaltaisella diktatuurilla. Amerikkalaiset olivat mitä suurinta kevytmielisyyttä osoittaen ajaneet maansa tuhon partaalle ja nyt The Times syytti erityisesti pohjoista liittovaltiota siitä, ettei sillä ollut tarpeeksi mielenmalttia ratkoa kriisiä neuvotteluilla. Pohjoisessa tunnuttiin vihattavan etelää yhtä syvästi kuin Venäjällä vihattiin puolalaisia, vaikka amerikkalaiset olivat sentään samaa kansaa keskenään.²¹ The Times uskalsikin jo julistaa, että sotaa edeltänyt Yhdysvallat oli iäksi mennyttä, sillä etelän lannistaminen pikaisella sodalla oli epäonnistunut, eikä lehti uskonut pohjoisella olleen jatkossakaan kykyä lannistaa etelää aseina, varsinkin kun pohjoisen oma pääkaupunki Washington oli uhattuna etelän menestysten myötä. Etelän asukkaat olivat voitollisen sodan myötä saaneet lisää uskoa itsenäisyytensä puolustamiseen. Etelän asukkaat olivat jo ennestään paremmin motivoituneita sotimiseen, koska taisteluja käytiin nimenomaan etelän omalla alueella ja Konfederaation kannalta katsottuna se kävi puolustussotaa. Pohjoisessa sota oli lisännyt presidentin valtaa siinä määrin, että The Times katsoi Yhdysvaltojen siirtyneen jo lähes presidenttivetoiseen yksinvaltaan. Demokratian ihanteet vallan jaosta tuntuivat olleen tarkoitettuja vain rauhan ajalle, joten kriisien uhatessa ne voitiin kätevästi unohtaa ja syrjäyttää. Esimerkkinä tästä oli The Timesin mukaan toimenpiteet, joilla Lincolnin hallinto oli jo rajoittanut yksilönvapauksia sotatilanteen vallitessa pohjoisessa. Lehti tosin myönsi, että sodan aikana jouduttiin aina tinkimään rauhan ajan ihanteista, mutta Yhdysvaltojen kohdalla se ennakoiti, että sota-ajan ankarampi hallinto oli ainakin osittain tullut jäädäkseen pysyväksi osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa niin pohjoisessa kuin etelässäkin.²²

W.H. Russellin mukaan sisällissota oli muuttanut pohjoisen hallituksen ankarammaksi kansalaisilleen. Tämä näkyi esimerkiksi Marylandin osavaltiossa, kun etelää sympatiseeraavia henkilöitä laitettiin kovalla kädellä kuriin ja järjestyksen. Russellin mukaan epäilyttä separatisteja saatettiin Yhdysvalloissa paikata vankilaan pelkkien epäilyjen pohjalta tavalla, joka ei olisi mitenkään onnistunut Englannissa, sillä Englannissa tarvittiin yksilön vapauksien jäädyttämisen jälkeenkin aina tuomioistuimen lupa vangitsemisiin. Russell itse tosin myönsi, että kovilla otteilla oli estetty sodan alussa Marylandin joutuminen mellakoivien etelän kannattajien hallintaan ja yhtä kovilla toimilla olisi aikanaan ehkä estetty Etelä-Carolinankin separatistinen liikehdintä.²³ Russell kirjoitti ymmärtävänsä varsin paljon amerikkalaisten halua taistella liittovaltionsa puolesta ja hän totesi, että jos hän olisi itse ollut amerikkalainen, hänkin olisi sotaan osallistunut pohjoisen

---

²¹ The Times 12.8.1861.

²² The Times 4.9.1861.

²³ "The Civil War In America" The Times 8.10. 1861.

puolella. Lisäksi hän arveli, että jos etelän eroon ei olisi puututtu, Yhdysvaltain pirstoutuminen olisi jatkunut edelleen. Tasavaltaiset perinteet olivat amerikkalaisiin juurtuneet niin syvästi, etteivät ne sinänsä olleet uhattuina, mutta sisällissota oli Russellin mielestä osoittanut sen, etteivät tasavalta ja demokratia kyenneet järin hyvin ylläpitämään suurta liittovaltiota. Amerikassa ei ollut aristokraatteja, jotka olisivat kyenneet kaappaamaan vallan itselleen ja myöskään rikkaimmilla amerikkalaisilla liikemiehillä ei ollut tällaisia haluja taikka tarpeita. Vallitseva sotatilanne oli kuitenkin aiheuttanut erityisesti pohjoisessa vaaran joutumisesta sotilasdespotian alaisuuteen.²⁴

Vuoden 1861 lopussa The Times otti hampaisiinsa John Brightin, joka oli yksi tunnetuimmista amerikkalaisen demokratian ihailijoista Englannissa. Manchesterissa järjestetyssä illallistilaisuudessa Bright oli ylistänyt Yhdysvaltain kehitystä ja saavutuksia mainiten esimerkiksi sen ripeän asukasluvun kasvun 85 vuoden aikana 3 miljoonasta kerrassaan 30 miljoonaan asukkaaseen. Lisäksi amerikkalainen maataloustuotanto oli tuolloin maailman tehokkainta ja teollisessa tuotannossakin vain Englanti kykeni haastamaan Yhdysvallat. Bright piti myös amerikkalaista tapaa järjestää koulutusasiat ja uskonnon harjoittamiseen liittyneet vapaudet kokeilun arvoisina esimerkkeinä koko muulle maailmalle. Ainoa seikka, mistä Bright Yhdysvaltoja tuomitsi, oli orjuuden salliminen ja ylläpito. Brightin mukaan etelän osavaltioilla ei missään nimessä ollut oikeutta erota Yhdysvalloista samoin kuin Pohjois-Amerikan siirtokunnat olivat eronneet Englannin alaisuudesta. Englannin alaiset siirtokunnat eivät olleet saaneet edustusta Englannin parlamentissa, mutta Yhdysvalloissa etelän osavaltioilla oli aina ollut edustus liittovaltion kongressissa. Etelällä oli ollut Brightin mielestä jopa liikaa valtaa kongressissa, sillä edustuspaikkoja jaettaessa osavaltioiden asukasluvun mukaan osan orjista laskettiin vastaavan valkoisia asukkaita. Bright kielsi myös etelän oikeuden vastarintaan liian korkeiden tullien vuoksi, sillä hänen mukaansa etelän edustajia oli aina ollut Yhdysvaltain päättävissä elimissä silloin kun tulleista oli siellä sovittu. Bright uskoikin etelän eron syyksi ainoastaan halun pitää kiinni orjuudesta viimeiseen asti.²⁵

Englantia Bright kehotti pysymään puolueettomana sisällissodassa, mutta brittien esittämien mielipiteiden tuli olla selvemmin pohjoista kannustavia ja Bright muistutti kuulijoitaan siitä, että Italian vapaustaistelussakin brittien osoittama asenne oli varsin merkittävältä osaltaan auttanut vapaan Italian kuningaskunnan muodostamisessa. Yhdysvaltain sisällissodan suhteen Bright kuitenkin moitti ankarasti brittejä siitä, että nämä eivät olleet antaneet Lincolnille tämän ansaitsemaa arvostusta ja hän väittikin, ettei Englannin lehdistö ollut kirjoittanut yhtään puolueetonta ja oikeudenmukaista artikkelia pohjoisen toimista ja tavoitteista sisällissodassa.

---

²⁴ "The Civil War In America" The Times 22.10. 1861.

²⁵ "Mr. Bright On American Affairs" The Times 5.12.1861.

Erityisesti Bright tuomitsi Englannin ulkoministerin lordi Russellin etelää myötäilevistä kannanotoista tämän puhuttua etelän itsenäisyshaaveista ja pohjoisen halusta sotia imperiuminsa säilyttämiseksi. Sodan aiheuttamia yksilönvapauksien rajoittamisia Bright ei pitänyt mitenkään ihmeellisenä ilmiönä, sillä hänen mukaansa Englannissakin oli useaan otteeseen kriisien uhatessa yksilön vapauksiin tilapäisesti kajottu esimerkiksi vuonna 1848 Irlannin kapinoidessa. Bright ei voinut millään hyväksyä Yhdysvaltojen jakamista kahteen tai useampaan liittovaltioon, sillä vain yhden suuren liittovaltion alaisuudessa vapaus ja lait voitiin ulottaa Amerikan joka kolkkaan. Yhtenäisen Amerikka esti myös tullirajojen syntymisen ja tarjosi anglosaksien rodulle tilaa laajeta koko mantereelle.²⁶

The Times tyrmäsi yksiselitteisesti John Brightin esittämät mielipiteet ja erityisesti lehteä korpesi Brightin näemmä täysin kritiikitön Yhdysvaltain ylistys kaiken hyvän ja edistyksellisen lähteenä. The Times esittikin, että Bright oli niin Yhdysvaltain lumoissa, että tämä salli ihannoimansa harmonian rikkouduttuakin mitä turhimman sodan käymisen miettimättä ollenkaan sen tarpeellisuutta saati järkevyyttä:

” Finally he holds that the perfectibility and omnipotence of Democracy are worth establishing at any price and that even war itself is perfectly justifiable for the chance of forming an enormous Republic capable of influencing or intimidating the rest of the world.”²⁷

The Timesin mielestä Bright yritti vain epätoivoisesti rehabilitoida demokratian tahriintunutta mainetta, jonka Yhdysvaltain tapahtumat olivat saaneet aikaan. Demokratian varjolla briteille yritettiin Brightin tapaisten ihmisten toimesta tyrkyttää yleistä tasa-arvoa, tasaveroisia äänestysalueita ja sosiaalista tasa-arvoa, mutta brittien enemmistö ei kerta kaikkiaan ollut tämmöisille aatteille syystäkin lämmennyt. Lehti kumosi Brightin näkemyksiä vertaamalla Yhdysvaltain tilannetta Italian vapauttamisesta käytyyn taisteluun. Italialaiset olivat yksimielisesti lähteneet ajamaan vieraita valloittajia pois maastaan, mutta amerikkalaisilla ei tällaista yhdistävää tavoitetta ollut ja pohjoinen kävi sotaansa The Timesinkin mielestä vain menettämänsä imperiumin palauttamiseksi. Brightin vaatimus pohjoisen tukemisesta mielipiteiden tasolla ei taas ollut sopivaa Englannin valitseman puolueettomuuden suhteen. Brightin Amerikkaan haaveilema suurvalta taas oli täysin utopistinen toive, joka ei voinut toteutua jo pelkästään sen takia, että ihmiset olivat omista tunteistaan ja intresseistään johtuen liian itsekkäitä kyetäkseen toimimaan suuressa demokratiassa.²⁸

---

²⁶ “Mr. Bright On American Affairs” The Times 5.12. 1861.

²⁷ The Times 7.12. 1861.

²⁸ The Times 7.12.1861.

Varmistuksen näkemyksilleen The Times sai itseltään Lincolnilta kun tämä lehden mukaan puheessaan kongressille oli ilmoittanut sotivansa ennen kaikkea etelän palauttamiseksi takaisin liittovaltioon, jättäen orjuuden kokonaan mainitsematta. Etelä näytti Lincolnin puheiden valossa sotivan pohjoisen ylivaltaa vastaan ja etelässä olikin uskallettu arvostella pohjoisella niin rakkaita instituutioita, kuten virkamiesten valintaa vaalien kautta:

”-- but if Mr. Lincoln’s description of the South is indeed true – if she is fighting to emancipate herself from the blind tyranny of degraded mob, from elective judges and elective governors- he has given his antagonists a better title to European sympathy than they have hitherto possessed and thrown upon his Government the stigma of fighting to impose upon others institutions which have already broughnt it to the verge of ruin .”²⁹

The Timesin osoittama vastenmielisyys amerikkalaisten demokratiaa kohtaan tuskin oli ajankohtansa Englannissa mitenkään poikkeuksellisen voimakasta. Tähänkin mennessä on nähty, että eniten The Timesin esittämiä asenteita löytyi konservatiivisesti ajattelevista tahoista, mutta tunnetuimmat liberaalitkin olivat vähintään varauksellisia amerikkalaistyyllisen rajoittamattoman demokratian suhteen. Englannin 1800- luvun liberaaleista ajattelijoista ylivoimaisesti tunnetuin oli John Stuart Mill (1806–1873) ja hän edusti ajattelussaan liberaalien radikaalimpaa siipeä. Utilitaristiseen ajatteluun pohjautuen Mill ajoi yhteiskunnan vapauttamista harvainvallan ikeestä. Mutta Millkin näki demokratiassa piilleen vaaran enemmistön diktatuurista. Ratkaisuna tähän Mill piti kansalaisten jatkuvaa kouluttamista ja itsensä kehittämistä, jotta he olisivat olleet kykeneviä toimimaan vastuullisesti suurempien vapauksien vallitessa.³⁰ Useiden eri kansallisuuksien mielekkääseen toimintaan demokratian alaisuudessa Mill ei lainkaan uskonut.³¹ Tältäkin kantilta sivistymättömien massojen ja siirtolaisten riivaama Amerikka saattoi näyttää englantilaisille hyvinkin varoittavana esimerkkinä.

Yleisesti liberaalienkin keskuudessa jaettiin konservatiivien pelot demokratian turmiollisuudesta ja anarkistisesta luonteesta. Englannissa liberaalit vallassa ollessaan pyrkivät kehittämään yhteiskuntaa käytännössä maltillisilla uudistuksilla pitäen huolta tasapainosta vapauksien ja auktoriteettien välillä, jolloin reformeja käynnistettiin lähinnä vasta todellisen tarpeen ilmetessä.³² Utilitaristien ohella Alexis de Tocquevillella oli varsin suuri vaikutus Millin käsityksiin demokratiasta. Tocquevillen mukaan demokratian tasapäistävä olemus vaikutti, siihen, ettei sen piirissä juuri noussut esiin karismaattisia johtajia tai suurmiehiä, mutta se kiistatta toimi

---

²⁹ The Times 17.12.1861.

³⁰ Jones 1992, 287-308.

³¹ Jones 2000, 62-63.

³² Pearson & Williams 1984, 46-64.

enemmistön hyvinvoinnin turvaamiseksi.³³ Mill pyrki jalostamaan Tocquevillen ajatuksia hyväksyttävämmäksi englantilaiselle keskiluokalle ja Tocquevillelta hän omaksui käsityksen yhteiskuntien väistämättömästä kulusta kohti demokratiaa. Mill piti Yhdysvaltoja malliesimerkkinä keskiluokan edistyksestä, sillä Amerikassa kaikki olivat tasa-arvoisia, koska kaikki kuuluivat siellä keskiluokkaan.³⁴ The Timesin Yhdysvaltain sisällissotaa kuvaavasta kirjoittelusta selviää yksiselitteisesti se, ettei se mitenkään jakanut Tocquevillen ja Millin käsitystä väistämättömästä kulusta demokratiaa kohti.

Vuoden 1862 alussa The Times alkoi jo olla varsin kyllästynyt Yhdysvalloissa vallinneeseen tilanteeseen. Sisällissodan vuoksi pohjoinen oli muuttunut republikaanien hallitsemaksi yksipuoluemaaksi, kun taas etelä yritti jatkuvasti vetää Englantia puolelleen sotaan toivoessaan, että sisällissodan aiheuttama puuvillapula saisi aikaan Englannin väliintulon.³⁵ The Timesin kanta pohjoista kohtaan kuitenkin jyrkkeni koko ajan enemmän, jolloin lehti toisti jo edellisvuonna esittämänsä arvion sisällissodan jatkamisen mielettömyydestä ja turhuudesta. Konfедераation asukkaat olivat niin yhtenäisiä vihassaan pohjoista kohtaan, että se tuli vallata maili maililta ja The Timesin mielestä pohjoisen sotaretki etelään olisi kohdannut yhtä nolon lopun kuin aikanaan Napoleonin vuoden 1812 Venäjän sotaretki.³⁶ Pohjoinen kykeni The Timesin mukaan taistelemaan korkeintaan Konfедераation ja pohjoisten osavaltioiden välissä olevien ns. rajaosavaltioiden hallinnasta.³⁷

The Timesin katsannossa sisällissodan jatkuminen vain kiihdytti Amerikan demokratian rappiota. Samaan aikaan levottomuuksien vaivaamissa Meksikossa ja Italiassa oli sentään syntynyt epäjärjestyttä ja anarkiaa korvaamaan monarkiat, mutta Amerikassa odotettavissa oli korkeintaan jonkinlaisen sotilasdiktatuurin syntymien pohjoisiin osavaltioihin.³⁸ Demokratian rappeutumisella lehti tarkoitti sitä, että Lincoln oli jo vuoden 1861 alusta lähtien jäädyttänyt yksilön vapauksia koskevia asetuksia, jotta sotatoimia vastustavien henkilöiden toiminta voitiin estää. Syksyllä 1862 pidätyksiä kohdistettiin erityisesti sellaisiin henkilöihin, joiden katsottiin häirinneen armeijan värväystä.³⁹ The Times totesi, että tämä oli aiheuttanut pikkusieluisten virkamiesten toimesta yhä kasvavan joukon mielivaltaisia pidätyksiä. Sota oli omiaan nostamaan esiin mitä vastenmielisimpiä pyrkyreitä ja pikkutyranneja, jotka nyt pääsivät toteuttamaan itseään. Koko hallintoa leimaava

---

³³ Lawler 1984, 125-128.

³⁴ Crook 1965, 176-180.

³⁵ The Times 1.1.1862.

³⁶ The Times 18.1.1862.

³⁷ The Times 7.3.1862. Rajaosavaltioihin luettiin Virginia, Tennessee, Arkansas, Kentucky, Missouri ja Pohjois-Carolina.

³⁸ The Times 18.3.1862.

³⁹ McPherson 1988, 493-494.

despotia heijastui täten sen alimmille tasoille asti, joten amerikkalaisuuteen olennaisesti kuuluneet vapauden periaatteet oli nyt viimeistään Lincolnin toimesta haudattu.⁴⁰

Keväällä 1862 The Times koki itsekin joutuneensa Lincolnin sotilashallinnon uhriksi. Viimeisissä artikkeleissaan Amerikasta W. H. Russell kirjoitti, kuinka sotaministeriö esti jatkuvasti lehdistön toimintaa sensuuria laajentamalla ja jopa rintamalla olleita sotilaita kiellettiin kirjoittamasta koteihinsa.⁴¹ Pohjoisessa olikin The Timesin väitteen mukaan jo lakkautettu jopa 80–90 sanomalehteä sotatoimia kritisoivan kirjoittelun vuoksi.⁴² Lopulta itse W. H. Russellinkin toiminta Amerikassa estettiin, koska Lincolnin alaisessa sotaministeriössä oli haudottu suuttumusta Russellia kohtaan jo siitä lähtien kun tämä oli toimittanut The Timesille paljastavat raporttinsa pohjoisen armeijalle epäonnisesta Bull Runin taistelusta.⁴³ Russellin seuraaja Charles Mackay näkikin Russellin hyllytyksen syyksi pohjoisen sotaministeriön kaunan lehdistöä kohtaan ja pohjoisen sananvapaustilanne muistutti tuolloin lähinnä Ranskan ja Itävallan oloja sensuurin ankaruuden osalta.⁴⁴ Jatkossa The Times ei enää juuri luottanutkaan Pohjoisen lehdistön uutisointiin sotatapahtumista, mitä seikkua se korostikin useaan otteeseen esimerkiksi tais teluista kerrottaessa.

Kesän ja syksyn 1862 kuluessa sisällissota ei lainkaan sujunut The Timesin toivomalla tavalla, vaan pohjoisessa sotaa haluttiin jatkaa yhä jääräpäisemmin, jolloin sen otteet etelää vastaan vain kovenivat. Sotakiihkoilu oli pohjoisessa levinnyt jo yhteiskunnan ylimpiin luokkiin eli vauraisiin kauppiaihin ja liikemiehiin, jotka elivät siinä harhaluulossa, että etelä voitiin palauttaa ilman komplikaatioita takaisin Yhdysvaltoihin. Kun Englannissa tämä näkemys oli täysin oikein kyseenalaistettu, olivat nyt myös britit saaneet pohjoisen väen vihat niskoilleen.⁴⁵ Pahimpia sodanlietsojia olivat Mackayn mukaan Uuden Englannin osavaltioiden abolitionistit, sekä näitä tukevat republikaanien ääriainekset, sillä he halusivat orjuuden ehdottaman poiston lisäksi hävittää etelän osavaltiot ja muuttaa ne miehityksi teritorioiksi.⁴⁶ Pohjoisen sodankäynti olikin nyt selvästi miehitykseen tähtäävää brutaalia valloitusotaa, joten se ei enää ansainnut tukea briteiltä. Edes tasavallan ja vapauden nimissä ei 7-8 osavaltion asukkaita saanut alistaa sotilasvallan alle.⁴⁷ Itse asiassa Lincoln oli tavallaan verenhimoisten abolitionistien panttivanki, sillä hän joutui sietämään jakobiineja muistuttavia abolitionisteja säilyttääkseen kannatuksensa Uuden Englannin osavaltioissa.⁴⁸ The Times katsoikin aiheelliseksi luennoida siitä, miten Amerikassa olisi pitänyt

---

⁴⁰ The Times 2.12.1862.

⁴¹“ The Civil War In America”. The Times 15.4.1862.

⁴² The Times 21.4.1862.

⁴³“ The Civil War In America”. The Times 24.4.1862.

⁴⁴ “The Civil War In America”. The Times 30.4.1862.

⁴⁵ The Times 7.6.1862.

⁴⁶ “The Civil War In America”. The Times 30.6.1862.

⁴⁷ The Times 3.7.1862. Lehti tarkoitti tässä ennen sodan syttymistä Konfederaation muodostaneita osavaltioita.

⁴⁸ “The Civil War In America”. The Times 2.9.1862.

toimia oikeiden demokraattisten periaatteiden mukaan. Periaatteessa Lincoln oli oikeassa puolustaessaan Yhdysvaltojen perustuslakia ja liittovaltion yhtenäisyyttä ja Etelä-Carolinan omavaltainen ero olikin ollut väärin. Separatismi levittyä useisiin muihin osavaltioihin käsittäen lopulta 9 miljoonaa entistä Yhdysvaltain asukasta, Lincolnilla ei ollut enää oikeutta palauttaa liittovaltiota asevoimin. Republikaanit olivat yhtä häikäilemättömästi kuin Venäjän tsaari turvautuneet hyökkäyssotaan. The Timesin mielestä Pohjois-Amerikan manner oli niin laaja, että sinne olisi hyvin mahtunut useampikin tasavalta elämään rinnakkain.⁴⁹

Pohjoisen sotaponnistusten rikollista ja moraalitonta luonnetta The Timesin kirjoittelussa korostaa mielestäni hyvin tapa, jolla siinä kerrottiin Lincolnin hallituksen keinoista saada sotilaita armeijaansa. Vuoden 1862 alussa pohjoisella oli aseissa yli puoli miljoonaa miestä ja The Timesilla oli varsin tarkka kuva tämän armeijan koostumuksesta, kun se julkaisi amerikkalaisen terveyslautakunnan raportin sen tilasta. Tuolloin The Timesille oli yllätys, että jopa 76 % pohjoisen sotilaista oli syntyperäisiä amerikkalaisia, eikä siirtolaisia, kuten oli aiemmin luultu.⁵⁰ Myös W.H. Russell kirjoitti, että varsinaisiin sotatoimiin osallistui etupäässä Yhdysvaltain kansalaisia, joskin irlantilaisien ja saksalaisten osuus armeijasta oli huomattava.⁵¹

Kevään ja kesän mittaan taistelut alkoivat kuitenkin vaatia yhä suurempia määriä uusia vapaaehtoisia, kun sotaa käytiin nyt Virginian ohella läntisissä osavaltioissa, Tennesseessä, Missourissa, Arkansasissa, Kentuckyssä ja Louisianassa. Tällöin pohjoisen hallitus antoi heinä- elokuussa 1862 määräyksen 600 000 uuden sotilaan värväämisestä.⁵² Jo ennen tätä Mackay kirjoitti, kuinka pohjoisen sotatoimet olivat yhä enemmän riippuvaisia saksalaisista palkkasotilaista, jotka oli kasvatettu sotilaalliseen järjestykseen kuningas- ja herttuakunnissaan vanhalla mantereella. Mackay väittikin, että pohjoiseen perustettiin useita täysin saksalaisia rykmenttejä.⁵³ Uusien vapaaehtoisten värväys taas ei ottanut sujuakseen, koska saksalaisia tai karskeja irlantilaisia ei ollut tilapäisesti saatavilla.⁵⁴ Värväytymisen kannustimena jaetut palkkiorahat houkuttelivat armeijan leipiin kaikenlaista roskasakkaa, kuten New Yorkin katuja terrorisoivia kurkunleikkaajajengejä.⁵⁵ Asevelvollisuuteen pohjoisessa taas ei voitu siirtyä, koska se kävi hyökkäyssotaa, jolloin kansa ei olisi hyväksynyt asevelvollisten käyttöä siinä.⁵⁶ Pohjoisen riveissä palkkasotureina sotineet irlantilaiset, norjalaiset, ruotsalaiset ja saksalaiset olisivat yhtä hyvin voineet sotia Kamsatkassa tai Japanissa, sillä Amerikan olot olivat heille yhtä vieraita, jotta heistä olisi ollut vastusta

---

⁴⁹ The Times 13.9.1862.

⁵⁰ The Times 25.1.1862.

⁵¹ “Canada and United States”. The Times 22.2. 1862.

⁵² McPherson 1988, 492-494.

⁵³ “The Civil War In America”. The Times 30.6.1862.

⁵⁴ “The Northern States of America”. The Times 22.7.1862.

⁵⁵ “The Northern States of America”. The Times 16.7.1862.

Konfederaation joukoille. Tämä olikin suurin syy siihen, ettei pohjoisen voitto ollut näköpiirissä kesällä 1862. The Times selvästi liioitteli siirtolaisten osuutta pohjoisen armeijoissa, sillä todellisuudessa pohjoisen sotilaista noin 25 % oli ensimmäisen polven siirtolaisia, kun kaikista pohjoisen asekuntoisista miehistä näitä siirtolaisia oli noin 30 %.⁵⁷

The Times ei aluksi juuri uskonut tavallisten amerikkalaisten äänestäjien tuovan muutosta lehdelle yhä vastenmielisemmäksi käyneeseen republikaanien hallintoon. Mackay kirjoitti, että Amerikkalaiset olivat hämmästyttävän passiivisia reagoimaan sodan tuomiin yksilön vapauksien rajoittamisiin, uusiin veroihin, korruptioon, poliittisten vankien olemassaoloon ja lehdistön vaientamiseen. Pohjoisen asukkaissa tuntuikin yhdistyvän eri Euroopan kansojen huonoimmat puolet: hollantilaisten flegmaattisuus, brittien valmistautumattomuus ja preussilaisten tylsyys.⁵⁸ Amerikkalaiselle politiikanteolle oli luonteenomaista se, että kaikissa vaaleissa voittanut osapuoli alistui häviäjän kokonaan tahtonsa alle ja vaikka hävinneet saivatkin arvostella voittajia äänekkäästikin, kunnan oppositiota ei päässyt syntymään. Meneillään olleen sodankin aikana sotaponnistuksia tukeneet joukkokokoukset olivat muuttuneet lähinnä republikaanien omiksi propagandatilaisuuksiksi.⁵⁹ Amerikkalaisiin järjestelmään jo kauan kuuluneesta korruptiosta saatiin yhä uusia esimerkkejä, kun Lincolnin hallituksen sotaministeri Simon Cameron joutui eroamaan jo alkuvuodesta 1862. Cameron oli kääriytynyt itselleen huomattavia summia tekemällä valtiolle kalliiksi käyneitä sotatarviketilauksia. Muutoinkin pohjoisessa virkamiesten ja tuomareiden lahjonta näytti olleen jonkinlaista suosittua kansallisurheilua.⁶⁰ Cameronin taitamattomuus ministerinä ja korruptioepäilyt saivatkin kongressin asettamaan komitean tutkimaan mahdollista korruptiota.⁶¹ The Times ei tätä juuri noteerannut, kuten ei muutenkaan Lincolnin hallituksen pyrkimyksiä kitkeä korruptiota, joka oli jo ennen sotaa pesiytynyt demokraattihallinnossa erityisesti sotaministeriöön.⁶²

Tosin The Timesin toimitus näytti vuoden 1862 syksyllä jossain määrin tuskastuneen Charles Mackayn pohjoista kohtaan vihamieliseen kirjoitteluun ja lehden ulkomaantoimituksesta vastannut Mowbray Morris lähettikin Mackaylle kirjeen, jossa tätä kehoitettiin osoittamaan edes hieman enemmän suopeutta pohjoista kohtaan.⁶³ Itse en kuitenkaan havainnut, että Mackayn kirjoittelu muuttui millään tavoin loppuvuoden osalta.

---

⁵⁶ The Times 24.7.1862.

⁵⁷ McPherson 1988, 606-607.

⁵⁸ "The Civil War In America". The Times 18.8. 1862.

⁵⁹ The Times 11.9.1862.

⁶⁰ "The Civil War In America". The Times 29.1.1862. Cameronin seuraaja Edwin M. Stanton ei syyllistynyt korruptioon, mutta hänen kovat otteensa sotaministerinä herättivät syytöksiä kansalaisvapauksien polkemisesta.

⁶¹ McPherson 1988, 321-324.

⁶² Ibid. 224-227.

⁶³ The History of The Times 1951, 378- 379.

The Timesin kirjoitteluun Yhdysvalloissa vallitsevasta yksisilmäisestä puoluepolitiikoinnista saattoi vaikuttaa amerikkalaisen poliittisen kulttuurin vertautuminen Englannin poliittisiin käytäntöihin 1800-luvun puolivälissä. Ensimmäisen parlamenttireformin jälkeen vuodesta 1832 aina 1860-luvun puolelle Englannin parlamentin toiminnalle hyvin tyypillistä oli se, että vain varsin harvoin asioista päätettäessä äänestykset menivät tiukasti puoluerajoja noudattaen. Siten ei ollut lainkaan tavatonta se, että kulloinkin vallassa olleiden hallitusten esitykset kumoutuivat omien puoluetovereiden vastustukseen. Esimerkiksi vuonna 1860 Palmerstonin liberaalihallituksen ollessa vallassa suurin osa tehdyistä päätöksistä tehtiin maltillisten liberaalien ja konservatiivien yhteisen tuen varassa, kun vastassa oli molempien puolueiden ääri­laidat. Englannissa vallitsi siis tilanne, jossa vallassa olleet pääministerit eivät voineet aina luottaa omien puolueidensa varauksettomaan tukeen, joten vallassa pysyäkseen pääministerien tuli jatkuvasti tehdä yhteistyötä omaa kantaa lähinnä olevien opposition edustajien kanssa. Vuosina 1860 ja 1861 pääministeri Palmerston sai pariinkin otteeseen oppositiossa olleen konservatiivipuolueen johdolta vakuutuksia tuesta radikaaleja vastaan talouspolitiikkaan ja parlamentt uudistukseen liittyvissä kysymyksissä. Oppositiossa olleet konservatiivit saattoivat näin pyrkiä vahvistamaan omia asemiaan, kun yhteistyöllä voitiin radikaalit liberaalit vieroittaa hallituksen toiminnasta. Ärhäkkää oppositiopolitiikkaa hillitsi kuningashuoneen tuolloin vielä suuri arvovalta kulloinkin vallassa olleen hallituksen tukena. Varsinkin konservatiivien ollessa oppositiossa, he katsoivat, etteivät voineet kumota kruunun suojeluksessa ollutta hallitusta keinolla millä hyvänsä, sillä sitä olisi voitu pitää aina kuningashuoneen nimeen vannoneessa puolueessa suorastaan epä­sänmaallisena toimintana⁶⁴. Kun Englannissa ainakin näennäisesti politiikkaa tehtiin hallituksen ja opposition yhteisymmärryksessä, näyttäytyi amerikkalainen puoluepolitiikka The Timesille helposti paljon raadollisempana ja suorastaan itsekkäänä toimintana.

Kaikesta tästä huolimatta, kun pohjoisessa järjestettiin syksyllä 1862 Yhdysvaltoihin jääneissä osavaltioissa osavaltiovaalit, The Times pani toivonsa siihen, että demokraatit olisivat ne voittaneet. Lehden mielestä demokraatit olivat oikeastaan konservatiiveja, koska heidän tavoitteenaan oli sisällissotaa edeltävän liittovaltion palautus, jolloin puheet orjien vapautuksesta olisi haudattu. The Timesia miellytti demokraateissa se, että nämä olivat valmiita yhteiseen konferenssiin Konfederaation kanssa, jotta orjuuttakin pahempi tuhoamissota olisi saatu päätökseen.⁶⁵ Kun demokraatit voittivatkin vaalit ja esimerkiksi tärkeä New Yorkin osavaltio siirtyi heidän johtoonsa, oli tämä selvä osoitus kansan kyllästymisestä Lincolnin politiikkaan. Lehti näki despotian pohjoisessa selvästi vähenevän, kun esimerkiksi poliittisia vankeja oli ryhdytty vapauttamaan. Nyt Lincolnin hallinto kohdisti sortotoimensa Konfederaation kansalaisiin, sillä se oli ryhtynyt entistä

---

⁶⁴ Jenkins 1996, 28–55.

⁶⁵ The Times 13.11.1862.

tiukemmin ajamaan etelän asukkaisiin kohdistettuja takavarikkolakeja, joilla voitiin esimerkiksi epälojaalien etelän asukkaiden pitämät orjat vapauttaa.⁶⁶

Tuomitessaan pohjoisen asukkaat apaattisiksi ja passiivisiksi The Times oli sikäli väärässä, että amerikkalaiset olivat varsin aktiivisia äänestäjiä esimerkiksi kaikissa vuosien 1848- 1872 aikana pidetyissä presidentinvaaleissa, joissa äänestysprosentti nousi keskimäärin 75 %:iin. Samanlaista aktiivisuutta osoitettiin myös muissa vaaleissa.⁶⁷ The Times ei pohjoista kritisoidessaan juurikaan arvostanut sitä, että ainakin pohjoisessa republikaaneille oli olemassa vaihtoehto demokraattien muodossa. Etelässä hallituksen toimiin tyytymättömät eivät voineet purkaa pettymystään puolueissa toimimalla, koska niitä ei siellä juuri ollut. Pohjoisessa myös kuvernöörit edustivat yleensä vallassa ollutta puoluetta, jolloin heillä oli poliittinen ”pakko” toimia hallituksen tukena. Etelässä taas kuvernöörit saivat enemmän tilaa sooloiluun, jolloin hallintokin oli kaoottisempaa.⁶⁸ Syksyn 1862 vaaleja demokraatit kävivät avoimen rasistisella kampanjalla, mikä ei The Timesin toimitusta tuntunut häiritsevän millään tavoin. Demokraatit voittivat kuvernöörin paikat New Yorkissa ja New Jerseyssa. Lisäksi luoteisissa osavaltioissa demokraatit saivat lisää edustajiaan niin osavaltioiden omiin lainsäädäntöelimiin kuin Yhdysvaltain kongressiin. Republikaanien tappio selittyi pitkälti sillä, että republikaanien kannattajat olivat vaaleissa passiivisempia, jolloin orjien vapautusta vastustaneet demokraatit saivat kannattajansa paremmin liikkeelle ja vaaliurnille.⁶⁹

Vuoden 1862 loppuun mennessä The Timesin esittämät arviot Yhdysvaltain tilanteesta olivat selvästi muuttuneet samankaltaisiksi englantilaisten konservatiivien kanssa. Konservatiivisesti ajattelevat poliitikot, kirjailijat ja muut mielipidevaikuttajat korostivat demokraattisen järjestelmän olleen lähtökohtaisesti heikompi kuin eliittien johtama yhteiskunta. Konservatiivien pelot tietämättömien massojen ylivallasta järkevästi ja maltillisesti ajattelevien kustannuksella olivat konkretisoituneet Yhdysvalloissa sisällissodan myötä. Konservatiivit olivat vakuuttuneita koko sodan täydellisestä turhuudesta, sillä etelä oli heidän mielestään jatkuvasti osoittanut selvästi halunsa pysyä lopullisesti erossa epäonnistuneesta Yhdysvaltain järjestelmästä. Lisäksi konservatiivit uskoivat, että etelän eroaminen oli itse asiassa pohjoista hyödyttävä tapahtuma, kun se näin pääsi eroon sille hankalasta ja yhteistyökyvyttömästä etelästä. Yhdysvalloissa tapahtuneen mullistuksen toivottiin pakottavan amerikkalaiset etsimään keskuudestaan paremmin valtion johtamiseen kykeneviä koulutettuja ihmisiä. Sisällissodan puhjettua monet englantilaiset kirjoittajat matkasivat Amerikkaan hankkimaan ensikäden tietoa Amerikan tilanteesta. Syksyllä 1861

---

⁶⁶ The Times 9.12.1862.

⁶⁷ Paludan 1988, 11.

⁶⁸ Ibid. 88–90.

⁶⁹ Ibid. 95–102.

esimerkiksi Anthony Trollope⁷⁰ matkusti Amerikkaan pyrkimyksensä puoltaa pohjoisen sotaponnistuksia, mutta kokemustensa pohjalta hänkin kirjoitti, että sisällissota oli Yhdysvaltain liiallisen laajentumisen tulosta ja vaikka pohjoisen tulikin vastustaa etelää säilyttääkseen kunniansa, oli pohjoisen lopulta parasta hyväksyä tapahtunut ja antaa etelän mennä menojaan. Englantilaisten konservatiivien parissa tärkeä mielipiteenmuokkaaja oli syksyllä 1861 ilmestynyt liverpoolilaisen kauppiaan ja Konfederaation liikekumppanin James Spencen teos ” American Union”. Kirjassaan Spence esitti perusteluja etelän toiminnalle tavalla, joka sai enemmistön Englannin konservatiiveista vakuuttuneiksi etelän pyrkimysten oikeellisuudesta. Spence onnistui vakuuttamaan jopa liberaalimmin ajattelevan kirjailija Charles Dickensin, jonka lehti All The Year Round muuttui selvästi etelää kannattavaksi vuoden 1861 lopussa. Dickens, kuten monet muut liberaalimmat britit olivat hyvin pettyneitä siihen, ettei pohjoinen ollut ottanut orjuuden poistoa käymänsä sodan tavoitteeksi, jolloin orjuutta vastustavat brititkin saattoivat siirtyä etelää kannattavaan leiriin.⁷¹

Ennen sisällissotaa ja sen aikana Amerikassa vierailleet britit, varsinkin ylemmistä luokista, pitivät Yhdysvaltain demokraattista järjestelmää aivan liian levottomuutta herättävänä, olivatpa he sitten konservatiiveja tai eivät. Englannista tulleet vierailijat pitivätkin lähes automaattisesti maaseutuelämän ja kartanotalouden sävyttämää etelän ilmapiiriä itselleen kotoisampana. Kaupungistuneen, teollistuneen ja siirtolaisten tulvan kohteeksi joutuneen pohjoisen rinnalla asujaimistoltaan yhtenäisempänä säilynyt etelä alkoikin näyttäytyä monille briteille jo ennen varsinaista sisällissotaa selvästi pohjoisesta eroavana erilaisena kulttuurina. Liberaaleja *laissez-faire*- ajattelua sisältäviä talousoppeja vastustaneet konservatiivit kuten Thomas Carlyle, John Ruskin, Matthew Arnold ja Charles Kingsley⁷² taas näkivät pohjoisessa tyypillisen esimerkin siitä, miten täysin itsekkäät ja ahneet kapitalistit saattoivat irralleen päästettynä muuttaa mahtavankin valtion omien pyyteittensä temmellyskentäksi, jossa työläiset jäivät ensimmäisinä jalkoihin. Nämäkin konservatiivit näkivät Yhdysvaltain ongelmana äärimmäisestä yksilöllisyyden ihannoimisesta lähteneen kaaoksen. Toisin kuin Amerikassa oli tehty heidän mielestään vain valtion tuli ohjata ja tarvittaessa uudistaa talouselämää. Työläisillekään ei olisi äänioikeutta pitänyt antaa, koska heillä ei ollut tarvittavaa tietoa tai harkintaa tarpeeksi pätevän hallinnon valitsemiseen. vaan heidänkin olojensa kohentamisen tuli olla huolehtivan ja ammattitaitoisen hallituksen käsissä.⁷³

---

⁷⁰ Anthony Trollope (1815–1882) oli 1800-luvun puolimaissa johtava englantilainen romaanikirjailija ja elinaikanaan hän julkaisi 47 romaania ja 16 muuta teosta.

⁷¹ Bellows 1985, 511–517.

⁷² Thomas Carlyle (1795–1881) oli tunnettu konservatiivinen historioitsija. John Ruskin (1819–1900) ja Matthew Arnold (1822–1888) olivat yhteiskuntakriittisiä ajattelijoita. Charles Kingsley (1819–1875) puolestaan oli kirjailija, kirkonmies ja vuodesta 1860 lähtien historian professori. Hän kehittäli ns. kristillisen sosialismin oppia, jossa hyväntekeväisyys oli keskeisessä asemassa.

Vuoden 1862 lopussa julkaistussa pääkirjoituksessa The Times puolusteli lukijoilleen sitä, että se oli selvästi tukenut Konfederaation itsenäisyyttä. Lehti toisti jälleen jo tutuksi tulleen perustelunsa, jonka mukaan etelän kansa oli ihmeellisen suurella yksimielisyydellä päättänyt jättää vanhan liittovaltion ja sillä oli oikeus oman valtion perustamiseen. The Timesin mukaan oli naurettavaa ajatella, että Pohjois-Amerikassa voisi olla olemassa vain yksi valtio, sillä vaikka yhtenäisen liittovaltion olemassaolo saattoikin olla koko asujaimiston parhaaksi, oli eri asia oliko realistisia mahdollisuuksia sen koossapittämiseen. Kautta historian eri kansakunnat olivat perustaneet mitä erilaisimpia suuria valtioita, mutta ne kaikki olivat ajan myötä kadonneet. Sisällissota oli se hetki, jolloin Amerikan Yhdysvaltojen oli aika hajota.⁷⁴

The Timesin viimeistään vuonna 1862 omaksuma hyvin negatiivinen asenne pohjoisen poliittiseen järjestelmään säilyi ilmeisesti koko sisällissodan ajan. Hyvin valaiseva esimerkki on lehden kannanotot vuoden 1864 presidentinvaaleihin, joissa Abraham Lincoln valittiin uudelleen jatkamaan virassaan. Tuolloin The Times kirjoitti, että vaalikamppailussaan Lincoln oli irlantilaista vähemmistöä miellyttääkseen käyttänyt Yhdysvalloissa perinteistä taktiikkaa herjaamalla Englantia, mutta todellista vihamielisyyttä Englantia kohtaan hän ei esittänyt. Demokratiaan vain kuului massojen tunteitten nostattaminen omaksi tueksi tyhjän sanahelinän avustuksella. The Times antoi kyllä tunnustusta Lincolnin toiminnalle, kirjoittaen sen olleen useimmiten pakottavien tilanteiden sanelemaa. Lincolnin vahva johtajuus oli kuitenkin lehden mielestä täydellisesti hävittänyt kaiken opposition omasta poliittisesta järjestelmästä ennen niin ylpeästä maasta. The Times uskoikin, että Lincolnin uudelleen valinta oli lopullinen osoitus Yhdysvaltain kansalaisten halusta luopua kansanvallasta. Lincolnin toisella kaudella oli odotettavissa Yhdysvaltain perustuslain periaatteiden lopullinen kumoaminen ja Yhdysvallat elikin historiasta tuttua muutosvaihetta, jossa tasavallat siirtyivät demokratiasta tyranniaan.⁷⁵ Vuonna 1864 Konfederaatio oli jo sotilaallisesti kutakuinkin murskattu, mutta The Timesin erikoiskirjeenvaihtaja Charles Mackay lähetti The Timesin toimitukselle suorastaan harhaanjohtavia raportteja etelän mahdollisuuksista selvitä voitokkaana sisällissodasta. Mackayn ja etelässä olleen kirjeenvaihtaja Francis Lawleyn etelää kannattavat asenteet olivatkin tärkeä tekijä The Timesin etelää myötäilevän kannan vahvistumisessa ja säilymisessä sisällissodan loppuaikoihin asti.⁷⁶

Kirjoittaessaan Konfederaation asukkaiden yhtenäisyydestä ja yksimielisestä päätöksestä erota pohjoisen hallintaan siirtyneestä liittovaltiosta The Times ei selvästikään tuntunut oikein käsittävän sitä, miten paljon pohjoisen liittovaltion asukkaiden asenteet sotaan erosivat lehden kannasta. Aivan

---

⁷³ Bellows 1985, 518-526.

⁷⁴ The Times 27.12.1862.

⁷⁵ The Times 22.11. 1864. Brogan 1975, 150-152.

⁷⁶ The History of The Times 1951, 386-391.

sisällissodan alusta lähtien pohjoisessa kansa lähes poikkeuksetta tuomitsi etelän sodan aloittajaksi Fort Sumterin valtauksen myötä. Etelä oli siis sodan aloittaja, joten se pohjoisen asukkaiden mielestä sai ottaa niskoilleen syyn sotaan joutumisesta ja sodan aiheuttamista kärsimyksistä.⁷⁷ The Times arvosteli pohjoista siitä, että se oli käynyt yhtenäisen, 9 miljoonaa henkeä käsittävän kansan kimppuun. Pohjoisessa sodankäyntiä kannattaneet eivät kuitenkaan nähneet sodan luonnetta lainkaan näin. Lincoln oli itse heti sodan alussa selväsanaisesti todennut, että etelän osavaltioiden ero oli kapina laillista valtiota vastaan. Yhdysvaltain perustuslaissa kansalle kyllä annettiin oikeus nousta vastustamaan sortoa ja hirmuhallintoa, mutta Konfederaation muodostaneet osavaltiot olivat hyökänneet laillisesti vaaleilla valittua tasavaltaista hallintoa vastaan. Tässä katsannossa kapinan tukena ei ollut koko etelän asujaimisto, vaan sen oli saanut aikaan varsin epämääräinen, etelän poliittisista päättäjistä koostunut salaliitto, jota vastaan sotatoimet kohdistettiin, jolloin pohjoisessa ei koettu sotaa käytävän kaikkia Konfederaation asukkaita vastaan. Sodan aikana useat kirjoittajat julkaisivat pohjoisessa teoksia sotaan johtaneista syistä, jolloin suosituimpia olivat sellaiset kirjat, joissa painotettiin etelän sotasyällisyyttä ja kapinan puhkeamista salaliiton tuloksena. Orjuus miellettiin selvästi selkeimmäksi sotaan johtaneeksi tekijäksi ja orjanomistajat pahimmiksi salaliittolaisiksi jo ennen kuin Lincoln otti orjuuden poiston etelässä yhdeksi sodan tavoitteeksi.⁷⁸

4.2 Yhtenäinen ja sankarillinen etelä

Pohjoisen liittovaltion toiminta varsinkin sisällissodan puhkeamisen aikoihin tuotti jatkuvia pettymyksiä The Timesin toimitukselle ja varsin varhain lehti ryhtyi kirjoittamaan Konfederaatiosta ja sen oloista varsin idealisoivaan sävyyn, mikä oli sikäli erikoista, koska lehdellä ei ollut omaa kirjeenvaihtajaa Konfederaatiossa kuin vasta vuoden 1862 syksyllä. Vaikuttaisikin siltä, että kaikkien pohjoista koskevien negatiivisten seikkojen valossa Konfederaatio näytti automaattisesti sodan osapuolista kunniakkaammalta.

The Timesin kirjeenvaihtajista W. H. Russell teki vuoden 1861 keväällä lyhyehkön kiertomatkan eteläisissä osavaltioissa. Russellin kertoman mukaan Etelä-Carolinan asukkaat ottivat hänet suurella lämmöllä ja kohteliaisuudella vastaan. Monet olivat esittäneet hänelle vilpittömältä vaikuttaneen ihailunsa ja kunnioituksensa englantilaista monarkiaa ja aristokratiaa kohtaan. Russellin mukaan Etelä-Carolinan asukkaat uskoivat puritanismin myrkyttäneen Uuden Englannin osavaltioiden asukkaat vihamielisiksi etelää kohtaan. Sitä vastoin Russellille vakuutettiin, että Etelä-Carolina oli herrasmiesten perustama osavaltio, josta puuttui verenhimoiset ja uskollaan kiihkoilevat fanaatikot. Russell tosin kirjoitti, että etelässäkin viha pohjoista kohtaan oli käsittämättömän syvä: ” *There is*

---

⁷⁷ Pressly 1954, 3-10.

⁷⁸ Ibid. 10-27.

*nothing in all the dark caves of human passion so cruel and deadly as, the hatred the South Carolians profess for the Yankees”.*⁷⁹

Russellkin uskoi, että etelän eroa pohjoisesta oli haudottu ainakin 30 vuoden ajan. Etelä-Carolinan asukkaat esittivät paljon syytöksiä pohjoisen mädännäisyydestä ja Russellillekin kerrottiin, että pohjoisessa oli vallalla kaikkalainen moraalittomuus, korruptio, siveettömyys, selkärangattomuus, poliittiset ja taloudelliset harhaopit, abolitionismi, mädät filosofiat, vihamielisen lehdistön kiihotus, epärehellinen kauppa ja lukuisia muita epäkohtia. Lisäksi suurissa pohjoisen kaupungeissa tietämättömien massat olivat etelälle pahantahtoisten agitaattorien armoilla. Etelän asukkaiden mukaan pohjoiseen oli jatkuvasti haalittu ulkomaalaisia siirtolaisia, kuten irlantilaisia ja saksalaisia ja pohjoisessa väki olikin ajettu asumaan kaupunkeihin tehtaiden varjoon. Etelässä sitä vastoin oli keskitytty verkkaiseen maan muokkaukseen ja paheista puhtaaseen maaseutuelämään. Russell ei näitä mielipiteitä aivan sellaisenaan omaksunut, mutta hän kyllä kirjoitti, että erityisesti etelän suurten plantaasien omistajat olivat yhtä sivistynyttä ja kultivoitunutta kuin yläluokka Englannissa. Englantilaisten herrasmiesten tavoin myös etelän suurtilalliset viettivät aikaansa esimerkiksi matkailun, lukemisen, urheilun, ratsastuksen, metsästyksen tai kalastuksen parissa. Russellin saaman vaikutelman mukaan eteläisten osavaltioiden asukkaat pitivät itseään selvästi suvereenien osavaltioiden asukkaina, mikä englantilaiselle oli yllätys, koska Euroopassahan oli totuttu pitämään amerikkalaisia yhtenä kansana.⁸⁰ Russell selvästi tunsikin etelän varakkaat suurtilalliset hengenheimolaisikseen ja pohjoisen asukkaista hän kirjoitti yhtäläisellä lämmöllä oikeastaan vain luonnehtiessaan joitakin ammattisotilaita.

Etelä-Carolinasta Russell antoi varsin idyllisen kuvan kirjoittaessaan sen maaseudun rauhasta ja luonnon kauneudesta. Osavaltion kaupungitkin olivat kooltaan miellyttävän pieniä ja ne näyttivät säilyneen samanlaisia aina Yhdysvaltain itsenäistymisestä lähtien. Ihmisiä etelässä oli Russellin mukaan harvassa. Vieraillessaan maaseudun kartanoissa hän kehui niitä hyvin hoidetuiksi ja kertoi niiden olleen täynnä taidetta ja kirjallisuutta.⁸¹ Mississipin osavaltiosta Russellilla ei sitä vastoin ollut läheskään yhtä hyvää sanottavaa. Jo osavaltion pääkaupunki Jackson teki kuvernöörin virkataloa myöten ränsistyneen vaikutelman. Asukkaiden puheista Russell päätteli, että väkivaltarikollisuus tuntui olleen Mississipin asukkaiden yleisin ajanviete ja tätä käsitystä vain korosti Russellin mielestä osavaltion asukkaiden vastenmielinen tapa liikusella kaikkialla aseistettuina.⁸² Russellin katsannossa näyttikin etelän trooppisten ja Atlantin rannikon osavaltioiden välillä vallinneen selvä sivistystason ero. Tätä vielä korosti Russellin kuvaus

⁷⁹ "The Civil War In America." The Times 28.5. 1861.

⁸⁰ "The Civil War In America". The Times 28.5.1861.

⁸¹ "The Civil War In America". The Times 6.6.1861.

⁸² "The Civil War In America". The Times 10.7.1861.

Floridasta, joka vaikutti olleen lähes asumaton osavaltio, kun siellä tuntui olleen vain rämeitä, käärmeitä, alligaattoreita ja kurkia. Espanjalaiset olivat Russellin mielestä varmasti tehneet hyvät kaupat myytyään tämän joutomaan amerikkalaisille.⁸³

Russellin kuin myös muissakin The Timesin Konfederaatiota käsittelevissä artikkeleissa maalaiselämää ihannointiin tavalla, joka oli varsin yleistä viktoriaanisessa Englannissa. Teollistuminen, kaupungistuminen ja yhteiskunnan modernisoituminen olivat tuoneet esiin mitä moninaisimpia sosiaalisia ongelmia, joista rikollisuus ja köyhyys olivat näkyvimpiä. Teollistuneen yhteiskunnan epäkohtien ratkaisemiseksi hyvin monet Englannin älymystön edustajat ja poliitikot käänsivät katseensa menneisyyteen aina keskiaikaan asti tuodessaan esiin ihanteita, jotka heidän käsityksensä mukaan vallitsivat maatalousvaltaisessa Englannissa. Voimansa maaseutuelämää ylistävä ajattelu sai jo edellisen vuosisadan puolelta periytyneestä romanttisesta suuntauksesta. Erityisen voimakasta maaseudun arvoja korostava ajattelu oli kuningatar Viktorian ja Prinssi Albertin valtaannousun aikoihin 1830- ja 1840-lukujen vaihteessa, mutta teollistumisen ja kaupungistumisen edetessä maalaiselämän ihannointi vastareaktiona tälle kehitykselle säilyi Englannissa koko 1800-luvun ajan. Keskiäikää ihannoiville hyvin tyypillistä oli romantisoida mennyttä aikaa esittämällä, että tuolloin Englannissa rahvaskin oli aidosti vapaata huolehtivaisen ja oikeudenmukaisen aateliston huomassa. Samalla nykyajan epäkohtia liioiteltiin väitteillä perinteisen harmonian rikkoutumisesta, kun ihmiset oli ajettu kaupunkeihin tehtaiden kasvottomaksi työvoimaksi niin kurjiin oloihin, ettei menneisyydestä vastaavaa löytynyt. Poliitikoista erityisesti monet konservatiivit tarjosivat maaseudun arvoja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuksi. Liberaalien reformihankkeiden vastapainoksi syntyikin konservatiivinen uudistusliike, joka pyrki ratkaisemaan köyhyiden tapaisia epäkohtia lisäämällä monarkian, kirkon ja maanomistajien vaikutusvaltaa, jolloin Englantiin olisi luotu eräänlainen huolehtivan feodalismien järjestelmä. Yhdysvaltain sisällissodan vuosina Englannin konservatiivien johtaja Benjamin Disraeli oli ehkä tunnetuin menneisyyden maalaiselämän arvojen puoltaja.⁸⁴

Sisällissodan laajetessa Charles Mackay kirjoitti etelän kansalaisten varauksetta tukeneen Konfederaation hallitusta, mikä näkyi jo siinä, että asevelvollisuudesta huolimatta ehdoton enemmistö miesväestä meni intomielin armeijaan ja sotaan vihattuja jenkkejä vastaan. Pelkkä ylpeiden etelän naisten viha pelkureita kohtaan riitti pitämään miesväen puolustamassa Konfederaatiota.⁸⁵ The Timesin mukaan etelässä asui vain noin 300 000 orjanomistajaa, jotka eivät millään voineet saada käännytettyä koko etelän asujaimistoa pohjoista vastaan. Valtaosa etelän

---

⁸³ "The Civil War In America". The Times 10.6.1861.

⁸⁴ Yates, 1990, 59-70.

⁸⁵ "The Northern States Of America". The Times 23.4.1862.

asukkaista oli pienviljelijöitä, kauppiaita ja käsityöläisiä, joita orjuuden etujen ajaminen ei lehden mukaan juuri kiinnostanut.⁸⁶ The Times oli oikeassa väittäessään orjanomistajia vähemmistöksi, sillä vuonna 1860 noin 25 % etelän asukkaista omisti orjia, kun vielä noin 30 vuotta aiemmin orjia omisti 36 % etelän asukkaista.⁸⁷ The Times oli siis hylännyt teorian siitä, että Konfederaation perustamisen takana oli vain pienten piirien aikaansaama salaliitto. Tässä mielenmuutoksessa varmasti auttoi jo vuoden 1861 aikana The Timesissa useaan otteeseen esitetyt arviot etelän asukkaiden yksimielisestä vastarinnasta pohjoista vastaan. Charles Mackay puolestaan kirjoitti, että Yhdysvalloissa siirtolaiset suuntasivat etupäässä pohjoiseen, mikä aiheutti siellä sisäistä hajaannusta. Etelässä väestönkasvu tapahtui luonnollista tietä, jolloin sen kansa oli säilynyt yhtenäisempänä ja koostumukseltaan se muistuttikin enemmän brittejä. Etelässä pohjoista kohtaan tunnettu vihakin oli vähintään yhtä syvää kuin englantilaisten ja ranskalaisten välillä.⁸⁸ Konfederaatio soti syistä, jotka olivat selkeitä ja kunnioitettavia, sillä etelän asukkaat halusivat vain vapautta elää omien lakiansa alaisuudessa erossa pohjoisen ihmisistä, joista he olivat aina erottautuneet.⁸⁹

Kun The Times sai oman kirjeenvaihtajansa Konfederaation pääkaupunkiin Richmondiin, Virginiassa, käsitys sankarillisesta puolustussotaa käyvistä anglosaksisesta kansasta vain vahvistui. Sota oli tosin aiheuttanut paljon pulaa elintarvikkeista ja uusista vaatteista etelässä, mutta pohjoisen invaasiota vastustettiin edelleen yhteistuumin ja laivastosaartoa uhmaavat laivanomistajatkin olivat lopettaneet ylellisyustuotteiden tuonnin, jotta etusijalle saatiin kansan ruokkiminen. Sodassa vastakkain oli kaksi kansaa. Etelässä eleli maataloudesta elantonsa saava, harvaan asuttu aristokratia. Vastassaan sillä oli jo perustamisestaan lähtien rappeutunut demokratia, jossa vain maallinen mammona oli tärkeää. Sodassa neljä kertaa vastustajaansa suurempi pohjoinen tavoitteli vain kaupallista voittoa.⁹⁰ Mustille orjillekaan etelän olot eivät olleet mitenkään erityisen hankalat. Maaseudulla orjat eleivät sävyisästi, vaikka sieltä oli heitä valvova miesväki lähtenyt rintamalle. Itse asiassa monet entiset orjat olivat lähteneet takaisin etelään, kun he olivat huomanneet, miten vihamielinen pohjoisen yhteiskunta oli heitä kohtaan. Mississipin osavaltiossa presidentti Davisin omistaman orjatilin joutuessa pohjoisen joukkojen haltuun siellä olleet orjat olivat mieluummin paenneet soille kuin jääneet pohjoisen joukkojen vapauttamiksi.⁹¹

The Timesin kirjoittelussa siis luotiin kuvaa yhtenäisestä ja yksimielisestä Konfederaatiosta, jolla oli täysi oikeus erota liittovaltiosta niin halutessaan, aivan kuin Pohjois-Amerikan siirtokunnat

---

⁸⁶ The Times 17.6.1862.

⁸⁷ Fogel 1994, 82-84.

⁸⁸ "The Civil War In America". The Times 28.7.1862.

⁸⁹ The Times 13.9.1862.

⁹⁰ "The Confederate States of America". The Times 4.11.1862.

olivat irrottautuneet Englannin hallitsijan alaisuudesta vuosina 1776–1783. Todellisuudessa etelän ero ei tapahtunut läheskään niin yksimielisesti kuin The Times antoi olettaa. Kun vuosien 1860–1861 vaihteessa Konfederaation muodostaneissa osavaltioissa järjestettiin konferensseja liittovaltiosta eroamiseksi, oli äänestysinnokkuus näissä konferensseissa selvästi matalampi kuin niitä edeltäneissä presidentinvaaleissa. Alkuperäisen Konfederaation muodostaneissa osavaltioissa eroamista kannattavat voittivat varsin pienillä marginaaleilla, sillä lähes jokaisessa niistä lähes puolet äänestyksiin osallistuneista vastusti liittovaltiosta eroamista.⁹² Sisällissodan syttymisen jälkeen Konfederaatioon liittyneet osavaltiot sitä vastoin olivat selvästi yksimielisempiä siihen liittymisestä, mikä lisäsin uskoa Konfederaation pysyvyyteen kaikkialla etelässä.⁹³

The Timesin arvio siitä, että sotaa kannattivat etelässä muutkin kuin orjanomistajat päti siltä osin, että yksi suurimmista syistä etelän miesväen innokkuuteen osallistua sotaan oli etupäässä oman elämäntavan puolustaminen vieraksi koettuja ”jenkkejä” vastaan.⁹⁴ Mutta jo varsin varhain sisällissodan aikana niillä etelän seuduilla, joilla orjataloutta ei juuri esiintynyt, huomattava osa väestöstä ei halunnut olla missään tekemisissä Konfederaation hallinnon tai sen sotaponnistusten kanssa. Lähes jokaisessa Konfederaation osavaltiossa oli eristäytyneitä seutuja, joiden pienviljelijäväestö ei nähnyt tarpeelliseksi osallistua sotaan etelän puolesta. Tällaiset ihmiset eivät kuitenkaan aktiivisesti vastustaneetkaan Konfederaation hallintoa, sillä he halusivat vain eellä vanhaan tapaan omissa oloissaan. Armeijaelämä taas saattoi panna lujille keskinäiseen tasa-arvoisuuteen tottuneiden valkoisten miesten väliset suhteet, jolloin sodan pitkittyessä etenkin orjia omistamattomien sotilaiden tyytymättömyys alkoi kasvaa.⁹⁵ Sisällissodan alkuvaiheissa presidentti Davis hyödynsi varsin taitavasti rajaosavaltioiden Konfederaatiota suosivaa ilmapiiriä. Pohjoisen turvautuessa olosuhteiden pakosta ankarimpiin sota-ajan säännöksiin Davisin oli varsin helppo saada kannatusta väitteilleen Lincolnin hallinnon despoottisesta luonteesta. Davis syytteli jatkuvasti pohjoista sotarikoksiksi katsottavista toimista, kuten sotavankien kehnosta kohtelusta pohjoisessa. Vuoden 1861 aikana Davis saikin puheillaan pohjoisen sodasta etelän vapauden tukahduttamiseksi ja pohjoisen sodankäynnin rikollisesta luonteesta aikaan sotilaallista innostusta kaikkialla etelässä. Etelässä kerskailtiin, että 8 miljoonan asukkaan etelästä löytyi helposti puoli miljoonaa miestä aseisiin, mutta käytännössä etelän materiaaliset puutteet estivät tämän toteutumisen. Davisin ilmeisen onnistuneesta yksimielisyyden luonnista huolimatta jo vuoden 1862 alussa etelän poliittisen ja sotilaallisen johdon välillä oli varsin ankaraa kiistaa kenraalien nimityksistä ja sodan

---

⁹¹ “The Southern Confederacy”. The Times 1.12. 1862.

⁹² Escott 1978, 25-28.

⁹³ Ibid. 42-44.

⁹⁴ Ibid. 49-53.

⁹⁵ Ibid. 94-104.

tavoitteista, kun osa kenraaleista olisi halunnut siirtää etelän hyökkäyskannalle, jolloin pohjoinen olisi lannistettu voitokkaalla valloitus sodalla.⁹⁶

Vuonna 1862 selvin osoitus Konfederaatioissa piilevästä tyytymättömyydestä oli se, että Länsi-Virginiasta muodostettiin pohjoiselle lojaalien tahojen toimesta oma osavaltionsa pohjoisen liittovaltion yhteyteen.⁹⁷ The Timesissa Länsi-Virginian muodostamista pidettiin selvästi laittomana tekona, sillä osavaltioiden rajoja ei olisi saanut muuttaa ilman niiden omien lainsäädäntöelimien suostumusta. Kyseessä näyttikin olevan republikaanien salajuoni, jolloin Länsi-Virginiasta saadun ennakkotapauksen turvin myös läntisistä territorioista olisi muodostettu sellaisia pieniä osavaltioita, joista republikaanit laskivat saavansa mahdollisimman paljon edustajia kongressiin ja senaattiin.⁹⁸

---

⁹⁶ Escott 1978, 42-53.

⁹⁷ McPherson 1988, 303-304.

⁹⁸ "The Civil War in America". The Times 27.12.1862.

5. Yhdysvaltain sisällissodan alkuvaiheet The Timesissa

5.1 The Times Englannin ulkopoliitiikan tukena

Aina vuoteen 1865 asti Englannin pääministerinä toiminut Palmerston oli vuosina 1846- 1851 toiminut ulkoministerinä ja jo tuolloin hän oli tullut tunnetuksi voimankäyttöä kaihtamattomana Englannin etujen ajajana. Tästä saatiin jälleen osoitus vuonna 1860, kun Palmerstonin siunauksella lähetettiin englantilais-ranskalainen sotilasretkikunta painostamaan Kiinan keisaria antamaan lisää myönnytyksiä länsimaisille kauppiaille. Tämä toimi johti englantilaisten osallistumiseen selkkaukseen, joka säilyi Palmerstonin kauden jälkeiseen aikaan. Palmerstonin omaksumasta taipumattomasta ja itsevarmasta ulkopoliittisesta linjasta saatiin näyttöä myös laajentumaan pyrkineen Yhdysvaltain suhteen jo ennen Yhdysvaltain sisällissotaa. Jo Krimin sodan aikana vuonna 1854 koettiin vakava välirikko Englannin ja Yhdysvaltain suhteissa, kun Englannin silloinen Washingtonin suurlähettiläs John Crampton jäi kiinni omavaltaisesta vapaaehtoisten värväämisestä brittien puolelle Krimin sotaan. Kun Yhdysvallat uhkasi Cramptonin karkottamisella, tuolloin liberaalijohtoisen hallituksen sisäministerinä toiminut Palmerston oli valmis jopa sotaan Yhdysvaltoja vastaan säilyttääkseen Englannin arvovallan maailman johtavana suurvaltana. Palmerstonin silloiset hallituskumppanit olivat kuitenkin täysin eri mieltä asiasta ja yleinen mielipide, The Times mukaan lukien, vastusti jyrkästi sotilaallisia seikkailuja Amerikassa. Palmerston joutui perääntymään ja samalla Yhdysvaltojen sallittiin vapaasti lisätä vaikutusvaltaansa Keski- Amerikassa. Palmerstonia tämä nöyryminen Yhdysvaltojen edessä jäi kaivelemaan ja pääministerinä ollessaan hän pyrki jatkuvasti etsimään tilaisuuksia näpäyttää hänen mielestään liian röyhkeäksi käynyttä Yhdysvaltoja. Englannin kansa ei kuitenkaan ollut halukas Englannin mahdollisten etujen turvaamiseen Keski- Amerikassa, jossa Englannin ja Yhdysvaltojen intressit näyttivät menneen pahiten ristiin. Vasta Yhdysvaltain sisällissota tarjosi Palmerstonille tilaisuuden kohentaa Englannin suurvalta- asemaa myös Pohjois- Amerikassa.¹

Vuoden 1860 syksyllä Walesin prinssi oli tullut Amerikkaan vapaan, perustuslaillisen ja itseään hallitsevan kansan päämiehenä. The Timesin mielestä Englannin kuningashuone toimi johtotähtenä niin Englannin kuin Yhdysvaltain asukkaille, sillä molempien maiden asukkaiden enemmistö polveutui samoista esi-isistä. Monet amerikkalaiset ylpeilivät miehellään mahdollisilla juurillaan englantilaiseen aatelistoon tai kuninkaallisiin. The Times kuitenkin vakuutti, etteivät britit sukulaisuudesta huolimatta missään nimessä halunneet saada Yhdysvaltain asukkaita takaisin Englannin kruunun alaisuuteen, sillä Englannilla oli jo kyllin suuri imperiumi hallittavanaan. The Times kuitenkin toivoi hartaasti, että Yhdysvallat olisi muuttunut mahdollisimman paljon

---

¹ Bourne 1970, 81-89.

samanlaiseksi kuin Englanti, jolloin myös molempien maiden kansalaiset olisivat entisestään lähentyneet luonteeltaan ja arvoiltaan. Tässä prosessissa Walesin prinssin tapaiset keulakuvat ja monet Amerikassa vierailleet englantilaiset herrasmiehet toimivat oivina esimerkkeinä amerikkalaisille, sillä tällaiset arvovaltaiset vieraat näyttivät heille amerikkalaisten todellisen alkuperän.² Viktoriaanisen ajan Englannin innovaatiot niin teknologian ja ajattelunkin saralla todella virtasivat Yhdysvaltoihin, jossa varsin laajalti omaksuttiin piirteitä teollistuneesta englantilaisesta yhteiskunnasta. Teollistumien tapahtui Yhdysvalloissa hyvin paljolti englantilaisen mallin mukaan ja Amerikassakin uskottiin yhteiskunnan kaikkinaisen modernisaation mukanaan tuomaan hyvinvointiin yhtä vakaasti kuin Englannissakin, mutta samoin kuin Englannista, myös Yhdysvalloista löytyi kehitystä kritisoivia ja massayhteiskunnan puristuksessa menetetyin harmonian perään haikailevia konservatiiveja. Englannista otetun mallin mukaan myös Amerikassa ryhdyttiin yksilöiden suhteen korostamaan työnteon autuaaksi tekevää mahtia. Samoin omaksuttiin ajatus siitä, että kaikkinaisen itsehillintä ja itsensä jatkuva kehittäminen olivat kannatettavaa luonnetta jalostavaa toimintaa. Englannin ja Yhdysvaltojen keskinäistä kulttuurivaihtoa edisti 1800-luvulla yhteiskuntateoreetikkojen, kirjailijoiden ja muun kirjoittavan älymystön matkustelu maiden välillä.³ Tunne sukulaisuudesta amerikkalaisten kanssa sävytti varsin vahvasti The Timesin kirjoittelua myös perusteltaessa Englannin ulkopoliittisia valintoja Yhdysvalloissa kehittyneen kriisin suhteen.

Vuoden 1861 alussa, aina Konfederaation perustamiseen asti The Times käsitteli Yhdysvaltojen säilymistä uhanutta kriisiä lähinnä sen sisäisenä asiana ja lehti pidättäytyi esittämästä englantilaisille sopivaa ”virallista” asennetta Yhdysvaltoja repivän kiistan osapuoliin. Ennen varsinaisen sisällissodan puhkeamista The Times osoitti hieman enemmän ymmärrystä pohjoisen tavoitteille kuin etelälle, joskin etelän separatismi alkoikin jolla olla liian laajalle levinnyttä, jotta sitä olisi enää saatu kuriin. Aluksi The Timesia miellytti vastaperustetun Konfederaation ilmoitus vapaakaupan ajamisesta. Tapahtumien ajautuessa kohti lopullista yhteenottoa pohjoisen ja etelän välillä, The Times koki etelän puheiden vapaakaupasta olleen kuitenkin vain yrityksen hakea poliittista tukea ulkomailta, koska käytännössä etelä suunnitteli käyttöön otettavaksi puuvillasta perittävää vientimaksua oman rahoituksensa järjestämiseksi. The Timesin pääkirjoituksessa vuoden 1861 maaliskuun lopussa todettiin, että koskapa etelä tuntui ainakin väliaikaisesti luopuneen vapaakaupan ihanteista, englantilaiset saattoivat suunnata sympatiansa mieluiten pohjoiselle. Etelän turvautuessa puuvillan vientimaksuihin englantilaiset saattoivat hyvillä mielin etsiä korvaavia puuvillalähteitä ja samalla Englanti saattoi irrottautua orjuuden tahrasta etelän taloudesta:

” For first time in this question our intrests seem likely to be ranged in the same side as our

---

² The Times 10.10. 1860.

³ Howe, 1976, 3-28.

feelings and we shall be forced at last into taking part for which consistency and honour have so long pleaded in vain.”⁴

Sisällissodan puhkeamista The Times piti alusta lähtien täysin mielettömänä, sillä se ei missään vaiheessa ennen sodan puhkeamista voinut mitenkään uskoa, että väkivallalla saataisiin etelä takaisin ruotuun. Lehti toivoikin, että alkanutta sotaa sivusta seuranneet ulkomaat olisivat tehneet pikaisen aloitteen rauhan saamiseksi Yhdysvaltoihin. The Timesin mukaan mikä tahansa ratkaisu, jopa alueellinen jako olisi ollut parempi kuin tuhoavan ja väistämättä hyödyttömäksi osoittautuvan sodan jatkaminen. Ulkomaiden rauhan välitykselle oli kuitenkin olemassa jo käytännössä suuria esteitä, kun esimerkiksi tiedon kulku Euroopan ja Amerikan välillä oli vielä varsin hidasta, mikä johti siihen, että neuvotteluilmapiiriä muuttavien taistelujen kulusta voitiin saada tieto Eurooppaan parhaimmillaankin vasta noin kymmenen päivää myöhemmin. Sisällissodassa lehti ei nähnyt mitään muuta hyvää kuin sen, että parhaassa tapauksessa se saattoi jalostaa amerikkalaisia kansana huomaamaan sotimisen mielettömyyden ja yhteisen koettelemuksen myötä Pohjois-Amerikkaan olisi muodostunut entistä yhtenäisempi ja vakaampi kansa.⁵

Yhdysvaltain tilanteen ajautuminen avoimeen sisällissotaan tarkoitti The Timesin katsannossa sitä, että konfliktia ei voitu enää tarkastella vain Yhdysvaltain sisäisenä asiana, sillä sodan vaikutukset ulkomaille ja Englantiin, mutta ennen muuta maailmankauppaan olivat niin laajat ja kauaskantoiset, että ulkopoliittisiin toimiin oli Englannin taholta syytä ryhtyä. Yhdysvaltain tapahtumien tarkastelussa lähtökohdaksi tuli ottaa se, että Amerikassa käytiin oikeaa sotaa erotuksena sisäisestä kapinoinnista. Tällöin molemmat osapuolet tuli tunnustaa sotaa käyviksi osapuoliksi. Keväällä 1861 Konfederaation tulevaisuus oli vielä hyvinkin epäselvä ja The Timeskin piti täysin mahdollisena, että Konfederaatiota ei tulaisi koskaan tunnustamaan itsenäiseksi valtioksi. Mutta kun Konfederaatiollekin annettiin sotaa käyvän osapuolen status, tuli se The Timesin mukaan tasaveroiseksi kiistakumppaniksi pohjoisen rinnalle. Nämä olivat periaatteita, jotka Englannin kuningatar jo oli antanut julkisuuteen muotoiltaessa Englannin kantaa Amerikan tapahtumiin. The Times tuki täysin näitä periaatteita, joiden perusteella Englanti saattoi pysytellä täysin puolueettomana osapuolena, jolloin sitä ei voitu syyttää kummankaan osapuolen suosimisesta. Kuningatar Victoria olikin varoittanut alamaisiaan ryhtymästä toimintaan kummankaan sisällissodan osapuolen puolella. Samalla kuningatar oli esittänyt sekä pohjoiselle, että etelälle vaatimuksen siitä, että aivan yhtä hienotunteisesti kuin britit heitä kohtelivat amerikkalaisia tuli myös heidän osoittaa kunnioitustaan Englannin valitsemaa puolueettomuutta kohtaan. The Times ei löytänyt kuningattaren julkilausumasta muuta arvosteltavaa kuin sen, että sanamuodoiltaan se olisi voinut olla vielä juhlallisempi ja pontevampi, mutta julkilausuman silkka

---

⁴ The Times 28.3. 1861.

⁵ The Times 9.5. 1861.

asiasisältö korvasi nämä vähäiset puutteet. Julistus, jolla Englanti ilmoitti puolueettomuutensa Yhdysvaltain sisällissodan suhteen, oli The Timesin mielestä mitä parhain osoitus siitä, miten koko Englannin kansa oli jalostunut vuosisatojen kuluessa yhä parempaan suuntaan, sillä aikaisempina aikoina Englantikin oli syyllistynyt mitä erilaisimpiin konflikteihin sekaantumiseen omien itsekkäiden pyrkimystensä ajamiseksi, mutta 1800-luvun puolivälissä nuo ajat olivat jo kaukana takanapäin.⁶

Englannin julistautumista puolueettomaksi Yhdysvaltain sisällissodan suhteen tukivat yksimielisesti kaikki Palmerstonin hallituksen jäsenet. Julistuksen taustalla oli etupäässä se, että molemmat sodan osapuolet olivat tärkeitä kauppakumppaneita Englannille, eikä Englannin hallitus halunnut tarpeettomasti loukata kumpaakaan osapuolta. Konfederaation itsenäisyyden tunnustamiseen kukaan hallituksen jäsen ei vielä tuolloin ollut valmis, vaikka Palmerston itse oli kyllä vakaasti uskonut Yhdysvaltain hajoamiseen jo ennen varsinaisia sotatoimia. Mutta vaikkei Palmerston Yhdysvaltojen ylin ystävä ollutkaan, hän piti etelässä käytössä olleesta orjuudesta vielä vähemmän.⁷ Englannin puolueettomaksi julistautumista ja Konfederaatiolle myönnettyä statusta sotaa käyneenä osapuolena edesauttoivat Lincolnin hallituksen toimet sodan alussa. Yksi ensimmäisistä Lincolnin julistamista sotatoimista oli ollut etelän satamien asettaminen laivastosaartoon ja luonteeltaan tämä oli niin jyrkkä toimi, ettei sitä ollut tapana käyttää pelkästään valtion sisäisiä levottomuuksia tukahduttaessa. Tuolloin voimassa olleiden kansainvälisten lakien mukaan laivastosaartoa voitiin käyttää vain ”tavallisissa” sodissa. Lincoln itse myönsi kokemattomuutensa kansainvälisen lain suhteen ja myönsi julistuksensa olleen harkitsematon, kun selvisi, että etelän satamat olisi voitu sulkea kiertämällä kansainvälisten lakien velvoitteet turvautumalla liittovaltion kansainvälistä ja osavaltioiden sisäistä kauppaa säätelevään lainsäädäntöön. Käytännössäkin Lincolnin johtaman pohjoisen toiminta muistutti kapinan tukahduttamista enemmän sotaa vierasta valtaa vastaan, kun etelän omaisuutta, kuten orjia takavarikoitiin ja vangiksi jääneitä Konfederaation sotilaita ja merimiehiä ei kohdeltu kostotoimien välttämiseksi kuten kapinallisia tai merirosvoja, vaan he saivat samanlaisen kohtelun kuin aidot sotavangit. Näistä seikoista huolimatta Lincolnin johtama pohjoinen ei voinut mitenkään hyväksyä sitä, että ulkomaillakaan Konfederaation toimintaa olisi nähty minään muuna kuin petollisten yksilöiden lietsomana kapinana perustuslailla turvattua hallintoa vastaan. Englannin julistus tulkittiin siten Yhdysvalloissa epäluottamuksen osoitukseksi pohjoisen toimintaa kohtaan.⁸ Kuningattaren julistus annettiin vieläpä varsin epäsuotuisana hetkenä toukokuun 13. päivänä vuonna 1861, sillä vain pari päivää aikaisemmin ulkoministeri Russell oli tavannut Konfederaation asiamiehiä, jolloin pohjoisessa nähtiin selvä yhteys näiden tapahtumien välillä. Näin uskoi ainakin Lincolnin hallituksen ulkoministeri William Seward, joka evästi vasta

---

⁶ The Times 15.5. 1861.

⁷ Bourne 1970, 90-93.

⁸ Paludan 1988, 32-34.

nimitettyä Yhdysvaltain Lontoon suurlähettilästä Charles Francis Adamsia tiukoilla ohjeilla katkaista kaikki suhteet Englannin hallitukseen, mikäli Englanti osoitti pienintäkkin merkkiä aikeista tunnustaa Konfederaation itsenäisyys.⁹

The Times puolsi Englannin julistusta Konfederaation statuksesta sotaa käyvänä osapuolena varsin monien seikkojen pohjalta. Ensinäkin Yhdysvalloista eronneen Konfederaation alue oli kooltaan hyvin laaja ja Konfederaatioon oli selvästi perustettu oma hallitus sen asukkaiden toimesta. Konfederaation alueelta ei ollut löytynyt merkittävässä määrin sitä vastustavia Yhdysvaltain liittovaltion puolustajia, joten Konfederaation toiminnassa ei voinut olla kyse vain etelän asukkaiden vähemmistön mellakoinnista. Englannin lisäksi myös Ranska julistautui puolueettomaksi ja samalla sekin tunnisti Konfederaation sotaa käyväksi osapuoleksi. The Times uskoi, että Englannin osoittama puolueettomuus oli parhaassa tapauksessa avuksi sisällissodan lopettamisessa, kun Amerikassa sotivat osapuolet tulivat huomanneeksi, että koskapa Englanti ei kumpaakaan osapuolta tukenut, ei myöskään sodan jatkaminen olisi enää ollut mielekästä: ” *The appetite for a bloody war with men of their own race, language, habits and political institutions may have somewhat diminished when the news from England arrived* ”.¹⁰

Sisällissodan alkaminen näytti The Timesin mielestä saaneen pohjoisten osavaltioiden asukkaat samanlaisen kiihkon valtaan kuin minkä vallassa Englannin kuningas Yrjö III oli ollut silloin kun tämä yritti väkisin pitää Pohjois- Amerikan siirtokuntia hallussaan. Lincolnin hallituksen ulkoministeri William Seward tuntui tosin olevan vielä Yrjöäkin fanaattisempi olemassa olleen järjestyksen ylläpitäjä, sillä Seward ei suostunut mitenkään edes ottamaan huomioon etelän eron mahdollista lopullisuutta, vaan hän oli kieltänyt ulkomaitakin edes spekuloida moisella. The Times arvostelikin Sewardia ankarasti, siitä, että tämä oli lehden mielestä kiikutellut aiheetta eri maiden valitseman puolueettomuuden merkinneen tukea Konfederaatiolle. The Times muistutti, että lähes koko vuoden 1861 alkupuoliskon ajan Yhdysvaltain hallituksenkin kannat etelän toiminnasta olivat olleet vähintäänkin epävarmoja. Sewardilla, kuten kellään muullakaan ei ollut sellaisia näkijän lahjoja, joilla olisi voitu vakuuttaa kaikki siitä, että Yhdysvallat säilyisi ikuisesti yhtenä kansana yhden hallituksen alaisuudessa. Ainakaan The Times ei jaksanut uskoa, että etelän päättäjät olisivat päässeet takaisin pohjoisen johtajien rinnalle Yhdysvaltain johtoon aivan kuin mitään eroa ei olisi koskaan tapahtunutkaan. Puhumattakaan siitä, että pohjoisen asukkaat enää koskaan olisivat suostuneet elämään etelästä valitun presidentin alaisuudessa tai Yhdysvaltain armeijan johdon luovuttamista etelästä kotoisin olleiden käsiin. Yhtä mahdotonta olisi ollut jälleen yhdistyneessä liittovaltiossa orjuuden säilyttäminen ja The Times epäili hyvin suuresti Sewardin valmiutta vapauttaa 4 miljoonaa etelän orjaa ja saattaa nämä tasa-

---

⁹ McPherson 1988, 387-389.

arvoisiksi valkoisten kanssa.¹¹

Vaikka The Times kyseenalaisti alusta lähtien pohjoisen käymän sodan mielekkyyden, julkaisi se myös pohjoista tukevia kirjoituksia sivuillaan. Nimimerkillä J.L.M. esiintynyt ilmeisesti amerikkalaisen kirjoittajan mukaan Yhdysvaltain perustuslaki oli aikoinaan säädetty nimenomaan kansan valtuuttamien edustajien toimesta ja tuolloin osavaltioiden oli ollut pakko alistua kansanvaltaan ja osavaltioiden yläpuolelle luotiin liittovaltio. Oli mahdotonta osoittaa sitä, että osavaltioiden asukkaat olivat suvereneja toimijoita ja siten oikeutettuja eroamaan liittovaltiosta ja tämä ajatus oli yhtä älytön kuin jos mikä tahansa piirikunta tai kaupunki olisi julistautunut itsenäiseksi. Yhdysvaltain perustuslaki tosin tunnusti oikeuden vastustaa sortohallintoa, mutta tästä ei ollut kyse etelän toiminnassa vuosien 1860–1861 vaihteessa. Yhdysvaltain perustuslain säätäjätäkään eivät olleet puhuneet suvereneista osavaltioista, vaan ainoastaan Amerikan kansasta, joka muodosti liittovaltion. Yhdysvaltain presidenttikin oli tilivelvollinen kansalleen, eikä osavaltioille.¹² J. L. M. puolusti myös pohjoisen oikeutta käydä sotaa, kirjoittaen, että jos Englannissa esimerkiksi Skotlanti olisi yrittänyt erota Iso-Britanniasta, eikö Englanti muka olisi tätä kaikin keinoin vastustanut. Yhdelläkään Yhdysvaltain osavaltiolla ei myöskään ollut yhtään suurempaa oikeutta toimia mielensä mukaan. Historiastakaan ei löytynyt tapauksia, joissa jokin valtio olisi voitu pirstoa noin vain ilman konflikteja, joten pohjoisenkaan ei missään nimessä tarvinnut alistua etelän itsekkäisiin toimiin. Lincoln ei voinut tehdä sopimuksia sellaisten miesten kanssa, jotka ajoivat liittovaltion hajottamista. Lincolnia sitoi virkavala, jossa hän oli vannonut kuuliaisuutta Yhdysvaltain kansalle ja sen perustuslaille, jossa ei annettu oikeutta liittovaltiosta eroamiseen. Hajottamalla Yhdysvallat Lincoln siis olisi syyllistynyt suorastaan maanpetokseen.¹³

The Timeskin myönsi, että Konfederaatio oli perustettu vastoin Yhdysvaltain perustuslakia, mutta sodan puhjettua tällä seikalla ei enää ollut muuta merkitystä kuin, että se sai etelän toimet näyttämään yhtä raadollisilta kuin mikä tahansa sotaa käyvän valtion. The Timesin mukaan Yhdysvalloissa ei sodittu yhtään sen ylevämpiä periaatteiden puolesta kuin muissakaan sodissa kautta historian. Pohjoinen ei käynyt sotaansa orjuuden poistamiseksi, vaan säilyttääkseen Yhdysvaltojen suurvalta-aseman, mikä oli tosin ymmärrettävää, mutta tämä ei tarkoittanut sitä, että englantilaisten piti olla pohjoisen sotahankkeiden tukena. Etelän ero merkitsi kyllä selvää tappiota pohjoiselle, mutta vaihtoehtona olisi ollut etelän asukkaiden pitäminen väkisin vihaamassaan liittovaltiossa, mikä olisi ennen pitkää kuitenkin johtanut yhä uusiin yhteenottoihin. Eteläkin oli sotaan ryhtynyt täysin itsekkäistä syistä, kun sen johtajat olivat kokeneet

---

¹⁰ The Times 13.6. 1861.

¹¹ The Times 23.5. 1861.

¹²“ Causes Of The American Civil War”. The Times 23.5. 1861.

Yhdysvalloissa olemisen olleen etelän asukkaille vähemmän hyödyllistä kuin siitä eroamisen. Tällaisessa tilanteessa The Times pitikin hyvänä seikkana sitä, että esimerkiksi Englannin parlamentin alahuoneessa oli pysytely varsin vaiteliaina koko Yhdysvaltain tilanteesta ja koska sisällissota ei näyttänyt eroavan mitenkään mistä tahansa ulkomaisesta sodasta, oli Englannin valitsema tiukka puolueettomuus paras ratkaisu. Ryhtymällä kumman tahansa sisällissodan osapuolen tukijaksi Englanti olisi tarpeettomasta saanut jommankumman sodan osapuolen vihat päällensä.¹⁴

The Times uutisoi, kuinka Yhdysvaltain pohjoisissa osavaltioissa erityisesti sikäläinen lehdistö oli hyökännyt ankarasti Englannin valitsemaa ulkopoliittista linjaa vastaan, syyttäen brittejä kapinallisten tukemisesta ja silkasta pahantahtoisuudesta Lincolnin johtamaa Yhdysvaltoja kohtaan. Amerikkalaisten mielestä kummallista oli ollut se, että Preussi ja Venäjä olivat kyllä selvästi osoittaneet tukensa pohjoiselle, mutta Englannilta ei vastaavaa tukea odotuksista huolimatta vain saatu. The Times puolustautui näitä syytöksiä vastaan toteamalla, että Englanti oli osoittanut aivan aitoa puolueettomuutta, jonka ei pitänyt haitata millään tavoin Yhdysvalloissa sotaa käyneiden osapuolten toimintaa. Lehti muun muassa mainitsi, että Englanti oli esimerkiksi pidättäytynyt myymästä höyrylaivoja Konfederaatiolle ja se ei myöskään sallinut aseistettuja amerikkalaisia laivoja satamissaan. Samoin Englanti oli kieltäytynyt osallistumasta sisällissodan osapuolten kaapparilaivojen saamien saaliiden kauppaamiseen. Pohjoisen suhteen Englannin asenne olisi muuttunut myötämielisemmäksi, jos pohjoinen olisi selvästi ottanut orjuuden poiston yhdeksi käymänsä sodan päämäärinä.¹⁵ The Timesin mukaan maailma vain oli sellainen, että eri valtiot eivät voineet ulkopoliitikassaan aina toimia toistensa toiveiden mukaisesti. Ei ollut olemassa kaiken kattavaa auktoriteettia tai valtaa, joka olisi kyennyt ajamaan puhdasta oikeudenmukaisuuden asiaa. Eri maiden välisten kriisien sattuessa ulkopuolisten oli mahdollista vain seurata tilannetta ulkoa käsin. Tavallisten kansalaistenkin keskuudessa yksilöiden välisten riitojen koettellessa yhteisöä, riitaan osallistumattomat voivat vain katsoa vierestä ja pelkästään toivoa järjen voittoa. Arkielämässään ulkopuolisten sekaantuminen riitoihin yleensä vain pahensi tilannetta johtaen pahimmillaan julkisiin skandaaleihin tai vaivalloisiin oikeusprosesseihin, joten mieluiten pyrittiin huolehtimaan vain omista asioista.¹⁶ Osoitus brittien puolueettomuuden vilpittömyydestä saatiin The Timesin mukaan jo vuoden 1861 kesällä, kun parlamentin alahuoneessa riviedustajana ollut herra Gregory oli yrittänyt esittää Konfederaation itsenäisyyden tunnustamista, mutta parlamentti ei edes ottanut esitystä käsiteltäväkseen. Konfederaation itsenäisyydestä puhuminen olikin aivan liian aikaista ja parlamentin alahuone oli tässä toiminut hienosti pohjoista kunnioittaen.¹⁷

---

¹³ "Causes Of The American Civil War". The Times 24.5. 1861.

¹⁴ The Times 30.5. 1861.

¹⁵ The Times 5.6. 1861.

¹⁶ The Times 14.6. 1861.

¹⁷ The Times 8.6. 1861.

Vuoden 1861 kesän edetessä Yhdysvalloissa koettu pettymys Englannin puolueettomuudesta tuntui vain syventyneen ja The Timesissakin kirjoitettiin kuinka erityisesti New Yorkin lehdistö suorastaan lietsoi vihaa englantilaisia kohtaan. Pahinta oli se, että tietämättömien kadun miesten hautoma raivo alkoi löytää tietään myös Washingtonin päättäjiin. Lehden mukaan Amerikassa liikkui mitä järjettöimpiä huhuja Englannin aristokratian veljeilystä etelän kanssa ja Englannin laivaston tulemisesta etelän tueksi. The Timesissa uskottiin, että amerikkalaisten parjaukset ja vihamielisyys kumpusivat todellisuudesta heidän omasta loukatusta ylpeydestään ja turhamaisuudestaan, kun Englanti ei ollut muka tarpeeksi arvostanut Lincolnin toimia liittovaltion säilyttämiseksi. The Timesin mukaan Englanti oli ollut kuitenkin täysin johdonmukainen puolueettomuudessaan ja myös Ranska noudatti samanlaista politiikkaa, joten syytökset Englannin pahasta tahdosta olivat täysin perusteettomia.¹⁸ Pohjoisessa haudottu viha englantilaisia kohtaan oli sikäläkin aivan käsittämätöntä, että kesällä 1861 Yhdysvaltain perustuslaki oli sisällissodan myötä riekaleina ja itse Yhdysvaltain pääkaupunki oli uhattuna, kun Konfederaation kokosi armeijoitaan aivan sen läheisyydessä. Usean miljoonan entisen Yhdysvaltain asukkaan julistaessa pyhää vihaansa pohjoista kohtaan, pohjoisessa kuitenkin yhä hekumoititiin vanhoilla englannista saaduilla voitoilla tuoreen vihanpidon lomassa. Pohjoisen asukkaiden käytöstä olisi voitu pitää loukkaavana, mutta Yhdysvalloissa vallitsevien olosuhteiden valossa se oli lähinnä sääliä uhoamista. Pohjoisen asukkaista varsin monet kuitenkin tuntuivat tosissaan uskovan Englannin pääministeri Palmerstonin ja ulkoministeri Russellin aivan oikeasti hautoneen pohjoisen vastaisia toimia, jotka voitiin torjua vain amerikkalaisten omalla voimannäytöllä. The Times kuitenkin vakavasti varoitti amerikkalaisia edes haaveilemasta tilaisuudesta voimainkoittoon Englannin kanssa:

” The ruling passion must indeed be strong when a community which is sent in sunder by internal animosities cannot even in the hour of agony forbear from vaunting how it has frightened the most powerful, the richest, the most united and the best armed empire on the globe.”¹⁹

Kun The Times kirjoitti pohjoisessa haudotusta vihamielisyydestä brittejä kohtaan, se ei kiinnittänyt huomiota siihen, että myös Konfederaation puolella oli syvästi petytty Englannin harjoittamaan ulkopolitiikkaan. Konfederaation johtomiehet eivät osanneet odottaa sitä, että pohjoinen Lincolnin johdolla olisi ryhtynyt sotaan estääkseen Yhdysvaltojen pirstoutumisen, joten vuoden 1861 keväällä Konfederaatio ei ollut lainkaan valmistautunut pitkälliseen sotaan pohjoista vastaan. Tässä tilanteessa pikaisen ja vankan ulkomaisen tuen saaminen oli Konfederaation hallitukselle ensiarvoisen tärkeää. Etelän johtajat uskoivat vakaasti puuvillan olleen Euroopan suurvalloille Englannille ja Ranskalle niin elintärkeää, etteivät ne olisi

---

¹⁸ The Times 25.6. 1861.

¹⁹ The Times 1.7. 1861.

sallineet puuvillan kulun häiriintymistä. Lisäksi esimerkiksi Englannin Charlestonin konsulaatista oli täysin Englannin virallisesta linjasta poiketen vakuuteltu jo ennen sisällissodan puhkeamista Englannin olleen myötämielinen Konfederaation itsenäisyydelle. Konfederaation johtajat luulivat Englannin ja myös Ranskan lähetystöissä työskennelleiden alempien virkailijoiden etelää kohtaan osoittaman sympatian ulottuneen näiden maiden johtajiin asti. Englannin julistautumista puolueettomaksi pidettiin etelässä ensimmäisenä askeleena kohti Konfederaation itsenäisyyden tunnustamista. Koska Englannissa ja Ranskassa miljoonat työläiset saivat elantonsa puuvillasta, uskottiin etelässä, että näiden maiden hallitukset olivat valmiita tunnustamaan Konfederaation itsenäisyyden jo estääkseen mahdolliset levottomuudet sodan aiheuttaman puuvillapulan uhatessa. Euroopasta saatavaa tukea yritettiin vauhdittaa etelässä rajoittamalla puuvillan vientiä. Konfederaatioissa oli kuitenkin aliarvioitu Englannin ja Ranskan kykyä korvata etelästä saatu puuvilla siirtokuntien tuotannolla ja puuvillalla painostaminen ei auttanut Konfederaatiota ulkomaisen tuen hankinnassa. Kun Englannin tunnustusta Konfederaation itsenäisyydelle ei odotuksista huolimatta saatu, nousi etelässäkin voimakkaasti pintaan englantilaisia kohtaan haudottu vihamielisyys, jota oli esiintynyt aina Yhdysvaltain vapaussodan päivistä asti. Itse asiassa etelän omat harhaluulot voitokkuudestaan ja sotilaallisesta paremmuudesta saattoivat olla osatekijänä Euroopan valtioiden pidättyväisyydelle, sillä luodessaan itsestään kuvaa voittamattomana sotilasmahtina, etelä kenties vakuutti ulkomaat liiankin hyvin omista resursseistaan, joten puuttuminen sisällissotaan ulkomaiden taholta koettiin tarpeettomaksi.²⁰

The Times oli alusta lähtien johdonmukaisesti tuominut Yhdysvaltain ongelmien ratkaisun sisällissodan keinoin jo pelkästään sen vuoksi, ettei etelä ollut nujerrettavissa sotilaallisilla keinoin. Yhdysvaltain naapurina ollut Meksiko tarjosi oivan esimerkin siitä millaiseen anarkiaan sisällissota pahimmillaan voi johtaa. Kävipä Yhdysvaltain sisällissodassa kuinka tahansa tuli Meksikon oloja järjestää täysin uusiksi mitä pikimmin. The Timesin mukaan Konfederaation presidentti Davis oli varmasti kiinnostunut saattamaan Meksikon hopeakaivoksineen Konfederaation huomaan. Pohjoinenkin saattoi selvitä voittajaksi sisällissodasta lahjomalla etelän orjanomistajat luovuttamalla Meksikon näiden temmellyskentäksi. Kumpikin näistä mahdollisuuksista oli The Timesin mukaan parempi kuin siellä vallinnut anarkia. Meksikon kirouksena oli lehden mukaan se, että sitä asutti jatkuvasti degeneroitunut sekarotuinen kansa. Meksikolaisten oletettuja luonteenpiirteitä olivat pelkurimaisuus, tietämättömyys, verenhimoisuus ja taikauskoisuus. Meksiko olikin tuomittu katoamaan itsenäisenä valtiona ja siellä käyty sisällissota katolisen kirkon nimeen vannovien ja maata hallinneen presidentti Juarezin kannattajien kesken vain nopeutti tätä prosessia. Tässä tilanteessa olikin parasta jos Englanti, Yhdysvallat ja mahdollisesti Konfederaatio olisivat yhteistyössä saattaneet Meksikon uutterien anglosaksien huomaan, jotta edes osa maan vauraudesta olisi saatu pelastettua.

---

²⁰ Blumenthal 1966, 151-161.

Meksikossa jo hääriäleviä ranskalaisia The Times syytti kirkollisten puolella julmuuksiin syyllistyneiden nousukkaiden tukemisesta.²¹ Selvästikin The Timesin Meksikon olojen kuvauksessa oli varoiteleva ja valistava sävy siitä millainen onnettomuus valtiolle sisällissotaan joutuminen oikein olikaan. Palmerston puolestaan näki sekaantumisessa Meksikon tapahtumiin oivan tilaisuuden haastaa Yhdysvallat ja estää tämän vaikutusvallan laajeneminen yhä uusille alueille. Englantilaisten, espanjalaisten ja ranskalaisten yhteinen retkikunta rantautui Meksikoon vuoden 1861 lokakuussa. Jo alusta lähtien oli selvää, että ranskalaiset toimivat Meksikossa keisarinsa Napoleon III:n johdolla täysin omien pyrkimystensä pohjalta pyrkiessään perustamaan sinne myötämielisen monarkian. Englannin ulkoministeri Russell yritti jarruttaa ranskalaisten itsekkäitä pyrkimyksiä, mutta turhaan, jolloin britit sekä espanjalaiset poistuivat Meksikosta huhtikuussa 1862. Palmerston kuitenkin oli tähän tyytyväinen, koska ranskalaisten mielenkiinto siirtyi Euroopan asioista valtameren taakse.²²

Vuoden 1861 syksyyn mennessä The Times ei nähnyt mitään syytä muuttaa jo keväällä ottamaansa Englannin puolueettomuutta puolustelevaa kantaa. Yhdysvaltain sisällissodassa käyty Bull Runin taistelu oli vain vahvistanut The Timesin saamaa käsitystä siitä, että sotimalla Yhdysvaltoja ei voitu palauttaa, joten lehti ei myöskään esittänyt tarkistuksia Englannin ulkopoliittiseen linjaan. Toisaalta lehti ei yrittänyt ajaa Konfederaation itsenäisyyden tunnustamista, vaikka se oli jo alkanut selvästi myötäillä etelän tavoitteita kirjoittelussaan. Englannista poiketen Venäjä oli avoimesti liputtanut pohjoisen puolesta ja The Times raportoikin hieman huvittuneeseen sävyyn Venäjän tsaari Aleksanteri II:n presidentti Lincolnille osoitetusta viestistä, jossa hän tunnusti varauksetta ihailevansa amerikkalaista yhteiskuntaa. The Timesin mielestä oli tavallaan hienoa, että niinkin eri tavoin hallitut maat kuin Yhdysvallat ja Venäjä olivat näin ystävällisissä väleissä keskenään, mutta varsin erikoiselta taholta Lincoln tukea tuntui saaneen. The Times näkikin Aleksanterin lähinnä pragmaattikkona, joka kyllä käsitti, että tapahtuipa Amerikassa mitä tahansa siellä kyllä tulisi säilymään ainakin 20 miljoonan asukkaan pohjoisten osavaltioiden muodostama liittovaltio, johon kannatti jo taloudellista syistä pitää yllä hyviä välejä. Englannissa ja Ranskassa puolestaan oli enemmän tietoa ja kokemusta sisällissotien tapaisista äärimmäisistä onnettomuuksista vaikutuksineen, jolloin ne olivat varovaisia antamaan tukeaan sotijoille, koska pahimmillaan tällainen tuki olisi vain johtanut sodan pitkittymiseen.²³

Vuoden 1861 syksyllä The Times uutisoi myös englantilaisten puuvillatehtailijoiden alkaneen jo huolestua Yhdysvaltain sisällissodan aiheuttamasta puuvillapulasta, kun pohjoinen oli jo kevästä lähtien asettanut

---

²¹ The Times 31.7. 1861.

²² Bourne 1970, 89-90.

²³ The Times 24.9. 1861.

Konfederaation satamat saarron alaisiksi. Englannin tärkeimmältä puuvillateollisuusalueelta Lancashiresta olikin jo The Timesin mukaan tehty aloitteita Englannin hallitukselle toimista pohjoisen pystyttämää laivastosaartoa vastaan. The Times ei missään nimessä toivonut Englannin aloittamaa sotaa puuvillateollisuutensa pelastamiseksi ja se oli vakuuttunut siitä, että hallituskaan ei tällaiseen olisi ikimaailmassa taipunut. Puuvillatehtaiden omistajien enemmistökkin tiesi tällaisten vetoomusten turhuuden ja The Times arvelikin, että metelöimällä uhkaavasta puuvillapulasta ja hallitusta painostamalla yritettiin lähinnä epäsuorasti säilyttellä etelän satamia saartavaa pohjoista höllentämään saartoa, kun laivastosaarto näytti aiheuttavan uhan Englannin interventiota. The Timesin mukaan Konfederaatio itse yritti kiristää puuvillapulan avulla Englantia ja Ranskaa tuekseen. Lehti kuitenkin vakuutti etelän joutuvan pettymään odotuksissaan, sillä sodan aloittaminen Yhdysvaltoja vastaan olisi ollut täysin epäoikeutettu, vaikka sillä olisi voitu turvata Englannin suurimman teollisuuden alan tulevaisuus. Sotatoimien sijaan Englannin, kuten muidenkin ulkovaltojen tuli ennemmin tarkasti seurata ja tarkkailla pohjoisen julistaman laivastosaarron tehokkuutta. Pariisissa vuonna 1856 solmitun puolueettomuussopimuksen mukaan satamien saarto oli niin järeä sotatoimi, että kun siihen oli turvauduttu, sen tuli olla myös tarpeeksi tehokas ollakseen laillinen. Muussa tapauksessa kyse olisi ollut vain kansainvälisen merenkulun haittaamisesta. The Times arveli, että pelkästään Konfederaation rannikon laajuus tuli osoittamaan saarron toteuttamisen mahdottomaksi ja lehti väittikin, että etelän satamista lähteneiden laivojen onnistui jatkuvasti välttelemään saartoa.²⁴

Kun The Times oli koko Yhdysvaltain sisällissodan alkuvaiheiden ajan yrittänyt vakuuttaa lukijoitaan siitä, että sodan osapuolet kävivät sotaansa varsin itsekkäistä syistä, eivätkä siten ansainneet aktiivisempaa tukea Englannilta, lähetti Yhdysvaltain entinen Sveitsin lähettiläs Fay The Timesille kirjeen, jossa tämä yritti perustella pohjoisen sotatoimien oikeellisuutta. Kirjeessään Fay hyökkäsi Englannin ulkoministeri Russellia vastaan, koska tämä oli Fayn mielestä puhunut täysin perättömiä väittäessään pohjoisen käyneen sotaansa oman valtapiirinsä säilyttämiseksi. Samalla Fay tuomitsi eurooppalaisen lehdistön Yhdysvaltain tapahtumien esittämisestä vääristelevässä valossa. Vetosipa Fay kristittyjen eurooppalaisten solidaarisuuteen väittämällä, että Yhdysvaltain sisällissodassa oli kyse Harmagedonin taistelun kaltaisesta kamppailusta hyvän ja pahan välillä. The Times ei tietenkään yhtynyt Fayn käsityksiin, mutta se kiitteli tätä suorapuheisuudesta, jota ei Lincolnin hallinnossa työskennelleiltä diplomaateilta tuntunut löytyneen. The Timesin mukaan tuntui olleen niin, että Lincoln tukijoineen puhui kansalleen vain kapinan murskaamisesta ja kukistamisesta, kun taas ulkomaille esitettiin yleviä periaatteita orjuuden vastaisesta taistelusta ilman todellisia näyttöjä tästä taistelusta. Fayn ansioksi The Times luki sen, että tämä oli rehellisesti myöntänyt orjuuden tahranneen Yhdysvaltain politiikkaa aivan liian kauan ja se oli johtanut ulkopoliittisiin seikkailuihin ja jopa sotiin, jotka

---

²⁴ The Times 21.10. 1861.

olivat vahingoittaneet muita valtioita (tämä tarkoittanee etupäässä Yhdysvaltain käymää sotaa Meksikoa vastaan vuosina 1845–1848). The Times kommentoi tätä toteamalla, että vuoden 1861 tapahtumien myötä orjuutta hellinyt etelä oli eronnut Yhdysvalloista ja nyt kun jäljelle jääneissä osavaltioissa orjuuden kirous ei ollut yhtä voimakas, saattoi Yhdysvallat aloittaa omillaan yhteiskuntansa kaikkinaisen tervehtymisen. Etelän eron myötä Lincoln oli jo tavoitteensa saavuttanut, jos hän todella oli taistellut orjuuden aseman vahvistumista vastaan, mutta orjuuden poistamista tärkeämpää tuntui olleen etelän nujertaminen pohjoisen hallintaan. The Timesin mukaan britit olisivat omasta puolestaan olleet tyytyväisiä itsenäisen Konfederaation muodostamisesta, sillä yksinään Konfederaation asema kansainvälisessä politiikassa oli mitätön verrattuna sisällissotaa edeltäneeseen Yhdysvaltoihin.. Ajaessaan aiemmin orjuuden säilyttämistä ja laajentamista etelällä oli aina ollut tukenaan koko Yhdysvaltain liittovaltio, mutta nyt se joutui tulemaan toimeen ilman tätä tukea. Kilpailu pohjoisen kanssa olisi pitänyt etelän kurissa ja erossa Englannille vahingollisesta ulkopoliitikasta.²⁵

Bull Runin taistelun jälkeen Yhdysvaltain sotatantereilla ei ollut vuoden 1861 loppupuolelle asti tapahtunut juuri mitään, kun Konfederaatio ei ollut hyödyntänyt voittoaan marssimalla Washingtoniin ja pohjoisenkin oli keskittynyt vain armeijansa kokoamiseen Washingtonin edustalle. Tässä tilanteessa The Times kiitteli vuolaasti Englannin ulkopoliittisen linjan nerokkuutta, sillä kun sota näytti jatkuvan epämääräisen pitkän ajan, olisi aikainen puolen valinta jommankumman osapuolen hyväksi johtanut vain turhiin konflikteihin ja kiusallisiin selityksiin puolueettomuudesta luopumisen järkevyydestä. Pohjoisen armeijoiden varovainen esiintyminen Washingtonin alueella oli The Timesin mielestä osoitus siitä, että etelästä ei löytynyt niin paljon Yhdysvaltain liittovaltiossa pysymisen kannattajia, kuin pohjoisessa oli kuviteltu. Konfederaation armeija oli esiintynyt yhtenäisenä ja selvästi varteenotettavana vastuksena Bull Runin voiton jälkeenkin, joten tukiessaan pohjoista aktiivisemmin Englanti olisi täysin turhaan vain sotkenut itsensä kahden tasavahvan osapuolen kahinointiin.²⁶ The Timesin erikoiskirjeenvaihtaja W. H. Russell puolestaan kirjoitti kuinka Lincolnin hallinnon myötävaikutuksella maailmalle lähetettiin jatkuvasti mitä erilaisimpia agitaattoreita ja lähettiläitä hakemaan pohjoiselle myötätuntoa poliittisista, taloudellisista ja uskonnollisista piireistä. Tätä työtä vaikeutti suuresti se, että pohjoisessa lehdistö oli Russellin mukaan omistautunut kautta linjan parjaamaan ja mustamaalaamaan eurooppalaisia. Lincolnin tukijoiksi ilmoittautuneet lehdet taas tuntuivat keskittyneen erityisesti Englannin herjaamiseen, joten ei ollut ihmeäkään, että monet pohjoista puolustaneet amerikkalaiset saivat varsin viileän vastaanoton Englannissa. Russell kuitenkin tähdensi, että valveutuneimmat ja kunniallisimmat amerikkalaiset eivät hautoneet lainkaan vihaa englantilaisia kohtaan. Aivan kuin Intiassakin metelöivät fakiirit saivat ilveilyllään osakseen pelkästään katurahvaan huomion,

---

²⁵ The Times 1.11. 1861.

upposi amerikkalaisen lehdistön pahansuopa julistus vain tietämättömpien massojen tajuntaan. Yhdysvalloissa oli koko sen olemassaoloajan ollut tapana lujittaa kansan yhtenäisyyttä ja yhteishenkeä suuntaamalla kansan huomio Englannista saatuihin voittoihin, mikä saattoi esiintyä uhittelevana ja jopa englantilaisia loukkaavana käytöksenä. Vallitseva sotatilanne ja pettymys Englannin puolueettomuudesta soivat siten oivan tilaisuuden demonisoida Englantia kaiken pahan alkujuurena.²⁷

Amerikkalaisten sitoutuessa yhä tiukemmin sodan jatkamiseen ja Englannin vastaisen mielialan laajetessa koettiin marraskuussa 1861 Karibian merellä välikohtaus, joka oli vähällä syöstä Englannin sotaan Yhdysvaltain pohjoisia osavaltioita vastaan. Tapahtumat saivat alkunsa, kun Havannassa englantilaiseen postilaiva Trentiin nousi matkustajina kaksi Konfederaation Eurooppaan tarkoittamaa lähettilästä nimeltään James Mason ja John Slidell²⁸. Päästyään merelle Trent kuitenkin joutui pohjoisen laivaston sotalaiva San Jacinton pysäyttämiseksi ja pohjoisen sotalaivan kapteeni Wilkes päätti pidättää Trentilta tavatut Konfederaation lähettiläät. Englannin hallitus ei millään voinut sallia tällaista lippunsa alla purjehtivien laivojen koskemattomuuden loukkausta ja se ryhtyikin tiukkaan sävyyn vaatimaan anteeksipyyntöä Yhdysvalloilta ja vangittujen lähettiläiden vapauttamista. Yhdysvalloissa Wilkesin toimintaa pidettiin yleisesti sankarillisena ja mainiona näpäytyksenä röyhkeiksi koetuille briteille. Englannin ja Yhdysvaltain välit pysyivät äärimmäisen kireinä aina joulukuun 27. päivään saakka, kun Lincolnin johdolla Yhdysvaltain hallitus myöntyi siihen, että Englannin vastaisen sodan välttämiseksi vangitut lähettiläät oli syytä vapauttaa.²⁹

Saatuuan tiedon Trent-laivan tapauksesta, The Timesin toimitus suhtautui tapahtuneeseen vielä varsin maltillisesti, tyytyen toteamaan, että sotatilanteesta huolimatta amerikkalaisella sotalaivalla ei voinut olla mitään oikeutta pidättää puolueettoman valtion lipun alla kulkeneen laivan matkustajia, varsinkin kun nämä olivat olleet siviilejä. The Times pitikin tapausta aluksi valtuutensa ylittäneen sotalaivan kapteenin ylilyöntinä, eikä Yhdysvaltain hallituksen harkittuna loukkauksena Englantia kohtaan.³⁰ Englannin hallituksessa pääministeri Palmerston ja ulkoministeri Russell ryhtyivät muotoilemaan Englannin virallista kannanottoa tapahtuneeseen ja The Times ilmoitti luottavansa täysin näiden herrojen kokemukseen ja harkintakykyyn tällaisissa kansainvälisen oikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. The Times antoikin täyden tuen hallituksen julistukselle, jossa todettiin amerikkalaisen sotalaiva San Jacinton yksiselitteisesti rikkoneen voimassa olleita kansainvälisen lain säädöksiä vastaan ottaessaan vankeja puolueettomalta laivalta. Sotaakäyvällä valtiolla

---

²⁶ The Times 9.11. 1861.

²⁷ "The Civil War In America". The Times 22.11.1861.

²⁸ James Mason (1798–1871) oli Yhdysvaltain senaatissa edustanut Virginiaa ennen siirtymistään Konfederaation puolelle. John Slidell (1793–1871) puolestaan oli edustanut Louisianaa Yhdysvaltain senaatissa. Molemmat olivat olleet demokraatteja.

²⁹ McPherson 1988, 389-391.

³⁰ The Times 28.11. 1861.

tosin oli oikeus tarkastaa merillä kulkevia laivoja, mutta tarkastusten yhteydessä sai pidättää korkeintaan vain sotilashenkilöitä ja tällaisetkin pidätykset tuli saattaa tuomioistuimen ratkottaviksi. Yhdysvaltain hallitus ei ollut suostunut pitämään Konfederaatiota sotaa käyvänä osapuolena, vaan sen puolella taistelevia pidettiin kapinallisina, mutta tässäkin tapauksessa Trentin kyydissä olleilla siviileillä oli oikeus turvapaikkaan puolueettomalla maaperällä, joksi merillä puolueettoman valtion lipun alla kulkevat laivat katsottiin. The Times yhtyi täysin näihin periaatteisiin, mutta sitä oli alkanut huolestuttaa Yhdysvalloista tihkuneet tiedot siitä, että Washingtonissa oli jo etukäteen suunniteltu lähettiläiksi aikoneiden Masonin ja Slidellin pidätystä, jolloin Trentin kohteluun oli annettu siunaus Washingtonin päättäjien ylimmiltä tahoilta.³¹

Trent- tapauksen aiheuttamaa epämukavuutta The Timesin toimituksessa varmasti lisäsi W. H. Russellin lähettämät tiedot siitä, että Yhdysvalloissa San Jacinto- laivan kapteenin toimia oli lähinnä ylistetty ja ne nähtiin oivana opetuksena briteille. Yhdysvaltain hallitus näytti halunneen pitää vangitsemiset voimassa, huolimatta niiden aiheuttamasta konfliktin vaarasta brittien kanssa. Russell kirjoittikin, että Yhdysvallat saattoi jopa olla valmis tunnustamaan Konfederaation sotaa käyväksi osapuoleksi vain saadakseen pitää Masonin ja Slidellin lukkojen takana. Russell muistutti englantilaisia kuitenkin siitä, että pohjoisessa oli vielä hyvin paljon sellaisia anglosakseja, jotka eivät millään muotoa halunneet riitaa Englannin kanssa huolimatta siitä, että Trent- tapaus oli entisestään nostattanut englantilaisia kohtaan tunnettua vihamielisyyttä. Samalla kun Yhdysvallat syyllistyi kansainvälisten lakien rikkomiseen Masonin ja Slidellin pidätyksen yhteydessä, oli siellä sotatilanteen myötä aivan tavallista, että epälojaaleiksi epäiltyjä ihmisiä jatkuvasti vangittiin ilman että nämä ihmispolot saivat edes kunnollista tietoa kohtelunsa syistä. Russellin mukaan samanlaista laittomuutta vallitsi myös etelässä, kun hänen mukaansa esimerkiksi New Orleansin vankiloissa virui jopa jokunen englantilainenkin syyttöminä vankeina.³²

Vuoden 1861 joulukuun puolivälissä Trent- tapauksen aiheuttama kiista Englannin ja Yhdysvaltain välillä ei näyttänyt lainkaan laantumisen merkkejä. The Timesin mukaan tapahtuneeseen syytöt löytyivät ainoastaan Yhdysvalloista, mutta kaivattua anteeksipyyntöä saati muita tilannetta korjaavia toimia ei vain kuulunut. The Timesin mukaan erityisesti Yhdysvaltain ulkoministeri Seward ei ollut tehnyt elettäkään hyvitteläkseen loukattua Englannin kunniaa. Seward tuntuikin päinvastoin pitäneen San Jacinto- laivan kapteeni Wilkesin toimia täysin hyväksyttävänä ja Seward saattoikin asenteillaan aiheuttaa rikoksista suurimman eli sodan aloittamisen Englantia vastaan. The Times muistutti lukijoitaan siitä, että Walesin prinssin Amerikan matkan yhteydessä Seward oli ilmoittanut aikoneensa loukata Englantia, jos hän vain saisi tarpeeksi vaikutusvaltaa. Nyt näytti siltä, että tuo Sewardin hautoma tilaisuus oli tullut. Englannissa vuoden 1861 joulukuussa

---

³¹ The Times 29.11. 1861.

oleskellut Sewardin ystävä ja republikaanipuoleen vaikutusvaltainen poliitikko ja journalisti Thurlow Weed³³ oli tosin puolustanut Sewardia tuomien tämän oletetut englantilaisvastaiset lausumat ja asenteet huhupuheiksi ja vääristelyiksi. The Times ei oikein luottanut Weedin antamaan todistukseen ystävänsä oikeamielisyydestä, vaan lehti piti Yhdysvaltain Englannin suurlähettiläs Adamsia paljon myönteisempänä Englantia kohtaan. The Timesin mielestä olikin onnetonta, että Adamsilla kyllä oli hyvää tahtoa, muttei valtaa, kun taas Sewardilla oli valtaa, muttei hyvää tahtoa. Trent- tapauksen suhteen Weed oli ehdottanut perusteellisia neuvotteluja Englannin ja Yhdysvaltain välille ja The Times uskoikin, että amerikkalaisille diplomaattien alati pitkittyvät neuvottelut varmasti olisivat sopineet, mutta todellisuudessa neuvoteltavaa ei ollut, koska kiistassa Englanti oli yksiselitteisesti loukattu osapuoli ja se voitiin sovittaa vain vapauttamalla Mason ja Sildell.³⁴

The Times julkaisi Weedin lehdelle osoittaman kirjeen, jossa tämä puolusti Sewardin mainetta. Weed myös tuomitsi Masonin ja Sidellin kapinallisiksi, joiden vangitseminen oli sinänsä aivan perusteltua. Vangitut lähettiläät eivät kuitenkaan olleet niin tärkeitä, että heidän takiaan kannatti sytyttää sota Englannin ja Yhdysvaltain välille ja Weed uskoikin, että Yhdysvallat olisivat olleet valmiita merkittäviin myönnytyksiin kiistan ratkaisemiseksi.³⁵ Weed ei kuitenkaan määritellyt tarkemmin näitä mahdollisia myönnytyksiä, eikä hän myöskään maininnut mahdollisuudesta vapauttaa Trentilta otetut vangit.

Joulun jälkeen The Times uutisoi kuinka lordi Ebury oli lähettämässään kirjeessä kirjoittanut Ranskan tarjoutuneen ryhtymään välittäjäksi Englannin ja Yhdysvaltain välejä hiertävään Trent- kiistaan. The Times ei todellakaan ymmärtänyt mitä varten englantilaiset rauhanpuolustajat yrittivät esittää neuvotteluja kiistassa, jossa ei mitään neuvoteltavaa ollut. Lehti valitteli sitä, että kun ensimmäiset tiedot Trentin kohtalosta saatiin, englantilaiset olivat yksissä tuumin tuominneet vangittujen kohtelun, mutta sitä mukaa kun kapteeni Wilkesin toiminnan virheellisyys tuli kiistattomasti todistettua, oli löytynyt näitä arkailijoita, jotka välttelivät Englannin arvovallan palauttavaa ratkaisua. Vääryyksiä ei aina voitu korjata loputtomilla neuvotteluilla ja Trent- kiista oli tällainen tapaus. The Times ei uskonut, että Yhdysvalloilla olisi ollut mitään halua taipua neuvotteluissa Englantia hyvittäväälle kannalle. Englantilaiset neuvottelujen kannattajat kuvittelivatkin virheellisesti, että Trent- kiistassa ratkaisun avaimet olivat Englannin hallussa, mutta todellisuudessa vain Yhdysvaltain toiminta ja asenteet olisivat voineet johtaa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun.³⁶

---

³² "The Civil War In America". The Times 3.12. 1861.

³³ Thurlow Weed (1797–1882) oli aiemmin toiminut New Yorkin osavaltion kuvernöörinä ja senaattorina. Vuonna 1855 hän liittyi yhdessä Sewardin kanssa republikaaneihin. Sisällissodan aikana hän kierteli Englannissa ja Ranskassa hankkiakseen tukea pohjoiselle.

³⁴ The Times 14.12. 1861.

³⁵ "To The Editor of The Times". The Times 14.12. 1861.

³⁶ The Times 26.12. 1861.

Trent- kiistan ollessa kuumimmillaan The Times sai jatkuvasti tietoa Englannin virallisesta linjasta Yhdysvaltojen suhteen suoraan poliittiselta huipulta, kun itse pääministeri Palmerston selvitti peräänantamatonta linjaansa yksityisissä kirjeissään The Timesin päätoimittajalle John Delanelle. Vaikka The Times antoikin varauksetta tukensa Englannin hallitukselle, se pyrki kuitenkin kirjoittelussaan estämään suoranaisen sotahysterian lietsomista. Yksityisesti The Timesin toimituskunnan asenteet olivat paljon jyrkempiä kuin mitä päätyi lopulta itse lehteen. Päätoimittaja Delane esimerkiksi kirjoitti joulukuun 11. päivänä 1861 ulkoministeri Russellille tukevansa täysin kovaa linjaa Yhdysvaltoja vastaan. Kirjeessään Delane uskoi sodan Yhdysvaltoja vastaan olleen väistämätön, koska hän ei voinut uskoa Lincolnin hallituksen taipuvan Englannin vaatimuksiin. Hän näkikin tässä tilaisuuden kostaa kaikki ne vääryydet ja herjat, joita amerikkalaiset poliitikot olivat Englannin päälle kaataneet vuosikymmenien saatossa ja tulevassa sodassa Delane uskoi Englannin antavan Yhdysvalloille oikein kunnan löylytyksen. Lisäksi Delane vakuutteli ulkoministerille, että jokainen Englannin armeijassa tai laivastossa palvellut sotilas odotti mitä suurimmalla innolla yhteenottoa amerikkalaisten kanssa. Myös The Timesin toimitusjohtajana toiminut Mowbray Morris uskoi tulevaan sotaan ja hän lähetti joulukuussa ohjeita W. H. Russellille siirtymisestä Kanadan puolelle vihollisuuksien alkaessa ja tämän jälkeen voitokkaiden englantilaisten joukkojen perässä todennäköisesti pohjoiselta vallattavaan Portlandiin.³⁷

Vuoden 1862 alussa The Timesissa vielä kirjoitettiin, että Trent- skandaali oli osoitus siitä, miten sekavaa ja mielivaltaista Lincolnin hallituksen toiminta oli, sillä niin ulkoministeriöltä saati Lincolnilta itseltään ei ollut saatu kunnollista selitystä siitä, mihin englantilaisia loukkaamalla pyrittiin.³⁸ Pohjoisessa liittovaltiossa selvästi aliarvioitiin Englannin hallituksen ja kansan jyrkkää asennetta kiistassa, mutta kun amerikkalaisille selvisi, ettei Englanti perunut vaatimuksiaan vangittujen Konfederaation lähettiläiden vapauttamisesta, kunnioitus brittien asenteita kohtaan kasvoi Amerikassa ja siellä alettiin käsittää mahdollisen Englannin vastaisen sodan järjettömyys.³⁹ W. H. Russell puolestaan rauhoitteli pohjoisen vastaiseen sotaan valmiiden englantilaisten tunteita kirjoittamalla, ettei Englannin mahdollinen interventio olisi ollut sille mitenkään kunniakas hanke, sillä Konfederaation liittolaisena Englanti olisi koettu muualla maailmassa orjuuden suojelijana. Lisäksi olisi näyttänyt siltä, että Englanti olisi roistomaisesti hyökännyt olemassaolostaan kamppailevan valtion kimppuun oltuaan kateellinen tämän demokraattisuudelle ja vauraudelle. Russellin mielestä Englanti ei kuitenkaan voinut luopua vaatimuksestaan lähettiläiden vapauttamisesta, sillä Englanti toimi Trent- kiistan myötä

---

³⁷ The History of The Times 1951, 370-373.

³⁸ The Times 2.1. 1862.

³⁹ "Commercial View of The American Crisis". The Times 4.1. 1862.

esimerkkinä koko muulle maailmalle siitä, miten puolueettomia maita tuli sodan aikana kohdella.⁴⁰ Kun tieto Trent- kiistan ratkaisemisesta Englantia tyydyttävällä tavalla saavutti lehden, se kiittelikin varsin runollisin sanakääntein Englannin hallituksen jäsenten päättäväistä toimintaa ja peräänantamatonta linjaa: ” ...*But keeping within the circle of manly sense and international precedent, the trusted chiefs of the British people have succeeded in conjuring away this storm and bringing back tranquill sky.*”⁴¹ The Timesin mielestä Englanti oli kuitenkin käytännössä ollut kuukauden verran sodassa pohjoisvaltioita vastaan, kun sen oli täytynyt käyttää varoja joukkojen siirtoihin Kanadassa ja laivaston siirtelyyn merillä.⁴²

Todellisuudessa Englanti oli vuoden 1861 lopussa kaikkea muuta kuin valmistautunut sotaan Yhdysvaltoja vastaan. Kanadassa brittien sotavoimat olivat vähintään vaatimattomat ja Kanadan asukkaista kootuissa joukko- osastoissa karkuruus oli pahamaineisen yleistä. Kanadan puolustuksesta huolehtivien ammattisotilaiden mukaan Kanada olisi lähes varmasti menetetty amerikkalaisille sodan syttyessä. Jo ennen Trentin aiheuttamaa kiistaa Kanadan puolustusta oli yritetty kohentaa linnoitusten parantelulla ja asetoimituksilla, mutta nämä toimet olivat vielä vuosien 1861 ja 1862 vaihteessa pahasti kesken. Sotilasasiantuntijat joutuivat hieman vastahakoisesti toteamaan, että Yhdysvaltain armeijan varustus ja organisaatio, sekä kulkuyhteydet olivat paljon paremmalla tolalla kuin briteillä Kanadassa. Englantilaiset sotilaat ja poliitikot panivatkin toivonsa Englannin laivaston paremmuuteen. Turvautumalla vain merisodankäyntiin Englanti olisi pystynyt lähinnä häiritsemään ja estämään Yhdysvaltain laivaliikennettä, sillä laajoihin maihinnousuoperaatioihin Yhdysvaltain pitkällä rannikolla tai merilinnoitusten valtaamiseen Englannin laivaston rahkeet eivät riittäneet. Lisäksi sodan myötä Englannin kauppalaivasto olisi ollut todellisessa vaarassa, varsinkin kun sisällissodan myötä Yhdysvalloissa oli kehitelty varsin tehokkaan oloisia panssaroituja höyrylaivoja. Nämä seikat vaikuttivat siihen, että Englannin poliittisessa johdossa Yhdysvaltain vastaista sotaa ei olisi lainkaan toivottu. Johtavat englantilaiset poliitikot kuitenkin uskoivat sodan väistämättömyyteen, koska he eivät voineet luottaa siihen, että Yhdysvallat perääntyisi Trent-kiistassa.⁴³

Vuoden vaihteen kestäneen kriisin jälkeen The Times keskittyi uudestaan puolustamaan Englannin valitsemaa puolueettomuuspolitiikkaa. Yhdysvaltain sisällissodassa pohjoisen käyttämä laivastosaarto tosin aiheutti kautta maailman tuhansille kapitalisteille pahempia kärsimyksiä kuin luodit ja tykin kuulat konsanaan, mutta tästäkin huolimatta Englannin tuli pysyä lujana ja antaa amerikkalaisten itsensä ratkoa

---

⁴⁰“The Civil War In America”. The Times 8.1. 1862.

⁴¹ The Times 9.1. 1862.

⁴² The Times 10.1. 1862.

⁴³ Bourne 1961, 600-632.

kiistansa. Englannin tuli kuitenkin herkeämättä tarkkailla laivastosaarron pitävyyttä ja siten sen laillisuutta.⁴⁴

Vuoden 1862 kesällä Yhdysvaltain sisällissota ei The Timesin mukaan ollut edennyt mitenkään kohti ratkaisua ja Konfederaatiokin näytti olevan yhtä voimissaan kuin aikaisemminkin. Lehti uutisoikin kuinka ulkoministeri Russell ja valtionvarainministeri Gladstone olivat ehdottaneet mahdollista rauhavälitystä sisällissotaan. Pohjoisessa mahdollista rauhantekoa ei kuitenkaan vakavissaan edes harkittu, vaikka Lincoln saattoikin olla sisimmässään kiitollinen mahdollisesta ulospääsystä hyödyttömäksi osoittautuvasta sodasta. Joka tapauksessa The Timesin mukaan rauhan pohjana tuli olla itsenäinen Konfederaatio, sillä se oli osoittanut kelpoisuutensa itsenäisyyteen jo sillä, että se oli yli vuoden ajan kyennyt käymään suursotaa kaikin tavoin ylivoimaista pohjoista vastaan.⁴⁵ Pohjoisen nuivan asenteen vuoksi Englanti vetäytyikin rauhavälityshankkeista, mutta The Timesissa toivottiin, että Ranska olisi ottanut tehtäväkseen pohjoisen taivuttelun rauhaan, sillä Ranskalla ei ollut taakkanaan samanlaisia kiistoja Lincolnin hallituksen kanssa kuin Englannilla. Pohjoisella ei ollut enää oikeutusta käydä sotaa, koska lehden käsityksen mukaan etelässä ei ollut olemassa tarpeeksi suurta pohjoisen liittovaltiolle lojaalia kansanosaa.⁴⁶

Vuoden 1862 marraskuussa Ranska tekikin Englannille ehdotuksen siitä, että ne olisivat voineet yhdessä Venäjän kanssa yrittää saada aikaan rauha Amerikkaan. Tällöin rauhan pohjana olisi ollut itsenäinen Konfederaatio.⁴⁷ Venäjä ei ajatukselle lämmennyt ja Ranskan ehdotuksen ajoituskin oli ollut mahdollisimman keho, sillä pohjoisen joukot olivat juuri torjuneet Konfederaation invaasion Marylandin osavaltioon, joten sillä oli jälleen toivoa voitokkaasta sodasta. Englannin hallituksenkin mukaan Englannin sekaantuminen sotaan tässä tilanteessa olisi vain kasvattanut pohjoisessa sotaa ajavien republikaanien ja abolitionistien kannatusta ja englantilaisvastaisuutta ylipäättäen. The Times oli tässä täysin samaa mieltä hallituksen kanssa. Lehden mielestä Ranskan rauhaneloitteessa oli kuitenkin se hyvä puoli, että se osoitti pohjoisvaltioille sen, että Englannin lisäksi myös Ranska toivoi itsenäistä etelää ja Englanti ei ollut ainoa maa, joka piti pohjoisen käymää hyökkäyssotaa turhana hankkeena.⁴⁸ Englantilaisista ministereistä Gladstone olisi kuitenkin ollut valmis tunnustamaan etelän itsenäisyyden jo lokakuussa 1862, mutta ulkoministeri Russell oli ankarasti nuhdellut Gladstonea äkkipikaisuudesta ja myöhemmin Gladstone itsekin katui harkitsemattomia sanojaan. The Times kuvasti Englannin yleistä mielipidettä, kun se piti parhaimpana jatkaa sodasta erossa pysymistä.⁴⁹

---

⁴⁴ The Times 1.3. 1862.

⁴⁵ The Times 12.6. 1862.

⁴⁶ The Times 14.6. 1862.

⁴⁷ The Times 14.11. 1862.

⁴⁸ The Times 15.11. 1862.

The Timesin esittämät arviot rauhanvälityksen vaikeuksista Yhdysvaltain sisällissotaan olivat varsin yhteneviä Englannin johtavien poliitikoiden kanssa. Jo ennen Ranskan tekemää välitystarjousta entinen ulkoministeri George Granville, ulkoministeri Russell ja pääministeri Palmerston olivat kirjeenvaihdossaan käsitelleet mahdollista rauhanvälitystä Amerikkaan. Granville totesi kirjeessään Russellille, että sisällissodan osapuolet olivat syksyllä 1862 niin sitoutuneita keskinäiseen sotaansa, ettei rauhanvälitys voinut millään toteutua ilman sisällissodan osapuolten toivomusta, mikä taas edellytti sotilaallisen tilanteen muuttumista selvästi jommalle kummalle osapuolelle suosiolliseksi. Granvillen mukaan erityisesti pohjoisessa englantilaisia kohtaan tunnettu viha oli yhtä voimakasta kuin ennenkin, mutta myös etelässä oltiin selvästi tuskastuneita siihen, ettei Englanti edelleenkään ollut tunnustanut Konfederaation itsenäisyyttä.

Granvillekaan ei voinut suositella Konfederaation tunnustamista, sillä orjuuteen sitoutuneen Konfederaation itsenäisyyden tunnustaminen olisi voinut aiheuttaa arvaamattomia levottomuuksia myös Englannissa, jossa orjuuden vastustajia oli hyvin paljon. Missään nimessä Konfederaation itsenäisyyden tunnustaminen ei olisi sotaa lopettanut, sillä pohjoinen olisi sitä joka tapauksessa jatkanut, koska huolimatta etelän varsin hyvästä sotamenestyksestä, pohjoista ei ollut vielä nujerrettu. Toisin kuin The Timesin toimitus Granville kirjoitti, että loppujen lopuksi Euroopassa ei välttämättä lainkaan tunnettu Amerikan olosuhteita tarpeeksi hyvin, jotta sieltä käsin voitiin ylipäättään kunnollista rauhaa välittää. Granvillen mielestä Englannin velvollisuus kuitenkin oli ryhtyä rauhanvälittäjäksi, jos sitä erityisesti Amerikasta toivottiin, mutta samalla hän varoitteli Russellia siitä, että rauhanneuvotteluja järjestämällä sisällissodan osapuolet saattoivat yrittää vain ostaa itselleen hengähdystaukoa sotimisen keskellä ilman aitoa tahtoa rauhaan, jolloin hyväuskoisia brittejä olisi huijattu osallistumaan sisällissodan pitkittämiseen.⁵⁰

Palmerston puolestaan oli varsin samaa mieltä rauhanvälityksen vaikeudesta, mutta kirjeessään ulkoministeri Russellille hän korosti selvemmin sitä, että Yhdysvaltain sisällissota ei voinut enää palauttaa Yhdysvaltain liittovaltiota ennalleen. Konfederaation itsenäisyyden tunnustamista Palmerstonkaan ei tosin pitänyt järkevänä sotatilanteen epäselvyyden vuoksi ja myös siksi, että talvella myrskyjen haitatessa meriyhteyksiä Kanada olisi jäänyt lähes yksin kohtaamaan Yhdysvaltain koston Konfederaation puolelle asettumisesta. Palmerstonin mukaan onnistunut rauhanvälitys olisi edellyttänyt Englannin ja Ranskan lisäksi yhden tai useamman muun eurooppalaisen suurvallan panosta.⁵¹

Konfederaatioissa toiveita sen itsenäisyyden tunnustamista eläteltiin kuitenkin aina sisällissodan loppuun asti huolimatta siitä, että vuodesta 1863 lähtien sen mahdollisuudet sotilaalliseen voittoon alkoivat olla

---

⁴⁹ Allen 1955, 480-483.

⁵⁰ Granville Russellille 29.9. 1862, Bourne 1970, 361- 363.

⁵¹ Palmerston Russellille 2.10. 1862, Bourne 1970, 363- 364.

olemattomat. Etelässä ei lainkaan ymmärretty sitä, että Euroopan suurvallat suhtautuivat lopulta hyvin varauksellisesti siihen mahdollisuuteen, että Pohjois- Amerikkaan olisi syntynyt täysin uusi ja arvaamaton suuralta kilpailemaan Yhdysvaltain rinnalla vaikutusvallasta Euroopan valtioiden kanssa. Lisäksi esimerkiksi Ranskassa tasavaltaiset perinteet elivät voimakkaana kansan parissa Napoleon III:n yksinvallasta huolimatta, joten Ranskan asettuminen pohjoisen demokratiaa vastaan olisi voinut aiheuttaa vakavia sisäisiä levottomuuksia. Englanti taas ei voinut olla ottamatta huomioon sitä seikkaa, että vaikka sen tekstiiliteollisuus oli ollut etelän puuvillan varassa, oli myös teollistunut pohjoinen erittäin tärkeä kauppakumppani Englannille elintarvikkeiden lähteenä ja englantilaisen teollisuustuotannon markkina-alueena.⁵²

Vuoden 1862 syksyllä sotalaiva aiheutti jälleen Englannin ja pohjoisen liittovaltion välien kiristymisen. Tällä kertaa kyseessä oli Alabama- niminen panssaroitu höyrylaiva, joka oli Konfederaation tilauksesta valmistettu englantilaisen varustamon toimesta. Selkeitä todisteita siitä, että varustamo olisi tiennyt, että laiva ja erikseen toimitettu aseistus päätyisi Konfederaation käsiin ei ollut, mutta pohjoisen ulkoministeriö protestoi voimakkaasti tällaista toimintaa ja se epäilikin, että Englannin hallitus tietoisesti salli Konfederaation aseistamisen.⁵³ Asiasta kirjoittaessaan The Times korosti sitä, että Alabama, kuten muutkin Englannissa valmistetut laivat toimitettiin aseistamattomina yksityisille tilaajille, eivätkä varustamot saati Englannin hallitus voineet kontrolloida sitä mihin toimitetut laivat päätyivät. Lisäksi lehti väitti, että esimerkiksi aikaisemmin Krimin sodan aikana Yhdysvallat itse oli toimittanut laivoja Venäjän palvelukseen.⁵⁴

Nämä The Timesin esittämät syytökset pohjautuvat siihen, että Krimin sodan aikana Venäjällä operoimonia amerikkalaisia liikemiehiä, jotka käärivät huomattavia voittoja osallistumalla esimerkiksi rautateiden ja lennättämien rakennusprojekteihin. Yhdysvallat oli kuitenkin tuolloin sopinut Venäjän kanssa olevansa virallisesti puolueeton Krimin sodan suhteen, jolloin amerikkalaisten laivojen katsottiin purjehtineen puolueettoman valtion lipun alla. Englantilaiset olivat kuitenkin sulkeneet Venäjän meriyhteydet niin tarkoin, että sotamateriaalia tuskin kulkeutui maahan amerikkalaisissa laivoissa. Amerikkalaiset laivanomistajat hakeutuivat mieluummin puolueettomiin satamiin, sillä Venäjälle purjehdittaessa oli vaarana jääminen Englannin laivaston saarron taakse.⁵⁵

Englannin hallitus ei voinut ohittaa kriisiä yhtä kepeästi kuin The Times, vaan pohjoisvaltioiden ja

---

⁵² Blumenthal 1966, 162-171.

⁵³ Allen 1955, 486-488.

⁵⁴ The Times 3.11. 1862.

englantilaisten pohjoisen kannattajien painostuksen edessä se joutui lopettamaan lepsun suhtautumisensa Konfederaation laivakauppoihin. Alabama oli jo päätyntä Konfederaation haltuun, mutta viranomaiset estivät sen sisarlaiva Alexandran lähdön Liverpoolista. Kaiken kaikkiaan koko laivakiista oli Englannin hallitukselle varsin nöyryyttävä kokemus, varsinkin kun Alexandran takavarikko poiki pari oikeusjuttua, jotka hallitus vielä hävisi, mutta loppujen lopuksi Alexandra ei sentään ehtinyt sotaan pohjoista vastaan.⁵⁶

5.2 Yhdysvaltain sisällissodan arkea

Yhdysvaltain sisällissodan ensimmäinen varsinainen taistelu käytiin heinäkuun 21. päivänä vuonna 1861, kuten edellä on jo todettu. W. H. Russell tarjosi sotakirjeenvaihtajan kokemuksellaan varsin perinpohjaisen selonteon taistelun kulusta, kun hän seurasi taistelupäivän tapahtumia pohjoisen armeijan puolelta. Päällimmäisenä päivän tapahtumista Russellin mieleen jäi pohjoisen joukkojen paniikinomainen joukkopako taistelukentältä, kun se ei onnistunut koko päivän kestäneen hyökkäämisen jälkeenkään murtamaan Manassasin paikkakunnalle asettuneen Konfederaation armeijan puolustusta. Russellin mielestä pohjoisen joukkojen käyttäytyminen oli kaiken arvostelun alapuolella ja suorastaan häpeällistä mille tahansa valtiolle. Pakokauhuisten laumojen paetessa kohti Washingtonia Russell joutui omien sanojensa mukaan itsekin hengenvaaraan, kun hän yritti estää kypälämäkeen lähteneitä sotilaita viemästä armeijan kuormaston vankkureita mennessään, mutta kun eräs pakenija alkoi osoitella Russellia revolverilla, oli tämän tyydyttävä seuraamaan sivusta kuormaston hajaantumista pakomatulle.⁵⁷

Jo ennen taistelun kääntymistä pohjoisen tappioksi sen joukkojen toiminnassa esiintyi vakavia epäkohtia, jotka Russellin mielestä osaltaan selittivät pohjoisen joukoissa vallinnutta kurittomuutta, joka viime kädessä aiheutti surkean tappion. Matkatessaan kohti etulinjaa Russell oli esimerkiksi tavannut joukko-osaston, joka tynesti marssi pois taistelusta, sillä osaston komentaja selitti Rusellille, että tämä kyseinen osasto oli värväytyntä kolmeksi kuukaudeksi vapaaehtoisiksi pohjoisen puolelle ja nyt kun nuo kuukaudet olivat täytyneet, oli aika lähteä kotiin. Russellin mielestä oli aivan käsittämätöntä, että minkään vakavasti otettavan valtion armeijassa voitiin toimia tällä tavoin ja ilmeisesti ilman mitään tunnetta aseveljeydestä taistelukentälle pulaan jääneitä oman puolen sotilaita kohtaan. Edetessään Manassasiin pohjoisen joukot olivat syyllistyneet virginialaisten pikkukylien asukkaiden häiritsemiseen ja näiden omaisuuden ryöstelyyn siinä määrin, että pohjoisen armeijan ylijohdo oli joutunut antamaan erikseen määräyksiä sotilaspoliisiyksiköiden perustamisesta suojelemaan siviilejä sotilaiden hillittömyyksiltä. Lisäksi Russell

---

⁵⁵ Saul, 1991, 210-215.

⁵⁶ Allen 1955, 489-490.

⁵⁷ ”The Civil War In America”. The Times 6.8. 1861.

kirjoitti, että siirtolaiset, erityisesti saksalaiset olivat silmiinpistävän vankasti edustettuina pohjoisen armeijassa, jopa siinä määrin, että Russelkin saattoi tavata joukko-osastoja, joissa ei puhuttu lainkaan englantia. Bull Runin taistelun tappiosta Russell ei syyttänyt pohjoisen kehnoa sodanjohtoa, sillä hän oli aina arvostanut amerikkalaisia ammattisotilaita. Russellin näkemyksen mukaan pohjoisen kostonhimoiset poliitikot, joista Russell nimesi erityisesti ulkoministeri Sewardin, olivat painostaneet sodanjohtoa etenemään suoraan ansaan Manassasissa, jonka puolustukselle suosiolliseen kukkulamaastoon Konfederaatio oli asettanut odottamaan tulevaa hyökkäystä.⁵⁸

Konfederaation armeijasta Russell esitti vain ylistäviä arvioita, joita voitokas taistelu vain korosti: ” *Never have I seen a finer body of men- men who were more obedinet to discipline, or breathed a more self-sacrificing patriotism.* ”⁵⁹ Etelän joukkojen taitavaa puolustusta johtanutta kenraali Beauregrdia Russell piti jopa Napoleonin veroisena sotapäällikkönä. Lukuun ottamatta pohjoisen joukkojen moraalien romahtamista Bull Runin taistelu ei kuitenkaan merkinnyt pohjoiselle mitään ylittämätöntä katastrofia, sillä lukumääräisesti taistelussa kärsityt tappiot olivat varsin pienet, Russellin arvion mukaan yhteensä noin 1500 kaatunutta ja haavoittunutta. Joukkopako oli kuitenkin avannut Konfederaatiolle tien Washingtoniin ja Russell odottikin suurta taistelua Washingtonin omistuksesta. Russell uskoi pohjoisen vain sisuuntuvan tappiostaan ja jatkavan taisteluaan, mutta samalla hän toivoi, että kehno sotamenestys olisi edes jossain määrin saanut amerikkalaiset pohjoisessa epäilemään etelän vastaisen sodan mielekkyyttä ja järkevyyttä.⁶⁰

Russellin kuvauksessa Bull Runin taistelusta on jo havaittavissa ne piirteet, jotka olivat leimauttavia The Timesin sisällissodan tapahtumia kuvaavalle kirjoittelulle varsinkin vuodesta 1862 lähtien. Russellin samoin kuin lehden näkemyksen mukaan ylipäätään pohjoinen koettiin hyökkääjäksi, joka yritti väkisin pakottaa vastahakoista etelää tahtonsa alle ja Russellin Bull Runia koskevassa reportaasissa pohjoisen otteet näyttäytyivät pyrkimyksenä miehitykseen, mitä seikkaa vain korostivat kuvaukset sotilaiden ylilyönneistä ja pohjoisen joukkojen vierasperäisyydestä. Pohjoisen sodankäynnin rikollisen luonteen vastapainoksi etelä esitettiin yhtenäisenä, omaa itsemääräämisoikeuttaan kurinalaisesti puolustavana kansana.

Taistelun kulusta Russell antoi varsin luotettavan arvion, joskin hän kyllä liioitteli etelän joukkojen erinomaisuutta, sillä todellisuudessa etelän armeija oli vähällä murtua pohjoisen hyökkäysten paineessa, mutta kokemattomat pohjoisen komentajat eivät osanneet tarpeeksi ajoissa hyödyntää etelän heikkoutta ja lopulta etelä sai tuotua taisteluun tuoreita joukkoja, jotka ajoivat pohjoisen hyökkäyksen hajalle. Russellin

---

⁵⁸ ” The Civil War In America”. The Times 6.8. 1861.

⁵⁹ ”The Civil War In America”. The Times 6.8. 1861.

⁶⁰ “The Civil War In America”. The Times 6.8. 1861.

arvio pohjoisen kärsimistä tappioista oli varsin tarkka, joskin siihen tulisi lisätä vielä 1200 vangiksi joutunutta sotilasta. Etelä menetti kaatuneina 400 miestä ja haavoittuneina noin 1600 miestä.⁶¹ Russellin kuvaus Bull Runin tapahtumista sai monet tavalliset amerikkalaiset tyystin raivoihinsa ja Washingtonissa ollessaan Russell joutui suoranaiseen hengenvaaraan, joten hän siirtyikin Englannin lähetystön suojiin jatkamaan kirjeenvaihtajan tointa. Pohjoisen poliittinen johto oli kuitenkin myös sydämistynyt Russellin pohjoista vähemmän mairittelevasta kirjoittelusta ja varsinkin sotaministeri Stanton halusi estää Russellin pääsyn sotatantereille, jotta olisi välttytty uusilta pohjoista nolaavilta artikkeleilta. Russell sinnitteli Yhdysvalloissa vuoden 1862 huhtikuun alkuun asti, mutta tuolloin hän oli jo niin turhautunut anomaan tuloksetta Yhdysvaltain hallitukselta pääsyä rintamalle, että hän poistui maasta vähin äänin. Palattuaan Englantiin Russell ei kirjoittanut enää riviäkään Yhdysvaltain sisällissodan tapahtumista The Timesin sivuilla. Vapauduttuaan kirjeenvaihtajan toimesta Russell väitti, että The Timesin toimituksessa häntä oli jossain määrin karsastettu, koska hän oli esittänyt pohjoista puolustaviakin kantoja kirjoittelussaan. Englannissa Russell ryhtyi toimittamaan Army and Navy Gazette- nimistä lehteä ja tässä työssä hän esitti pohjoisesta paljon ystävällisempiä arvioita kuin ollessaan The Timesin palveluksessa ja hän alkoi myös uskoa vankemmin pohjoisen mahdollisuuksiin palauttaa Yhdysvaltojen yhtenäisyys.⁶²

Välittömästi Bull Runin tappion jälkeen pohjoisen Virginiaan sijoitetun armeijan johtoon vaihdettiin tarmokkaana pidetty nuori kenraali McClellan, jonka johdolla hajalle lyödyt pohjoisen joukot koottiin Washingtonin ympäristöön. Koko loppuvuoden ajan McClellan kokosi uusia joukkoja Washingtonin turvaksi ja samalla armeijan koulutusta tehostettiin, jotta se olisi ollut valmis seuraavan kevään koitoksiin. Vuoden 1861 syksyllä ja talvella pohjoiseen koottiin McClellanin johdolla kerrassaan 190 000 miestä käsittänyt armeija Virginiassa suoritettavia operaatioita varten.⁶³ Pohjoisen toipumista auttoi se, että Konfederaation johdossa presidentti Davis kuunneltuaan kentällä olleiden Konfederaation upseereiden neuvoja ei ollut halukas antamaan lupaa hyökkäykseen Washingtoniin asti vuoden 1861 loppukesällä, vaikka useat kenraalit ja monet Konfederaation kansalaiset olivat tätä häneltä toivoneet.⁶⁴

Seuratessaan Washingtonissa pohjoisen armeijan voimien kokoamista W. H. Russell kirjoitti, että yleisenä käsityksenä oli ollut se, ettei amerikkalaisia voitu muokata yhtä tehokkaiksi sotilaisiksi kuin eurooppalaiset olivat ja omien havaintojensa perusteella Russell myönsi tämän vastaavan varsin pitkälti totuutta. Russellin mukaan Euroopassa sotilaalliseen kuriin totuttaminen aiheutti selvän muutoksen nuoren miehen käytökseen tuoden siihen ryhdikkyyttä ja määrätietoisuutta, jotka näkyivät selvästi ulospäin. Euroopassa alokkaat

---

⁶¹ McPherson 1988, 339-347.

⁶² The History of The Times 1951, 367-369 ja 375-377.

⁶³ Paludan 1988, 61-70.

kunnioittivat alusta lähtien esimiehiään, mutta Amerikassa kansalaiset olivat niin hemmoteltuja demokratian suomilla vapauksilla ja tasa- arvon aatteilla, että heitä oli äärimmäisen vaikea totuttaa armeijaelämän vaatimaan kuriin ja järjestykseen. Tämä näkyi jo käytännössä esimerkiksi siinä, että pohjoisen armeijan sota- oikeudet olivat ruuhkautuneet varsin perusteellisesti niiden käsitellessä mitä moninaisimpia sotilaiden tekemiä rikkeitä. Lisäksi amerikkalaisten rivimiesten ja upseerien välillä vallitsi Russellin mielestä aivan käsittämättömän tuttavalliset välit, joten esimiesten auktoriteetti oli vähintäänkin arveluttavalla pohjalla. Keskustellessaan Russellin kanssa monet upseerit olivat toivoneet, että raippojen käyttö olisi sallittu armeijassa, sillä vain piiskaaminen tuntui heidän mielestään olleen ainoa tehokas keino saada kurittomat alaiset ojennukseen. Armeijoiden kokoamisen ja sotatilalain alaisuudessa elämisen Russell koki uhaksi perinteisten amerikkalaisten vapauksien säilymiselle, sillä vaikka varsinaisesta sotilasvallankaappauksesta ei ollutkaan välitöntä vaaraa, sotatilalain puitteissa oli mahdollista ujuttaa alati uusia rajoituksia tavallisten kansalaisten elämään, jolloin ennen pitkää ennen sisällissotaa vallinneet vapaudet saattoivat olla mennyttä. Esimerkkinä tästä Russell mainitsi Marylandin osavaltion tilanteen, sillä sinne pystytetty sotilashallinto pyrki varmistamaan sen, että vain lojaalit unionistit saivat osallistua Marylandin hallintoon. Russell uumoili, että Marylandissa käytetty sotilashallinto olisi siirretty myös Konfederaatiolta vallattaville alueilla ja vaikka Marylandin kokemukset olivat osoittaneet järjestelyn tehokkuuden, se oli Russellin mielestä Yhdysvaltain perustuslain hengen vastainen.⁶⁵

Alkuvuodesta 1862 The Times, kuten suurin osa amerikkalaisistakin, odotti pohjoisen aloittavan Washingtonin porteille kokoamansa suuren armeijan avulla hyökkäyksen kohti Konfederaation pääkaupunkia Virginian Richmondia. Viikot kuluivat, mutta Virginian rintamalla ei tapahtunut mitään, vaan sitä vastoin länteen sijoitetut pohjoisen armeijat aloittivat etenemisen Tennesseen osavaltioon sen jokia pitkin. Tässä vaiheessa The Timesin esittämän arvion mukaan tyypillinen sisällissodan kahakka käytiin vielä siten, että aluksi molemmat osapuolet tulittivat toisiaan hieman tykeillään, josta jompikumpi osapuoli yleensä jo masentui ja taipui antautumiseen. Samalla voittajat riemuitsivat hurjasti viskellen hattujaan ilmaan.⁶⁶ Pohjoisen joukkojen eteneminen Tennesseessä oli kuitenkin menestyksellistä ja niiden onnistuikin kevään alkuun mennessä vallata Nashvillen, Columbian ja Savannahin kaupungit.⁶⁷ Viimeistään huhtikuun alkupäivinä käyty Shilohin (Tennesseen osavaltiossa) taistelu osoitti The Timesillekin, että Amerikassa käytiin todella veristä ja katkeraa veljessotaa. Shilohissa molemmat osapuolet kärsivät noin 10 000 miehen

---

⁶⁴ Escott 1978, 52-53.

⁶⁵ "The Civil War in America". The Times 26.11. 1861.

⁶⁶ The Times 22.2. 1862.

⁶⁷ McPherson 1988, 392-405. Tässä tarkoitetaan Tennesseen osavaltion Savannahia erotuksena Georgian osavaltion rannikolla sijaitsevasta Savannahin kaupungista.

tappiot ja se päättyi pohjoisen voittoon ja Konfederaation armeijan pakoon.⁶⁸ The Timesille taistelun kuvauksen tarjosi Russellin korvaajaksi siirtynyt Charles Mackay. Mackay kirjoitti raporttinsa, kuten kaikki The Timesille toimittamansa artikkelit New Yorkista käsin, joten henkilökohtaisia havaintoja taistelujen kulusta hänellä ei ollut. Mackay kuitenkin kirjoitti, että Shilohin taistelun ennennäkemätöntä kiivautta osoitti jo se, että molemmiin puolin kaatuneiden ja haavoittuneiden joukossa oli suhteellisen paljon korkearvoisia upseereja. Pohjoisen voittoa taasen tahraisi se, että kaksipäiväisen taistelun ensimmäisenä päivänä sen joukot olivat alokkaiden tapaan joutuneet leirissään yllätetyiksi ja vasta toisen taistelupäivän vastahyökkäykset olivat ratkaisseet taistelun pohjoisen voitoksi.⁶⁹ Ylipäättäänkin Shilohin jälkeen The Timesin kirjoittelussa alettiin yhä selvemmin tuoda esiin sotivien osapuolten toisiaan kohtaan tuntemaa alati syvenevää vihaa ja katkeruutta, jotka jo yksistään estivät mahdollisen paluun sotaan edeltäneeseen liittovaltioon.

Keväällä pohjoisen sotamenestys ei rajoittunut vain Tennesseeen, vaan 25.4.1862 maavoimien ja laivaston yhteisoperaatiolla onnistuttiin valtaamaan voittamattomana linnakkeena pidetty New Orleansin kaupunki Louisianassa.⁷⁰ New Orleansiin pystytetty pohjoisen sotilashallinto tarjosi The Timesille oivan esimerkin siitä millaista elämä takaisin liittovaltioon palautetuilla alueilla tulisi olemaan, jos pohjoinen jollain konstilla onnistuisi sodan voittamaan. Aluksi lehdessä heräsi toivo, että New Orleansin valtaus olisi merkinnyt saarrosta vapaan puuvillasataman saamista Atlantin rannikolle. Tämä osoittautui kuitenkin toiveajatteluksi, kun The Timesin kauhuksi kaupungin komendantin virkaa hoitanut kenraali Benjamin Butler oli pystyttänyt lehden mukaan varsinaisen hirmuhallinnon kaupunkiin. Butler oli pakottanut uppiniskaiset kauppiaat ja kapakoitsijat pitämään yrityksensä avoinna vastoin tahtoaan, lehdistöä sensuroitiin ja kaupungin pormestari sekä valtuusto oli vangittu, kun he eivät olleet vannoneet uskollisuuttaan liittovaltiolle. Lisäksi kokoontumiset kaupungissa oli kielletty ja siellä oli suoritettu mielivaltaista asukkaiden omaisuuden takavarikointia. Kun turvaututtiin tällaiseen sortoon, ei ollut ihme, että New Orleansin seudun puuvillan kasvattajat mieluummin polttivat satonsa kuin suostuivat tukemaan Butlerin tyranniaa.⁷¹ Syvää järkytystä tuntien lehti kertoi, miten Butler oli antanut julistuksen, jossa kaikki liittovaltion hallintoa New Orleansissa vastustavat naiset olisi jatkossa rinnastettu prostituoituihin. Tämä oli Englannissa saanut jopa pääministeri Palmerstonin julkisesti paheksumaan pohjoisen tapaa hallita vallattuja alueita.⁷² Butlerin otteita New Orleansissa seurattiin lehdessä tarkoin ja jatkossa siinä kerrottiin lähes joka kuukausi yhä uusista keinoista, joilla ilmeisen armoton kenraali alisti vallassaan ollutta kaupunkia.

---

⁶⁸ McPherson 1988, 413-414.

⁶⁹ "The Civil War in America". The Times 23.4. 1862.

⁷⁰ McPherson 1988, 418-420.

⁷¹ The Times 26.5. 1862.

⁷² The Times 12.7. 1862.

Pohjoisen voitokas kevätoffensiivi kulmineitui New Orleansin valtauksen ja loppuvuodeksi sodan painopiste siirtyi itään ja kamppailuun Virginian suunnalla. Idässä pohjoisen vaivoin käyntiin lähtenyt sotaretki sujui kesän kuluessa yhä takkuisemmin ja ennen pitkää Konfederaation armeija alkoi saada yliotetta etenevistä pohjoisen joukoista. Usean pohjoiselle tappiollisen taistelun jälkeen sen joukkojen moraalit olivat Mackayn mukaan romahtaneet ja elokuun lopussa pohjoisen joukot olivat ajettu lähes kokonaan pois Virginiasta Marylandin osavaltion puolelle. Mackay kirjoitti, että pohjoisen armeijan moraalit romahtivat näkyi sotilaiden yhä pahenevana juopotteluna ja hän jopa väitti, että monet pohjoisen sotilaat olivat hylänneet uskollisuutensa liittovaltiolle ja kapinoivat sitä vastaan niskuroimalla annettuja käskyjä vastaan, jolloin monia uppiniskaisia sotilaita oli vangittu. Marylandissa orjuus oli tuolloin vielä laillista, joten sen asukkaatkin tunsivat enemmän sympatiaa Konfederaatiota kohtaan. Pohjoisella ei taten ollut toivoa saada uusia sotilaita värvättyä ainakaan Marylandista, josta uhkaavien väenottojen edessä suuret joukot miehiä oli jo lähtenyt karkuteille.⁷³

Syyskuussa 1862 kenraali Robert E. Leen johtamat voitokkaat etelän joukot etenivät Marylandiin ja The Timesissa Leen tavoitteeksi uumoiltiin osavaltion irrottaminen liittovaltiosta, sillä Marylandiin oli ehditty nimittää Konfederaation oma kuvernööri.⁷⁴ Leetä todellakin ainakin osittain ajoi Marylandiin halu saada Konfederaation sotaponnistuksille kansainvälistä tunnustusta, sillä pohjoisesta saatujen voittojen jälkeen taisteluista pidättäytyminen olisi voinut vaarantaa toiveet saada ulkomaiden tunnustus Konfederaation itsenäisyydelle ja aiheuttaa samalla taistelumoraalin laskua myös kotirintamalla. Etelän joukoilla oli Marylandissa kuitenkin vastassaan selvästi suurempi pohjoisen armeija. Syyskuun 17. päivänä Antietamissa, Marylandissa etelän noin 25- 35 000 miehen suuruinen armeija kohtasi pohjoisen noin 75 000 miehen vahvuiset joukot. Seuranneesta taistelusta kehkeytyi koko sisällissodan verisin yksittäinen päivä, sillä sen päättyessä molempien osapuolien yhteenlasketut tappiot kaatuneina ja haavoittuneina olivat noin 23 000 miestä. Taistelun tuloksena etelän sotaretki Marylandiin torjuttiin ja sen joukot joutuivat perääntymään takaisin Virginiaan.⁷⁵ Uutisoidessaan Antietamin tapahtumista The Times korosti lähinnä sitä, että etelän armeija ei kokenut minkäänlaista sotilaallista katastrofia, vaan se perääntyi hyvässä järjestyksessä takaisin Virginiaan. Leen uhkapeli oli kuitenkin poliittinen takaisku, sillä ilmeisesti Marylandin asukkaiden etelämyönteisyyttä oli selvästi yliarvioitu. The Timesin mielestä Marylandin tapahtumien opetus olikin siinä, ettei kumpikaan osapuoli voinut vallata vastustajiensa kotialueita, saati pitää niitä halussaan.

---

⁷³ "The Civil War in America". 16.9. 1862.

⁷⁴ The Times 29.9. 1862.

⁷⁵ McPherson 1988, 538-545.

Tällöin myös koko sota oli hyödytöntä, joten se olisi voitu yhtä hyvin lopettaa neuvotteluteitse.⁷⁶

Kuten sodissa yleensä, myös Yhdysvaltain sisällissodassa syyllistettiin mitä moninaisimpiin julmuuksiin ja ylilyön-teihin. The Timesin kirjoittelussa tosin näyttäisi siltä, että vuoden 1862 loppuun mennessä ainoastaan pohjoisen armeijat syyllistyivät nykyään sotarikoksiksi katsottaviin tekoihin. Tämä vain vahvisti kuvaa pohjoisesta säälimättömänä valloitus-sodan kävijänä. Mackayn mukaan esimerkiksi Virginiassa erityisesti pohjoisen riveissä taistelevat saksalaiset tuntuivat olevan pahamaineisimpia ryöstelijöitä ja siviilien ahdistelijoina.⁷⁷ The Timesin Konfederaation puolelle lähettämä kirjeenvaihtaja Francis Lawley puolestaan kirjoitti, että muutoinkin Virginiassa ja Marylandissa kaikilla niillä seuduilla, joilla vain pohjoisen joukkoja sattui olemaan, poltettiin järjestelmällisesti maatiloja, kunhan niiltä oli ensin ryöväyty sadot ja kotieläimet. Jopa eri piirikuntien oikeustaloja hävitettiin järjestelmällisesti pohjoisen toimesta. Ikään kuin tässä ei olisi ollut tarpeeksi, etenevien joukkojen perässä tulivat vielä moukkamaiset pohjoisen armeijan upseerien vaimot, jotka ryöväisivät tyhjiilleen jääneet kartanot kaikista arvoesineistä.⁷⁸ Lawley kirjoitti myös, että pohjoisen joukoista poiketen esimerkiksi Marylandiin marssineet etelän joukot, joiden lukumäärän hän liioitteli 150- 200 000 mieheksi, olivat kurinalaisia, joskin taisteluissa rähjäntyneitä jermuja, jotka eivät millään tavoin ahdistelleet edes kaikkein vannoutuneimpia pohjoisen kannattajia. Pohjoisen muukalaislegioonien rinnalla Konfederaation sotilaat olivat oikeita todellisia patriottoja⁷⁹

Kaiken kaikkiaan The Timesin kirjoittaessa sodan julmuuksista saa käsityksen, että pohjoisen taholta sotaa käytiin tietoisesti myös viatonta Konfederaation siviiliväestöä vastaan. Lehdessä kyllä kirjoitettiin, että sota raaisti molempia osapuolia, mutta konkreettisia esimerkkejä Konfederaation ylilyönneistä ei juuri löytynyt tässä käsitellyn ajanjakson osalta. The Timesista ei löytynyt esimerkiksi kuvauksia siitä, että myös etelän joukoilla oli tapana tyhjentää maatilat viljasta ja kotieläimistä, missä ne vain sattuivat liikkumaan.

Konfederaation asukkaatkin saattoivat verrata omaa ratsuväkeään jopa pahemmaksi vitsaukseksi kuin millä Jumala oli Egyptin faaraota rangaissut.⁸⁰ The Times ei myöskään kirjoittanut oikeastaan lainkaan läntisissä osavaltioissa riehuneesta sissisodasta, jossa sekä pohjoista, että Konfederaatiota kannattaneet puolisoitilaalliset joukot syyllistyivät tavan takaa mitä erilaisimpiin julmuuksiin. Esimerkiksi Missourissa Konfederaation puolella sotineiden sissijoukkojen johdossa oli suorastaan patologisia murhaajia ja heidän alaisinaan oli sellaisia sisällissodan jälkeen kuuluisaksi tulleita lainsuojattomia, kuten Frank ja Jesse James,

---

⁷⁶ The Times 30.9. 1862.

⁷⁷ "The Civil War in America". The Times 16.7. 1862.

⁷⁸ "The Confederate States of America". The Times 1.11. 1862.

⁷⁹ "The War in Maryland". The Times 30.9. 1862.

⁸⁰ Escott 1978, 111-112.

sekä Youngerin veljekset.⁸¹

Ennen vuoden 1862 suuria taisteluita The Times antoi suurta tunnustusta sille, että pohjoisessa oli järjestetty erityisen terveyslautakunnan toimesta huomattavia parannuksia armeijan ja sotilaiden hygieniaan. Lehdessä julkaistussa raportissa lautakunta luetteli useita keinoja, joilla armeijan leirielämästä saatiin terveellisempää ja lisäksi isorokkoa oli torjuttu rokotuksin. Pohjoisessa armeijan terveystilanne näyttikin olevan paljon parempi kuin esimerkiksi briteillä oli ollut Krimin sodan aikana. Amerikkalaisten oli tosin helpompaa huolehtia joukkojensa hyvinvoinnista, koska he sotivat lähempänä kotirintamaa kuin britit Krimillä ollessaan.⁸²

Taistelujen laajetessa kesällä ja tappioiden kasvaessa erityisesti Virginiassa myös pohjoisen armeijan sairaanhoito tuntui ainakin The Timesin mielestä kokeneen jonkinlaisen romahduksen. Pohjoisen joukkojen työntyessä yhä vihamielisemmille etelän seuduille lehti arveli jokaista taistelussa kuollutta sotilasta kohden kymmenen muun kuolleen mitä erilaisimpiin tauteihin.⁸³ Mackay taas kirjoitti, ettei hän ollut missään nähnyt yhtä vastenmielistä ja epärehellistä toimintaa kuin pohjoisen armeijoissa. Epäpätevät lääkärit kotiuttivat henkitoreissaan olleita sairaita tai haavoittuneita sotilaita aivan liian aikaisin, jolloin näitä kuoli kodeissaan kuin kärpäsiä. Lisäksi rintamalla olleet sotilaat altistettiin etelän soiden myrkyllisille huuруille, jotka levittivät ties mitä tauteja. Mackay kertoi itse nähneensä miten eräässäkkin pohjoisen armeijan leirissä lääkäreitä työllisti eniten tuottoisaksi liiketoimeksi osoittautunut ruumiiden palsamointi rahapalkkiota vastaan.⁸⁴

Yhdysvaltain sisällissodassa erityisesti haavoittuneiden hoito oli nykyisten stantardien mukaan vielä varsin kehnoa, mutta tämä johtui lähinnä ajan yleisestä lääketieteen tasosta, eikä niinkään lääkäreiden epäpätevyydestä. Tauteihin sisällissodassa kuoli vähemmän sotilaita kuin yhdessäkään sodassa sitä aikaisemmin. Jokaista taisteluiden seurauksena kaatunutta amerikkalaista kohden kuoli kaksi muuta erilaisiin tauteihin, kun esimerkiksi Krimin sodassa jokaista taisteluissa kuollutta brittiä kohden neljä muuta menehtyi tauteihin. Yhdysvaltain sisällissodan aikana kuitenkin kulkutaudit ja sotilaiden sairastelu häittäsivät vakavasti monia operaatioita, kun rykmenttien (tuolloin noin 1000 miehen suuruinen yksikkö) vahvuuksista saattoi olla kerralla jopa puolet sairaalialalla.⁸⁵

Eräs selvimmistä merkeistä tappiollisesta ja epäsuositusta sodasta on jatkuvasti lisääntyvä sotilaskarkureiden määrä. The Timeskin kiinnitti huomiotaan siihen, miten sodan pitkittyessä yhä suurempien taistelujen seurauksena toisiaan pohjoisen armeijoissa karkurien määrä alkoi jatkuvasti kasvaa. Mackay esitti lokakuussa 1862 artikkelissaan, että vuoden alussa pohjoisella oli ollut noin 700 000 miestä aseissa, mutta

---

⁸¹ McPherson 1988, 292 ja 783-788.

⁸² The Times 25.1. 1862.

⁸³ The Times 23.6. 1862.

⁸⁴ "The Civil War in America". The Times 10.7. 1862.

⁸⁵ McPherson 1988, 485-489. Sisällissota aiheutti molemmille osapuolille yhteensä 620 000 miehen tappiot kaatuneina.

näistä oli vain noin 160 000 ollut olemassa vain paperilla, sillä he olivat vain keränneet värväyspalkkionsa ja sitten häipyneet omille teilleen. Jäljelle jääneistä 540 000 miehestä sota oli vienyt 60 000 tappioiden ja karkureita olisi ollut jopa hurjat 200 000, jolloin pohjoisen armeijassa olisi ollut aktiivipalveluksessa vain 280 000 miestä. Tässä vaiheessa aikaisemmin kutsutuista yhteensä 600 000 uudesta alokkaasta ei ollut vielä mitään hyötyä, koska heidän koulutuksensa oli kesken.⁸⁶ Pohjoisessa maksetut värväyspalkkiot todellakin houkuttelivat monia vain rahastamaan palkkiot ja sitten karkaamaan.⁸⁷ Käytössäni ollut tutkimuskirjallisuus ei kuitenkaan mainitse, että jo vuonna 1862 pohjoisessa karkuruus olisi ollut missään nimessä niin mittavaa kuin The Times antoi ymmärtää. Sotapalveluksen välttely muodostui pohjoisessa suuremmaksi ongelmaksi vasta vuodesta 1863 lähtien, kun siellä otettiin käyttöön yleinen asevelvollisuus.⁸⁸ Konfederaatioissa esiintyvistä karkuruudesta The Times ei maininnut mitään ja etelässä kirjeenvaihtajana ollut Lawleykin keskittyi korostamaan Konfederaation joukkojen taistelutahdon horjumattomuutta. Vuoden 1862 aikana Konfederaation noin 327 000 miehen armeijasta jopa yli 100 000 miestä puuttui palveluksesta. Puuttuvien joukossa oli tietysti paljon lomalaisia ja toipilaita, mutta suuri osa oli liittynyt käpykaartiin. Sodan kuluessa tilanne muuttui Konfederaation hallituksen kannalta yhä huolestuttavammaksi ja jo vuoden 1863 aikana arveltiin, että esimerkiksi pelkästään Georgian maaseudulla liikehti jopa 25- 30 000 sotilaskarkuria käsittävä joukkio. Karkuruutta esiintyikin lähes jokaisen Konfederaation osavaltion alueella.⁸⁹

---

⁸⁶ "The Civil War in America". The Times 11.10. 1862.

⁸⁷ McPherson 1988, 605-606.

⁸⁸ Paludan 1988, 168-169 ja 193.

⁸⁹ Escott 1978, 125- 134.

6. The Times ja orjuuden ongelma

6.1 Orjuuden vaikutukset amerikkalaisiin ja amerikkalaiseen yhteiskuntaan

Vuoden 1860 alussa sekä Yhdysvalloissa, että Englannissa orjuuden vastustamiselle oli jo muodostunut pitkät perinteet. Tässä Englanti oli toiminut tiennäyttäjänä, sillä se oli jo 1780-luvulta lähteneen kamppailun jälkeen poistanut siirtokunnissaan vallinneen orjuuden 1830-luvun kuluessa. Englannissakin orjuuden vastaisen taistelun kärjessä olivat 1780-luvulla uskonnolliset piirit, joista erityisesti kveekarit vaativat aktiivisesti orjuuden poistoa Englannin kolonioista, koska se oli niin selvästi kristinuskon oppien vastaista toimintaa. Vuonna 1783 etupäässä erilaisten englantilaisten kirkkokuntien (kveekarien lisäksi muun muassa metodistit ja anglikaanikirkon Raamatun oppeja painottanut evankelinen siipi) yhteistyön tuloksena perustettiin Lontoossa toimikunta taistelemaan orjuutta vastaan. Toimikuntaan kuuluneet varhaiset abolitionistit turvautuivat orjuuden vastaisessa taistelussaan uskonnollisävytteisen saarnaamisen ja pamflettien lisäksi kansalaisten keskuudessa tehtyihin vetoomuksiin ja adresseihin, jotka olivat suunnattu suoraan parlamentille. Varhaiset abolitionistit saivat esimerkiksi pääministeri William Pittin myötämieliseksi abolitionismille.¹ Myös The Times oli ryhtynyt kannattamaan orjuuden poistoa vuodesta 1788 lähtien, kun se oli tukenut Pittin yritystä kieltää orjakauppaa. Tuosta hetkestä lähtien The Times oli johdonmukaisesti suosinut abolitionistisia kannanottoja kirjoittelussaan, joskin se katsoi oikeudekseen arvioida hyvinkin kriittisesti abolitionismiin pyrkivien toimien vilpittömyyttä. The Times oli esimerkiksi ensimmäinen englantilainen lehti, joka arvosteli Harriet Beecher Stowen (1811–1896) Setä Tuomon tupa- teosta kehnoksi propagandaksi, vaikka se muutoin olikin hyvin kirjoitettu teos.²

Vuoden 1859 lopulla orjuudesta käyty kiista oli Yhdysvalloissa jälleen saanut yhä katkerampia sävyjä, kun John Brown - niminen syvästi uskonnollinen, mutta samalla myös fanaattinen abolitionisti oli päättänyt kostaa amerikkalaisten abolitionistien 1850-luvulla kokemat takaiskut omalla tavallaan. Brown halusi ryhtyä orjuutta vastaan taistelevaksi vallankumoukselliseksi ja tuekseen hän hankki kourallisen suoraa toimintaa kannattaneita abolitionisteja. Brown aloitti parinkymmenen kannattajansa kanssa orjuudenvastaisen ristiretkensä vuoden 1859 lokakuussa hyökkäämällä Virginian osavaltion Harper' s Ferryn paikkakunnan asevarikolle. Brown toivoi, että hänen aloittamansa hyökkäys olisi rohkaissut orjia kapinaan ja liittymään Brownin joukkioon. Mitään orjakapinaa ei kuitenkaan tullut ja yksin jäänyt Brownin pieni osasto kukistettiin nopeasti ja oikeudenkäynnin jälkeen Brown hirtettiin. Yhdysvaltain eteläosissa

---

¹ Fogel 1994, 201- 214.

² The History of the Times 1951, 360-361.

Brownin toiminta vahvisti mielikuvia abolitionistien oletetusta salaliitosta etelää vastaan ja näiden väkivaltaisesta luonteesta. Se, että Brown ei saanut mustia orjia puolelleen taas tarjosi tilaisuuden propagoida etelän orjuuden lempeää luonnetta ja järjestelmän toimimista myös mustien parhaaksi. Pohjoisessa John Brownin toimia paheksuttiin myös hyvin syvästi, mutta varsin monille Brown toimi esimerkkinä ja orjuuden vastaisen taistelun marttyyrinä. Esimerkiksi monissa pohjoisen seurakunnissa Brown kanonisoi lähes pyhimyksen asemaan, sillä vihdoinkin oli löytynyt henkilö, joka oli tehnyt todellakin jotain konkreettista vihattua orjuutta vastaan. Vuoden 1860 presidentin vaaleissa Brownin haamu ohjaili osaltaan etelän äänestäjiä tukemaan orjuutta tiukasti puolustaneita ehdokkaita.³

Vuoden 1860 alussa The Times kirjoitti, kuinka John Brownin toiminta oli saanut amerikkalaiset orjuuden vastustajat ja puolustajat taas sotajalalle keskenään. The Times pyrki korostamaan, ettei orjuuden puolustaminen ja abolitionistien vastustus rajoittunut vain etelään. Tästä oli esimerkkinä jo se, että New Yorkissa oli erityisen innokkaasti osallistuttu kansankokouksiin, joissa fanaattisimpien abolitionistien ylilyönnit tuomittiin. Tällöin kolme entistä Yhdysvaltain presidenttiä Martin Van Buren⁴, Millard Fillmore ja Franklin Pierce olivat astuneet esiin ja tuominneet väkivaltaisen abolitionismin. The Timesin mielestä esimerkiksi New Yorkissa orjuuteen suhtauduttiin järkyttävän myönteisesti ja tätä oli vain lisännyt edellä mainittujen presidenttien antama ymmärrys orjuutta puolustaville asenteille. Ihmisiä houkuteltiin puhetilaisuuksissa orjuuden myötäilijöiksi New Yorkissa ja The Timesin mukaan myös laajemmin pohjoisessa hyvin paljolti samanlaisin perustein kuin etelässäkin. Tällöin orjuudelle haettiin oikeutusta Raamatusta lähtien, sillä Raamatun mukaan Abraham, Jaakob ja Iisak olivat omistaneet orjia, mutta Jumala ei ollut heitä rangaissut tästä millään tavoin. Samoin Rooman valtakunnassa orjuus jäi voimaan kristinuskoon kääntymisen jälkeenkin, joten orjuus ei voinut olla uskonnon kannalta kovinkaan syntistä toimintaa. Orjuuden puolustajat olivat New Yorkissakin muistuttaneet kuulijoitaan siitä, että mustat olivat lähtökohtaisesti niin paljon valkoista rotua alempana, etteivät he yksinkertaisesti kyenneet toimimaan vapaudessa oman itsensä herraina ja rotunsa puolesta mustat soveltuivat vain ruumiilliseen työhön. The Times ei mitenkään ilmaissut tukeneensa näitä perusteluja orjuudelle, mutta abolitionistien toimet se tuomitsi jyrkästi liian väkivaltaisina ja jyrkkinä. Lehden mukaan John Brownin rikollinen teko oli vain saanut orjuuden puolustajien rivit tiivistymään näiden ryhdyttyä abolitionisteihin verrattavalla fanaattisuudella puolustamaan omia rajoittuneita näkökantojaan ja nyt etelän taivuttelu orjuuden vähittäiseen poistoon oli kerralla muuttunut lähes mahdottomaksi. The Timesin mielestä orjuus oli alkujaankin syntynyt kaikkien amerikkalaisten omasta ahneudesta ja vaikka etelän suurtilalliset olivat näkyvimpiä orjuudesta hyötyjiä,

---

³ McPherson 1988, 202- 213.

⁴ Martin Van Buren (1782-1862) toimi presidenttinä vuosina 1837–1841.

myös pohjoisen tehtaanomistajat, kauppiaat, pankkiirit ja laivanomistajat olivat vaurastuneet orjien tekemällä työllä.⁵

The Timesin tulkinta siitä, että kolme entistä Yhdysvaltain presidenttiä olisi suorastaan tukenut orjuutta, on mielestäni ehkä hieman liioiteltua, sillä esimerkiksi Martin Van Buren oli vuonna 1848 yrittänyt päästä presidentiksi nimenomaan orjuutta vastustaneen Free Soil- puolueen ehdokkaana. Kenties The Times tulkitsi liian vahvasti entisten presidenttien esiintymisen Yhdysvaltain yhtenäisyyden säilyttämisen puolesta tuen osoitukseksi orjajärjestelmälle.

Orjuuden aseman vahvistuminen näkyi myös presidentti Buchananin hallinnon toinnassa. The Timesin mukaan presidentti itse ei näköjään vastustanut orjuuden suhteen mitään muuta kuin Afrikan orjakaupan käynnistämistä uudelleen. Pohjoisessa näytti järkevästi ajatelleiden ja maltillisten ihmisten keskuudessa vallinneen omituinen apatia, mikä antoi etelälle tilaisuuden yhä röyhkeämmin ajaa orjuuden aseman vahvistamista Yhdysvaltain lainsäädännössä. Kaikki entiset sopimukset vapaiden osavaltioiden ja orjavaltioiden välillä oli romutettu, jolloin Yhdysvaltain korkeimman oikeuden Dred Scott- päätös oli ollut viho viimeinen naula arkkuun, kun annetussa päätöksessä mustia ei katsottu edes ihmisiksi, vaan heidät rinnastettiin lähinnä tavaroihin tai kotieläimiin, joita omistaja sai kuljetella ja kohdella aivan oman mielensä mukaan. Käytännön esimerkin orjuuden kiristymisestä tarjosi Marylandin osavaltiossa tehdyt uudet esitykset vapaiden mustien kohtelusta. The Timesin mukaan Vuoden 1860 tienoilla Marylandissa asui noin puoli miljoonaa valkoista ja miljoona orjaa, jolloin vapaita mustia osavaltiossa oli noin 90 000. Osavaltiossa oli kuitenkin päätetty palauttaa vapaat mustat takaisin orjiksi ja The Timesin mukaan tässä päätöksessä oli jo surkukupaisia piirteitä, kun nämä tulevat uudet orjat oli tarkoitus jollain ilveellä jakaa tasan valkoisen väestön kesken. Aivan kuin hirmuhallitsijankin valta oli suurimmillaan epäonnistuneen salamurhahankkeen jälkeen, olivat etelän orjanomistajat voimistuneet suunnattomasti John Brownin tekojen jälkimainingeissa.⁶

Vuoden 1860 kesään mennessä orjuus ruokki yhä katkerammaksi käynyttä kiistaa amerikkalaisten keskuudessa. The Timesin mukaan Amerikassa käyty kiistely orjuudesta kääntyi suuntaan, joka oli tuttua jo lukemattomista muista amerikkalaisten sisäisistä kiistoista, sillä jälleen kerran oli alettu pitää brittejä perimmäisinä syyllisinä amerikkalaisten vastoinkäymisiin, tällä kertaa siis orjuuden suhteen. Erityisesti orjuuden puolustajat olivat syytelleet Englantia siitä, että huomattuaan miten tuhoisia seurauksia Länsi- Intian saarten orjuuden poistolla oli ollut niiden taloudelle, britit yrittivät vehkeilemällä saattaa Yhdysvallat yhtä

---

⁵ The Times 3.1.1860.

⁶ The Times 19.1. 1860.

surkeaan tilanteeseen. Tavallisten amerikkalaisten keskuudessa liikkui pötypuheita siitä, että samalla kun Englanti esiintyi orjuuden vastaisen taistelun esikuvana, se todellisuudessa salakuljetti lisää mustia Länsi-Intiaan ja vaikka nämä mustat olivatkin nimellisesti vapaita, he elivät käytännössä orjina. The Timesin mukaan oli hyvin valitettavaa, että tällaiset harhaluulot olivat pesiytyneet Yhdysvaltain kongressiin asti ja esimerkiksi etelää edustanut kongressin jäsen James Mason⁷ oli avoimesti puhunut Englannin tekopyhydestä ja pahasta tahdosta amerikkalaisia kohtaan, kun se halusi romuttaa taloudellisesti elintärkeän orjuuden:

” Great Britain, with all that extraordinary pretension, which she caused to ring through the world of being the great leader in the extinction of the African Slave Trade, is utterly hypocritical and hollow and that she stands to-day disloyal to her race and her age. ”

Masonin tapaisia ulkomaailmasta täysin tietämättömiä poliitikoita löytyi Yhdysvalloista The Timesin mielestä huolestuttavan paljon. Yhdysvalloissa julkaistiin kyllä hyvin paljon englantilaisten asiantuntijoiden käsityksiä orjuudesta ja sen haitoista, mutta amerikkalaisten kansallinen turhamaisuus ja kilpailuhenki olivat sokaisseet ja kuurouttaneet amerikkalaiset siinä määrin, etteivät ulkopuolisten neuvot heitä tavoittaneet. Orjuus oli soluttautunut Yhdysvalloissa niin laajalle ja se vaikutti niin monen amerikkalaisen arkeen, että siellä oli hyvin vaikeaa käsitellä aihetta vilpittömästi moraalien tai uskonnon pohjalta. The Times ei kiistänyt sitä, etteikö Länsi-Intia ollut taantunut orjuuden lakkautuksen myötä verrattuna Yhdysvaltain eteläisiin osavaltioihin, mutta ajaessaan orjuuden poistoa Englanti oli selvästi aiheuttanut kolauksen amerikkalaisten omahyväiselle itsetunnolle ja näyttikin siltä, että Englanti olikin se, joka todellisuudessa toteutti Yhdysvaltain perustuslain kauniita periaatteita tasa-arvosta ja vapaudesta. Yhdysvalloissa lyhytnäköiset taloudelliset intressit olivat saaneet kansan hylkäämään nämä perustuslakiensa periaatteet. Vielä olemassa olleessa orjakaupassa korruptoituneet amerikkalaiset liikemiehet olivat tärkeimpiä toimijoita ja The Timesin mukaan itse asiassa maailman suurin orjasatama oli tuolloin New York.⁸

Vaikka orjuuden aiheuttamat epäkohdat olivatkin moninaisia ja sen vaikutus ihmisten moraalisiin oli kiistatta rappeuttavaa, voitiin orjuutta The Timesin mukaan kuitenkin käsitellä aivan kuin mitä tahansa muita yhteiskunnassa piilleitä vähemmän tunteita herättäneitä vikoja, joten orjuuden haitatkin olivat poistettavissa asiantuntijoiden ja muiden älykkäiden herrasmiesten käymän kiihottoman dialogin pohjalta ilman turhia tunteenpurkauksia. Hyvä osoitus tästä asenteesta oli vuoden 1860 syyskuun lopussa Lontoossa koettu

---

⁷ Kyseessä oli sama James Mason, joka pidätettiin Trent-laivalta vuoden 1861 lopulla. The Times ei tarkentanut Masonin edustaneen Virginiaa senaatissa.

⁸ The Times 7.7.1860.

välikohtaus kansainvälisessä tilastotieteilijöiden konferenssissa, jossa oli osanottajia molemmilta puolin Atlanttia. Konferenssissa osanottajana ollut englantilainen lordi Brougham otti yllättäen puheeksi Yhdysvalloissa vallinneen orjuuden arvostellen sitä erittäin kovasanaisesti paikalla myös olleelle Yhdysvaltain Lontoon lähettiläälle George Dallasille⁹. Konferenssiin oli kutsuttu Kanadan edustajana muuan värillinen tilastotieteilijä ja tästä lordi Brougham oli saanut aiheen moittia Dallasille mustien alhaista ihmisarvoa Yhdysvalloissa, kun hänen mielestään oli kiistatta osoitettu, että myös mustien joukosta löytyi henkisesti hyvinkin lahjakkaita yksilöitä. The Times tuomitsi lordin käytöksen epäasialliseksi ja loukkaavaksi, varsinkin kun Dallas itse ei ollut koskaan ainakaan julkisesti esittänyt orjuutta tukeneita lausuntoja. Lehti kyllä ymmärsi lordin turhautumista orjuuden vankkaan asemaan Amerikassa, mutta tilastotieteilijöille tarkoitettu tilaisuus ei ollut oikea paikka tällaisten turhautumien purkamiseen, vaan orjuudesta tuli käydä rakentavaa dialogia sille erikseen varatussa paikassa ja tilanteessa. The Timesin mielestä oli aivan turhaa syyllistää pelkästään amerikkalaisia kansana orjuuden haitoista, sillä aivan yhtä hyvin voitiin syytellä myös englantilaisia satojen miljoonien dollareiden voitoista orjilla tuotetun puuvillan jalostamisessa. Orjuuden puolustajien ja vastustajien keskinäinen syyttely vain vei huomion pääasiasta eli orjuuden aiheuttamista haitoista.¹⁰

Halutessaan tuoda esiin sitä, miten haasteellista Yhdysvaltain orjuuden ongelman ratkaisu oli maltillisen keskustelun kautta, The Times esitti sivuillaan North American and United States Gazette- nimisen lehden kommentteja edellä kerrotusta Lontoon tapahtumista. Tämän amerikkalaislehden mukaan Dallasin olisi pitänyt rohkeasti puolustaa amerikkalaista orjuutta tunnetuilla tosiseikoilla, jotka kyllä olivat kaikkien ”kunnon” amerikkalaisten tiedossa. North American and United States Gazette- esittikin sitten roppakaupalla perusteluja, joilla Dallas olisi voinut orjuutta puolustaa. Ensinäkin ei voitu kiistää sitä, etteikö mustienkin joukosta löytynyt joitakin poikkeuksellisen lahjakkaita yksilöitä, mutta neljän miljoonan orjan holhoamisesta saadun kokemuksen perusteella amerikkalaiset pystyivät sanomaan, että lahjakkaat ja henkisesti kypsät mustat olivat erittäin harvinaisia poikkeustapauksia. Mustat kyllä kykenivät uskollisuuteen, rehellisyyteen ja totuudenmukaisuuteen, mutta tähän heidän hyveensä sitten rajoittuivatkin. Todistuksena mustien rodullisesta alemmuudesta oli jo se, että heidän kulttuurinsa syntysijoilta Afrikasta ei löytynyt mitään, mikä olisi yltänyt lähellekään valkoisten saavutuksia. Afrikassa vapaana elelleet mustat eivät olleet rakentaneet järjestäytyneitä yhteisöjä, kaupunkeja, laivoja, saati koneita. Afrikkalaiset eivät olleet kyenneet luomaan edes minkäänlaisia hienostuneita taidemuotoja, vaan he olivat vain raakalaismaisia kuvain

---

⁹ George Miffin Dallas (1792–1864) oli demokraatti ja hän toimi Yhdysvaltain lähettiläänä Lontoossa vuoteen 1861 saakka, jolloin Francis Adams korvasi hänet.

¹⁰ The Times 29.9. 1860.

palvojia.¹¹

Näin ollen mustat eivät mitenkään voineet olla itsekään todella onnellisia eläessään lähes täydellisessä anarkiassa Afrikan barbaarisessa ympäristössä. Valkoisten ja tässä tapauksessa amerikkalaisten suoranainen velvollisuus oli pelastaa mustat afrikkalaisuuden aiheuttaman rappion ja degeneraation kynsistä. Mustien rajoittuneisuudesta johtuen he kelpasivat vain ankaraan ruumiilliseen työhön, jota valkoisten tuli ohjata tiukalla, mutta isällisellä otteella, sillä luonteeseensa erottamattomasti kuuluneen laiskuutensa vuoksi, mustat eivät kyenneet omatoimisesti alkeellisimpiinkaan työtehtäviin. Valkoisten huomassa mustat saivat kunnollisen vaatetuksen ja ruokinnan. Samalla heidät totutettiin tuottavaan työhön, mikä oli omiaan vähentämään heidän raakalaismaisia ja eläimellisiä luonteenpiirteitä. Järjestelmänä amerikkalainen orjuus ei ollut mitenkään vieras tai sopimaton 1800-luvun ihmisille, sillä olihan Intiassakin käytössä kastijärjestelmä, jossa selkeästi jaoteltiin ihmiset alempi- ja ylempiarvoisiin. The Times ei mitenkään ilmaissut tukeneensa vähimmäskään määrin tällaisia asenteita ja artikkelin painamisen tarkoitus lienee ollutkin osoittaa lehden englantilaisille lukijoille sitä, millaisessa ilmapiirissä Yhdysvalloissa orjuudesta kiisteltiin.¹²

Kun Abraham Lincoln oli valittu presidentiksi, The Times arvosteli hyvinkin ankarasti Etelä- Carolinan ja Georgian osavaltioiden päättäjiä separatismista etelän orjuuden puolustamiseksi. The Times muistutti siitä, että orjuuden suhteen Lincoln oli hyvin maltillinen. Hän oli puhunut vain orjuuden rajoittamisesta, ei suinkaan sen poistosta. Kiihkeimmät orjuuden etujen ajajat eivät olleet malttaneet edes odottaa Lincolnin politiikan muotoutumista käytännössä, vaan separatismiin oli turvauduttu heti kun Lincolnin vallivoitto oli selvillä. Etelän kiihkoilu ja aseistautuminen olisi ollut ymmärrettävämpää, jos sitä olisi uhannut edes orjakapina, mutta tästäkään ei ollut näkyvissä pienintäkään merkkiä. Orjuuden käsittelyssä, aivan kuten monessa muussakin asiassa, amerikkalaisten olisi pitänyt ottaa britit esikuvikseen. Kun Harriet Beecher Stowen teos ”Setä Tuomon tupa” julkaistiin Englannissa, oli se nostattanut myrskyisän polemiikin orjuuden tiimoilta. Mutta kun teoksen aiheuttama pahin kiihtymys oli ohitse, voitiin orjuuttakin tarkastella maltilla ja keskustelua käyden, jolloin orjuuden luonne ja orjuus instituutiona oli tullut briteillekin tutummaksi. Samalla englantilaiset olivat joutuneet myöntämään, että orjuus tuli brittien alaisuudessa Amerikkaan ja englantilainen puuvillateollisuus oli käärynnyt voittonsa nimenomaan orjien tuottaman puuvillan varassa toimimalla. Syyttävää sormea ei siten saanut kohdistaa pelkästään varsinaisiin orjien omistajiin, vaan kaikki amerikkalaiset ja britit olivat tavalla tai toisella kytköksissä etelän orjatalouteen. Orjuuden vastaisessa taistelussa oli tärkeintä aluksi varmistaa orjuudessa eläneiden inhimillinen ja asiallinen kohtelu ja vasta sitten voitiin amerikkalaisten

---

¹¹ ” Mr. Dallas and Lord Brougham”. The Times 29.9. 1860.

¹² “Mr. Dallas and Lord Brougham”. The Times 29.9. 1860.

ja brittien käymän sivistyneen ja rakentavan keskustelun myötä aloittaa orjuuden vitsauksen vähittäinen poisto.¹³

Ennen sisällissodan puhkeamista The Times tarjosi lukijoilleen ensikäden tietoa Yhdysvaltain eteläosien orjuuden luonteesta ja vaikutuksista, kun se julkaisi sivuillaan otteita amerikkalaisen Frederik Law Olmstedin (1822–1903) matkakertomuksesta Yhdysvaltain eteläisiin osavaltioihin. Vuoden 1860 lopulla The Times julkaisi Olmstedin kokemuksista kootun kolmiosaisen artikkelisarjan viimeisen osan, jossa tämä esitti tekemiään johtopäätöksiä orjuudesta.

Olmsted oli oman ilmoituksensa mukaan pyrkinyt tutkimaan orjuuden käyttöä talouden kannalta, samoin kuin orjuuden käytön vaikutuksia valkoiseen väestöön. Olmsted tähdensi omien kokemuksensa pohjalta sitä, että orjuus sai eri osavaltioissa hyvin erilaisia muotoja. Esimerkiksi Virginian vuoristoisemmilla alueilla orjuutta ei esiintynyt juuri lainkaan, sillä nämä alueet olivat vasta hiljan asutettuja. Virginian vuoriseutuja asuttavat uudisasukkaat elivät varsin karuissa ja ankarissa olosuhteissa köyhyyden leimaamaa elämää, jossa orjien omistaminen ei ollut jo taloudellisestikaan mahdollista. Virginian köyhät uudisasukkaat olivat elämänsä kovuudesta huolimatta kuitenkin luonteeltaan paljon iloisempia, hyväntahtoisempia, sosiaalisempia ja avarakatseisempia kuin varakkaat orjanomistajat. Virginian vuoriseutujen asukkaat eivät olleet juuri lainkaan tekemisissä orjia omistavien kanssa ja verrattuna muihin orja-alueilla eläviin orjia omistamattomiin ihmisiin, he olivat Olmstedin havaintojen mukaan paljon toiveikkaampia, kunnianhimoisempia, älykkäämpiä ja sopeutuvaisempia. Olmsted olikin vakuuttunut Virginian syrjäseutujen asukkaiden tarmokkuudesta siinä määrin, että hän uskalsi väittää, että muutoin Virginiaa selvästi vauraampi Mississippin osavaltio olisi ollut vielä monin verroin rikkaampi, jos sielläkin orjatyö olisi korvattu vapaalla työvoimalla. Mississippin vaurauden mahdollisti laaja, orjien varassa toimiva plantaasitalous, jolla tuotettiin vientimarkkinoille maissia ja puuvillaa. Ulkonaisesta hyvinvoinnista huolimatta orjuuden myötä Mississippiin oli pesiytynyt huolestuttavia rappion merkkejä, jotka näkyvät erityisesti orjanomistajissa. Olmstedin havaintojen mukaan Mississippin orjanomistajien nuorempi polvi oli selvästi vähemmän koulutettua, vähemmän työteliästä ja kaikin puolin vähemmän kunnioitettavaa joukkiota kuin osavaltion asuttaneet esi-isänsä. Mississippin rappio ei johtunut köyhyydestä, sillä puuvillan viljelyn ansiosta se oli tuolloin pikemmin eräs maailman vauraimmista alueista. Myöskään osavaltion ilmasto ei ollut voinut aiheuttaa valkoisen väestön rappiota, sillä valkoiset olivat kyenneet asumaan Mississippin oloissa vallan hyvin useamman sukupolven ajan ja etelässäkin oli paljon valkoisia, jotka olivat pystyneet vaurastumaan ankaran raadannan kautta trooppisesta ilmastosta

---

¹³ The Times 5.12. 1860.

huolimatta.¹⁴

Olmsted koki, että esimerkiksi Mississipin valkoista väestöä vaivaava rappio johtui nimenomaan orjuuden käytöstä. Etelän orjatalousalueilla pelkästään omaan työpanokseensa luottavien valkoisten oli lähes mahdotonta kilpailla orjatyön kanssa, jolloin vain omiin kykyihinsä turvautuneiden valkoisten pienviljelijöiden kehitys estyi. Koska etelässä lähes kaikki ruumiillinen työ teetettiin orjilla, siellä oli alettu pitää kovaa työntekoa lähinnä halveksittavana toimintana. Köyhyyteen vajonneet valkoiset kärvistelivätkin mieluummin toimeettomuudessa kuin alentuivat työskentelemään orjuutettujen mustien tasolla. Aivan samoin valkoiset naiset halveksuivat piiiaksi tai palvelijattareksi ryhtymistä Olmstedin havaintojen mukaan Yhdysvaltain orjavaltioissa valkoiset maatyöläiset olivat erityisen huolimattomia ja välinpitämättömiä työnantajansa menestyksestä. Etelässä monet köyhät valkoiset olivat taantuneet lähes intiaanien tasolle ja etelässä elettiinkin monin paikoin oloissa jotka olisivat olleet pöyristyttäviä pohjoisten osavaltioiden asukkaille. Etelässä vauraus ja hyvinvointi kasaantui suurtilallisten harvalukuiselle joukolle. Rikkaiden plantaasinomistajien ja köyhien välissä oli aiemmin ollut pienempiä maa-aloja omistaneita tilallisia, mutta aikojen kuluessa nämäkin olivat hävinneet kilpailun suurille orjatilaille ja vajonneet köyhyyteen ja degeneraatioon.¹⁵

Olmsted romutti myös perinteiset käsitykset orjien omistajien patriarkaalisesta suhteesta omistamiinsa orjiin. Olmstedin mukaan ylemmän rodun velvollisuus suojella alempia rotuja kuului vain siihen vaiheeseen esihistoriaa, jossa maailma oli täynnä vain toisiaan saalistavia raakalaismaisia ihmisyyhteisöjä. Olmsted omaksui tämän ajatuksen J. S. Millilta, joka oli todennut, että käytännössä ei ollut voitu todistaa sitä, että joku tietty ihmisryhmä olisi saavuttanut paremman kehitystason jonkun oletetun ylemmän rodun holhouksessa, sillä kun oletettu ylempi rotu olisi saavuttanut tason, jolla se olisi kyennyt tyydyttävästi huolehtimaan alemmasta rodusta, tämä alempi rotu itse oli jo kehittynyt tasolle, jolla sitä ei voitu enää holhota. Mississipin osavaltiossakin orjia oli Olmstedin mukaan kohdeltu paljon kehnemmin kuin hän oli odottanut. Orjia oli esimerkiksi tietoisesti pidetty tietämättömyydessä, jolloin oli syntynyt raakojen, laiskojen ja siveettömien mustien luokka, joka oli jatkuva uhka alueen valkoiselle väestölle. Orjuudessa eläneet mustat olivatkin epätäydellisiä ihmisiä, jotka eivät kyenneet huolehtimaan itsestään sivistyneesti. Yhdysvaltojen eteläisissä osavaltioissa paljastui näennäisen iloisuuden ja huolettomuuden alta yhteiskunta, joka alituisen orjakapinan pelossa oli jo alkanut muistuttaa jonkinlaista poliisivaltiota. Olmsted kirjoitti, että kaikkialla etelässä näki linnakkeita, vartioita, kulkulupia, srappnellilla ladattuja tykkejä, päivittäisiä julkisia

---

¹⁴“Olmsted’s Journey in the Back Country of the United States”. The Times 8.12. 1860.

¹⁵”Olmsted’s Journey in the Back Country of the United States”. The Times 8.12. 1860.

ruoskimisia, jotka olivat mielivaltaisen poliisitoiminnan tulosta. Olmstedin mukaan esimerkiksi Charlestonin kaupungissa puolet sen asukkaista (eli värilliset) elivät jatkuvien pidätysten, vangitsemisten ja barbaaristen rangaistusten kohteina, jos heitä tavattiin kaduilta ilman vaadittavia kulkulupia. Etelän valkoisten turvallisuuden takeena ei niinkään ollut viranomaisten ponnistelut kuin koko valkoisen väestön harjoittama kollektiivinen mustien valvonta. Olmstedkaan ei omien sanojensa mukaan voinut kokemustensa perusteellakaan esittää yksiselitteistä ratkaisua orjuuden aiheuttamiin epäkohtiin, kun orjuuden vähittäiseen poistoonkin liittyi useita Yhdysvaltain laeista johtuvia esteitä.¹⁶

The Times piti Olmstedia selvästi luotettavana asiantuntijana amerikkalaisen orjuuden suhteen. Tästä osoituksena oli hänen matkakertomuksensa saama palstamäärä lehdessä ja Olmstedin käsitykset orjuuden turmiollisesta vaikutuksesta myös sitä ylläpitäviin valkoisiin olivat varsin yhdenpitäviä The Timesin esittämien mielipiteiden kanssa. Olmsted miellytti The Timesin toimituskuntaa ilmeisesti myös siksi, että hän oli itse tehnyt perusteellisia havaintoja orjuuden olemuksesta ja tuomitessaan orjuuden kaikin puolin epäonnistuneeksi järjestelmäksi, hän perusteli mielipiteitään nimenomaan näiden omien kokemustensa pohjalta. Tämän suhteen Olmsted erosi edukseen abolitionisteista, joita The Times lähinnä halveksui, koska varsinkin amerikkalaiset abolitionistit näyttivät olevan vain raiteiltaan suistuneita saarnamiehiä, jotka eivät vihaa lietsovan julistamisen lisäksi kyenneet tarkastelemaan orjuuden ongelmaa lainkaan rakentavassa hengessä tai ”tieteellisemmältä” pohjalta. Kun Yhdysvaltain sisällissodan aattona W. H. Russell kierteli myös esimerkiksi Mississipin osavaltiossa, hänkin kirjoitti osavaltiossa vallinneesta rappiosta ja degeneraatiosta hyvin samaan sävyyn kuin Olmsted aiemmin. Olmsted kuitenkin liioitteli etelän talouselämän tehottomuutta ja takapajuisuutta orjatyöhön turvautumisen tuloksena. Hän ei selvästikään havainnut sitä, että orjien varassa toimineen plantaasitalouden lisäksi etelässä kyllä oli vapaan työvoiman varassa toiminutta teollisuutta, joskin sen tuotanto oli selvästi vaatimattomampaa kuin pohjoisessa.¹⁷

The Times selvästikin piti amerikkalaisia abolitionisteja valtaosaltaan John Brownin tapaisina uskonnollisina fanaatikoina, joiden todellisuuden taju oli vähintään hatara. Kenties tähän oli syynä englantilaisten tarjoama esimerkki orjuuden vastaisesta kamppailusta 1800- luvun alussa, sillä toisin kuin Yhdysvalloissa, englantilaisesta orjuuden vastaisesta taistelusta näytti puuttuneen ylenmääräinen radikalismi ja laittomuudet. Englannissa abolitionismi oli ollut nimenomaan nousevan keskiluokan hellimä aate ja abolitionismiin kuuluneessa ulkoparlamentaarisessa toiminnassa keskiluokan edustajat olivat hyvin aktiivisia, koska tämä toiminta tarjosi muutoin vailla poliittista vaikutusvaltaa olleelle yhteiskuntaluokalle mahdollisuuden painostaa

---

¹⁶ “Olmsted’s Journey in the Back Country of the United States”. The Times 8.12. 1860.

¹⁷ Fogel 1994, 60-114; McPherson 1988, 96- 103.

parlamentissa valtaa pitänyttä yläluokkaa reformeihin. Englantilaiset abolitionistit saivat varsin taitavalla kampanjoinnillaan laajat kansalaispiirit kannattamaan orjuuden poistoa ja vaikka konservatiivinen parlamentti yrittikin tätä kehitystä hillitä, se vähitellen taipui abolitionistien vaatimuksiin, sillä kansan keskuudesta lähteneissä ja suuriksi kasvaneissa liikkeissä oli aina vaarana niiden ajautuminen radikalismiin, joka saattoi käydä valtiolle toteutettavia reformeja huomattavasti kalliimmaksi.¹⁸

Vuonna 1807 Englannin parlamentti antoi julistuksensa siirtokuntiinsa kohdistuneen orjakaupan lopettamisesta ja tämä ensimmäinen edistysaskel orjuudenvastaisessa taistelussa saattoi abolitionistit yhteistyöhön Englannin hallituksen kanssa ja jatkossa monet Englannin hallitusten jäsenet olivat entistä myönteisempiä abolitionistien tavoitteille. Aina 1830- luvulle asti englantilaiset abolitionistit olivat hyvin maltillisia ja he antoivat suosiolla hallitukselle aikaa pohtia orjuuden aiheuttamia epäkohtia muiden reformihankkeiden paineessa. Abolitionismia saarnaavien metodisti lähetyssaarnaajien tyly kohtelu Länsi-Intian saaristossa ja Jamaikan orjakapinan tapahtumat vuosien 1831 ja 1832 vaihteessa toivat orjuuden kohtalon jälleen ajankohtaiseksi. Erityisesti Länsi- Intian saariston orjanomistajien harjoittama terrori lähetyssaarnaajia kohtaan sai lähes kaikki englantilaiset emämassa yhteisrintamaan orjuutta vastaan ja Englannin hallitus tekikin esityksen orjuuden lopettamisesta. Lopullisesti orjuuden poistoon tähtäävä laki tuli voimaan vuonna 1834 ja luonteeltaan se oli varsin maltillinen, sillä orjanomistajat saivat korvauksia valtiolta ja vapautettavien orjien tuli jäädä entisten isäntiensä huomaan kuudeksi vuodeksi ”oppipojiksi” harjoittelemaan omillaan toimeen tulemistä. Lopullisesti orjuus kuitenkin julistettiin poistetuiksi kaikista Englannin siirtokunnista vuonna 1838. Englanti yritti aktiivisesti innostaa myös muita maita yhteisrintamaan orjuutta vastaan ja englantilainen laivasto- osasto oli määrätty pelkästään metsästäämään orjalaivoja Afrikan länsirannikolla. Mutta vaikka erityisesti Ranskassa abolitionismia kannatettiin, jäi Englanti aikalailla yksin taistelussaan orjuutta vastaan ennen 1800- luvun puoliväliä. Monille varakkaille englantilaisille herrasmiehille abolitionistiset hankkeet olivat oivia kohteita hyväntekeväisyydelle, jolla kannustettiin ”kelvollisia”, mutta muutoin huono- osaisia lähimmäisiä parantamaan elinolojaan. Esimerkiksi Thomas Babington Macauleyn isä Zachary Macauley käytti lähes koko perheensä omaisuuden tukiessaan abolitionistien liikkeitä.¹⁹

Etelä- Carolinan erottua liittovaltiosta ja Konfederaation perustamisprosessin käynnistyttyä The Times huomautti, että Yhdysvaltain itsenäisyydestä lähtien orjuutta puolustavat asenteet olivat huolestuttavasti jatkuvasti voimistuneet ja jyrkentyneet etelässä. Suurimpana syynä tähän lehti piti Yhdysvaltain laajentumista Louisianan, Floridan, Texasin, Missourin ja Arkansasin osavaltioiden perustamisen myötä.

---

¹⁸ Fogel 1994, 211-215.

¹⁹ Fogel 1994, 215-237.

Kun orjuutta oli aiemmin vain yritetty puolustaa etelässä, niin The Timesin käsityksen mukaan vuotta 1861 edeltäneiden kymmenen vuoden aikana etelä oli siirtynyt aggressiiviseen painostukseen orjuuden levittämiseksi ja koko Yhdysvaltain pirstominen tämän vuoksi oli täysin anteeksiantamatonta toimintaa. The Timesin toimituskunta oli selvästi omaksunut Olmstedin näkemykset orjuudesta ohjenuorakseen, kun se totesi orjuuden tyystin rapauttaneen vapaan työn arvostuksen etelässä. Etelä olikin modernien mallien sijaan järjestänyt olonsa antiikin valtakuntien mukaisiksi, sillä aivan kuin antiikin Roomassa tai Kreikassa, myös etelässä vapaiden kansalaisten hyvinvointi perustui orjien massojen raadantaan.²⁰

Orjuuden leimaama etelä oli jo Olmstedin kuvausten perusteella muistuttanut enemmän poliisivaltiota kuin vapaata kansalaisyhteiskuntaa ja The Times täydensi tätä käsitystä kirjoittamalla siitä miten orjuuden suhteen etelässä ei suvaittu minkäänlaista sananvapautta. Lehti tosin jossain määrin ymmärsi sen, että orjakapinan riskin vähentämiseksi orjien oloja kritisoivia asenteita ei sallittu Yhdysvaltain orjavaltioissa. Etelän valkoisten enemmistö oli The Timesin mukaan varsin sivistymätöntä ja tietämätöntä massaa, joka varsin helposti koki orjuutta lievästikin arvostelevat mielipiteet abolitionistien vihanlietsonnaksi ja orjakapinaan yllyttämiseksi. Tämä ei The Timesin mielestä ollut mitenkään ihmeellistä, sillä vaikka Yhdysvaltoja oli pidetty korkeatasoista ja monipuolista koulutusta tarjoavana maana, taantui kansalaisten sivistystaso tasaiseen tahtiin mentäessä etelään Uuden Englannin osavaltioista. Niinpä esimerkiksi Alabamassa enemmistö valkoisista oli suunnilleen yhtä sivistynyttä ja henkevää väkeä kuin irlantilaiset talonpojat. Alabamassakaan suurin osa orjanomistajista ei hallinnut kovinkaan suuria orjajoukkoja ja he elivätkin köyhyyden sävyttämää elämää. Luonteeltaan he olivat laiskoja, väkivaltaisia, ylpeitä ja helposti innostuvia. Mustia ja pohjoisen jenkkejä he vihasivat yhtäläisellä kiihkeydellä. Lincolnin vaalivoitto oli saanut etelässä juuri tämän roskaväen liikkeelle, jolloin poliitikotkin siellä tyytyivät menemään virran mukana. Samalla harvat maltilliset tahot sysättiin syrjään.²¹

Yhdysvaltain eteläosien jälkeenjääneisyyttä todisti myös vuoden 1861 alussa julkistetut Yhdysvaltain historian kahdeksannen väestönlaskennan tulokset. Asukaslukuja vertailemalla etelän osavaltiot olivat selvästi jääneet jälkeen pohjoisesta vuodesta 1790, sillä esimerkiksi tuolloin suurin osavaltio oli ollut Virginia, mutta vuonna 1860 se oli pudonnut viidenneksi. Pohjoisessa väestön ja kaupunkien kasvu oli ollut niin hurjaa, ettei etelä kyennyt siihen mitenkään vastaamaan. Esimerkiksi Yhdysvaltain 21 suurimman kaupungin joukosta löytyi vain kuusi sellaista kaupunkia, joissa orjuus oli käytössä. Vuodesta 1850 lähtien näiden suurimpien kaupunkien joukossa vain Charlestonissa väkiluku oli pudonnut. Asukaslukuja

---

²⁰ The Times 7.1. 1861.

²¹ The Times 12.1. 1861.

vertailemalla pohjoinen olikin päässyt selvästi voitolle etelästä ja asutettavien uusien territorioiden myötä pohjoinen olisi ottanut lopullisen voiton kamppailussa poliittisesta painoarvosta. Pohjoinen ei sallinut orjuuden levittämistä enää luoteeseen ja länteen, mikä olikin The Timesin mielestä täysin kannatettavaa, sillä tällöin voitiin edes estää orjuuden vaikutusvallan kasvu Yhdysvaltain poliittisessa johdossa.²²

Vuoden 1861 kevään kuluessa Amerikan tapahtumista uutisoidessaan The Times asetti etusijalle pohjoisen ja vastaperustetun Konfederaation välisen poliittisen kiistelyn, joten kehityksen kulkiessa kohti sisällissotaa orjuuden merkityksen ja olemuksen arviointi jäi lehdessä vähemmälle huomiolle. Pohjoinen ei ollut ottanut orjuuden poistoa tai edes sen rajoittamista aseekseen yrittäessään palauttaa niskuroivia Konfederaation osavaltioita takaisin liittovaltioon ja tämä selvästi vaikutti siihen, ettei The Timeskaan tuntenut tarvetta puida enempää orjuuden aiheuttamia epäkohtia. Lehden Amerikkaan lähettämä kirjeenvaihtaja W. H. Russell kuitenkin kierteli kevään kuluessa laajalti Konfederaation osavaltioita ja aivan kuin Olmsted aiemmin myös Russell tarjosi The Timesin lukijoille tuoreita kuvauksia orjuuden toimivuudesta etelässä.

Vieraillessaan Konfederaation syntyseuduilla Montgomeryn 12 000 asukkaan kaupungissa Alabaman osavaltiossa Russell kuvasi aluksi Alabaman asukkaiden tavatonta sotainnostusta ja myös Montgomeryn asukkaat vakuuttelivat Russellille, että sota olisi voitettu viimeistään jo vuoden 1862 aikana. Samalla yritettiin murskata pohjoisen puuvillateollisuus etelän asettaman puuvillan vientikiellon avulla. Tällaisen ilmapiirin vallitessa Russell kierteli Montgomeryn kaupunkia ja vierailunsa yhteydessä hän pääsi todistamaan myös orjamarkkinoiden toimintaa käytännössä. Kokemus selvästikin järkytti Russellia, sillä vaikka hän kirjoitti, ettei hän suinkaan ollut mikään afrikkalaisen rodun ylin ystävä, häntä puistatti tapa, jolla ihmisillä tehtiin kauppaa Montgomeryn orjamarkkinoilla. Erityisesti hän kiinnitti huomiota siihen miten täysin välinpitämättömästi ja suorastaan tunteettomasti valkoiset orjakauppiat ja tilanomistajat kohtelivat kaupattavana olleita orjia, sillä nämä tuntuivat kohtelevan orjuuteen alistettuja ihmisiä pikimmin kotieläiminä kuin ajattelevina ja tuntevina ihmisinä. Russell kirjoitti todistaneensa orjakauppaa aieminkin matkoillaan Turkissa ja Egyptissä, mutta Lähi- Idässä käyty orjakoppa ei ollut herättänyt Russellissa läheskään yhtä vastenmielistä oloa kuin vastaava tapahtuma Amerikassa. Russellin mukaan Turkin ja Egyptin kaltaisissa idän kulttuureissa orjia ei hankittu kerralla suuria joukkoja maatöihin, vaan niissä orjia hankittiin lähinnä palvelijoiksi perhepiiriin, joten tällöin orjiksi joutuneiden ja heidän isäntiensä välille syntyi edes jossain määrin inhimillisempi ja läheisempi suhde.²³ Jo ennen etelään tekemäänsä kiertomatkaa Russell oli jo selkeästi tuonut esiin orjuutta vastustavan asenteensa, mutta selvästikään hän ei halunnut monien

---

²² The Times 28.1. 1861.

²³ "The Civil War in America". The Times 30.5. 1861.

amerikkalaisten abolitionistien tavoin tuomita koko etelän valkoista väestöä turmeltuneeksi ja orjuuden korruptoimaksi roskaväeksi ja kiertomatkinsa kestäessä hän yritti tuoda esiin positiivisempiakin puolia etelän elämänmenossa.

Etelä- Carolinan maaseudulla Russellin matka sujui varsin leppoisaan tahtiin ja hän kirjoittikin, että plantaasien omistajat ja orjat elivät sopuisasti keskenään, eikä mitään pelkoa orjakapinoista maaseudulla esiintynyt. Russell oli kuitenkin ehtinyt jo lyhyen oleskelunsa aikana todistaa karmeita näkyjä orjan omistajista, jotka olivat joutuneet omistamiensa orjien pahoinpitelemiksi ja jopa murhaamiksi. Etelä- Carolinan kaupungeissa olikin voimassa iltaisin ulkonaliikkumiskielto ja kaupunkinäkyviä sävyttivät samoin kuin Olmstedin kuvauksissa partiot, vankilat ja vartiotuvat, jotka kaikki olivat valkoisten turvallisuuden kannalta ilmeisen tarpeellisia. Russell kuitenkin korosti, että valtaosa orjista eli hyvissä oloissa kunnollisesti ruokittuina ja vaetetettuina.²⁴ Saavuttuaan Louisianaan ja New Orleansin kaupunkiin Russell kirjoitti, että hän oli jo kyllästynyt kuuntelemaan vakuutteluja siitä, että orjien olot oli järjestetty mallikkaasti etelässä. Omien sanojensa mukaan Russell kertoi aistineensa rauhallisen ja leppoisan etelän ilmapiirin alla levottomuutta. Kiertäessään etelää Russell oli nähnyt orjia aina vain ohimennen ja aina suotuisissa olosuhteissa ja hän arvelikin, että saadakseen totuudenmukaisen kuvan orjuudesta hänen olisi pitänyt ajoittaa matkansa puuvillan keruun aikaan, jolloin työtahti plantaaseilla oli huomattavasti kireämpi kuin kevät aikaan.²⁵

Vuoden 1861 keskikesällä Russell saapui Mississipin osavaltioon. Mississipin maaseutua hallitsi Russellin sanojen mukaan pienet puutarhojen ympäröimät maatilat. Plantaaseilla orjat asuivat pienissä majoissa. Silmiinpistäväntä osavaltiossa oli kuitenkin Russellin sanojen mukaan asutuksen tavaton harvuus. Mississipissa Russell ei kohdannut lainkaan nauravien ja puhelioiden mustien joukkioita, jotka muka olennaisesti kuuluivat etelän ilmapiiriin. Plantaaseilla olleita orjia ei laskettu ilman isänniltä saatavaa passia mihinkään. Russell tapasi myös joitakin kreoleja, joilla Russellin mukaan Amerikassa tarkoitettiin espanjalaisten ja ranskalaisten jälkeläisiä. Orjien omistajina kreolit olivat lempeimmästä päästä, kun taas amerikkalaisia ja erityisesti skotteja pidettiin kaikkein ankarimpina isäntinä. Mississipin orjanomistajien joukosta Russell nosti esiin erään herra Romanin jonkinlaisena ihailtavana arkkityyppinä, johon muutoin turmiollisella orjien omistamisella ei ollut kielteisiä vaikutuksia. Roman oli entinen Louisianan kuvernööri ja hänessä yhdistyivät kaikki anglosaksien parhaat puolet, kuten uhrivalmius, mielen malti ja kohteliaisuus. Vieraillessaan Romanin tilalla Russell haastatteli tämän orjia ja hänen mukaansa näiden olot olivatkin

---

²⁴ "The Civil war in America". The Times 6.6. 1861.

²⁵ "The Civil War in America". The Times 18.6. 1861.

vähintään kohtuulliset. Romanin orjat olivat Russellin mukaan hyvin ruokittuja ja heillä oli omat joskin pienehköt asumukset. Erityisesti Russell pani merkille sen, että hyvästä ylläpidosta huolimatta, jokaisen hänen tapaamansa orjan kasvoilla näytti olleen lähtemättömän surullinen ilme, jonka Russell selitti olleen mustien rotuun kuuluva erityispiirre. Romanin tilalla viljeltiin ja jalostettiin sokeria ja Russell kirjoitti, kuinka orjat työskentelivät pelloilla pienissä ryhmissä syvän hiljaisuuden vallitessa. Luonteeltaan lempeäksi kuvatus Romaninkin tilalla jokaista pelloilla työskennellyttä orjaryhmää valvottiin hyvin tarkoin ruoskilla varustautuneiden päällysmiesten toimesta, mikä oli Russellin mielestä osoitus siitä, ettei orjuutta voitu saada siedettäväksi tai hyväksyttäväksi järjestelmäksi missään oloissa.²⁶

Russellille itselleen oli tosin päivän selvää, että mustat olivat älyllisesti selvästi valkoisia heikompia ja mustat kyllä tarvitsivat jonkinlaista valkoisten taholta tulevaa holhousta, mutta siltikään valkoisilla ei ollut mitään oikeutta riistää mustia pakottamalla nämä orjuuteen. Russell itse uskoi, että mustien orjuuttamista ei voitu enää perustella siinä vaiheessa, kun olisi saatu kiistattomat todisteet siitä, että mustatkin olivat ihmisiä, joilla oli samankaltaiset tunteet ja sielu kuin valkoisillakin. Yhdysvaltain eteläosissa tuli kuitenkin pitää tällaiset mielipiteet visusti omana tietonaan, ellei halunnut tulla lynkatuksi, sillä valtaosa etelän asukkaista ei pitänyt mustia kotieläimiä kummempina otuksina. Etelän asukkaiden mielestä jo mustien ulkomuoto (kuten valkoisia muka kehnompia luusto ja ryhti) saneli sen, että heidät oli tarkoitettu pelkästään ankaraan ruumiilliseen työhön parempiensa hyväksi. Lisäksi mustat samaistettiin Raamatun Haamin jälkeläisiin, joiden kohtalona oli palvella valkoisia. Jeesuskaan ei missään vaiheessa tuominnut orjuutta, joten orjuus ei siten voinut olla kristinuskon vastaista ja itse asiassa mustien orjuuttaminen valkoisten alaisuuteen oli ollut oiva keino tutustuttaa mustat kristinuskoon. Russell itse ei millään muotoa voinut hyväksyä lainkaan tällaisia perusteluja orjuudelle.²⁷

W. H. Russellin tarjoama silminnäkijätodistus oli mustien orjien elinoloja kuvaavilta osiltaan varsin yhdenmukainen Robert Fogelin orjuustutkimusten kanssa. Aivan kuten W. H. Russell, myös Fogel esitti teoksessaan *Time on the Cross*, että ainakin kaupalliseen tuotantoon suuntautuneilla plantaaseilla orjien ruokinta ja vaatetus olivat vähintään kohtuullisella tasolla ja verrattuna tuon ajan tehdastyöläisiin, orjien ruokinta ja asuinolot olivat vähintäänkin vertailukelpoiset. Aivan kuin 1800-luvun ihmisillä yleensäkin, myös orjien ruokavalio saattoi kasvukausien ulkopuolella muuttua varsin yksipuoliseksi, mutta ravinnon määrän suhteen etelän orjat elivät hyvissä oloissa. Plantaaseilla useimmat orjat asuivat perhekunnittain pienissä mökeissään, jotka nykystandardien mukaan olivat hyvinkin vaatimattomia, mutta 1800-luvulla valkoiset

---

²⁶ ”The Civil War in America”. *The Times* 12.7. 1861.

²⁷ ”The Civil War in America”. *The Times* 12.7. 1861.

tehdastyöläisetkin asuivat yhtä vaatimattomasti kuin etelän orjat. Kaupungeissa asuvat työläiset joutuivat usein asumaan ahtaammin ja likaisemmissa oloissa kuin maaseudulla asuneet vapaat valkoiset tai mustat orjat. Monet varakkaammat orjanomistajat yrittivät myös järjestää orjilleen jonkinlaista sairaanhoitoa, jotta nämä olisivat pysyneet mahdollisimman hyvässä työkunnossa. Lääketiede oli tosin 1800-luvulla vielä sen verran kehittymätöntä, että verraten usein plantaasien sairastupien ja lääkäreiden tarjoama hoito saattoi olla kärsittyä sairautta kohtalokkaampaa. Terveystilaltaan mustat orjat erosivat vapaista valkoisista eniten lapsikuolleisuuden suhteen, joka orjien keskuudessa oli selvästi korkeampi kuin pohjoisessa eläneillä valkoisilla. Tosin etelässä eläneen valkoisen väestön keskuudessa lapsikuolleisuus oli myös varsin korkealla tasolla, joskaan ei niin korkealla kuin orjien parissa. Ilmeisesti orjienkin keskuudessa etelän ilmasto ja asuinolosuhteet aiheuttivat enemmän lapsikuolleisuutta kuin ankara kohtelu ja pelloilla raadanta. Useimmat orjanomistajat pyrkivät kohtelevaan orjiaan siten, että nämä olisivat olleet mahdollisimman tehokkaita työläisiä, joten vaikka orjien silmitöntä ja julmaa pahoinpitelyä paikoin esiintyikin, se ei ollut järkevää orjista saadun taloudellisen hyödyn kannalta. Valtaosa amerikkalaisista orjanomistajista pyrki siten varmistamaan orjien kuuliaisuuden mahdollisimman vähällä väkivallankäytöllä. 1800-luvulla monissa vapaalla työvoimalla toimineissa teollisuuslaitoksissakin työnjohtajilla oli oikeus kurittaa ruumiillisesti uppiniskaisina tai laiskoina pidettyjä työläisiä.²⁸ Vaikka orjien olot saattoivat etelässä fyysisesti olla kohtuullisella tasolla ainakin verrattuna valkoiseen työväenluokkaan, täytyy orjuutta kuitenkin pitää moraalisesti täysin tuomittavana järjestelmänä. W. H. Russellin artikkeleista välittyy varsin hyvin painostava, etelän näennäisen rauhallisen elämän alla kytevä, jatkuvan väkivallan ja pelon ilmapiiri, joka oli orjuuden myötä asettunut Yhdysvaltain eteläisiin osavaltioihin.

Russell ei ainakaan The Timesille lähettämässään artikkeleissa peitellyt orjuutta vastustavaa asennettaan, mutta yhtä paljon kuin orjien omistamista hän vierasti pohjoisen abolitionistien toimintaa. Russell oli samaa mieltä kuin The Timesin Lontoon toimitus tuomitessaan amerikkalaiset abolitionistit enemmistöltään tosiasioista tietämättömiksi kiihkoilijoiksi. Russellinkin mielestä etelän neljän miljoonan orjan kapinaan nousu abolitionistien provosoimana ja sitä seuraava valkoisten joukkoteurastus olisi ollut monin verroin pahempi katastrofi kuin orjuus oli koskaan ollut. Kokemustensa perusteella Russell saattoi kirjoittaa, etteivät varsinkaan suurimmat orjanomistajat olleet läheskään niin kieroutunutta ja pahantahtoista väkeä kuin abolitionistit mielellään esittivät. Pohjoisessa ei esimerkiksi tuotu paljoakaan esille sitä, että monien varakkaimpien orjatilallisten jälkikasvu sai eurooppalaisen yläluokkaisen kasvatuksen, mikä oli tehnyt siitä hyvinkin hienostunutta joukkoa. Etelän suurtilallisten ”yläluokan” viaksi Russell kuitenkin laski sen, että se ei

---

²⁸ Fogel & Engerman 1974, 107-157.

sietänyt juuri ollenkaan itseensä kohdistunutta kritiikkiä tai sen arvojen kanssa ristiriidassa olevia asenteita, jolloin se koki orjuudesta käydyn väittelyn lievimmilläänkin vähintään loukkauksena itseään kohtaan. Etelän plantaasien omistajat pitivät Russellin mukaan tiukasti yhtä ja etelän osavaltioiden sisäpolitiikassa he olivat niin määräävä voimatekijä, ettei heitä voinut kontrolloida kukaan osavaltiotasolla. Toisin kuin The Timesin kirjeenvaihtajina toimineet Mackay ja Lawley samoin kuin The Timesin Lontoon toimitus, Russell kirjoitti, että etelässäkin eri osavaltioiden välillä kyllä oli varsin selviä ristiriitoja ja esimerkiksi Etelä- Carolinasta kummunnutta ehdotonta orjuuden ylistystä ja militanttia asennetta ylipäättään pidettiin muualla etelässä lähinnä naurettavana pullisteluna. Russell oli myös tavannut paljon sellaisia etelän asukkaita, jotka olivat kertoneet, ettei Konfederaation jäsenillä ollut muuta yhteistä kuin orjuuden tuoma keskinäinen solidaarisuus ja yhteinen puolustustaistelu pohjoista vastaan. Russell kuitenkin arvioi, etteivät etelän osavaltioiden keskinäiset ristiriidat olleet niin vakavia, että ne olisivat estäneet Konfederaation kamppailun menestystä pohjoista vastaan.²⁹

6.2 The Timesin kanta orjien vapautukseen

Jo Yhdysvaltain sisällissodan alkuvaiheissa The Timesilla oli vakaa käsitys siitä, että pohjoinen ryhtyi sotaan etelää vastaan aivan muista syistä kuin lopettaakseen orjuuden. Ennen varsinaisia sotatoimia lehti oli uutisoinut pohjoisen ja etelän välisistä neuvotteluyrityksistä ja jo tuolloin oli käynyt selväksi se, että pohjoisessa oltiin valmiita pitkälle meneviin etelän orjuutta suojeleviin kompromisseihin, jotta liittovaltion hajoaminen olisi estetty. Vuoden 1861 heinäkuun alussa Lincolnin Yhdysvaltain kongressille osoittama julkilausuma toi The Timesille varmuuden siitä, että pohjoinen kävi sotaansa vallan muista syistä kuin orjien vapauttamiseksi. Kongressille osoittamassaan viestissä Lincoln toivoi lisää rahaa ja miehiä sotaan etelää vastaan. Orjien tulevan kohtalon Lincoln oli jättänyt tyystin hämärän peittoon. The Timesin mukaan Lincoln oli puhunut kongressille vain Yhdysvaltain perustuslain suojelemisesta. The Timesin mielestä Lincoln ei suhtautunut tarpeeksi vakavasti Konfederaation olemassaoloon, kun hän yhä tuntui pitävän koko Konfederaation perustamista jonkinlaisena puolivillaisena kapinahankkeena, johon Etelä- Carolinan asukkaita lukuun ottamatta etelän asujaimiston enemmistö oli huijattu mukaan.³⁰

Pohjoiselle tappiollisen Bull Runin taistelun jälkeen The Timesin sivuilla alettiin kuitenkin jo mainita orjuuden vastainen kamppailu pohjoisen muiden sodan päämäärien yhteydessä. Esimerkiksi Vuoden 1861 elokuussa W. H. Russell kirjoitti Washingtonista käsin, että Yhdysvaltain kongressissa oli jo otettu haparoivia

---

²⁹ "The Civil War in America". The Times 3.8. 1861.

³⁰ The Times 19.7. 1861.

askeleita orjien vapauttamisen suuntaan, kun Lincolnille oli tehty esitys siitä, että pohjoisen armeija saisi vapauttaa haltuunsa joutuneet Konfederaation asukkaiden orjat. Lincoln oli Russellin mukaan hyväksynyt tämän esityksen varsin vastahakoisesti ilmeisesti halutessaan pitää pohjoisen puolella sotineet orjavaltiot tyytyväisinä, mutta tästä huolimatta Russell uskoi, että Lincolnin suostumus enteili kattavamman orjien vapautusjulistuksen tuloa myöhemmin. Samalla Russell kuitenkin huomautti, että orjien vapautus oli vielä hyvin kivikkoisen tien takana, sillä Bull Runin esityksen perusteella pohjoisen kyky lannistaa etelä aseina oli osoittautunut vähintäänkin kyseenalaiseksi. Pohjoisen poliittisista puolueista taasen demokraatit tuntuivat olleen valmiita mihin tahansa kompromisseihin etelän miellyttämiseksi, jotta sota vain saataisiin loppumaan. Russellin mukaan demokraatit olivat tosin vielä yksinäisinä rauhanoppositiossa, mutta jatkossa tappiollinen sotiminen saattoi vahvistaa millä hinnalla hyvänsä rauhaa toivovien rivejä. Jopa Ranskan prinssi Napoleonin³¹ Yhdysvaltain vierailun tapahtumat saattoivat Russellin mielestä enteillä sodan loppumista ja Konfederaation säilymistä orjajärjestelmään. Prinssi Napoleon oli nimittäin vieraillut Washingtonissa tutustuen pohjoisen armeijaan, mutta erikoisinta vierailussa oli se, että sen isännät olivat laskeneet prinssin omin päin tutustumaan myös Konfederaation aseisiin Washingtonin ympäristössä. Russellin totesikin, että Krimin sodan aikana ei olisi tullut kuuloonkaan, että esimerkiksi sodan aikana puolueettomien maiden kuninkaallisia olisi laskettu vaeltelemaan sotivien osapuolten linjojen välille. Russell uumoilikin, että Ranskan prinssille osoitetulla kohteliaisuudella pyrittiin vaivihkaa viestittämään sitä, että pohjoinen saattoi valmistautua tunnustamaan Konfederaation itsenäisyyden, sillä tuskinpa vierailulla olevaa monarkkia olisi tieteen tahtoon päästetty pelkkien kapinallisten ja roistojen keskuuteen.³²

Syyskuussa 1861 The Times kommentoi julkisuuteen tullutta Setä Tuomon tupa- teoksen kirjoittajan Harriet Beecher -Stowen lordi Shaftesburylle osoittamaa kirjettä, jossa Beecher- Stowe nimitti Yhdysvaltain sisällissotaa suureksi taisteluksi orjuutta vastaan. Tällä kertaa The Times tunnusti Beecher- Stowen omanneen poikkeuksellista lahjakkuutta orjuuden luonteen kuvaamisessa ja tunnetuksi tekemisessä, mutta Yhdysvalloissa käydyin sodan suhteen hän kuitenkin erehtyi raskaasti. Lehti katsoikin aiheelliseksi jälleen kerrata Yhdysvaltain sisällissodan todelliset syyt. The Timesin mukaan Yhdysvaltoja repineessä kiistassa oli pohjimmiltaan kyse pohjoisen ja etelän keskinäisestä kateudesta ja taloudellisesta kilpailusta. Yhteiskuntiensä rakenteiden perusteella ne olivat koko ajan ajautuneet erilleen ja itse asiassa pohjoisen ja etelän väliseen kansalliseen ” avioeroon” oli ollut aihetta jo pitemmän aikaa. The Times kyllä uskoi, että pohjoisessa republikaanit kyllä vilpittömästi halusivat rajoittaa orjuutta ennen varsinaista sisällissotaa, mutta sodan puhjettua orjuudesta oli pohjoisessa visusti vaiettu sodan tavoitteita

---

³¹ Hän oli Ranskan keisari Napoleon III:n serkku Napoleon Joseph Charles Paul Bonaparte (1822-1891).

³² “The Civil War in America”. The Times 27. 8. 1861.

määriteltäessä. Lincoln itse oli pikemmin pyrkinyt tekemään pesäeroa abolitionisteihin kuin toimimaan näiden toiveiden mukaisesti. Etelässäkään ei tohdittu esittää orjuutta puoltaneita julkilausumia sodan puhkeamisen jälkeen, vaan siellä oli korostettu mieluiten kamppailua itsemääräämisoikeuden ja vapaakaupan ihanteiden puolesta. Sisällissodan alkamisen jälkeen edes Washingtonin alueella voimassa olleita orjalakeja ei kumottu ja sotatoimialueillakin pohjoisen joukkojen huomaan tulleet orjat oli useissa tapauksissa palautettu takaisin Konfederaation puolella oleville omistajilleen. The Times katsoi myös aiheelliseksi moitiskella Beecher- Stowea siitä, että tämä oli kirjeessään syyttänyt Englantia kylmäkiskoisesta suhtautumisesta pohjoisen pyrkimyksiä kohtaan ja etelää suosivasta asenteesta. The Timesin mielestä tällaiset syytökset olivat perusteettomia niin kauan kuin Englanti vain johdonmukaisesti toteutti valitsemaansa puolueetonta linjaa. Beecher- Stowe oli kyllä yrittänyt selitellä pohjoisen hallituksen mykkyyttä orjuuden suhteen sillä, että sisimmässään sen jäsenet kyllä tuomitsivat orjuuden ja vaikka etelän kanssa oli yritetty neuvotella, ei pyrkimyksestä orjuuden poistamiseen ollut koskaan oikeasti luovuttu. The Times ei tällaisiin selityksiin uskonut alkuunkaan, sillä jos Beecher- Stowen väitteissä oli perää, olivat pohjoisen päättäjät vähintään yhtä kaksinaamaisia petkuttajia kuin etelän johtajat olivat olleet liittovaltion pirstomisen yhteydessä.³³

Syksyn edetessä sotainnostus tuntui pohjoisessa vain yltyvän ja The Timeskin kirjoitti kuinka abolitionistit olivat yhdessä varakkaiden kauppiaiden kanssa tämän sotakiihkoilun innokkaimpia apostoleja: ” *The merchants of New York and the fanatics of New England are girding up their loins. Impending ruin urges the first section and the old puritanical pugnacity inspires the last.* ”³⁴ The Times arveli, että Lincolnille itselleen oli varsin nolostuttavaa se, että hänen puolelleen tuntui hakeutuvan abolitionistien tapaisia raivonsa sokaisemia fanaatikkoja. Orjuuden äkkinäistä poistoa vaativat eivät lehden mielestä tuntuneet lainkaan piittaavan siitä, että yhtäkkinen orjuuden poisto olisi merkinnyt täydellistä anarkiaa etelään, kun se olisi joutunut hirvittävien orjakapinoiden kouriin, joissa olisi hävitetty niin etelän valkoiset kuin mustatkin asukkaat. Varoittavana esimerkkinä The Times mainitsi Haitin, jossa orjakapina oli valloille päästyään hävittänyt sivistyksen rippeetkin ja tuo onneton saari elikin taloudellisesti raunioina lähes luonnon tilassa. Yhdysvalloissa abolitionistit olivat saaneet ääneensä kuuluviin olosuhteissa, jotka eivät juuri enää muistuttaneet entistä Yhdysvaltoja ihanteineen, sillä sodan myötä yksilön vapauksia oli rankasti kavennettu ja sensuuri piti huolen siitä, että hallituksen kritisointi ei ollut mahdollista. The Timesille Yhdysvaltain abolitionistit edustivat tietämätöntä fanaattikolaumaa, joka tarpeeksi joukkovoimaa kerättyään saattoi muodostua pohjoisessa tahoksi, joka todellisuudessa saneli poliittiset päätökset. The Times käyttikin tästä

---

³³ The Times 9.9. 1861.

³⁴ The Times 19.9. 1861.

ilmiöstä nimitystä King Mob, jonka alaisuuteen massojen tuesta riippuvaiset demokratiat olivat alltiita joutumaan.³⁵

Vuoden 1861 alkusyksyllä Missourin osavaltioissa pohjoisen joukkoja komentanut kenraali John Fremont³⁶ turvautui toimiin, jotka toivat orjuuden kertaheitolla osaksi sisällissotaa. Missourissa pohjoisen armeija oli käynyt turhauttavaa ja osin tappiollistakin taistelua Konfederaation nimeen vannovia sissijoukkioita vastaan. Voittaakseen näitä sissejä vastaan käytävän taistelun ja hankkiakseen Missourin osavaltiossa orjuutta vastustavien unionistien tuen puolelleen Fremont katsoi tarpeelliseksi pelotella Konfederaation tukijoita tarpeeksi ankarilla rangaistuksilla kapinoinnista. Osavaltion korkea- arvoisimpana sotilaskomentajana Fremont antoikin 30.8.1861 julistuksen, jolla hän määräsi kaikki Missourin orjat vapautettaviksi. Toiminnallaan Fremont onnistui hankkimaan orjuutta vastustavien republikaanien varauksettoman tuen, mutta Lincolnille Fremontin julistus tuli mahdollisimman pahaan aikaan, sillä tämä oli yrittänyt houkutella orjavaltio Kentuckya pohjoisen puolelle ja nyt Fremontin omavaltaisuuden vuoksi tämä yritys näytti menevän mynkään.³⁷

W. H. Russell arvioi, että Fremontin omavaltainen toiminta lietsoi entisestään orjuudesta käytävää kiistelyä myös Lincolnin hallituksen sisällä. Lincolnin hallituksen ministereistä ulkoministeri Seward oli ollut jo pitemmän aikaa tunnettu abolitionismin kannattaja. Myös valtionvarainministeri Salmon P. Chase kannatti orjuuden poistoa, mutta asenteiltaan hän oli kyllä hyvin maltillinen ja ennen sisällissotaa hän oli ollut jopa valmis laskemaan etelän omille teilleen säästääkseen Yhdysvallat orjuuden haitallisilta vaikutuksilta. Hallituksessa ollut Montgomery Blair³⁸ puolestaan oli mitä kiivain abolitionisti ja hän vihasi etelän orjanomistajia suorastaan uskonnollisella kiihkolla. Kenties W. H. Russell vertasi Blairia mielessään Oliver Cromwelliin kirjoittaessaan, että Blair olisi voinut luonteensa puolesta vallan hyvin toimia sotilasdiktatuurin johtomiehenä. Russell kuitenkin muistutti The Timesin lukijoita siitä, että Lincoln oli henkilökohtaisesti valinnut jokaisen hallituksensa ministerin omien mieltymystensä perusteella, joten jokaisen ministerin tuli ehdoitta totella presidenttiään ja samalla jättää omat mielipiteensä syrjemmälle. Lincoln puolestaan ei edelleenkään halunnut ottaa orjuuden poistoa käymänsä sodan tavoitteeksi, sillä pohjoisessa kyllä kannatettiin demokraatteja myöten varsin yksimielisesti sodankäymistä Yhdysvaltain liittovaltion palauttamiseksi, mutta orjuuden poistamisesta ei tällaista yksimielisyyttä vallinnut. Orjuuden poistamiseen

---

³⁵ The Times 19.9. 1861.

³⁶ Tämä oli sama John Fremont, joka oli aikoinaan ollut James Buchananin vastaehokkaana vuoden 1856 presidentinvaaleissa.

³⁷ McPherson 1988, 350-354.

³⁸ Montgomery Blair (1815-1883) vastasi postilaitoksen toiminnasta Lincolnin alaisuudessa.

tähtäävät toimet saattoivat siten pahimmillaan estää pohjoisen sodankäynnin tyystin, kun kansan yksimielinen tuki sotapolitiikalle olisi menetetty. Russellin mukaan englantilaisten oli varsin vaikea käsittää sitä, miten paljon Lincolnilla oli valtaa verrattuna esimerkiksi Englannin pääministeriin, sillä veto-oikeutensa lisäksi Lincoln pystyi määräämään alaistensa ministeriöiden toimintaa varsin vapaasti. Lisäksi hän oli sota-aikana armeijan ylipäällikkö, joten hän pystyi kaikin puolin päättämään myös orjuudesta käydyn kiistelyn lopullisen kohtalon.³⁹

Edellä kerrottujen seikkojen valossa The Times saattoikin julistaa, ettei sille tullut lainkaan yllätyksenä tieto Lincolnin päätöksestä kumota Fremontin antamat julistukset orjien vapauttamisesta Missouriin osavaltiossa. The Timesin mukaan Yhdysvaltain poliittisista puolueista demokraatit olivat aina johdonmukaisesti vastustaneet orjuuteen kajoamista, mutta myös republikaaneille liittovaltion yhtenäisyyden ja rajojen säilyttäminen olivat tärkeämpiä asioita kuin ristiretki orjuutta vastaan. The Times pahoitteli syvästi Yhdysvalloissa vallinneita asenteita, sillä lehti rohkeni väittää, että jos pohjoinen olisi vilpittömästi julistanut tähtäävänsä sisällissodassa orjien vapautukseen, olisi se saanut kaikkien englantilaisten varauksettoman tuen taakseen. Toisaalta lehti muistutti siitä, että tekemällä kompromisseja orjuuden suhteen etelän kanssa koko sisällissota olisi ehkä voitu välttää. The Times piti kiinni kannastaan, jonka mukaan rajaamalla orjuuden vain tiettyihin osiin Yhdysvaltoja se olisi kuihtunut itsestään pois vapaiden osavaltioiden kanssa käydyn taloudellisen kilpailun tuloksena. Vähintään kolmen miljoonan mustan orjan vapauttaminen yhdellä kertaa taas olisi ollut täysin kohtuutonta etelän valkoista väestöä kohtaan, sillä taloudellisen perikadon lisäksi valkoisten turvallisuus olisi tullut äkkinäisen orjien vapautuksen myötä uhatuksi. Sisällissodan vallitessa annetut julistukset orjien vapautuksesta merkitsivät The Timesin mukaan myös sitä, että etelä tulisi taistelemaan pohjoista vastaan niin kauan kuin se olisi varmistanut itsenäisyytensä tai se olisi pakotettu miehityksen turvin takaisin Yhdysvaltoihin.⁴⁰

Lincoln todellakin kumosi kaikkineen kenraali Fremontin omavaltaiset orjien vapauttamisjulistukset ja Fremont itse sai siirtyä syrjään komentajan paikalta. Jo kesällä 1861 abolitionistit käsittivät vallan hyvin, että rasistiset asenteet ja Yhdysvaltain perustuslakiin kirjatut periaatteet osavaltioiden itsemääräämisoikeudesta saivat suuren osan pohjoisen asukkaista vastustamaan orjien vapauttamiseen tähtäviä hankkeita. Niinpä abolitionistit alkoivat vaatia etelän orjuuden lakkauttamista nimenomaan siksi, että se oli välttämätöntä meneillään olleen sisällissodan voittamiseksi. Abolitionistien johtohahmot, kuten

---

³⁹ "The Civil War In America". The Times 23.9. 1861.

⁴⁰ The Times 30.9. 1861.

Frederick Douglass⁴¹, julistivatkin, että Konfederaatio sai kaikki resurssinsa pelloillaan työskennelleiden orjien tekemän työn tuloksena, joten hyökkäys orjuutta vastaan olisi saanut koko Konfederaation polvilleen. Monet pohjoisen armeijan ylimmät upseerit omaksuivat tämän asenteen ja esimerkiksi New Orleansin komendanttina toiminut kenraali Butler oli yksi ensimmäisistä sotilaista, jotka alkoivat puhua orjajärjestelmää vastaan suunnattujen sotatoimien puolesta. Pohjoisen poliittinen johto olikin jo vuoden 1861 alkusyksyllä säätänyt lakeja armeijan käsiin joutuneiden orjien takavarikoinnista, mutta näissä laeissa ei lainkaan mainittu sitä olivatko nämä pohjoisen haltuun joutuneet orjat nyt myös vapaita. Vaikka orjia koskevissa takavarikkolaeissa ei lainkaan puhuttu orjien lopullisesta vapauttamisesta, niitä vastustettiin erityisen pontevasti pohjoisen puolella olleissa rajaosavaltioissa ja myös muutoin sodan jatkamista kannattaneet pohjoisen demokraatit olivat ilmeisen tyytymättömiä hallituksen toimiin, jotka puuttuivat etelän orjuuteen. Lincolnin mukaan nimenomaan Fremontin julistukset orjien vapauttamisesta olivat suurimpana syynä siihen, että esimerkiksi Kentuckyssa mielialat kääntyivät välittömästi pohjoista vastaan ja Lincoln sanoikin, että orjuuden poistaminen oli niin suuri haaste, että siihen voitiin ryhtyä vain kaikkien lainsäätäjien yhteistyöllä, eikä pelkästään yksittäisten kenraalien tai presidentin julistuksilla. Republikaanien riveissä olleet abolitionistit eivät voineet hyväksyä Lincolnin orjuutta taka- alalle siirtävää asennetta ja he alkoivat yhä määrätietoisemmin painostaa hallitusta jyrkempiin toimiin orjuutta vastaan. Orjuuden vastustus keskittyi republikaanien leiriin ja kiihkeimmät abolitionistit alkoivat esiintyä vallankumouksellisina vapaustaistelijoina, joille kompromissit orjuuden suhteen eivät enää kelvanneet. Abolitionistien painostuksen tuloksena esimerkiksi kenraali Fremontin hyllytys peruutettiin ja hän pääsi divisioonan komentajaksi Länsi-Virginiaan.⁴²

Vuoden 1861 syksyllä ja talvella Trent- laivan kohtelusta lähtenyt selkkaus uhkasi saattaa Englannin ja Yhdysvallat sotaan keskenään, joten The Timesin Yhdysvaltain sisällissotaa koskevassa kirjoittelussa orjuuden ongelman puiminen jäi vähemmälle huomiolle, varsinkin kun Lincoln ei ollut tehnyt minkäänlaisia uusia aloitteita orjuuden suhteen. Vuoden 1862 aikana The Times kuitenkin otti kantaa varsin useaan otteeseen mahdolliseen orjien vapautukseen, varsinkin kun pohjoisessa abolitionistit ryhtyivät yhä tiukempaan sävyyn vaatimaan orjuuden poiston ottamista yhdeksi sodan tavoitteeksi. Kirjoittelussaan orjuudesta ja mustien asemasta Amerikassa The Times keskittyi lähinnä arvioimaan sitä, millaista vapautettujen mustien elämä tulisi olemaan nimenomaan pohjoisen liittovaltion alaisuudessa.

The Timesin pohjoiseen kaikkein myönteisimmin suhtautunut kirjeenvaihtaja W. H. Russell kirjoitti selvästi

---

⁴¹ Frederick Douglass (1817-1895) oli entinen orja ja jo elinaikanaan hän oli hyvin kuuluisa musta abolitionisti.

⁴² McPherson 1988, 354-358 ja 424- 425.

paheksuvaan sävyyn tavasta, jolla mustia kohdeltiin pohjoisessa. Esimerkiksi Illinoisin osavaltio oli jopa lainsäädännössään kieltänyt mustien muuton alueelleen. Washingtonissa oli tosin kaavailtu pääkaupungin sisäänsä sulkevan Columbian piirikunnan (District of Columbia, D. C.) orjien vapauttamista lailla, mutta Russell ei uskonut, että edes tämä vähäinen toimi orjuuden vastaisessa taistelussa olisi saanut poliitikoiden taholta tarpeeksi kannatusta.⁴³ Russellin pessimistiseksi kääntyneistä ennusteluista huolimatta Yhdysvaltain kongressi lopulta hyväksyi Washingtonin seudun orjien vapauttamisen siten, että valtio maksoi vapautettavasta orjasta käyvän korvauksen (500 \$) lojailulle orjanomistajalle. Samalla orjien vapaaksi ostaminen päätettiin ulottaa myös muihin osavaltioihin. Pohjoisen puolella olleet orjavaltiot (Missouri, Kentucky, Maryland ja Delaware) olivat kuitenkin yksimielisesti vastustaneet tätä päätöstä.⁴⁴ Kirjeenvaihtajana Russellin korvannut Charles Mackay puolestaan kirjoitti, että pienikin ele orjien vapauttamiseksi sai pohjoisen puolella taistelevat orjavaltiot harkitsemaan liittovaltion hylkäämistä ja puolen vaihtoa Konfederaation leiriin.⁴⁵

Mackay keskittyi kirjoittelussaan todistamaan sitä, miten mahdotonta neljän miljoonan orjan vapauttaminen käytännössä olisi ollut. Hänen mukaansa pohjoisenkin asukkaat ymmärsivät, että vapautetut orjat saattaisivat etelässä hallitsevan valkoisen rodun uhanalaiseksi, joten vapaita mustia ei voitu ainakaan etelään jättää. Pohjoisessakaan mustilla ei ollut mahdollisuuksia elantonsa hankkimiseen, sillä lähes kaikissa valkoisten työyhteisöissä halveksittiin mustia. Pohjoisessa mustille olisi jätetty vain kaikkein halpa-arvoisimmat työt ja ennen pitkää köyhydestä, taudeista ja pohjoisen ankarasta ilmastosta johtuva mielenmasennus olisi ajanut kaikki entiset orjat tuhoon, aivan kuin intiaaneille oli jo käynyt.⁴⁶ Tämä kanta omaksuttiin myös The Timesin pääkirjoituksiin. Pohjoisen asukkaiden avoin vihamielisyys olisi estänyt vapaiden mustien onnellisen elämän. Orjien vapautusta ajaneet abolitionistit eivät kyenneet tarjoamaan ratkaisua siihen, miten vapautettujen mustien olot olisi saatettu elinkelpoisiksi. Brittien hallitsemassa Kanadassa suhtautuminen entisiin orjiin olisi ollut lempeämpää, mutta sen ilmasto ei ollut sovelias trooppiselle rodulle. Lisäksi entiset plantaasiorjat olisivat vain masentuneet entisestään jouduttuaan kilpailemaan toimeentulosta tarmokkaiden anglosaksien kanssa. Lehti arvostelikin verhotusti Konfederaatiota, kun siellä mustat oli rinnastettu lähinnä kotieläimiin, jolloin heiltä oli viety kyky omatoimisuuteen lähes tyystin. Jos etenevät pohjoisen joukot olisivat ryhtyneet vapauttamaan orjia, he olisivat jättäneet jälkeensä miljoonia lapsen asteelle jääneitä mustia, joita kukaan ei ollut käskemässä. Entisistä orjista olisi silloin tullut ryöstelijöitä ja vaarallisia kiihkoilijoita, jotka olisivat yrittäneet väkivalloin

---

⁴³ "The Civil War in America". The Times. 24.3. 1862.

⁴⁴ The Times 16.4. 1862.

⁴⁵"The Northern States of America". The Times 17.4. 1862.

vapauttaa vielä orjuudessa eläneet mustat. Tällöin valkoiset amerikkalaiset olisivat joutuneet itsepuolustukseksi orjuuttamaan mustat uudelleen, karkottamaan tai jopa tuhomaan heidät.⁴⁷

Mackayn nuiva asenotuminen abolitionistien tavoitteisiin ja pohjoisen yhteiskuntaan ylipäänsä saa lisävalaistusta kun tarkastellaan hänen vuonna 1866 kirjoittamaansa artikkelia ”The Negro and the Negrophilists” Blakwood’s Edinburgh Magazine- lehteen. Yhdysvaltain sisällissodan päättymisen jälkeen kirjoitetussa artikkelissa Mackay totesi, että erityisesti anglosaksisia kansoja tuntui vaivanneen taudin kaltainen tila, joka aiheutti turhaa sentimentaalisuutta ja hoivaamisviettiä afrikkalaisia kohtaan. Mackayn mukaan monet hyväntekijöiksi tekeytyneet uskonnolliset fanaatikot olivat niin afrikkalaisten luuloteltujen hyveiden lumoissa, että heille ei tuottanut lainkaan tunnontuskia edes abolitinismin ajaminen valkoisiin suuntautuneella väkivallalla. Sisällissodasta selvinneestä Yhdysvalloista oli tullut väkivaltaisten abolitionistien muodostama despotian keskus, jolla oli vaikutuksensa myös Euroopan maiden kohtaloihin. Mackayn katsannossa Yhdysvaltain sisällissota oli tuhonnut etelän talouden tyystin ja vaikka siellä olikin suhteellisen rauhallista, abolitionistien mustia holhoava asenne esti todellisen jälleenrakennuksen käynnistymisen. Aivan kuin vuonna 1862 The Timesin kirjeenvaihtajana ollessaan, Mackay kirjoitti nytkin siitä, miten Yhdysvaltojen pohjoisissa osavaltioissakaan vapailla mustilla ei ollut kerta kaikkiaan minkäänlaista tulevaisuutta, sillä niin halveksittuja ja vihattuja he olivat tavallisen kansan parissa, että omilleen jätettyinä he elivät valkoisten keskuudessa suorastaan henkensä kaupalla.

Mackay pyrki myös todistelemaan sitä, että rodullisten ominaisuuksiensa puolesta mustilla ei koskaan ollut toivoakaan tasa- arvosta valkoisten rinnalla ja tässä hän käytti hyvin paljon samanlaisia argumentteja kuin Konfederaation ja orjuuden puolustajat olivat käyttäneet Yhdysvalloissa ennen sisällissodan puhkeamista ja sen aikana. Mackayn mielestä mustat eivät Afrikassa vapaina eläessään olleet koskaan kehittyneet raakalaisia kummemmiksi ja orjuuskin oli mustille tuttua jo ennen valkoisten tuloa Afrikkaan, sillä keskenään taistelevat heimot olivat jo vuosisatoja myyneet saamiaan vankeja orjuuteen. Ainoastaan valkoisten huomassa mustat olivat päässeet eroon afrikkalaisesta barbaarisesta perinnöstään. Mackay oli Konfederaation tappionkin jälkeen vakaasti sitä mieltä, että etelässä orjuus oli koitunut siunaukseksi mustille, eikä kukaan ollut yhtä huolissaan mustien hyvinvoinnista kuin etelän orjanomistajat. Yhdysvaltain eteläisissä osavaltioissa eläneet orjat olivat hyvin ruokittuja ja vaetetettuja ja myös heidän asumisensa oli järjestetty mallikelpoisesti. Hyvän kohtelun puolesta puhui myös mustien väestönkasvu etelässä ennen sisällissotaa. Haiti taas tarjosi Mackayn mielestä oivan esimerkin siitä mitä entisten orjien elämä vapaudessa

---

⁴⁶ “The Northern States of America”. The Times 23.4. 1862.

⁴⁷ The Times 26.4. 1862.

voisi olla. Onnistuneen orjakapinan jälkeen Haiti oli taantunut yhdestä rikkaimmista Länsi- Intian saarista täydelliseen köyhyteen ja kurjuuteen. Ilman valkoisten valvontaa saaren mustat olivat palanneet raakalaismaiseen afrikkalaiseen elämäntapaansa johon kuului esimerkiksi kristinuskon korvaaminen taikauksella ja peltojen, sekä tuotantolaitosten rappiolle päästäminen, kun luonnostaan laiskat mustat tyytyivät rehkimään vain sen verran kuin hengissä pysymiseen vaadittiin. Mackayn mukaan tällaista sivistyksen degeneraatiota oli nähtävissä myös Jamaikalla, muuta siellä paikalle oli sentään jäänyt valkoisia asukkaita, joten luisuminen täydelliseen barbarismiin oli saatu estettyä.

Mackayn mukaan oli täysin luonnollista, että ihmisrodut oli järjestetty hierarkkisesti siten, että valkoiset olivat kaikkein älykkäimpiä ja pystyvimpiä ihmisiä, kun taas mustat olivat aina kehityksessään valkoisten alapuolella. Mustien alemmaa asemaa ei voitu Mackayn mukaan kohentaa millään koulutuksella tai kasvatuksella kuin tiettyyn rajaan asti ja mustien joukosta ei koskaan löydetäisi yhtä laajaa kirjoa lahjakkaita poliitikoita, tiedemiehiä tai taiteilijoita kuin valkoisten keskuudesta. Mackay korosti vielä, että Yhdysvaltain eteläisissä osavaltioissa oli tiedetty parhaiten mustien rajoitukset ja siellä oli parhaiten osattu hyödyntää mustien rajoittuneisuutta siten, että molempien rotujen oli mahdollista elää sovussa. Euroopasta tulleiden siirtolaisten asuttamassa pohjoisessa taasen ihmisillä ei ollut aikaisempaa kokemusta mustien parissa elämisestä ja varsinkin työväenluokan keskuudessa vapaat mustat koettiin uhaksi valkoisten toimeentulolle, joten reaktiot mustia vastaan yltyivät väkivaltaisiksi tämän tästä. Yksin valkoisten keskelle jätettyjen mustien kohtalona olikin tuhoutuminen kyvykkäämmän valkoisen rodun paineessa. Mackaylle tämä oli yhtä luonnollista kuin kaukomailta tavattujen alkuasukasheimojen tuhoutuminen valkoisten siirtolaisuuden tieltä, mikäli nämä eivät kyenneet sopeutumaan elämiseen vahvemman rodun alaisuudessa.⁴⁸

Mielestäni on varsin erikoista, että The Times palkkasi tällaisia mielipiteitä omanneen henkilön kirjeenvaihtajakseen, kun se tietävästi oli pyrkinyt esiintymään orjuuden vastaisen taistelun kannattajana. The Timesin oma historiikki ei juurikaan valoita tarkemmin Mackayn palkkaamisen motiiveja muutoin kuin toteamalla, että Mackay oli matkustellut Yhdysvalloissa toimiessaan Illustrated London News- lehden avustajana ja kun The Timesin ulkomaan kirjeenvaihdosta vastannut Mowbray Morris oli alun perin tarjonnut kirjeenvaihtajan paikkaa L. Filmorelle -tämä oli kieltäytynyt vedoten huonoon terveytensä ja suositellut sen sijaan Mackayta uudeksi Amerikan kirjeenvaihtajaksi. Morris itse oli kotoisin Länsi- Intian saaristosta ja hän vastusti jyrkästi kaikkia pyrkimyksiä demokratiaan. Taustansa vuoksi Morris oli The Timesin historiikin mukaan taipuvaisempi puolustamaan Konfederaation pyrkimyksiä, sillä hänellä oli

---

⁴⁸ Charles Mackay: ”The Negro and the Negrophilists”, Blackwood’s Edinburgh Magazine 1866, 581-597; Biddis 1979, 88- 112.

omakohtaista kokemusta elämisestä epätasa- arvoisessa yhteisössä, mutta hän myös yritti parhaansa mukaan pysyä mahdollisimman puolueettomana Yhdysvaltain sisällissodan suhteen.⁴⁹ Ehkäpä Morris löysi Mackayssa hengenheimolaisensa, vaikka hän olisikin yrittänyt pitää ennakkoluulonsa kurissa The Timesin toimitustyössä.

Vuoden 1862 aikana Yhdysvaltain pohjoisosissa yhä useammat poliitikot alkoivat taipua abolitionistien kannalle sen suhteen, että etelän nujertamiseksi tuli puuttua orjajärjestelmään, jonka turvin etelän näköjään pystyi jatkamaan sinnikästä vastarintaansa. Pohjoisessa poliittista valtaa pitäneiden republikaanien joukosta enää vain kaikkein konservatiivisimmat henkilöt vastustivat etelän orjuuden poistoa vuoden 1862 keväällä. Rivikansalaiset ja rintamalla olleet sotilaat eivät kuitenkaan olleet läheskään yhtä innokkaita muuttamaan käynnissä ollutta sisällissotaa orjien vapautussodaksi ja esimerkiksi monet pohjoisen rintamakomentajista jättivät käyttämättä heille jo suodun oikeuden takavarikoida käsiinsä saamat etelän asukkaiden orjat. Lincoln ei kuitenkaan enää voinut sivuuttaa abolitionistien ja nyt myös oman puolueensa jäsenten harjoittamaa kasvavaa painostusta toimista etelän orjuutta vastaan. Paineet ratkaisuihin etelän orjuuden tulevaisuuden suhteen kasvoivat vielä lisää sitä mukaa, kun pohjoisen armeijan huomaan jäi yhä suurempia määriä isänniltään karanneita orjia.⁵⁰

Toukokuussa 1862 Etelä- Carolinan ja Georgian rannikolla olleiden saarien miehityksestä vastannut kenraali Hunter teki samoin kuin Fremont edellisvuonna ja julisti omavaltaisesti Etelä- Carolinan, Georgian ja Floridan orjat vapaiksi. Lincoln peruutti tämänkin julistuksen, mutta ei suinkaan siksi, etteikö orjia olisi saanut vapauttaa, vaan siksi, että orjuutta koskevat päätökset tuli merkittävyytensä vuoksi alistaa vain presidentin harkinnan alle. kevään ja kesän aikana Lincoln ryhtyikin itse tunnustelemaan mahdollisuuksia vapauttaa orjat vähitellen orjien omistajille maksettavien korvausten avulla. Neuvoteltuaan pohjoisen puolella taistelleiden orja- ja rajaosavaltioiden edustajien kanssa Lincoln joutui kuitenkin toteamaan, ettei näissä osavaltioissa löytynyt halukkuutta orjuuden poistoon edes korvausten avulla, joten kun orjuuden poistoon ei näyttänyt löytyneen kaikille sopivaa kompromissiratkaisua, Lincoln siirtyi radikaalimmalle linjalle. Vuoden 1862 heinäkuussa Lincoln ilmoitti ministereilleen harkitsevansa julistusta, jolla etelän orjuus olisi lakkautettu. Pohjoisessa orjuuden poistoa vastustavat demokraatit olivat tukijoineen kuitenkin yhä niin vaikutusvaltaisia, ettei julistusta voitu vielä kesällä toteuttaa ilman vakavia repeämiä pohjoisen yhteiskunnassa. Lincoln myös edellytti armeijalta selkeää sotilaallista menestystä Konfederaatiota vastaan ennen kuin etelän orjat vapauttava julistus voitiin tuoda julkisuuteen. Tämä osoittautui ongelmaksi, koska

---

⁴⁹ The History of The Times 1951, 63-64, 366 ja 376- 377.

⁵⁰ McPherson 1988, 490-499.

pohjoisen sodan käyntiä käytännössä johtanut kenraali McClellan ei ollut osoittanut mitään erikoista kyvykkyyttä vastustajiinsa verrattuna ja kaiken kukkuraksi demokraatteja kannattanut McClellan vastusti kiihaasti kaikkia yrityksiä muuttaa orjuuden asemaa.⁵¹

Vuoden 1862 syksyllä pohjoisen sotatoimet Virginiassa sujuivat varsin kehnosti ja tuolloin The Times ryhtyi ennustelemaan, että Lincoln tulisi ottamaan orjien vapautuksen aseekseen yrittäessään pelastaa pohjoisen tappiolliselta sodalta. Orjien vapauttaminen Konfederaation selustaan murhaamaan naisia ja lapsia olikin tarpeeksi julma kosto jatkuvista tappioista rintamalla. Lehti ei epäillyt hetkeäkään sitä, etteikö pohjoisesta löytynyt tarpeeksi paljon fanaattisia federalisteja tai abolitionisteja kannattamaan tällaista toimintaa. Onnistuessaan mustien kapina olisi hävittänyt sivistyksen laajoilta alueilta etelässä, mutta lopulta valkoisten koston koittaessa myös mustat olisi hävitetty. The Times ei kuitenkaan pitänyt orjakapinaa kovin todennäköisenä, sillä Konfederaation alueella orjuudessa eläneet olivat oloihinsa sen verran tyytyväisiä, että The Timesin mukaan he itse asiassa sympatiseerasivat enemmän Konfederaatiota kuin pohjoisen liittovaltiota. Olihan vapaan mustan mielekäs elämä pohjoisessa vain silkkaa toiveunta.⁵²

Edellä kerrotun valossa ei ollutkaan yllätys se, että The Times tyrmäsi täysin Lincolnin syyskuussa antaman julistuksen orjien vapauttamisesta kapinoivissa osavaltioissa vuoden 1863 alusta lähtien, mikäli nämä eivät olisi siihen mennessä palanneet takaisin Yhdysvaltain liittovaltion yhteyteen. The Timesin mielestä Lincoln oli taipunut kiihkoilevien abolitionistien painostukseen ja varsinaiseen etelän orjien vapautusjulistukseen lehti reagoi tyrmistyneenä:

” He [Lincoln] will appeal to the black blood of the African; he will whisper of the pleasures of spoil and the gratification of yet fiercer instincts; and when blood begins to flow and shrieks come piercing through the darkness, Mr. Lincoln wait till the rising flames tell that all is consummated, and then he will rub his hands and think that revenge is sweet.”⁵³

Lincoln oli täten muuttunut The Timesin kirjoittelussa liekeistä ja kärsimyksestä nauttivaksi paholaismaiseksi ilmestykseksi. Mackay puolestaan katsoi, että etelän orjat vapauttava julistus oli vain Lincolnin epätoivoinen yritys kalastella myötätuntoa Euroopasta. Pohjoisen puolella taistelleet orjavaltiot eivät hänen mukaansa julistusta hyväksyneet, vaikka niiden orjajärjestelmiin ei siinä puututtukaan. Julistuksessa ei Mackayn mielestä edes tuomittu orjuutta sinänsä, vaan Lincoln oli rinnastanut orjat omaisuuteen, joka tuli ottaa pois viholliselta ja siten haitata sen sotatoimia. Mackay myös uumoili, että

---

⁵¹ McPherson 1988, 500-510. McClellan erotettiin armeijan johdosta marraskuussa 1862 kehnon sodanjohdon vuoksi ja Lincolnin kyllästyttä jatkuviin yhteenottoihin jääripäisen kenraalin kanssa.

⁵² The Times 19.9. 1862.

⁵³ The Times 7.10. 1862.

Lincolnin antama julistus olisi ollut Yhdysvaltain lakien vastainen, joten demokraateilla oli mahdollisuus erottaa Lincoln virastaan sen jälkeen kun nämä olisivat voittaneet syksyn osavaltio- ja kongressivaalit pohjoisessa.⁵⁴

Vuoden 1862 lopulla The Times vielä kirjoitti, että orjien vapautusjulistus mahdollisti entistä julmemman sodankäynnin. Etelän asukkaita kuritettiin nyt myös jo aikaisemmin käyttöön otetuilla, erittäin ankarilla takavarikkolaeilla, joilla kapinallisiksi katsottujen koko omaisuus orjat mukaan lukien voitiin viedä pois. Englantikin oli käyttänyt intiaaneja sodassaan vapautta kaivanneita Pohjois- Amerikan siirtokuntia vastaan, mutta tämä ei ollut läheskään yhtä raakalaismaista toimintaa kuin ailahtelevien mustien kiihottaminen kapinaan. Intiaanit olivat sentään jaloja villejä, jolloin ei ollut pelkoa näiden hyökkäyksistä viattomien siviilien kimppuun.⁵⁵ The Timesin suureksi iloksi ja helpotukseksi Lincoln piti joulukuussa 1862 kongressille puheen, jossa hän näytti palanneen takaisin aiemmalle, varovaisemmalle linjalle orjuuden suhteen. Hän ei perunut antamaansa orjien vapautusjulistusta, mutta nyt hän oli puhunut enemmän orjien vähittäisestä vapauttamisesta siten, että 1900- luvun alkuun mennessä pyrittiin ostamaan vapaaksi kaikki jo olemassa olleet orjat kaikkialla Yhdysvalloissa. Lisäksi vuoden 1860 jälkeen syntyneet orjien lapset olisivat saaneet automaattisesti vapauden. The Timesin mielestä Lincolnin olisi pitänyt esittää nämä periaatteet jo ennen sisällissodan puhkeamista, jolloin Englanti ja Ranska olisivat varmasti tulleet pohjoisen tueksi, mikäli Konfederaatio ei tuolloin olisi taipunut näin ilmeisen järkevän ehdotuksen edessä. Mutta, koska tuhoisaa sotaa oli jo ehditty käydä yli puolitoista vuotta, Lincolnin esitys orjuuden poistosta tuli auttamatta liian myöhään, jotta katkeroitunut etelä olisi saatu suostuteltua orjuuden poistoon Lincolnin aloitteen pohjalta.⁵⁶

Kuvatessaan pohjoisessa vallinnutta rasismia The Times tuskin liioitteli ainakaan kovin paljoa, sillä ennen sisällissotaa ainoastaan Uuden Englannin osavaltioissa mustilla oli äänioikeus ja New Yorkissa tämä oli vain tarpeeksi varakkailla mustilla. Illinoisin lisäksi Iowa ja Indiana olivat kieltäneet mustien asettumisen asukkaikseen ja uusistakin osavaltioistakin esimerkiksi Oregon esti mustien tulon alueelleen. Pohjoisessa oli myös vakiintuneena tapana voimassa rotuerottelu julkisilla paikoilla. Valtaosalle tavallisista valkoisista rasiset asenteet olivat itsestään selviä. Sisällissota kuitenkin vähitellen vauhditti asenteiden muuttumista suopeammiksi mustia kohtaan, mutta pohjoisessakin mustien tasa- arvoa edistettiin toden teolla vasta sisällissodan jälkeisten vuosien uudistuksissa.⁵⁷

---

⁵⁴ "The Civil War in America". The Times 7.10. 1862.

⁵⁵ The Times 7.12. 1862..

⁵⁶ The Times 18.12. 1862.

The Times ei selvästikään arvostanut nerokasta tapaa, jolla Lincoln antoi julistuksensa etelän orjien vapauttamisesta 22.9.1862. Vuonna 1862 abolitionismi ei ollut pohjoisessa enää vain muutamien kiihkoilijoiden ajama liike, jollaisena The Times sen yleensä kuvasi. Valtaa pitäneessä republikaanipuolueessa vain muutamat kaikkein konservatiivisimmat jäsenet vastustivat liittovaltion puutumista orjuuteen. Konfederaation katsottiin ammentaneen voimansa etupäässä orjajärjestelmästä, joten sen kimppuun oli hyökättävä.⁵⁸ Lopulta vuoden 1862 syyskuussa Lincoln katsoi ajan olleen kypsä vapautusjulistuksen antamiselle. Antietamissa saavutettu pohjoisen torjuntavoitto takasi sen, ettei näyttänyt siltä, että julistukseen olisi turvauduttu epätoivoisena viimeisenä oljen kortena kääntää sodan kulku voitolliseksi. Lincolnilla ei periaatteessa olisi ollut oikeutta omalla päätöksellään julistaa Konfederaation orjia vapaaksi ja siten puuttua osavaltioiden lainsäädäntöön, mutta hän antoikin julistuksensa armeijan ylipäällikkönä sotatoimena, jolloin ei ollut perusteita väittää julistusta perustuslain vastaiseksi. Tämän vuoksi hän ei puuttunut lojaalien osavaltioiden orjuuteen. Julistus oli siis keino hävittää etelän kyky käydä sotaa, mutta samalla se muutti pohjoisen armeijat vapautussotaa käyviksi joukoiksi. Orjien vapautus aiheutti republikaaneille takaiskuja osavaltiovaaleissa, mutta Lincoln jatkoi valitsemaansa politiikkaa. Joulukuussa 1862 pitämässään puheessa Lincoln täydensi julistustaan ja nyt tarkoituksena oli orjuuden poisto kaikkialta Yhdysvalloista rauhanaikaisella, perustuslain edellyttämällä tavalla. Orjuuden poiston ottaminen pohjoisen sotatavoitteeksi merkitsi myös sitä, että vuodesta 1863 lähtien Englannissakin pohjoisen arvostus alkoi kasvaa yhä enemmän ja puheet Konfederaation itsenäisyydestä alkoivat vaimeta.⁵⁹ Lincolnin etelän orjat vapauttanut julistus sai esimerkiksi vuodesta 1863 lähtien englantilaisen työväen innokkaammin tukemaan pohjoisen tavoitteita sisällissodassa. Tämä merkitsi aiemmin Konfederaatiota tukeneiden mielialojen heikentymistä ja demokratiaan tähtäävien uudistusten kannatus elpyi englantilaisten keskuudessa. Samalla Englannissa Konfederaatiota avoimimmin tukenutta maanomistaja- aatelistoa kohtaan alettiin kohdistaa yhä voimakkaampia antipatioita.⁶⁰

---

⁵⁷ Paludan 1988, 217- 230.

⁵⁸ McPherson 1988, 494- 496.

⁵⁹ McPherson 1988, 557- 567.

⁶⁰ Wright 1988, 175–176.

7. Johtopäätöksiä

Englantilaisista sanomalehdistä The Timesilla oli erittäin hyvät edellytykset uutisoida Yhdysvaltojen alati kiristyvää tilannetta vuodesta 1860 lähtien. The Times oli tosin selvästi konservatiivinen suuntautumiseltaan, mutta tämä linja oli lehden toimituskunnan itsensä omaksuma, eikä minkään ulkopuolisen tahon syöttämä. The Timesin paljastukset englantilaisten sodanjohdon laiminlyönneistä Krimin sodan aikana ja näitä paljastuksia seurannut kohu ja hallituksen, sekä kuningashuoneen voimakas reagointi The Timesin kirjoitteluun, olivat osoituksia siitä, että halutessaan The Timesin toimitus kyllä pystyi välittämään tärkeiksi kokemiaan tietoja ja mielipiteitä ilman ylempää tulevaa ohjailua. Lehti oli panostanut kattavaan ulkomaankirjeenvaihtajien verkostoon ja The Timesin periaatteena oli se, että ulkomaidenkin tapahtumista tuli uutisoida vain luotettavien lähteiden välityksellä, jolloin pääsääntöisesti turvaututtiin lehden omiin alaisiin, jotka tiedettiin riippumattomiksi ulkopuolisista tahoista. Krimin sodan tapahtumien kiistatta ansiokas raportointi taas oli tuonut The Timesin toimitukselle arvokasta kokemusta sotakirjeenvaihdon järjestämisestä. Krimin sodan aikana The Timesin sotakirjeenvaihtajana toiminut W. H. Russell saavutti englantilaisen yleisön silmissä sankaritoimitajan sädekehän ja Russellin tapainen ammattilainen oli varmasti englantilaisista toimittajista pätevin mahdollinen raportoimaan Yhdysvaltojen luisumista sisällissotaan.

Näistä edellä luetelluista seikoista huolimatta The Timesin kirjoittelua Yhdysvaltain sisällissodan alkuvaiheista ei voi jälkikäteen tarkasteltuna pitää parhaalla tahdollakaan järin objektiivisena tai edes kovin asiantuntevana. Päällimmäisenä The Timesin kirjoittelussa näkyy varsinkin vuodesta 1862 lähtien lähes vuorevarma usko Yhdysvaltain hajoamisen lopullisuuteen ja samalla The Times ryhtyi yhä äänekkäämmin suorastaan propagoimaan itsenäisen konfederaation puolesta. Mikä saattoi aiheuttaa The Timesin näennäisen voimakkaan sitoutumisen Yhdysvaltain hallitusta vastaan sotineen konfederaation puolustajaksi, vaikka konfederaatio oli osaksi perustettu ylläpitämään orjajärjestelmää, jota The Timesin toimitus yhdessä englantilaisten enemmistön kanssa paheksuivat avoimesti?

Tarkasteltaessa The Timesin kirjoittelua Yhdysvaltain tilanteesta vuosina 1860- 1862 voidaan tietenkin soveltaa kulunutta sanontaa siitä, että lehden omistajat ja sen palveluksessa olleet henkilöt olivat monissa kannanotoissaan aikansa vankeja. Yhdysvaltain sisällissota sattui ajankohtaan, jossa Englanti oli vaurastunut teollisen tuotantotavan laajentumisen myötä, mutta samalla yhteiskunta oli osoittautunut monille yhä selvemmin aristokratian harvainvallan alaiseksi, varsinkin kun omalla

työllä hankittu omaisuus tai korkeakaan koulutus eivät kuitenkaan tuoneet yksilölle yhteiskunnallista vaikutusvaltaa vain koska hänen syntyperänsä ei ollut oikeanlainen. Erityisesti porvariston piirissä syntyi reformiliikkeitä, joissa ajettiin poliittisen vallan jakamista myös aristokratian alapuolelle ja Krimin sodan aiheuttaman kuohunnan aikana myös The Timesin toimitus oli mukana korottamassa porvariston profiilia englantilaisessa yhteiskunnassa. Radikaaleimmat reformistit ajoivat kuitenkin yhteiskunnan tasa- arvoistamista demokratian ihanteiden mukaiseksi kansalaisyhteiskunnaksi ja tähän pyrittiin etupäässä Yhdysvaltain tarjoaman mallin turvin. The Times ei kuitenkaan millään voinut hyväksyä demokratiaa Englannin monarkkisen järjestelmän rinnalle saati korvaajaksi. Demokratiaahan oli kaikkien kansalaisten (1800- luvulla miesten) asettamista tasaveroiseen asemaan myöntämällä näille yhtäläinen äänioikeus ja The Timesin toimituksen, kuten monien englantilaisten yhteiskuntateoreetikoiden ja poliitikoiden, katsannossa tämä olisi käytännössä merkinnyt äänioikeuden mukanaan tuoman vallan luovuttamista kouluttamattomille tehdas- ja maatyöläisten massoille, jotka ylittivät lukumäärällään selvästi porvariston ja aristokratian. The Timesinkin katsannossa valtion johtaminen ja yhteiskunnan kaitseminen kohti parempaa tulevaisuutta oli niin vaativaa ja arvokasta työtä, että siihen tarvittiin ehdottomasti sivistykseltään ja muilta henkisiltä ominaisuuksiltaan kansakunnan parhaat voimat, mutta demokratian tasapäistävässä ilmapiirissä muutoinkin lukumääräisesti vähemmistönä olleet lahjakkaat, varakkaat ja sivistyneet yksilöt jäivät auttamatta paitsioon. Kun radikaaleille reformisteille Yhdysvallat toimivat esimerkkinä paremmasta tulevaisuudesta, oli The Timesin tapaisten konservatiivisesti värittyneiden tahojen silmissä Yhdysvallat lähinnä dystopia, joka toimi korkeintaan keskinkertaisen ihmisaineksen ehdoilla. The Timesin käsittelyssä Yhdysvaltain sisällissotaa edeltäneillä ja sen aikaisilla tapahtumilla oli selvä yhteys lehden mielestä jo lähtökohtaisesti epäkelpoon demokraattiseen hallintojärjestelmään.

The Timesin esittämä demokratiakritiikki tuskin oli mitenkään erityisen poikkeavaa tai jyrkkäsanaista 1800- luvun puolivälin Englannissa, sillä tuolloin vallassa olleissa puolueissakin demokratiaan suhtauduttiin vähintään varauksellisesti. The Timesin toimituksen asenteita lähimpänä olivat konservatiivit, mutta myös maltillisempien liberaalien piirissä oli vahvoja epäluuloja demokraattisia käytäntöjä kohtaan. Sellaiset liberaalien aatteiden oppi- isät kuin Alexis de Tocqueville ja John Stuart Mill olivat suhtautuneet varauksellisesti kansalaisten täydelliseen tasa- arvoon valtion poliittista johtoa valittaessa, koska hekin jossain määrin pelkäsivät yhteiskunnan kehityksen taantumista, mikäli enemmistönä olleet kouluttamattomat ihmiset olisivat päässeet päättämään valtion hallinnosta.

Millin tapaiset radikaalit liberaalit kuitenkin uskoivat, että demokratia kyllä oli välttämätön suunta myös Englannille, mutta ennen kuin kansalaisten tasa- arvo voitiin toteuttaa, tuli kansalaisten enemmistöä sivistää ja kouluttaa, jotta he olisivat olleet tarpeeksi vastuullisia käyttämään heille myönnettyä valtaa. The Timesin toimitus ei näyttänyt lainkaan uskovan tähän mahdollisuuteen kouluttaa ihmisiä sopiviksi demokratiaan. Yhdysvallat tarjosi lehdelle lukuisia esimerkkejä demokratian vahingollisista vaikutuksista. Demokratian sallima lähes äärimmäinen yksilön vapaus oli houkuttellut osan amerikkalaisista kapinoimaan laillista hallitustaan vastaan, mutta toisaalta demokratiaan kuuluneet vapauden ihanteet eivät myöskään estäneet Yhdysvaltain hallitusta käymästä miehitykseen tähtäävää sotaa sen jälkeen kun eteläisissä osavaltioissa syntynyt kapinaliike laajeni käsittämään 11 osavaltiota ja lähes 9 miljoonaa ihmistä. Demokratian yksilön vapautta ja tasa-arvoa korostavat periaatteet olivat The Timesin mukaan jättäneet lähtemättömät jälkensä myös itse amerikkalaisiin ja lehden kirjoittelussa valtaosa niin teollistuneempien pohjoisten osavaltioiden työläis- ja kaupunkilaisväestöstä kuin agraarisemman etelän vähävaraisemmista valkoisista kuvattiin äärimmäisen itsekeskeisiksi ja sivistymättömiksi ihmisiksi. Koska Yhdysvalloissa jokainen tuntui ajattelevan vain itseään ja omaa menestymistään, ei The Timesin katsannon mukaan ollut kummoinenkaan ihme, että maa ajautui vakavaan sisäiseen kriisiin. Tätä kehitystä nopeutti ja korosti vielä se, että erityisesti pohjoisiin osavaltioihin tulvi muualta tulleita siirtolaisia, joille tärkeintä oli oma toimeentulo.

Kuvatessaan Yhdysvaltain tapahtumia The Times tuomitsi aluksi jyrkästi Etelä- Carolinan osavaltiosta lähteneen separatistisen liikkeen, mutta kun Yhdysvaltain hallitus ei lehden käsityksen mukaan lainkaan pyrkinyt estämään separatismien laajenemista, alkoi eteläisissä osavaltioissa levinnyt kapinaliike muuttua lehden silmissä hyväksyttävämmäksi. Varsinkin sen jälkeen, kun eteläisiin osavaltioihin perustettiin oma konfедераatio seitsemän osavaltion voimin (Etelä- Carolina, Georgia, Alabama, Texas, Florida, Louisiana ja Mississippi), vaikutti siltä, että kyseessä ei ollut enää pelkkä kapinoiden etelän orjanomistajien salaliitto, vaan Yhdysvaltain eteläosien asukkaiden keskuudessa eli todellinen vapauden kaipuu, jota Yhdysvaltain hallituksen tuli kunnioittaa jo omien demokratian ihanteidensa pohjalta. Yhdysvaltain lopullinen hajaantuminen ennen sisällissodan syttymistä vuosien 1860 ja 1861 vaihteessa oli The Timesin katsannossa uusi todiste amerikkalaisen järjestelmän epäkohdista, sillä The Timesin mielestä oli esimerkiksi täysin käsittämätöntä se, että tilanteessa, jossa Etelä- Carolinan osavaltio oli jo eronnut Yhdysvalloista, Yhdysvaltain presidentti Buchanan ei tuominnut tapahtunutta, vaan hän pohdiskeli osavaltioiden oikeuksia suhteessa liittovaltion alaisuuteen, joten ennen uuden presidentin eli Abraham Lincolnin valtaannousua etelän separatismi oli jo levinnyt käsittämään useita osavaltioita ja miljoonia asukkaita. The Timesissa

esitettiin mieluusti vertailuja siitä, miten englantilainen järjestelmä olisi toiminut, mikäli se olisi joutunut samanlaisen kriisin uhkaamaksi kuin Amerikassa oli käynyt ja näissä vertailuissa englantilainen systeemi näytti aina toimivan paremmin ja johdonmukaisemmin, joten englantilaisilla ei ollut mitään opittavaa amerikkalaisten yhteiskunnasta, pikemminkin asia oli päinvastoin.

Yhdysvalloissa puhjennutta sisällissotaa The Times ei voinut missään oloissa hyväksyä oikeutetuksi tai tarpeelliseksi. The Times oli kyllä jossain määrin kannattanut Abraham Lincolnin päämäärää pitää Yhdysvallat yhtenäisenä toden, että Yhtenäinen Yhdysvallat oli myös Englannille paras kumppani Pohjois- Amerikassa. Sitä vastoin uuden valtion perustaminen Yhdysvaltojen rinnalle toi alueen kokonaistilanteeseen epävarmuutta varsinkin, kun etelän konfederaatio niin ilmeisen selvästi sitoutui orjuuden ylläpitoon ja siellä selvästi eläteltiin toiveita orjuuden levittämisestä varsinkin Kuuban suunnalle. The Times kuitenkin vastusti jyrkästi sotatoimia konfederaatiota vastaan, sillä jo ajatus englantilaisten sukulaiskansanaan pitämien amerikkalaisten joutumisesta sisällissotaan oli puistattava The Timesin toimitukselle. Lisäksi lehden katsannossa sotiminen oli poissuljettu ratkaisukeino jo sen vuoksi, että Yhdysvalloista eronneet alueet olivat niin laajoja, ettei niitä olisi yksinkertaisesti pystytty nujertamaan pelkästään pohjoisen armeijoiden voimin. The Times ei siten lainkaan edes uskonut Lincolnin alaisten osavaltioiden kykyyn sotilaalliseen ratkaisuun. The Timesin mukaan etelän palauttamiseen Yhdysvaltojen yhteyteen eivät sotilaalliset toimet sitä paitsi riittäneet, vaan separatismissaan ilmeisen yhtenäinen konfederaation asujaimisto tuli vielä saattaa myötämielisiksi pohjoisen hallinnolle, mikä näytti olevan vielä mahdottomampaa kuin etelän sotilaallinen nujertaminen. Pohjoisen käymä sota oli siten The Timesin mielestä väkisin miehitykseen tähtäävää valloitusotaa, joten se ei mitenkään voinut tällaista toimintaa tukea, sillä miljoonia amerikkalaisia ei saanut alistaa miehityksen alaisuuteen vain koska he halusivat elää erillään Yhdysvalloista.

Ennen sisällissodan puhkeamista ja sen aikana The Timesin uutisointi käsitteli etupäässä pohjoisten osavaltioiden tapahtumia ja siellä tehtyjä päätöksiä, mikä oli sikäli ymmärrettävää, että varsinkin sotatoimien alettua eteläisiin osavaltioihin oli hyvin hankalaa saada ulkopuolisia tarkkailijoita, koska Yhdysvallat yrittivät kaikin tavoin eristää konfederation osavaltiot. Näin ollen sisällissodan synnyttämä negatiivissävytteinen kirjoittelu The Timesissa koski nimenomaan pohjoisvaltioita ja kun lehden kirjeenvaihtajista sotaa vain lyhyen aikaa raportoinut amerikkalainen J. C. Davis uskoi varauksetta pohjoisen mahdollisuuksiin alkaneessa sisällissodassa, muuttui The Times hyvin kriittiseksi pohjoista kohtaan jo sisällissodan alkuvaiheissa. The Timesin Lontoon toimitus samoin

kuin sen englantilaiset kirjeenvaihtajat kokivat, että alkaneessa sisällissodassa Lincolnin johtama pohjoinen liittovaltio oli aktiivisempi sodan osapuoli, jolla oli myös vastuu sodan kulusta. Toisin kuin pohjoisvaltioilla, etelän konfederaatiolla ei heidän mielestään ollut tarvetta hyökätä muiden osavaltioiden kimppuun, sillä konfederaatio näytti tyytyvän vain oman itsenäisyytensä turvaamiseen. The Timesin pääkirjoitussivuilla omaksuttiinkin varsin pian asenne, jonka mukaan pohjoinen kävi sotaansa lähinnä estääkseen varsinaisen pohjoisen ja etelän välissä olleiden osavaltioiden siirtymisen konfederaation leiriin, joten pohjimmiltaan Lincolnin käymässä sodassa olikin kyse Yhdysvaltain hupenevan vaikutusvallan säilyttämisestä eikä niinkään etelän nujertamisesta. Tällaista asennetta esiintyi myös Yhdysvaltain sisällissodan aikaan Englannissa vallassa olleessa lordi Palmerstonin johtamassa hallituksessa. Voitaneen perustellusti olettaa, että ainakin osa The Timesin kielteisistä asenteista Yhdysvalloja kohtaan omaksuttiin Englannin poliittiselta johdolta, varsinkin kun The Timesin päätoimittajalla oli varsin läheiset suhteet pääministeri Palmerstoniin.

The Times sai vahvistuksen pohjoisen sotatoimien toivottomuudesta jo vuoden 1861 aikana W. H. Russellin kuvauksista pohjoisen kehnosta sotamenestyksestä ja pohjoisen tappiot vuonna 1861 loi sävyn, jolla pohjoisen sotatoimia myös jatkossa kuvattiin. Kun W. H. Russell hyllytettiin Yhdysvaltain sotaministeriön toimesta käsitykset pohjoisen sotatoimien suoranaisesta rikollisuudesta ja tehottomuudesta alkoivat korostua The Timesin sivuilla, koska Russellin korvaaja Charles Mackay oli avoimesti konfederaation kannattaja. Mackay ei edes yrittänyt päästä rintamalle kokemaan omin silmin pohjoisen käymää sotaa, kun taas syksyllä 1862 The Timesin kirjeenvaihtajaksi konfederaation puolelle lähetetty Francis Lawley kirjoitti konfederaation armeijan edesottamuksista vain kapeasta etelää suosivasta näkökulmasta.

The Timesin Lontoon toimitukselle samoin kuin lehden englantilaisille kirjeenvaihtajille pohjoisen yhteiskunnassa tuntui siis olevan lukuisia epämiellyttäviä piirteitä ja varmasti teollistuneen pohjoisen yhteiskunnan kielteiset piirteet herättivät The Timesin toimituksessa ikäviä assosiaatioita teollistuneen englannin epäkohtiin. Mutta toisin kuin Englannissa, Yhdysvalloissa suurkaupunkien kouluttamattomat työläisten ja siirtolaisten massat olivat ainakin The Timesin toimittajien mukaan merkittävä poliittinen voimatekijä, joten vaikka Yhdysvalloista todistettavasti löytyi sivistynyttä ja anglosaksisen perimän englantilaisten kanssa jakavia ihmisiä, varsinkin pohjoisessa nämä jäivät auttamatta vähemmistöön. Pohjoisen yhteiskunnan kielteisten piirteiden valossa edelleen agraarinen konfederaatio näyttäytyi paljon miellyttävämmässä valossa The Timesin toimituskunnalle. Esimerkiksi etelän harjoittamaan orjuuteen täysin kielteisesti suhtautunut W. H. Russell kuitenkin

kirjoitti lämmöllä vierailuistaan etelän plantaasinomistajien kartanoissa ja selvästi hän tunsi Amerikassa ollessaan olonsa kaikkein kotoisammaksi etelän maaseudun aristokraattisessa ilmapiirissä. Teollistuneessa Englannissa ilmeni laajemminkin kaipuuta entiseen idylliseksi koettuun maalaiselämään ja varsinkin konservatiiviset piirit korostivat teollistumista edeltäneitä aikakausia jonkinlaisena menneenä kulta- aikana, jolloin yhteiskunnassa jokaisen jäsenen paikka oli selvästi määrätty siten, että jokainen saattoi elää turvassa yhteiskuntaa repiviltä muutosvoimilta. Yhdysvaltain eteläosien elämänmeno saattoi tuoda tuulahduksen noilta menneiltä ajoilta ja konfедераation miellyttävyyttä korosti vielä se seikka, että ulkomailta tulleiden siirtolaisten virrat olivat suuntautuneet pohjoisen suurkaupunkeihin, joten etelässä oli vielä tallella se englantilaisperäinen väestö, joka siellä oli ollut siirtomaa- ajoista lähtien.

Koska The Timesin toimitus ei mitenkään voinut uskoa Lincolnin johtamien pohjoisvaltioiden voittoon sisällissodassa, oli luonnollista, että lehti kannatti Englannin hallituksen päätöstä pysytellä kaikin puolin erossa sotatapahtumissa, sillä tukemalla pohjoista Englanti olisi vain saanut konfедераation vihat päälleen samalla kun se olisi antanut siunauksensa The Timesin mielestä tehottomaksi ja turhaksi osoittautuneelle pohjoisen sodankäynnille. Toisaalta The Times myötäili Englannin hallituksen kantoja myös sen suhteen, ettei sekään ollut valmis avoimesti kannattamaan konfедераation itsenäisyyttä. The Timesin Yhdysvaltain sisällissotaa käsitelleestä kirjoittelusta saa kyllä selvästi sen vaikutelman, että jo vuoden 1862 loppuun mennessä sota oli ajautunut pattitilanteeseen, josta ei ollut muuta ulospääsyä kuin rauhanteko, jossa etelän eroaminen Yhdysvalloista olisi tavalla tai toisella tunnustettu. The Timesin kirjeenvaihtajista erityisesti Charles Mackay liputti avoimesti konfедераation puolesta ja yrittikin selvästi muokata The Timesin lukijoita myötämielisiksi konfедераatiolle kirjoittelemalla oikeastaan pelkästään pohjoisen yhteiskuntaa ja sodan tavoitteita kitkerästi kritisovia vuodatuksia. Vuoden 1861 lopussa koettu selkkaus englantilaisen Trent- nimisen postilaivan ja Yhdysvaltain laivaston sotalaivan kesken koettiin niin Englannin hallituksessa kuin The Timesin toimituksessa yksiselitteisesti Yhdysvaltain taholta tapahtuneeksi tietoiseksi loukkaukseksi Englantia vastaan. Tapausta seurannut diplomaattinen skandaali antoi The Timesille oikeutuksen esittää mitä ankarinta arvostelua Lincolnin hallitusta vastaan ja The Timesin kirjoittelun sävyn koventumista varmasti helpotti se, että suuri osa amerikkalaisista oli tuonut esiin Yhdysvalloissa vanhastaan haudotut englantilaisvastaiset asenteensa. Vuoden 1861 lopussa omaksuttu ankarampi sävy The Timesin kirjoittelussa siirtyi vuoteen 1862, sillä tuolloin The Times toi varsinkin Charles Mackayn välityksellä entistä selvemmin esiin pohjoisen sotatavoitteiden vilpillisyyden ja turhuuden. Mackayn raportit samoin kuin The Timesin pääkirjoitukset kuvailivat vuoden 1862 puolella Lincolnin johtamaa pohjoista

suorastaan despoottisesti hallituksi diktatuuriksi, jonka harjoittama hyökkäyssotakin käytiin pääasiassa ulkomailta tulleiden siirtolaisten ja amerikkalaisen yhteiskunnan pohjasakan avustuksella.

The Timesin kirjeenvaihtajista ainoastaan W. H. Russell varoitteli pohjoista vastaan harjoitetusta vihamielisyydestä. Vaikka Russell toikin suorasukaisesti esiin pohjoisessa havaitsemiaan epäkohtia, hän ei kuitenkaan halunnut saattaa Englantia läheisempään yhteistyöhön orjuuteen sitoutuneen etelän kanssa, sillä tällainen liittoutuminen olisi ollut Englannin maineelle paljon vahingollisempaa kuin pohjoista vastaan solmitun liiton tuomat edut. Russellin edustama varauksellinen asenne myös etelää kohtaan ei sisällissodan puhjettua näkynyt mielestäni juuri lainkaan The Timesin pääkirjoituksissa ja voidaankin olettaa, lehdessä esiintyneet etelää myötäilevät asenteet syntyivät ainakin osaksi lehden Lontoon toimituksessa, eivätkä ne olleet pelkästään sen kirjeenvaihtajilta omaksuttuja mielipiteitä, kuten The Timesin oma historiikki haluaisi mieluiten esittää. Charles Mackayn ja Francis Lawleyn etelän puolesta kirjoitetut lähes propagandistiset raportit olisivat siten pikemmin The Timesin oman linjan mukaista kirjoittelua kuin tätä linjaa muokannutta toimintaa. The Timesissa esiintyi voimakkaasti pohjoista kritisoivaa kirjoittelua jo ennen Charles Mackayn siirtymistä lehden palvelukseen. Mackayn kirjoitukset olivat tosin yleensä paljon kärjistympiä kuin The Timesin pääkirjoitukset ja ainakin syksyllä 1862 The Timesin Lontoon toimitus yritti hillitä kirjeenvaihtajaansa kirjeessä, jossa tätä moitittiin jo liiallisuuksiin menneestä pohjoisen herjaamisesta. Mackay sai kuitenkin jatkaa kirjeenvaihtajana ilman, että hänen kirjoittelunsa sanottavasti lieventyi ainakaan tässä tarkastellun ajanjakson osalta ja itse asiassa näyttääkin siltä, ettei Mackay luopunut konfедераatiota puolustavasta asenteestaan edes Yhdysvaltain sisällissodan päättymisen jälkeen. Se, että The Times ylipäättään julkaisi Mackayn kirjoittamia artikkeleita on osoitus siitä, että lehti varsin pitkälti jakoi kirjeenvaihtajansa käsitykset Yhdysvaltain sisällissodasta. Mackayn ojentaminen syksyllä 1862 taas on osoitus siitä, että The Timesin toimitus kyllä puntaroi saamansa materiaalin oikeellisuutta ja se yritti puuttua ylilyönteinä pitämiinsä kannanottoihin.

The Timesin oman historiikin ilmoituksen mukaan lehti oli vankka orjuuden vastustaja ja 1800-luvun puoliväliin tultaessa Englanti oli lähes ainoa valtio maailmassa, joka kansansa tukemana ajoi orjuuden vastaisen taistelun ottamista kansainväliseksi yhteistyöprojektiksi. Näiden seikkojen valossa mielestäni hämmästyttävän piirre The Timesin Yhdysvaltain tapahtumia koskeneessa kirjoittelussa oli lehden välillä suorastaan ylistävä sävy, jolla Yhdysvaltoja vastaan sotineesta orjavaltioiden muodostamasta Konfедераatiosta kirjoiteltiin. The Timesin kirjoittelussa tulee

kuitenkin selvästi esiin se, että lehti käsitteli etelän osavaltioiden itsenäisyyspyrkimyksiä ja siellä vallinnutta orjuutta kahtena erillisenä asiana. Pelkästään Etelä- Carolinan osavaltion eroa The Times oli taipuvainen pitämään orjanomistajien salaliittona, mutta konfederaation perustamisen aikoihin The Timesissa vahvistui kanta, jonka mukaan Yhdysvaltain eteläisissä osavaltioissa asukkaiden enemmistö halusi aidosti eroon pohjoisen alaisuudesta ja tässä orjuudella oli korkeintaan toissijainen rooli, sillä lehden mielestä orjanomistajia oli etelässä kuitenkin niin vähän, etteivät he pystyneet kääntämään koko etelän asujaimistoa pohjoista vastaan. Kun Abraham Lincoln julisti palauttavansa Yhdysvalloista eronneet osavaltiot takaisin liittovaltion hallinnon alaisuuteen, hän vältti visusti spekuloidusta orjuuden poistamisen mahdollisuudella separatismien nujertamisen yhteydessä. Tällöin The Timesin toimitus saattoi hyvällä omallatunnolla väittää, että konfederaatiota vastaan alkaneessa sisällissodassa ei ollut lainkaan kyse orjuudesta, vaan Yhdysvallat yritti vain estää oman valtapiirinsä murentumista, joten koskapa orjuus olisi joka tapauksessa säilynyt joko yhtenäisen Yhdysvaltojen tai itsenäisen konfederaation alaisuudessa, ei briteillä ollut The Timesin mielestä erityistä tarvetta asettaa Lincolnin hallituksen tueksi.

Koska Yhdysvaltain hallitus ei ottanut orjuuden poistoa käymänsä sisällissodan tavoitteeksi kuin vasta vuoden 1862 syksyllä, ei The Timeskaan juurikaan puuttunut kirjoittelussaan Yhdysvalloissa vallinneeseen orjuuteen sisällissodan puhkeamisen jälkeen. Ennen sisällissodan syttymistä lehdessä kyllä esiintyi orjuutta ankarasti arvostelevaa kirjoittelua ja aivan sodan ensikuukausina The Timesin kirjeenvaihtaja W. H. Russell tuomitsi yksiselitteisesti orjuuden artikkelisarjassa, joka pohjautui hänen kokemuksiin eteläisiin osavaltioihin suuntautuneella kiertomatalla. The Timesin Lontoon toimitus vastusti pääkirjoituksissaan orjuutta yhtä jyrkästi kuin W. H. Russell, mutta koska pohjoisen hallitus ei orjuuden olemassaoloon halunnut puuttua, koettiin ilmeisesti orjuudella elämöinti turhaksi myös The Timesin sivuilla. Joka tapauksessa sisällissodan syttyminen eteläisten ja pohjoisten osavaltioiden asukkaiden välille oli The Timesin mielestä paljon suurempi ja järkyttävämpi katastrofi kuin orjuus oli ikinä ollut. Amerikkalaisiin abolitionisteihin The Times samoin kuin sen kirjeenvaihtajat suhtautuivat mitä suurimmalla halveksunnalla, sillä vaikka abolitionisteja elähdytti sinänsä jalo aate, The Timesin sivuilla heidät koettiin lähinnä uskonnollisiksi fanaatikoiksi, joilla ei ollut lainkaan realistista käsitystä siitä miten orjuuden ongelma tuli hoitaa. The Timesin mukaan abolitionisteille päämäärä eli orjien vapautus oli keinoja tärkeämpi, joten he olivat valmiita ajamaan Amerikan valkoisen väestön mitä verisimpään sotaan keskenään vain saadakseen haluamansa orjien vapautuksen. The Times ei voinut mitenkään hyväksyä orjien vapautusta keinolla millä hyvänsä ja vaikka sillä itsellään ei ollutkaan tarjota patenttiratkaisua Yhdysvaltain orjuuteen, se näytti kannattaneen, samoin kuin Lincoln oman

presidentin vaalikampanjansa yhteydessä, orjuuden jättämistä rauhaan, jolloin olisi estetty vain sen leviämistä uusiin osavaltioihin ja tämän myötä orjuuden toivottiin kuihtuvan enemmistöksi muuttuneiden vapaiden osavaltioiden kanssa käydyin taloudellisen kilpailun tuloksena.

The Timesin toimitus ja sen kirjeenvaihtajat olivat Yhdysvaltain sisällissodan aikoihin aikansa lapsia siinä mielessä, että he omasivat nykykatsannossa täysin rasistisia asenteita Yhdysvalloissa olleita mustia kohtaan, olivatpa nämä orjia tai vapaita. The Timesin kirjeenvaihtajista suopeimmin mustiin suhtautunut W. H. Russellkaan ei millään voinut kuvitella mustia missään suhteessa tasa-arvoisiksi valkoisten kanssa. Charles Mackay puolestaan piti mustia hädin tuskin ihmisinä, mutta hänkään ei suoranaisesti puolustellut orjuutta The Timesin sivuilla. Sen sijaan Mackay pyrki kiinnittämään The Timesin lukijoiden huomiota siihen, miten kehnosti mustaa väestöä kohdeltiin pohjoisessa. Korostamalla pohjoisen asukkaiden vihamielisyyttä mustia kohtaan Mackay halusi ilmiselvästi puhdistaa etelän orjuuden mainetta, sillä vaikka mustat eivät olleet etelässä vapaita, saivat he siellä Mackayn mukaan sentään kunnollisen ylöspidon ja isällistä holhousta terveellisen työskentelyn parissa. On kuitenkin muistettava, että vaikka The Timesin kirjoittelu näyttäisi nykypäivänä vähintään yltiörasistiselta, kuvastavat tässä estetyt The Timesin mielipiteet muista roduista yleistä ajan henkeä viktoriaanisella aikakaudella, sillä tuolloin valkoisten englantilaisten ja amerikkalaisten keskuudessa rasismi omaksuttiin jo syntymästä lähtien ja eri rotujen ominaisuuksien arvottaminen valkoisten alapuolelle oli valkoisten enemmistölle itsestään selvää ja luonnollista toimintaa. The Timesia voidaan pitää 1800-luvun puolimaissa asenteiltaan jopa jossain määrin maltillisempina kuin monia aikalaisiaan, sillä esimerkiksi varsinkin orjuutta kannattaneet eivät pitäneet afrikkalaisia edes ihmisinä, vaan lähinnä viljeinä apinoiden kaltaisina otuksina. The Timesissa esiintyneissä kirjoituksissa oltiin sentään lähes poikkeuksetta sitä mieltä, että mustat olivat kyllä samanlaisia ihmisiä kuin valkoiset, joskin mustat olivat kehitykseltään valkoisia alempana.

Vaikka The Times halusikin esiintyä orjuutta vastustavana tahona, lehti tyrmäsi lähes täysin Lincolnin julistuksen konfederaation orjien vapauttamisesta syksyllä 1862. Syynä tähän voidaan pitää sitä, että The Times ei enää vuoden 1862 lopulla uskonut lainkaan pohjoisen kykyyn nujertaa etelä sotilaallisesti, sillä varsinkin Mackayn ja Lawleyn värväämisen myötä pohjoisen kärsimät tappiot vain korostuivat lehden kirjoittelussa. Niinpä huolimatta siitä, että Antietamin taistelussa saatu torjuntavoitto tekikin konfederaation orjien vapautuksen Lincolnille mahdolliseksi, The Times oli jo omaksut kannan, jonka mukaan pohjoinen oli oikeastaan jo hävinnyt sodan ja orjien vapauttaminen olisi ollut vain enää viimeinen epätoivoinen yritys kalastella sympatiaa maailmalta

samalla, kun konfederaation turvaton siviiliasutus olisi jäänyt orjakapinoiden jalkoihin. The Times ei siis katsonut voivansa tukea Lincolnin julistusta orjien vapautuksessa vuoden 1862 lopulla, koska käytännössä pohjoisella ei ollut mitään mahdollisuutta kontrolloida vihollisensa selustassa tapahtuvaa orjien vapautusta. Kun Lincoln vielä joulukuussa 1862 esitti maltillisemman ohjelmansa kaikkien Yhdysvalloissa olleiden orjien vapauttamisesta, The Times kannatti häntä varauksetta, mikä on osoitus siitä, että pohjimmiltaan The Times kyllä inhosi aidosti ja syvästi orjajärjestelmää, mutta koska lehti käsitteli konfederaation itsenäisyyttä jo lähes varmana tapahtumana, jäivät pohjoiset yritykset orjuuden poistamisesta auttamatta liian myöhäisiksi.

Tarkasteltaessa The Timesin kirjoittelua Yhdysvaltain sisällissotaan johtaneista ja sen aikaisista tapahtumista vuosina 1860- 1862 on huomattava, että huolimatta resursseistaan lehti toimi varsin kapeasta näkökulmasta saadun tiedon varassa. Selkeimmin tämä näkyy Charles Mackayn toiminnassa. Hän oli jo ennen pestiään valinnut puolensa sotivien osapuolten välillä ja varsinaista työtään hän teki pelkäämään asemapaikastaan New Yorkista käsin, mikä varmasti vääristi Lontoosen välittyneitä uutisointia. New York ympäristöineen oli koko Yhdysvaltain mittakaavassa kuitenkin poikkeuksellinen paikka, josta ei välttämättä välittynyt koko pohjoisen asujaimiston mielialat. New York oli suurkaupunki, jossa merkittävä osa asukkaista oli ulkomailta hiljattain tulleita siirtolaisia ja samalla se oli Lincolnin hallitusta vastustaneiden demokraattien vahvinta tukialuetta. Nämä seikat vaikuttivat varmasti siihen, että The Timesin kirjoittelussa korostettiin Lincolnin hallitusta vastustavien voimien suuruutta ja muukalaisten ylitsekäyvää vaikutusta pohjoisen yhteiskuntaan. Mackayn edeltäjä W. H. Russell kyllä tutustui Yhdysvaltoihin laajemmin, mutta hänellä taas ei ollut aiempaa kokemusta Amerikasta, joten hänellä ei loistavista kirjoittajan lahjoistaan huolimatta ollut välttämättä vaadittavaa syvällisempää näkemystä, jonka avulla erityisesti Lincolnin hallituksen toimet olisivat tulleet paremmin ymmärretyiksi Englannissa. Russellin toiminnan estäminen liian rohkean kirjoittelun vuoksi aiheutti niin Russellissa kuin The Timesin toimituksessa epäluuloja ja epäluottamusta entisestääänkin arveluttaviin pohjoisen toimiin, joten tässä valossa lehden liukuminen etelää myötäileväksi tahoksi on varsin ymmärrettävää. Viime kädessä The Timesin Yhdysvaltojen tilanteesta muodostamat mielipiteet pohjasivat tapahtumiin rintamalla ja taistelukentillä. Varsinaisten sotatapahtumien yhteydessä The Timesin toimitus ja kirjeenvaihtajat kyllä muistuttivat lehden lukijoita siitä, että sotaa käytiin käsittämättömän laajoilla maa- alueilla ja satojen mailien pituisella rintamalla, mutta käytännössä lehti keskittyi Virginian osavaltion alueella käytyihin kampanjoihin. Tämä oli sikäli ymmärrettävää, että Virginian rintamalla sekä pohjoisella, että konfederaatiolla oli suurimmat armeijansa ja siellä myös molempien osapuolien pääkaupungit olivat lähellä rintamalinjoja, joten toimittajien oli helpompi päästä sotatapahtumia seuraamaan.

Keskittyminen Virginian tapahtumiin ja erityisesti pohjoisen joukkojen epäonniseen hyökkäyssotaan siellä kuitenkin hämärsi kokonaistilannetta, kun muiden rintamien tapahtumista ei The Timesissa juurikaan kirjoiteltu. Jälkikäteen ajatellen lehden toimitus ei ymmärtänyt sitä, miten suuri merkitys sodan ratkaisuun oli keväällä 1862 tapahtuneella pohjoisen voitokkaalla etenemisellä Tennesseeen osavaltion halki ja Mississippin alajuoksun joutumisella pohjoisen haltuun, kun New Orleansin kaupunki vallattiin laivasto- operaation yhteydessä. Pohjoisen menestys näillä läntisillä alueilla vuoden 1862 keväällä mahdollisti sen, että vuodesta 1863 lähtien sen armeijalla oli lännessä lähtöasemat etenemiseen konfederaation sydänalueille ja sodan edetessä kohti loppuaan pohjoisen joukot onnistuivatkin eristämään konfederaation läntiset ja itäiset osavaltiot toisistaan, millä oli kenties ratkaiseva merkitys koko sisällissodan lopputuloksen kannalta. Voidaan tietenkin perustellusti todeta, että vuoden 1862 lopulla The Timesin toimitus tuskin oli enää kyllin objektiivinen taho arvioimaan pohjoisen mahdollisuuksia puolueettomasti, sillä lehden oma jo alun perin Yhdysvaltoihin epäluuloisesti suhtautunut asenne oli vain vahvistunut sellaisten selvästi puolueellisten kirjeenvaihtajien kuin Mackay ja Lawley, toimesta.

Lähteet

1. Alkuperäislähteet

The Times 1860-1862 Mikrofilmattuna Helsingin yliopiston kirjastossa.

Brogan, Hugh, The American Civil War: Extracts from The Times 1860-1865. London 1975. ISBN: 0-7230-0127-8.

2. Muut aikalaislähteet

Macauley, Thomas Babington, Parliamentary Reform, teoksessa Politics and Empire in Victorian Britain (toim. Antoinette Burton) New York 2001. ISBN:0-312-22997-6. s. 7-11.

Mackay, Charles, The Negro and the Negrophilists, ilmestynyt alun perin Blackwood's Edinburgh Magazine- lehdessä vuonna 1866 (vol. 99 s. 581-597), tässä otettu teoksesta Images of Race (toim. Michael Biddis) Leicester 1979 ISBN: 07185 50609, s. 89-112

3. Tutkimuskirjallisuus

Allen, H. C., Great Britain and The United States. A History of Anglo-American Relations (1783-1952). New York 1955.

Bellows, Donald, A Study of British Conservative Reaction to the American Civil War. The Journal of Southern History, vol. 51, Issue 4 (nov. 1985), 505-526.

Blumenthal, Henry, Confederate Diplomacy: Popular Notions and International Realities. The Journal of Southern History, vol. 32, Issue 2 (May 1966), 151-171

Bourne, Kenneth, British Preparations for War with the North 1861-1862. The English Historical Review, vol. 76, No. 301 (October 1961), 600-632.

Bourne, Kenneth, The Foreign Policy of Victorian England 1830-1902. Oxford 1970. ISBN: 0-19-873008-X

Briggs, Asa, Samuel Smiles: The Gospel of Self-Help. Victorian Values- Personalities and Perspectives in Nineteenth Century Society (toim. Gordon Marsden) New York 1990. ISBN: 0-582-03685-2.

Brown, Lucy, Victorian News and Newspapers. Oxford 1985. ISBN: 0-19-822624-1.

Burrow, J. W., A liberal descent: Victorian Historians and the English past. Cambridge 1981. ISBN: 0-521-24079-4.

Clark, G. Kitson, The Making of Victorian England. Edinburgh 1965.

Collini, Stefan, Public Moralists: Political Thought and Intellectual Life in Britain 1850-1930. Oxford 1991. ISBN: 0-19-820173-7.

Crook, David Paul, American Democracy in English Politics 1815-1850. Oxford 1965.

Escott, Paul D., After Secession: Jefferson Davis and the Failure of Confederate Nationalism. Louisiana 1978. ISBN: 0-8071-0369-1.

Fogel Robert William & **Engerman** Stanley L., Time on the Cross- The Economics of American Negro Slavery. United States 1974. ISBN: 0-316-28700-8.

Fogel, Robert William, Without Consent or Contract- The Rise and Fall of American Slavery. New York 1994. ISBN: 0-393-31219-4.

Howe, Daniel Walker, Victorian Culture in America. Victorian America (toim. Daniel Walker Howe). Pennsylvania 1976. ISBN: 0-8122-7713-9.

Jenkins, T. A., Parliament, party and politics in Victorian Britain. Glasgow 1996. ISBN: 0 7190 4746 3.

Jones, H. S., John Stuart Mill as Moralist. Journal of the History of Ideas 1992: 53 (2) 287-308.

Jones, H. S., Victorian Political Thought. Basingstoke 2000. ISBN: 0-333-56537-1.

Lawler, Peter Augustine, The Restless Mind- Alexis de Tocqueville on the Origin and Perpetuation of Human Liberty. Lanham, Maryland 1993. ISBN: 0-8476-7824-5.

McPherson, James M., Battle Cry of Freedom- The Civil War Era. New York 1988. ISBN: 0-19-503863-0.

Paludan, Philip Shaw, " People's Contest " - The Union and Civil War 1861-1865. New York 1988. ISBN: 0-06-015903-0.

Pearson Robert & Williams Geraint, Political Thought and Public Policy in the Nineteenth Century- an introduction. New York 1984. ISBN: 0-582-29595-5.

Pressly, Thomas J., Americans Interpret Their Civil War. New Jersey 1954.

Reeves, Richard, American Journey- Traveling with Tocqueville in Search of Democracy in America. New York 1982. ISBN: 0-671-24746-8.

Saul, Norman E., Distant Friends- The United States & Russia 1763-1867. Kansas 1991. ISBN: 0-7006-0438-3.

Suvanto, Pekka, Konservatismi Ranskan vallankumouksesta 1990- luvulle. Tampere 1994. ISBN: 951-710-004-3.

The Times 1951, History of The Times vol. II The Tradition Established 1841-1884. London 1951.

Tommila Päiviö & Keränen Kaija, Lehtihistoria ja sen tutkimus. Turun yliopiston Suomen historian laitos 1974.

Tommila, Päiviö, Taustasidonnaisuus ja maailmankuva- Lehistöhistorian tutkimusongelmia. Helsinki 1982. ISBN: 951-95289-9-7.

Wright, D. G., Popular Radicalism- The Working-Class Experience 1780-1880. Harlow, Essex 1988. ISBN: 0-582-49440-0.

Yates, Nigel, Pugin and the Medieval Dream. Victorian Values- Personalities and Perspectives in Nineteenth Century Society (toim. Gordon Marsden) New York 1990. ISBN: 0-582-03685-2.

Young, Robert M., Herbert Spencer and ' Inevitable ' Progress. Victorian Values- Personalities and Perspectives in Nineteenth Century Society (toim. Gordon Marsden) New York 1990. ISBN: 0-582-03685-2.